

РУСКИ БЕСТСЕЛЪР

**Александра
Маринина**

**СТЕЧЕНИЕ НА
ОБСТОЯТЕЛСТВАТА**

СТИВО

АЛЕКСАНДРА МАРИНИНА СТЕЧЕНИЕ НА ОБСТОЯТЕЛСТВАТА

Превод: Соня Димитрова Семо̀ва

chitanka.info

ПЪРВА ГЛАВА

Убийците бяха трима: Възложител, Организатор и Изпълнител.

Най-добре от всички тях през тази нощ се чувстваше Възложителя. Той беше взел решението, бе дал необходимите указания и сега чакаше да му докладват резултатите. Разбира се, самото решение бе взел трудно, след дълги размисли и разчети, след многобройни опити да реши проблема с други, по-меки средства — пари, увещания, заплахи. Възложителя съвсем не искаше да става убиец, но още по-малко искаше да рискува своя статус. До днешното си служебно положение се бе издигнал от стабилното комсомолско-партийно минало и на своите четиридесет и две години беше вече професионален началник. Това означаваше, че за него най-важното бе да роди идея, която да го издигне пред висшестоящото ръководство, правилно да подбере човек, който може да организира въплъщаването на тази идея в живота, и когото, между другото, да държат отговорен за неизпълнение на указанията. Възложителя, както и всички началници от този род, никога нищо не правеше сам. След като дадеше указания, той облекчено въздъхваше и не се тревожеше с мисли за евентуален неуспех, тъй като беше твърдо уверен, че щом се е разпоредил, всичко ще бъде изпълнено. В основата на изпълнителността стои страхът. А той умееше да накара изпълнителите да се страхуват. И този път, вземайки решение, прехвърли всички грижи на Организатора и заспа спокойно за пръв път от половин година насам.

Организатора — точно обратно — загуби съня си. От същия онзи ден преди две седмици, когато Възложителя се появи и поиска среща. Организатора заемаше положение, доста по-високо от това на неговия стар познат, и с неудоволствие си помисли, че той ще поиска нещо, опитвайки се да го шантажира с миналите им взаимоотношения. Но всичко се оказа далеч по-лошо. Около Възложителя се оформяше скандал, в орбитата на който, ако работата станеше дебела, можеше да попадне и самият Организатор. Всичко зависеше от това колко дълбоко ще ровят. А ако изплуваше името на Организатора или дори само

намек за него, чакалите от групата на Ковалъов щяха да го изядат, без да им мигне окото, за своя радост и за радост на вестникарите. Казано направо, миналото на Организатора си беше мръсничко. Просто досега на никого и през ум не му беше минавало да се рови в него. Но ако се разровеха — това щеше да е краят.

След като получи поръчката, Организатора намери Изпълнителя и му предаде всички сведения, които Възложителя му беше съобщил. Беше му поставен срок до понеделник. Днес беше петък, по-точно — вече събота. Засега още не се бе обаждал. Четвърта нощ Организатора не можеше да спи, дрънкаше на жена си някакви глупости за срочен доклад, предназначен за президентския апарат, седеше в кухнята и с ужас чакаше. Какво чакаше? Съобщение за това, че опасността е отминала и скандал няма да има? Или за това, че Изпълнителя не се е справил и трябва да се търси друго решение? Каквото и известие да получеше, за него това можеше да означава само отсрочка: или ще го изядат политическите му противници, или ще го арестуват за съучастие в убийство. Въпросът бе само кой ще е по-бърз. Разбира се, Изпълнителя беше надежден човек, с добри препоръки. И сега само от него зависеше дали Възложителя и Организатора ще се превърнат от длъжностни лица, вдъхващи респект, в обикновени престъпници. Всичко беше в неговите ръце. Всичко.

Изпълнителя също не спеше, но не от тревоги и безпокойство. Той беше на работа. Чакаше жертвата.

Изпълнителя знаеше, че човекът, когото му бяха възложили да отстрани, е в командировка и трябваше да се яви на работа едва в понеделник. В такива случаи хората се прибираха вкъщи или в четвъртък и в петък си почиваха, или в петък срещу събота. За всеки случай Изпълнителя беше заел своя пост в дома на жертвата в четвъртък по обед. Беше сигурен, че никой друг няма да дойде тук. Вече тридесет и шест часа седеше с хирургически ръкавици на ръцете и найлонови торбички върху маратонките. Изпълнителя беше истински ловец и изтощителното чакане не го изнервяше. Той можеше с часове да седи неподвижно, без да издава ни най-малък шум, сякаш изпаднал в анабиоза^[1]. Периодично ставаше, правеше гимнастика, пиеше чай, дъвчеше сандвичите и шоколада, които си беше донесъл, влизаше в банята, измиваше се и отново сядаше във фотьойла. От време на време сваляше ръкавиците и, отпусайки ръце, даваше

възможност на кожата да подиша. Изпълнителя се забавляваше с мисълта, че точно срещу жилището, в което дежуреше, се намираще Московската милиционерска школа. Под влияние на този факт той коригира някои моменти в замисления план за убийството и това леко го поразвесели. А иначе Изпълнителя беше сериозен, дори суров и хуморът му беше черен.

Той въобще не се замисляше, че от успеха на операцията зависи нечие благополучие, а може би и нечий живот. Беше на работа и мислеше само за това, че от крайния резултат зависеха репутацията му, бъдещите поръчки, както и размерът на хонорара му за тяхното изпълнение. Никога не се беше забърквал с тези, които пресата наричаше „мафиотски групировки“, считаше ги за недалновидни и безинтересни типове. Работеше за влиятелни хора, за които най-важното бе думата „убийство“ изобщо да не се споменава. Изпълнителя беше специалист по нещастните случаи и скоропостижната смърт. До този момент провали нямаше, макар че в последно време ставаше все по-трудно да се работи. Преди година бе умрял човекът, който му беше кръстник, в смисъл че го бе научил на занаята — да запазва самообладание, да е точен, търпелив, предвидлив. Беше му не само учител, а и пръв възложител, проверил го в практиката и дал му със своите препоръки „пътния лист в живота“. По отношение на безопасността и заличаването на следите той беше блестящ специалист. Когато умря, Изпълнителя разбра, че зад тази „скоропостижна“ смърт стоеше добре планирано убийство. Опитното око веднага различава работата на професионалиста. Какво пък, голямата политика не обича мръсотията. Докато беше жив кръстникът, Изпълнителя работеше с хора от неговия кръг, многократно проверявани и стопроцентово надеждни. Сега вече трябваше да бъде двойно по-предпазлив, защото никой не даваше препоръки за новите му клиенти. Дори и тази задача не знаеше от кого му е възложена. Просто намери в пощенската си кутия картичка с покана за среща в Москва по случай петдесетгодишен юбилей, който ще се празнува в ресторанта на хотел „Белград“ на 6 юни точно в деветнадесет нула-нула. Качи се на влака, пристигна в столицата и в посочения ден в единадесет часа вечерта — към отбелязаното в картичката време трябваше да прибавят четири часа — пристигна пред хотела. По-нататък всичко се разви по схемата, отработвана с години.

Само след десет минути Изпълнителя изслуша поръчката, продиктуваха му бавно и ясно всички необходими сведения и му платиха аванс. И това беше всичко. Никакви излишни разговори. В тези среди открай време съществуваша правила — никакви разговори за гаранции и никакви опити за надхитряване. Усъвършенстваната система за контрол не даваше възможност за никакви номера и Изпълнителя знаеше, че има хора, които ще се погрижат да си получи хонорара навреме и в пълен размер, и които ще проверят дали качествено си е свършил работата.

Той не се измъчваше от лоши предчувствия. Не си правеше илюзии за своята изключителност и неуязвимост, чудесно разбираше, че рано или късно ще сгафи някъде или обстоятелствата ще се стекат особено неблагоприятно, и се отнасяше към това философски. Не беше садист и не изпитваше удоволствие от работата си. Просто умееше да я върши добре и бе намерил среда, в която винаги имаше голямо търсене на специалисти като него.

* * *

Тълпата пред гишето пооредя и Захаров докосна своя спътник за лакътя.

— Да вървим, Аркадий Леонтиевич. Регистрацията за вашия полет приключва.

Аркадий Леонтиевич, човек на преклонна възраст и с крехка физика, нервно намести очилата си и тръгна.

— Е, благодаря ти, Дима — напрегнато се усмихна той, поемайки билета си от регистраторката. — Беше ми приятно да общувам с вас. Предайте благодарностите ми на вашия шеф. У вас не е прието да се дават бакшиши, както разбрах.

— В никакъв случай — потвърди Захаров. — Плаща се само чрез фирмата.

— Жалко — огорчено въздъхна Аркадий Леонтиевич. — Бих искал лично да ви се отблагодаря. Харесахте ми много. Но щом не може, значи не може.

— Най-голямата благодарност за нас ще бъде, ако отново се обърнете към фирмата ни, когато ви се наложи.

Докато произнасяше тази дежурна фраза, Дима лекичко побутваше своя клиент към изхода. „Върви си най-сетне — уморено си помисли той. — Вече е два часа през нощта, спи ми се, а ти ми мътиш главата с благодарностите си.“

— На добър път, Аркадий Леонтиевич! Дойдете ли в Москва, винаги сме на вашите услуги.

— Да, да, непременно, Дима, непременно. Ще работя само с вашата агенция. Още веднъж ви благодаря!

След като се раздели с Аркадий Леонтиевич, Дима Захаров облекчено въздъхна. Никак не беше лесна работа да осигуриш охрана на страхлив милионер.

Като излезе от сградата на летището, той се отправи бегом към колата си. За изминалите почти два часа, през които бе висял заедно с клиента си на аерогарата, дъждът не само че не беше спрял, ами се бе и усилил. Запали двигателя и тъкмо щеше да потегля, когато забеляза една жена, крачеща бавно откъм терминала. Беше без чадър, носеше голям спортен сак и изглеждаше ужасно нещастна. Автобусите към града вече не вървяха и Дима съчувствено си помисли, че тя или ще трябва да остане на летището до сутринта, седейки мокра върху сака си, или да хване такси, което ще ѝ коства сума, два пъти надвишаваща месечната ѝ заплата.

Захаров премигна с фаровете и се приближи до нея.

— Към града ли сте? — попита я, спускайки стъклото на задната врата.

— Югозападен район, улица „Волгин“. Ще ме закарате ли?

В гласа ѝ Дима не долови нито радост, нито облекчение, а само някаква безнадеждна покорност на съдбата.

— Качвайте се.

Дима бързо вдигна стъклото и отвори вратата. Преди да включи на скорост, подхвърли:

— Знаете ли колко ще ви струва?

— Досещам се — подсмихна се жената, намествайки чантата на коленете си.

— Бонче — уточни Захаров.

Вече бе решил да я откара, дори и тя да нямаше пари, защото от Внуково пътят му така или иначе минаваше през Югозападния. Но равнодушието на пътничката му, която беше извадила такъв късмет да

стигне посред нощ от летището до дома си, при това само за хилядарка, го засегна.

— Да-да, разбира се — разсеяно отвърна тя. — Обикновено вземат повече. Или греша?

— Не грешите — усмихна се Дима. — Таксиметраджиите и частниците за такъв маршрут нощем вземат по три хиляди.

— А вие?

— Аз не съм частник. Изпращах един господин и се прибирам у дома. Видях ви такава мокра, нещастна, с тежка чанта и ми дожаля за вас. За три хиляди нямаше да се качите, нали?

— Така е — сухо му отговори пътничката.

В светлината на фаровете Дима се опитваше да я разгледа. Около тридесетте или малко по-възрастна, уморено, силно гримирано лице, къса черна коса, евтини дрехи и бижута. На един завой тя леко се наклони към него и Захаров усети аромата на скъпия и дефицитен парфюм „Цинна-бар“, а виж, от парфюми Дима разбираше. „Ама че работа — помисли си изненадан, — парфюмът ѝ струва повече, отколкото всичките ѝ одеяния, взети заедно.“

През това време жената дръпна ципа на чантата, измъкна оттам хавлиена кърпа и се зае да подсушава косата си.

— Как така сте тръгнала без чадър в този порой? — съжали я Дима.

— Не обичам да мъкна излишни неща, когато ходя в командировка — отсече тя.

След това явно се усети и реши да бъде по-приветлива.

— Човек никога не знае къде ще попадне, затова не трябва да носи тежка чанта. Не е ли така?

— Често ли ви се налага да пътувате? — поинтересува се Дима.

— Зависи — сви рамене жената. — Понякога се случва цяла година да си стоя в Москва и никой да не ме закача за нищо, а след това командировките заваяват една през друга. Още не съм си разопаковала багажа и пак трябва да го събирам.

— Каква ви е такава работата?

Дима предпочиташе да преливат от пусто в празно, отколкото да мълчат през целия път.

— Най-обикновена. Нещо като научна.

— Защо „нещо като“?

— Защото тези, които се занимават с нея, я считат за научна. А всички останали си мислят, че ние ядем държавната пара без никаква полза и се занимаваме не с наука, а с алабалистика.

— Е, щом ви изпращат в командировки, значи все пак виждат някаква полза от вашата работа, нали така?

— Не, не е така. Нас ни използват не като научни работници, а като евтина работна ръка. Например по време на инспекторските проверки, когато са им нужни допълнителни работници. Колкото и да е тъжно, нашите знания не са притрябвали на никого.

— Но защо?

— Ами защото има три области, в които всеки се мисли за специалист: политиката, възпитанието на децата и борбата с престъпността. Кой знае защо, всички си мислят, че по тези въпроси всичко е ясно и не излиза от рамките на здравия смисъл. И не е необходима никаква наука. Случвало ли ви се е да видите как хората ехидничко се усмихват при думите „кандидат на педагогическите науки“?

— А вие да не сте кандидат именно на педагогическите науки?
— не можа да сдържи усмивката си Дима.

— Не, юрист съм. Но и моето положение не е по-различно. Знаете ли министерските чиновници как гледат на нас, когато им носим документи? Като на любители графомани. Пак значи сте донесли някаква глупост, все пишете ли пишете, направо спасение няма от вас, учените. Ние трябва да се борим с престъпността, толкова сме заети, а вие ни губите времето, карате ни да четем всичките ви драсканици. А после, примерно след две-три седмици, отваряш вестника и гледаш — интервю със служители на министерството, където буквално са преписани твоите думи от същия този документ, само че вече не ти си авторът. И хонорарът също не е за теб.

— А големи ли са хонорарите?

— Жълти стотинки. Но не е там работата! Направо е гадно, когато те вземат за боклук, за нищожество, на което могат да откраднат мислите, без дори да му благодарят, да не говорим за извинения. И знаете ли кое е най-интересното? Повечето от тези началници никак не са далеч от мисълта да получат кандидатска степен.

— Те самите, разбира се, не могат да си напишат дисертациите. Прикачат ги като съизследователи към някой мастит професор, който

им ги написва срещу кашони с коняк, плодове от юг и почивка по морето. А след защитата тези новоизпечени кандидати още по-ревностно започват да си пробиват път в науката с мотива: „Аз самият съм кандидат на науките и знам не по-малко от вас.“ Смешно е, нали?

Дима си премълча. Той също би могъл откровено да разкаже на своята случайна спътничка, че повече от десет години бе работил в милицията и отношението на практиците там към милиционерската наука бе било точно такова, каквото го описваше тя. Би могъл да се оплаче от недалновидността на началниците си и от несправедливата си съдба. Би могъл да ѝ разкаже, че като напусна милицията, отиде да работи в една частна фирма, занимаваща се с нещо, което твърде завоалирано се наричаше „търговска безопасност“. Техният разговор може би щеше да стане по-професионален и по-доверителен, сигурно щяха да намерят куп общи познати, може би дори щяха да си станат симпатични и тяхното запознанство да завърши по съвсем друг начин. Всичко можеше да стане. Но не стана. Дима Захаров си премълча.

Колата спря пред един светофар на кръстовище, залято от светлина.

— Знам какво си мислите сега — обади се жената. — Опитвайте се да отгатнете имам ли пари или не.

— И стигнах до извода, че нямате — призна си Захаров, изненадан от такава откровеност.

— Почти сте прав. В себе си наистина нямам, но вкъщи имам. Така че не се притеснявайте — усмихна се тя. — Разбирам, че съдейки по външния ми вид, едва ли бихте си помислил, че живея в охолство.

След няколко минути приближиха милиционерската школа на улица „Волгин“.

— Сега наляво и пак наляво покрай сградата. Ето тук, до арката.

Покрай фасадата имаше широка градинка и Дима си помисли, че докато стигне до входа, пътничката му отново ще се измокри. Дожаля му за тази жена, която пътува в командировки, която никога не посреща и която по всичко личеше, че беше свикнала да разчита само на себе си.

— Ще се вмъкна под арката, по-близо е — предложи Захаров.

— Благодаря ви — признателно рече тя, отваряйки чантичката си. — Ще ви оставя паспорта си за гаранция, съгласен ли сте? Или, ако искате, качете се с мен.

— А не — промърмори Дима, — в днешно време нито за секунда не бива да изпускаш от очи колата си. Ще я обезкостят веднага. А да я заключвам, да смъквам огледалото, чистачките, после пак да ги слагам — дълга работа. По-добре си дайте паспорта.

— Няма да се бавя — обеща пътничката и слезе.

Дима обърна колата, така че да е готов да излезе изпод арката, изключи двигателя и изгаси фаровете. Седеше в затопленото купе, пушеше и си нахвърляше плановете за следващия ден. В десет трябваше да е на работа, в дванайсет и половина — да вземе Вера от училище и да я закара при баба ѝ на вилата, да успее да се върне до пет, защото в пет и седемнадесет на Беларуската гара с влака Берлин-Москва пристигаше поредният смахнат клиент, наплашен от разговори за нарастването на престъпността в руската столица. Трябваше да откара клиента в хотела. Отсега не можеше да си планира вечерта, защото шефът му бе дал да разбере, че клиентът не е обикновен и освен лична охрана може да му потрябват услуги, както той се бе изразил, от информационен характер...

Дима си погледна часовника. Три без двадесет. Вече петнадесет минути я чакаше. Странно. Не приличаше на измамница, пък и паспорта си бе оставила. Парите си ли не можеше да намери? Или пък докато е била в командировка, съпругът пияница всичко е пропил? Или на мама глупачето е похарчило всичко за дъвки?

Прелисти паспорта ѝ. Ирина Сергеевна Филатова, московчанка, снимката безспорно бе нейна, печат за сключен брак, печат за развод, адресна регистрация. Няма деца, записани в паспорта, значи няма такива.

Входната врата се отвори и на асфалта се очерта светъл правоъгълник. Дима тъкмо се канеше да смъкне стъклото, дори посегна към ръчката, но видя, че от входа излиза някакъв мъж. Колко трябваше още да я чака?! Отново отвори паспорта ѝ на страницата с адресната регистрация, видя номера на апартамента и решително слезе от колата.

---

[1] Временно забавяне или свеждане до минимум на жизнените процеси у някои низши животни. — Бел.ред. ↑

ВТОРА ГЛАВА

В понеделник Настя Каменская се събуди, както винаги, мъчително. Тя беше истински „бухал“, заспиваше вечер късно, а ставането ѝ сутрин в седем беше мъчителна процедура. С усилие се отърси от съня и се затътри към банята.

Беше ѝ противно да се гледа. Подпухнала физиономия, торбички под очите. Сякаш дяволът я бе накарал да изпие две чаши чай, макар да знаеше, че не бива да близва нито капка течност поне два часа преди лягане, защото сутринта лицето ѝ отичаше. Спеше ѝ се ужасно...

Застана под душа, пусна отначало гореща, след това хладка вода и търпеливо зачака организъмът ѝ да се събуди. Обикновено за тази цел ѝ трябваша поне десет минути. Едва-едва търкайки с четката зъбите си, Настя се опита да умножи наум тридесет и седем по осемдесет и четири. Обърка се. Съненият ѝ мозък отказваше да извършва и най-простите операции. Смени числата и опита още веднъж. Стана. Започна да умножава трицифрени числа. Процесът на събуждане вървеше успешно, тъй като отговорът се получаваше още от първия опит. Последна проверка — да си припомни десет думи на шведски. Този път си избра названия на кухненски предмети. Не беше учила шведски, както и множество други езици, но обичаше да запомня думи, така да се каже, за умствена гимнастика. Знаеше приблизително по петстотин думи от всички европейски езици. Нещата идваха оттам, че майка ѝ беше уникален специалист по съставяне на компютърни програми за обучение по чужди езици и всички свои идеи и методически разработки професор Каменская изпробваше и отработваше върху дъщеря си.

На деветата дума Настя усети, че замръзва — водата се оказа прекалено студена. Напрегна паметта си, опита се да изрови от недрата ѝ шведското съответствие на думата „сито“ и бързо грабна хавлията.

Половината работа беше свършена, мозъкът беше приведен в работно състояние. Сега трябваше да накара тялото си да се движи.

Отиде в кухнята и започна да мели кафе. Докато изчакваше водата да заври, отвори хладилника и извади портокалов сок и лед. „Скъпо удоволствие — за кой ли път си помисли, — една кутия ми стига за четири дни, и то ако пия само сутрин, а това прави почти две хилядарки на месец.“ През май беше в отпуска и не замина никъде, а вместо това си взе „халтура“ — превод от френски на един детективен роман от Шарл Ексбрай — и веднага след това изхарчи целия хонорар за скъпи удоволствия. Купи си тридесет кутии сок, няколко бурканчета нескафе, три стека хубави цигари. А освен това си купи и от своето любимо мартини — единственото питие, от което изпитваше удоволствие.

Тялото ѝ бавно, сякаш неохотно, реагираше на всяка глътка от този леден кисело-сладък сок. От горещото кафе почти се оправи, а след първата цигара се почувства съвсем добре.

След като закуси, съблече пенъора си и пак застана пред огледалото. Лицето ѝ вече не беше подпухнало и можеше да се гледа без отвращение. Настя критично прецени отражението си. Какво да се прави, Господ не я беше надарил с красота. Но и нищо уродливо нямаше в нея. Правилни черти на лицето, стройна фигурка, дълги крака, тънка талия. Поотделно всичко беше хубаво, а като се сглобеше, се получаваше нещо безлично, стандартно, гладко — нямаше какво да хване окото. Явен дефект бяха светлите ѝ вежди и безцветните мигли, но дори и като ги боядисаше, пак изглеждаше като сиво мишле. Такива като нея не ги заглеждаха мъжете.

Настя Каменская нахлузи джинсите и тениската, сложи си лек грим и тръгна на работа.

* * *

В същото време за работа се приготвяше и Виктор Алексеевич Гордеев, началник-отдел в МСУ^[1] — нисък на ръст, с кръгла, почти плешива глава, със солидно шкембенце и с прякор Колобок^[2] сред подчинените си.

Би могло да се каже, че Виктор Алексеевич бе ярко въплъщение на истината за измамността на външния вид. От всичките си петдесет и три години тридесет и две той беше прослужил в милицията, а от тях

двадесет и шест — в Следственото управление. За тези двадесет и шест години беше разбрал как трябва да се подхожда при разкриване на престъпленията и затова, когато оглави отдела, под негово ръководство работата тръгна значително по-добре. Благ и неизменно доброжелателен, Гордеев обаче беше фанатично злопамятен и недоверчив. И освен това никога и от нищо не се плашеше, тъй като имаше твърде сполучлив брак.

Историята с женитбата на Колобок пък беше потвърждение на старото правило, че бракът по сметка може да бъде и щастлив, ако сметката е вярна. Работата бе там, че Гордеев не се беше превърнал в Колобок. Той се бе родил такъв. И до самия край на средното си образование бе бил неизменен обект на насмешки и издевателства от страна на съучениците си. Комплексиран и обиден на целия свят, дебел, но независимо от това силен и ловък, Витюша Гордеев, след като отби военната си служба, постъпи на работа в милицията само защото в онези времена това беше престижно, почетно и му даваше възможност поне мъничко да компенсира чувството си за оцетеност от природата.

Работейки в милицията и следвайки вечерно в юридическия факултет, Витя се бе отървал от насмешките, но продължаваше да страда. Беше нисък и пълен, а до прималяване харесваше високите слабички брюнетки. Особено дълго се бе измъчвал от несподелена любов към съкурсничката си Люся Хижняк, у която от всичко имаше в изобилие: ръст, токчета, кльощавост, изящество и чар. Цялото това „съоръжение“ имаше височина сто осемдесет и три сантиметра и се струваше на Гордеев недостижим идеал.

След като страда почти до края на четвърти курс, Витюша стигна до неутешителния извод, че бракът и любовта нямат почти нищо общо и затова човек трябва да си избира жена не от тези, в които се влюбва, а от тези, с които би могъл да живее. На една от студентските вечеринки той се запозна с Наденка Воронцова, която не му отстъпваше нито по килограми, нито по комплексираност. Още от детството си Надя страдаше от нарушена обмяна на веществата и на двадесет години беше тучна и неугледна. Разликата между тях беше само в това, че докато осъзнаването на собствената непълноценност при Гордеев беше съпроводено със злоба, то Надя компенсираше своя дефект с факта, че беше душата на компанията. Тя учеше в

педагогическия институт, обожаваше децата, мечтаеше да стане учителка в началните класове и много се притесняваше да не би учениците да ѝ се присмиват.

Ухажването бе разгърнато стремително по целия фронт и след два месеца Витя Гордеев се беше сдобил с жена, с която можеше да се живее, а също така с тъща инженер и тъст лекар, а по-нататък набелязаната схема заработи сама.

Едно прекрасно утро около половин година след сватбата, обличайки се, Наденка забеляза, че между мястото, където теоретически се предполагаше, че се намира талията ѝ, и колана на полата нейната пухкава ръчичка преминава свободно. Тъй като по това време беше угрижена от мисли за възможна бременност, не обърна особено внимание на тази странност. Но след две седмици истината излезе наяве и подложи Гордеев на пълно изумление: жена му беше бременна и от това слабееше. Тъстът му дълго и гръмогласно се смя, но каза, че било напълно възможно, макар и да се случвало рядко. Навярно пренастройването на организма, предизвикано от бременността, бе довело до нормализиране обмяната на веществата.

След като роди на Гордеев син и смъкна десетина килограма, Наденка категорично заяви, че ще ражда дотогава, докато фигурата ѝ стане като на кинозвезда. Гордеев само се подсмиваше, но беше силно изненадан, когато се оказа, че и втората бременност действа благотворно на съпругата му. Лицето ѝ вече не беше подпухнало и изведнъж всички видяха, че Наденка има прекрасно носле и зашеметяващи очи. С една дума, Гордеев, който се бе оженил за една грозничка дебеланка, поради което се предполагаше, че и тя самата, и нейните родители ще му бъдат благодарни до гроб, този същият Гордеев неочаквано се превърна в съпруг едва ли не на красавица. Но с това нещастията му не свършиха!

След известно време неговият с нищо незабележим тъст му нанесе съкрушителен удар, като измисли нов, невероятно ефективен метод за опериране на сърце и започна стремително да се изкачва към върха. Преди да се опомни, Гордеев стана зет на професор, а скоро и на директор на Института по кардиология. Това вече дойде много на честолюбивия Колобок. Встъпвайки в брак, той се бе надявал, че ще го носят на ръце за това, че работи в следствието. Номерът му обаче не мина и се наложи да търси друг вариант. И Виктор Алексеевич — по

това време вече майор — намери този вариант в американските книги по теория и психология на управлението.

В крайна сметка разчетите му се оправдаха. Наденка се превърна в уважаемата Надежда Андреевна, директор на престижен лицей в Москва. Тъстът му, световноизвестен кардиолог, професор, стана депутат в руския парламент. А Виктор Алексеевич, добросъвестно преминавайки през всички нива на йерархическата стълбица, се спря на длъжността началник-отдел в Московското следствено управление, претворявайки в живота всички интересни находки, които успяваше да изрови в умните книги. Той не се боеше от никого, защото никой и не искаше да се кара с него. В края на краищата, всички имаха деца, които не беше зле да учат в лицей, а от сърдечно-съдови заболявания страдаше почти всеки трети.

Сервирайки закуската на мъжа си, Надежда Андреевна каза:

— Имаме билети за премиера в „Съвременник“. Ще отидем ли или да ги дам на децата?

— Кой ги донесе? — попита Гордеев.

— Гражевич. Той изпълнява главната роля.

— Пак Гражевич — недоволно замърмори Виктор Алексеевич.
— Ако не греша, вече за четвърти път. Синът му да не е двойкаджия?

— Ами не — сви рамене жена му, — момчето се учи нормално. Защо трябва да е двойкаджия?

— Защото заради един двойкаджия има смисъл да се подмазваш на директора. А ако момчето се учи добре, защо трябва да се натягаш толкова? — поясни Гордеев, като отхапа от филийката с кашкавал.

— Витенка, сто пъти досега съм ти казвала, но и за сто и първи ще ти повтора — ласкаво започна Надежда Андреевна, прегръщайки съпруга си и целувайки го по темето. — Ако ти не се беше оженил за мен, аз никога нямаше да родя и следователно никога нямаше да отслабна. И ако сега мъжете ме харесват, заслугата е само твоя. Аз помня това, ценя го и никога няма да го забравя. Затова моля те престани с твоите гадни инсинуации на тема ревност. Между другото, не е изключено Гражевич да иска да се докопа до теб, а не до мен. Синът му вече е доста голям.

— Разбрах — кимна Гордеев, допивайки чая си. — Още днес ще проверя. Дори само веднъж синчето му да е било арестувано, ще върнеш билетите. Ако пък всичко му е наред, ще отидем на премиерата. Става ли?

И като целуна жена си, полковникът от милицията Виктор Алексеевич Гордеев, по прякор Колобок, се запъти към службата си.

* * *

Понеделникът на „Петровка“ 38 започна със същото, с което свърши петъкът, т.е. с обсъждането на въпроса ще има ли повишение на заплатите, както им бяха обещали, или пак ще ги преметнат. Минавката се състоеше в това, че повишението се даваше не през месеца, от който официално влизаше в сила, а през следващия. Или ако заплатите се увеличаваха от първи юни, то през юли всички си получаваха старите заплати, а през август — новата, повишената, плюс добавката за юли. При стабилни цени в това нямаше да има нищо лошо, но сега, когато инфлацията галопираше, с тези доплатени пари вече нищо не можеше да се купи.

В отдела на Гордеев обсъждането беше в разгара си, когато Юра Коротков се разтича по коридора и надничайки във всяка стая, викаше:
— Народе, при Колобок!

Виктор Алексеевич започна оперативката, както винаги, с дълго приветствие, каза, че се радва да види всички живи и здрави, не пропусна и бодрия вид на Коля Селуянов, който току-що се беше върнал от отпуска. Гордеев не обичаше да приказва празни приказки, но разбираше, че само допреди минута хората му, току-що дошли на работа след почивните дни, са си говорили за нещо, разказвали са си новините и още не са били настроени за работа. Затова им даваше възможност да се поотпуснат и след това да се съсредоточат.

— Ще започнем със старите „опашки“ — обяви той. — Убийството на генералния директор на фирма „Парнас“ Плешков. Слушам те, Коротков.

Колобок си свали очилата и пъхна в устата си едната дръжка. Това означаваше висша степен на внимание и концентрация.

— Проверката на версията за убийство с мотив отмъщение, ревност или користи подбуди засега не е дала резултати. Никое от лицата, които са имали достъп до жилището на Плешков, няма мотив за убийството му. Изказано бе предположение за убийство с мотив, условно наречен „синдром на Разколников“, т.е. убийство с цел субектът да се убеди, че по принцип е способен на такъв акт. В този случай не е задължително престъпникът и жертвата да са били в лоши отношения. Изхождайки от тази версия, съставихме ориентировъчен психологически портрет на евентуалния престъпник. Всички лица, имали достъп до жилището на жертвата, се проверяват повторно. Заподозрени са двама вероятни извършители, провеждат се провокиращи мероприятия, които да накарат убиеца да се издаде.

— Синдром на Разколников? — измърмори Гордеев. — Любопитно. И кога го измислихте това?

— В събота, другарю полковник — бързо отговори Юра Коротков, като предпазливо погледна към ниско наведената руса глава в ъгъла.

— Кога очаквате резултатите?

— Надяваме се днес-утре.

— Добре — кимна Виктор Алексеевич. — А какво е мнението на следователя за тази версия? Или все още не сте споделили с него познанията си по руска литература?

Коротков мълчеше, а русата глава в ъгъла на кабинета се наведе още повече.

— Ясно — обобщи полковникът. — Значи така. Не искам да се карате със следователя. Продължавайте работа по тази версия. Струва ми се, че има перспектива. Мотивът на практика е недоказуем, така че действайте пределно точно, трябва да си изпипате работата. И без прибързване. Засега не ни притискат с времето. Така. Трупът на манекенката от Дома на модата. Слушам.

Най-младият оперативен работник от отдела — черноокият Миша Доценко, започна доклада си:

— Срещу единия от заподозрените са получени сериозни улики, доложено е на следователя. Взето е решение засега да не го задържаме. Той се чувства сигурен и по всичко личи, че не се кани да бяга никъде. Но, разбира се, ние го следим.

— Как няма да се чувства сигурен — вметна Гордеев. — След три дни ще станат два месеца, откакто е извършено престъплението, а той дори не е разпитван. А вие сигурни ли сте, че не мъдрувате прекалено много?

Фигурата в ъгъла на кабинета сякаш искаше да се слее със стената. Миша устоя на желанието си да я погледне и мъжествено отговори:

— Надяваме се, не.

— Добре, ще видим как следователят ще оцени вашите убедителни улики. Така. Изнасилването на Наташа Ковалова, дванадесетгодишна. Слушам.

— Засега нищо, другарю полковник — унило докладва Игор Лесников — опитен и по всеобщо мнение най-красивият детектив в отдела на Колобок.

— Какво означава „засега нищо“? — тихо повтори въпроса си Гордеев, оставяйки очилата на масата — сигурен знак, че в него кипва ярост. — „Засега нищо“ продължава вече три седмици, за последен път го чух миналия петък. Три денонощия минаха. Какво е свършено за това време?

— Виктор Алексеевич, момичето е в шок, има нервен стрес. Не може да дава показания. Нямаме дори и най-общо описание. Проверихме във всички отдели за работа с непълнолетните, в това число и в психодиспансерите, всички ученици от околните жилища. Изготвихме списък на около четиридесет човека, които в деня на изнасилването между осемнадесет и деветнадесет часа биха могли да се намират в района на местопроизшествието. Всички те тайно са фотографирани, за да може при първа възможност да се покажат на потърпевшата за разпознаване. Но Наташа не отговаря на въпросите ни за произшествието. Или мълчи, или изпада в истерия. И лекарите не могат да кажат нищо определено.

Гордеев мълчаливо взе химикала и нарисова на един празен лист квадрат. След това вписа в него ромб и започна да запълва ъгълчетата. Тягостната тишина продължи около три минути. Внезапно Колобок вдигна поглед и се взря в Лесников.

— Както изглежда, още не си ни съобщил всичко. Слушаме те.

— Беше изказана версията, че това изнасилване е не само сексуално престъпление, но в него се откриват и признаци на

отмъщение. Трагедията се е случила на двадесет и четвърти май. Преди четири години, на двадесет и четвърти май хиляда деветстотин осемдесет и осма година, някой си Сергей Викторович Шумилин е бил осъден от Тушинския районен съд. Бил е обвинен, че управлявайки автомобил в пияно състояние, е предизвикал катастрофа, в която двама човека са получили тежки контузии. Бащата на потърпевшата, Витални Евгениевич Ковальов, е бил съдебен заседател на този процес.

— Ясно — кимна Гордеев, като отново засмука дръжката на очилата си. — И какво?

— Виждате ли, другарю полковник, Ковальов е близък с вицепремиера, а Шумилин е племенник на Виноградов, президентът на фонда за подкрепа на предприемачеството. Да ги изправяме един срещу друг...

Игор се запъна. Гордеев пак замълча.

— Започнахте ли да обработвате Шумилин?

Едва сега Виктор Алексеевич погледна към ъгъла.

— Все още не.

— Започвайте. Само че по-кратко. Без излишен шум. Проверете изцяло версията, имам предвид втория заседател и съдията. Ако се окаже, че действително е Шумилин, и на тях няма да им се размине. Докладвайте ми за всичко. Ще ви покривам. Ако се издъните, ще ви откъсна главите. Засега толкова по въпроса. Сядай. Игор. Доценко, докладвай за Филатова. Не на всички е известно, че трупът ѝ е бил намерен през нощта в петък срещу събота.

— На тринадесети юни в три часа и пет минути в дежурната на ГУВР^[3] е постъпило съобщение, че е открит трупът на Ирина Сергеевна Филатова, родена през 1956 година, майор от милицията, водещ сътрудник в Научноизследователския институт на Министерството на вътрешните работи на Русия. Трупът е намерен в жилището на Филатова от човека, който я е докарал от летището, Филатова е лежала в кухнята до включена електрическа печка, в която са открити явни признаци за неизправност. При външния оглед обаче не са намерени следи от токов удар. Това е дало основание да се предположи, че е инсцениран нещастен случай, а именно смърт от електротравма. Заподозреният е задържан на основание член сто двадесет и две.

Изведнъж Колобок направи нещо, което никой не очакваше. Той не зададе нито един въпрос, не даде никакви указания. Просто закри съвещанието.

— Ясно. Благодаря. Всички са свободни, с изключение на Каменская. Анастасия, излез от този ъгъл.

Виктор Алексеевич се надигна от огромното си началническо бюро и се заразхожда напред-назад. Не можеше да седи дълго време на едно място. Настя се измъкна от убежището си, където мълчаливо бе прекарала цялото съвещание, и седна до прозореца.

— „Синдромът на Разколников“ твоя работа ли е? — спря се за миг Колобок и ѝ хвърли поглед изпод вежди.

— Моя — тихо потвърди Каменская. — Недоволен ли сте?

— А Шумилин — и той ли е твоя работа?

Гордеев пренебрегна въпроса ѝ, макар прекрасно да знаеше колко важно е за нея да чуе поне една поощрителна думичка.

— И той — трепна гласът ѝ.

— А заподозреният по делото за манекенката? Ти ли ги посъветва да го оставят да се пече на бавен огън?

— Виктор Алексеевич, аз се надявах, че...

— Знам — прекъсна я Гордеев. — Каза ми. Все още не ме е налегнала склерозата.

Настя беше почти готова да се разплаче. Шефът ѝ сигурно не бе доволен от нея, сигурно не бе оправдала надеждите му. Всяка оперативка за Настя Каменская беше мъчение, имаше чувството, че седи върху буре с барут, което ще се взриви при най-малката грешка от нейна страна, и тогава всички ще ѝ се присмиват и ще я сочат с пръст: „Вижте я Каменская със синята кръв, не ходи на акции, не участва в задържания, не я внедряват в престъпни групировки. Седи си в топлия кабинет, пийва си кафенцето и се прави на гениален мислител и комбинатор!“ Настя знаеше, че много от тях не само че мислеха така за нея, но и говореха зад гърба ѝ. От друга страна, тя работеше при Колобок вече шеста година и през това време имаше много сполучливи находки, беше подсказвала твърде остроумни решения, с които можеше да се гордее. Имаше, разбира се, и грешки, но с тях светът не свършваше, нито пък бурето с барут се взривяваше.

На пръв поглед работа ѝ наистина изглеждаше като кабинетно безделие. Гордеев я беше взел на „Петровка“ от районното управление.

След като беше висяла два дни над статистическите бюлетини за престъпността в града и изведнъж бе обявила, че северно от Москва се е появил хомосексуалист, който има безпрепятствен достъп до наркотици. Този свой извод Настя беше обосновала с това, че броят на кражбите, извършвани от момичета, в тази част на Москва е нараснал значително в сравнение с кражбите, извършвани от момчета, от което следваше, че има нещо твърде привлекателно за малолетните, но цената на това „нещо“ е различна за момчетата и за момичетата. Развивайки тази мисъл, Настя чисто интуитивно, както ѝ се струваше, беше намерила корена на злото. Голям смях падна тогава, присмиваха ѝ се, историята се превърна във виц и този виц стигна чак до „Петровка“ 38. На този виц не се беше смял само Колобок. След известно време той се беше отбил в отдела за борба с наркотиците, а оттам право в „Личен състав“. Както се беше изяснило, измисленият от Настя човек действително съществуваше.

Гордеев бе взел Настя при себе си с една-единствена цел — искаше да има в своя отдел собствен аналитик. На практика Каменская не умееше да върши много неща — не се занимаваше със спорт, не бягаше, не стреляше, не владееше самбо. Но затова пък умееше да мисли и анализира. Глупак бе този, който си мисли, че всички го могат. Виж от сто възможни да набереш в стрелбата деветдесет и осем — това да! Гордеев не беше глупак и не се страхуваше от никого, затова назначи Настя на длъжност старши инспектор. И никога не съжали за това свое решение. Тя работеше върху всички престъпления, с които се занимаваха детективите от неговия отдел. Предлагаше версии, измисляше начини за техните проверки, оправяше се с купища информация и мислеше, мислеше, мислеше. Имаше феноменална памет, а също и способността мигновено да извлича от нея нужните сведения.

Признанието от страна на Гордеевите детективи не дойде веднага. Раздразни ги най-вече фактът, че полковникът настоя да ѝ бъде даден отделен кабинет — нещо, което на „Петровка“ никога не се бе случвало. В началото дори я наричаха „телефонната госпожичка“, задето по цял ден си седи в кабинета. Бавно и трудно, но все пак признанието дойде. И сега тези, с които тя работеше пряко, не даваха прашинка да падне върху главата ѝ. Въпреки това Настя се намираше в

състояние на хронична тревога и непрекъснато се страхуваше да не се разочароват от нея.

И сега, седейки в ниското кресло пред надвисналия си шеф, беше готова да чуе само лоши неща. Но грешеше.

— Не ми харесва как работят по делото на Филатова — изведнъж каза Гордеев.

Процесът на размишление и вземане на решения при него винаги се съпровождаше с ходене напред-назад из кабинета. Той се спря и седна до Настя. Това означаваше, че решението е взето.

— От самото начало са направени много грешки. Доста от тях вече не могат да се поправят. Разказвам по същество, Филатова се е върнала от командировка през нощта на дванадесети срещу тринадесети. Заподозреният, когото са задържали, е дал показания, че я е докарал от Внуково до Москва, Филатова му оставила паспорта си и се качила до жилището си за пари. След петнадесет-двадесет минути му омръзнало да чака, видял в паспорта ѝ номера на апартамента и се качил. Вратата не била заключена, секретът бил вдигнат. Филатова лежала на пода в кухнята до печката без признаци на живот. Заподозреният се опитал да ѝ направи изкуствено дишане, след което се обадил в „Бърза помощ“ и в милицията. И отгук нататък следват безобразията. На местопроизшествието пристигат оперативните работници Голованов и Бажов — познаваш ги. И знаеш, че и двамата са гадни по характер, особено Бажов. Шофьорът за беда се оказал бивш милиционер, сега работи в някаква охранителна фирма. И съответно печели добре. За Бажов и Голованов това е все едно да покажеш на бика червен парцал. Те се вкопчили в него, не повярвали на нито една негова дума и го задържали за седемдесет и два часа. Но най-лошото е друго. Шофьорът насочил вниманието им към две неща. Първо, докато чакал Филатова в колата, от входа излязъл някакъв мъж. И второ, на печката, върху една от плочите имало топъл чайник. Ако той казва истината, значи някой е причаквал Филатова в дома ѝ. Нашите герои съвсем освирепели, че заподозреният си пъха носа в техните работи по време на оглед на местопроизшествието, и започнали да му крещят. В протокола от огледа топлият чайник, разбира се, не е отразен. И изобщо завистта към този бивш колега, който сега печели повече от тях, съвсем ги заслепила. Огледът на местопроизшествието е проведен зле. Те се хванали за това, че по

тялото няма следи от токовия удар, макар съдебният лекар няколко пъти им повторил, че понякога се случват и такива неща.

— И не са повярвали на съдебния лекар? — учуди се Настя.

— За какво им е съдебният лекар, когато заподозреният стои точно пред тях.

— А мъжът, който е излязъл от входа?

— И това не са направили. Ако шофьорът не лъже и някакъв мъж наистина е излязъл от входа, то той или е излизал от жилището на Филатова, или от друго жилище, но по същото време. В три часа през нощта е толкова тихо, че муха да бръмне, ще се чуе. Този мъж, ако съществува и ако не е убиецът, може да се окаже ценен свидетел. Но къде ти! — Гордеев с раздражение ритна стола. — Накратко, Анастасия, бих искал да помислиш върху това. Утре сутринта седемдесет и двата часа ще изтекат и шофьорът ще бъде освободен. Сигурен съм, че няма в какво да го обвинят. Материалите, които са събрани в събота и неделя, можеш да вземеш от Доценко. И нека той да си поговори със задържания така, както ти мислиш, че трябва.

— Да опитам аз да поговоря с него, а, Виктор Алексеевич? — плахо предложи Настя. — Много по-лесно ще ми е, отколкото да инструктирам Миша какво да приказва. Той много лесно кипва...

— Миша трябва да се учи, а не другите да му вършат работата — отсече Гордеев. — А на теб ти забранявам да говориш със задържания. Не е твоя работа.

Сигурно и самият полковник не можеше да отговори на въпроса защо непрекъснато предпазва Настя, защо я крие от всички. Но някъде дълбоко в себе си, почти на границата на инстинкта, той усещаше, че Настя е неговият коз. Като погледна разстроеното лице на своята подчинена, той изведнъж се усмихна.

— Върви, детето ми, помисли върху това — ласкаво й рече. — Утре ще ми разкажеш какво си измислила.

* * *

След като Каменская си отиде, Виктор Алексеевич Гордеев отново заснова из кабинета си. Трябваше да вземе решение какво да прави с версията за причастността на племенника на президента на

фонда за подкрепа на предприемачеството в изнасилването на дванадесетгодишната Наташа Ковальова. Сама по себе си версията му се струваше перспективна, но той не искаше да въвлича своите хора в политически разправии. След кратък размисъл Гордеев реши да поеме удара сам. Седна до телефона и набра номера на своя стар приятел Женя Самохин от пресцентъра на МВР.

— Витя! — зарадва се Самохин. — Къде се губиш? От службата си ли ми звъниш?

— От службата — потвърди Гордеев.

— Значи по работа — направи извод Самохин. — Говори направо, че след пет минути хуквам.

— Женя, трябва ми информация за Виталий Евгениевич Ковальов от апарата на вицепремиера Аверин и за Виноградов от ФПП.

— А вила на Канарските острови и лимузина не ти ли трябва?

— Женя, моля те. Не ми трябва чак толкова. Искам само да знам познават ли се и ако се познават, в какви отношения са, а ако не се познават, то в кои области интересите им могат да се пресекат. Само това. Женя, ще го направиш ли?

— И не ти е нужно нищо по-пикантно? — недоверчиво попита Самохин.

— Нищо. Интересува ме само връзката им. Ще го направиш ли?

— Ще го направя — въздъхна Самохин. — Довечера ще ти звънна вкъщи.

Но Гордеев не би бил Гордеев, ако се бе ограничил само с това. Ненапразно за него се носеха легенди. И работата не беше в това, че не вярваше в хората. Просто той никога не забравяше, че има различни истини.

* * *

Като излезе от кабинета на шефа си, Настя Каменская отиде да прегледа сводките и дневника на дежурния по град. Никой не можеше да каже какво точно търси в тази камара от сведения, а вероятно и самата Настя не знаеше. Но въпреки всичко всеки ден отваряше

обемистия дневник и си водеше някакви записки, които само тя си ги разбираше.

Когато се върна в своята стая, пъкна бързоварчето в една висока керамична чаша с вода, включи го и набра някакъв номер по вътрешната линия.

— Миша, искате ли да изпием по едно кафе?

— С удоволствие, Анастасия Павловна. Идвам.

След минута Миша Доценко се появи с чашка и кутия захар на бучки.

— Ама че сте, Миша — укорително поклати глава Настя. — Нали аз ви каня. Нима гостите си носят продуктите?

— Знаете ли — смути се Миша, — времената са тежки. Трябва да внимаваме, за да не се превърнем в авантаджии:

Настя разля кафето и притика към Миша пакетче бисквити.

— Мишенка, разкажете ми, моля ви, за делото на Филатова. На оперативката всичко прозвуча някак си... Ами, смачкано ли, не знам как да се изразя. Честно казано, не разбрах всичко.

Доценко напрегнато мълчеше, без да сваля очи от вдигащата пара чаша. Настя тъкмо се канеше да повтори въпроса, когато изведнъж я осени една мисъл. Ама разбира се! Как не се бе сетила веднага? Миша Доценко, макар че работеше в отдела отскоро, си беше спечелил репутация като майстор на устната реч. Той прекрасно водеше разговори, можеше да заприказва всекиго, точно формулираше мислите си и ги излагаше ясно и последователно. От неговите уста съобщението просто не можеше да излезе „смачкано“. Освен ако... Освен ако не е целял точно това. Съдейки по всичко, такова е било нареждането на Гордеев. Не е искал неговите сътрудници, като чуват всички подробности по престъплението в жилището на Филатова, да разнесат по коридорите на „Петровка“ Голованов и Бажов. Затова бе накарал и нея да остане след оперативката, а не ѝ бе възложил задачата пред всички. Хитър беше този Колобок! Скрил бе камъка в пазвата си. Никой да не знае, че има зъб на борците срещу високите доходи, никой да не се досети. Като му дойдеше времето, щеше да извади камъка. Трябваше да се отдаде дължимото на Колобок — никога не нападаше пръв. Но тъкмо за да защити своите хора, той държеше мощен арсенал от такива „камъни“ и „зъби“.

— Мишенка — засмя се Настя, — Виктор Алексеевич ми разказа и за чайника, и за мъжа, който е излязъл от входа. Той самият ми поръча да взема от вас цялата информация, с която разполагате. И нареди да поговорите със задържания. Така че стига сте увъртал. Обяснете ми какво представлява тази Филатова.

Миша отскочи до своя кабинет, взе си бележника и започна да ѝ разказва всичко, което бе успял да узнае от момента на включването му в разследването.

— Ирина Сергеевна Филатова, тридесет и шест годишна висше юридическо образование, кандидат на науките, постъпила на работа в Института на МВР веднага след завършване на университета, т.е. преди цели тринадесет години. Живее с баща си Сергей Степанович Филатов в малък двустаен апартамент. Майка ѝ е починала. Била е омъжена, но за кратко, от 1984 година е разведена, няма деца. Съседите не могат да кажат нищо конкретно — не е водила вкъщи шумни компании, подозрителни посетители не е имала. От четвърти юни баща ѝ се намира в санаториум в Крим, в събота се е завърнал със самолет. Назовал е две близки приятелки на Филатова и четирима мъже, които по различно време са били близки с нея. Все още не сме говорили с никой от тях — не можахме да ги намерим през почивните дни. Бащата на Филатова твърди, че нищо не е изчезнало от жилището, всички пари и ценности са на мястото си. Между другото, Сергей Степанович много се учуди, че печката се е повредила. Преди да замине в санаториума, тя си работела и всичко си ѝ било наред. Нали е инженер, разбира от тези работи. Ключове от апартамента са имали само той и дъщеря му. Не му е известно Ирина да е давала на някого ключ, пък и по принцип това не е било прието в тяхното семейство.

— Добре — каза Настя. — Сега за задържания шофьор. Какво знаете за него?

— Във всеки случай това, което е казал, не е опровергано. Той наистина е изпращал на аерогарата някакъв човек, чийто самолет е излетял от Внуково в два и четиридесет и пет на тринадесети юни. Билетът е бил купен седмица преди това, на шести юни. Филатова е била в командировка в Краснодар, трябвало е да се върне на дванадесети около деветнадесет часа, но поради дъжда летището в Москва било затворено и самолетът кацнал във Внуково чак в един и

четиридесет през нощта. Така че срещата между Захаров и Филатова не е могла да бъде планирана.

— Как го нарекохте? — трепна Настя. — Захаров?

— Дмитрий Владимирович Захаров, сътрудник в частна охранителна агенция, до хиляда деветстотин и деветдесета година е работил в тридесет и пето районно управление на милицията.

— Захаров... — въздъхна тя. — Същият. Жалко.

— Познавате ли го? — изненада се Доценко.

— По-правилно е да се каже, че някога се познавахме, и то бегло. Но помня, че беше смел човек, обичаше риска и авантюрата. И искаше да има много пари. Напълно е възможно да се е забъркал в някаква каша от любов към хазарта и приключенията.

— Колко малък е светът — поклати глава Миша Доценко, приближавайки се до прозореца.

— Защо се учудвате? — махна с ръка Настя. — Всеки, който е работил в следствието повече от пет години, така или иначе се е сблъсквал с всички следователи и детективи в Москва. Не сме чак толкова много. След година-две и сам ще се убедите. Тесен ни е, така да се каже, кръгът. Добре, да се върнем на Захаров. Той, разбира се, отрича да е познавал Филатова преди, нали?

— Да, но ние ще разпитаме приятелите и колегите й.

— Дали ще успеете? Утре сутринта Захаров трябва да бъде освободен.

— Към два часа отивам в института, уговорил съм се с началника на Филатова.

— В такъв случай разговорът със Захаров трябва да се отложи за вечерта. Разпитвахте ли го за какво са си приказвали с Филатова по време на пътуването?

— Не. Аз изобщо не съм говорил с него. Дадох ми протокола от разпита, изготвен при задържането му, и ми наредиха да проверя показанията му. Което и направих.

— Ясно.

Надя извади празен лист хартия.

— Ще ви напиша кои въпроси трябва на всяка цена да се изяснят в института и за какво трябва да се разпита Захаров. Ако позволите един съвет — в института разговаряйте само с жени. Мъжете нека ги разпитва... Кой още работи по това дело?

— Коротков и Ларцев.

— По-добре Коротков. Той е достатъчно невзрачен, за да не буди у мъжете инстинкт за съперничество. И още нещо. Вземете си касетофон. Необходими са ми дословни показания, а не вашите впечатления. Става ли?

— Става, Анастасия Павловна.

— Нали не съм ви засегнала? — усмихна се Настя. — Не се обиждайте, Миша. Паметта и вниманието са понятия твърде избирателни. Доверявам се на вашата добросъвестност, но избирателността у нас вече е заложена и ние не можем да ѝ наредим да се изключи. А нещо може да се пропусне. Затова е нужен касетофонът. Последен въпрос. Готови ли са резултатите от аутопсията?

— Обещаха до обед да ги направят. Но следователят веднага ще вземе протокола. На него много му се ще това да е нещастен случай.

— Ясна е работата — кимна Настя. — Кой прави аутопсията?

— Айрумян.

— Добре, аз ще му позвъня. Е, Миша, напред. Ето ви моите „пищови“. Ще се срещнем утре сутринта в осем. Искам да знам всичко, преди да са освободили Захаров. О, щях да забравя. Кой от криминалистите е посетил жилището на Филатова?

— Олег Зубов.

— Снимките сигурно вече са у следователя? Ще ми се наложи да падам на колене пред Зубов и да го моля да извади още копия.

— Аз вече падах — усмихна се Миша и извади от папката си снимки от местопроизшествието. — Заповядайте.

— Мишенка, обожавам ви. — Настя му изпрати въздушна целувка. — Тичайте. Чакам ви утре в осем.

Доценко си отиде, а тя се зае да разглежда фотографиите от жилището на Филатова. Ето я и убитата. Настя си отбеляза, че лицето ѝ е интересно, изразително, макар чертите му да не бяха съвсем правилни. Сигурно бе имала успех сред мъжете. Кухнята — малка, около пет квадратни метра, тесничка. Ето го и антрето. До външната врата — шкафче с телефон. Добре се виждат маратонки с дълги развързани връзки, акуратно подредени под закачалката. Нямаше логика. Тя е трябвало бързо да намери парите и да ги занесе на шофьора, а вместо това старателно е развързала маратонките си, сложила ги е на мястото им и е отишла в кухнята да включи печката.

Ако не си е била оставила паспорта у Захаров, можеше да се предположи, че въобще не е възнамерявала да му плаща. Кой дявол я е накарал да отиде в кухнята? Може би там си е държала парите?

Настя си драсна нещо на един лист с едър надпис отгоре: „ЗУБОВ“. Друг вариант — парите са били в стаята, навън е валяло като из ведро, маратонките ѝ са мокри и тя ги е свалила, за да не цапа килима. На листа „ЗУБОВ“ се появи втора бележка.

Панорамна снимка на голямата стая.

Идеален ред. Личи си, че в нея отдавна не е имало хора, фотьойлите са наредени строго симетрично от двете страни на малка масичка. Възлови снимки — полици с книги, стенна секция. Любителски фотопортрет на Ирина, много сполучлив. Снимка на жена около четиридесетте, вероятно майка ѝ. В една от секциите с витринки, там, където се държат сервизите, колекция от стъклени фигурки: тигър, змия, петел, куче, котка — общо дванадесет на брой. И никакви други дреболийки, само книги и вещи.

Малката стая.

Определено в нея е живяла Ирина. Диван, бюро с пишеща машина, фотьойл, лампион. Повече нищо — стаята е твърде малка.

Без да откъсва поглед от пръснатите по масата снимки, Настя посегна за цигара. Внезапно ръката ѝ увисна във въздуха и почувства хлад в областта на стомаха. Това означаваше, че нещо не е наред. Събра снимките и започна да ги прехвърля отново. Отвътре пак ѝ польхна.

Настя Каменская знаеше, че това, което бе усетила, докато разглеждаше фотосите, е сигнал за някаква важна информация, свързана с престъплението. Отдели една снимка и я сложи върху листа с надпис: „АЙРУМЯН“. Засега толкова. Вече можеше да позвъни.

Олег Зубов, както винаги, беше мрачен и мърморица. Освен това по всичко личеше, че Гордеев и на него е наредил да не си развързва езика, така че за Настя беше много трудно да го накара да изплюе камъчето.

— Разбери, Настя, нашите детективи и следователят теглят в различни посоки. Следователят е възрастен, болен, скоро ще се пенсионира. Средата на юни е, а той все още не е излизал в отпуска. Трябва ли му това убийство? Ще му се това да е нещастен случай. И на мъжа, и на топлия чайник му се ще да плюе, ако те не потвърждават

версията за смърт от токов удар. Такъв си е, не иска да си създава излишни грижи. Ако му занесеш една камара доказателства, че Филатова е била убита, тогава няма как — ще не ще, ще води следствие. Но ако не му ги представиш, и пръста си няма да мръдне — ще приключи делото и край. А относно нашите си наясно. Те пък обратно — ще им се това да е убийство и убиецът да е шофьорът. Явно не им е допаднал — усмихна се криво Олег. — И никакво друго убийство не ги устройва. На тях също изобщо не са им притрябвали онзи мъж и топлият чайник. Така стоят нещата.

— Но нали ти самият си пипал този нещастен чайник?

— Да, разбира се. И дори пресметнах кога е завряла в него водата. Около един и половина — плюс-минус пет минути.

От разговора си със Зубов Настя си изясни, че в нито една от стаите на Филатова няма килим, а парите си е държала в дървена кутийка, която е била намерена в чекмеджето на шкафчето за телефона.

Гурген Арташесович Айрумян, за разлика от Зубов беше добродушен и многословен. Освен това той обичаше Настя Каменская, тъй като тя изобщо не приличаше на неговите две внучки — темпераментни, които не ги свърташе на едно място и които той считаше за вятърничави и лекомислени.

— Здравей, моя златна рибке — боботеше гласът му в телефонната слушалка, — сети се, значи, за дядо си Гурген. Сигурно заради Филатова? Изпратих протокола от експертизата на следователя.

— Гурген Арташесович, само с две думички, моля ви! Нали знаете, че шефът не ми разрешава да се доближавам до следователя.

— Ами, с две думи, аз не знам от какво е умряла Филатова.

— Как така? — слиса се Настя.

— Ами така. Смъртта е настъпила в резултат на спиране на сърдечната дейност. При аутопсията не са намерени нито хронични, нито остри заболявания, които биха могли да предизвикат спиране на сърцето. Белези от токов удар също няма, но аз напълно допускам, че може да е умряла и от това. Разбираш ли, слънчице, в десет-петнадесет процента от случаите белези не остават. Във всички учебници го пише. Но ако не искаш само с две думи, а с три, ще ти отговоря на един въпрос, който следователят забрави да ми зададе. Може би бързаше, а може би и не искаше. Съгласна ли си?

— Разбира се, че съм съгласна.

— Чуй ме сега, ненагледна моя. Ако вземеш книжката „Оглед на трупа на мястото на намирането му“, издание от хиляда деветстотин петдесет и девета година, на страница сто петдесет и седма ще прочетеш, че следователят е бил длъжен да ме запита: „Има ли по тялото на Филатова телесни повреди, които не са свързани с токовия удар? Ако има, то какъв е техният характер и механизъм на образуване?“ И тогава аз бих му отговорил, че Филатова имаше натъртване на главата, което аз не мога да обясня, и нямаше белега, който аз предполагам, че ще намеря. Това е моята трета дума. Четвърта искаш ли или сама се досети?

— Досетих се — отвърна Настя. — Имам снимки, веднага ми направи впечатление, че кухнята е миниатюрна. Ако Филатова е паднала, тя би се ударила в ръба на масата и щеше да блъсне табуретката. Точно тези белези не сте намерил, нали?

— Обичам те, папагалче мое, драго ми е да разговарям с теб. А раната, която открих, е с размери между един и половина и два сантиметра. От една страна, като че ли наистина се е ударила в пода. Но от друга, при падане от височина, равна на собствения ѝ ръст, ако пренебрегнем масата и табуретките, ударът би бил доста по-силен. Времето на получаване на раната съвпада с времето на настъпване на смъртта, така че едва ли си е ударила главата по-рано. Само едно мога да твърдя със сигурност — раната е получена от съприкосновение с плоска повърхност, а не с тъп твърд предмет. Е как е, звездичке моя, хубави думи ли ти казах?

— Забележителни — призна си Настя. — Какво бих правила без вас? Сигурно отдавна щяха да са ме изгонили от работа.

В това отношение Настя май не преувеличаваше. На дванадесето число всеки месец тя представяше на Гордеев анализ на всички разкрити и неразкрити убийства, тежки телесни повреди и изнасилвания. В тези анализи проличаваха новите тенденции при извършване на убийствата, а също и типичните грешки, допускани при разкриването им. И всеки месец, подготвяйки този анализ, Настя идваше при Айрумян и с благодарност изслушваше неговите пространни консултации, обилно поръсени с „рибки“, „птички“ и „звездички“.

Сега тя реши, че изходната ѝ информация е напълно достатъчна, за да обмисля обстоятелствата около смъртта на Филатова. Все още не ставаше въпрос за мотивите и за личността на убиеца. Като начало трябваше да разбере дали наистина е имало инсценировка или е било нещастен случай. Изобщо как е станало всичко и дали може да е замесен Дима Захаров. Разбира се, добре би било да поговори все пак с електротехника, когото бяха извикали в дома на Филатова. Но на този етап характерът на неизправността не беше чак толкова важен за разсъжденията ѝ. Очевидно бе, че печката не може да се е повредила сама през този един час — от един и половина, когато, по думите на Зубов, е кипвана водата, до два и половина след полунощ, когато Ирина е получила токовия удар. Това означаваше, че или печката умишлено е била повредена, или топлият чайник е плод на фантазията едновременно и на Захаров, и на криминалиста Зубов, или че този, който е топил водата, е знаел за повредата и е вземал предпазни мерки, като например да си постави гумени ръкавици. Други варианти просто не можеше да има.

След като намери отправна точка за размисли, Наети Каменская започна да се приготвя за работа. Това беше цял ритуал, истинският смисъл на който беше да се отсрочи моментът на „потопянето“. Без да бърза, тя си свари кафе, изпи го със сандвича, който си беше донесла от къщи, изпуши една цигара, извади три бели листа и педантично ги надписа: „Фантазия“, „Повреда между 1,30 и 2,30“ и „Предидшна повреда“. Заклучи кабинета си отвътре. Край. Започваше.

Като най-прост, пръв беше проработен вариантът „Фантазия“. Не е имало и помен от топъл чайник, а Захаров и Зубов лъжат, защото Захаров е убиецът, а Зубов поради някакви причини го прикрива. Това изглеждаше пълна глупост, но такава бе Настиното правило — да обмисля всички възможни варианти, колкото и чудовищни и нелепи да ѝ се струваха. И така, Захаров е убиец, а Зубов — съучастник. Захаров се качва в жилището на Филатова и я убива. Но как? Започва пред нея да бърника в печката ѝ? А ако я убива по друг начин, то по какъв? С какво още може да се предизвика спиране на сърцето? С някакъв нервнопаралитичен газ. Айрумян не е открил нищо в дробовете ѝ. Пък и не това е най-важното. Главното е това, че освен тях в жилището са се намирали следователят, двамата оперативни работници от „Петровка“, един от местното районно управление, електротехникът и

свидетелите при обиска. И всеки един от тях, а и всички заедно могат да кажат, че разговорите за топлия чайник са си чиста измислица.

Настя с облекчение скъса листа с надпис „Фантазия“ и се зае със следващия вариант.

Тя още веднъж мислено претегли всичките си доводи против това, че печката може да се е повредила без външна намеса. Ако Филатова е била сама в дома си в момента на смъртта, то освен травмите, каквито не са били установени от съдебния лекар, би се вдигнал шум, от който биха се събудили съседите. Ако в жилището е бил някой, който я е очаквал и не е желал смъртта ѝ, то той или е щял да знае за повредата и е щял да я предупреди, или не е знаел и тогава картината би била същата — падане, наранявания, шум. Миша Доценко беше разпитвал съседите и никой нищо не бе чул. Само двама старци от съседното жилище се бяха събудили в два и половина, когато Ирина е отключила входната си врата и след това я е затворила. Старите хора спят леко и трудно заспват. Ако в следващите десет минути се бе вдигнал шум от жилището на Филатова, те биха чули и него.

Май нищо не бе пропуснато. Можеше да премине към версията за умишлена повреда в течение на един час между 1,30 и 2,30...

Настя чертаеше по листа квадратчета и стрелки, вписваше в тях отделни думи и цели фрази, нахвърляше си въпроси, които трябваше да зададе на криминалиста, на съседите, на бащата на Филатова. Броят на фасовете в пепелника се увеличаваше, количеството кафе в кавичката намаляваше. На бюрото ѝ се появиха нови листи с надписи: „Планирано“, „Случайно“, „Маратонки“, „Ключалка“. Най-сетне пред очите ѝ се очерта картината на престъплението, включваща всичко, което знаеше до този момент. В нея влизаха и добре смазаното резе на ключалката на входната врата, и старателно развързаните връзки на маратонките, и повредената печка, и топлият чайник, и излезлият от входа мъж, и странната тишина, и „неправилната“ рана.

„Да, Ирина Сергеевна — помисли си Настя Каменская, гледайки любителската снимка на Филатова, — не е било нещастен случай. Убили са ви. Преднамерено и хладнокръвно. Убил ви е човек опитен и предвидлив. Той обаче не е знаел, че долу в колата ви чака Захаров. Иначе трупът ви щеше да бъде намерен едва днес и чайникът отдавна щеше да е изстинал. И не би могъл да предположи, че точно

вие ще се окажете сред тези десет-петнадесет процента, които описват в учебниците и на които не им остава белег от токов удар, та по тази причина ще се намерят хора, не повярвали в случайната ви смърт. Вашият убиец правилно си е бил направил сметките. Просто обстоятелствата не са били в негова полза. Какво ви се е случило, Ирина Сергеевна? На кого сте досадила или попречила? Кого сте засегнала?“

* * *

Измъчена от задухата, Настя Каменская слезе от автобуса, преди да стигне до нужната ѝ спирка. Още малко и щеше да припадне. Настя, която по цели денонощия можеше да не яде и да не спи, потопила се в решаването на някоя аналитична задача; Настя, която за осем години не беше ползвала нито един ден болнични и всичките си болести изкарваше „на крака“, същата тази Настя имаше два заклетни врага — тълпата и задухата. С тях не можеше да се бори. Нейният организъм отказваше да ѝ се подчинява, нашепвайки ѝ издевателски: *„Ти ме тормозиш със сухи сандвичи и ме тровиш с никотин, ти не ме лекуваш и не се грижиш за мен, ти плюеш на мен — на ти сега! Точно когато си смъртно уморена или закъсняваш за важна среща, ще те накарам да ходиш пеша!“* Всички тези хитрости на капризните ѝ органи бяха много отдавна известни на Настя и тя се беше научила да се застрахова, като носеше в чантата си ампула с амоняк, но най-вече — като умело съставяше маршрутите си и си оставяше време в запас. Нито веднъж през живота си Анастасия Каменская не беше закъснявала за никъде.

Бавно, сякаш се опасяваше да не направи излишно мускулно усилие, тя се приближаваше към жилището си, отбивайки се пътьом по магазините. Голямата чанта през рамото ѝ ставаше все по-тежка, а краката ѝ, отекли от многочасовото неподвижно седене в горещия кабинет, я боляха непоносимо от съприкосновението с влажната кожа на обувките. Настя имаше собствен метод за водене на „хранителния“ бюджет. Като си получеше заплатата, тя разпределяше парите на „целеви купчинки“, след това сумата за храна делеше на дните в месеца. Полученото в резултат на това делене частно беше лимитът,

който си бе забранила да превишава. И затова се получаваше така, че колкото по-дълго време не ходеше по магазините, толкова повече вкусни — и скъпи — продукти можеше да си купи. Ако пазаруваше всеки ден, щеше да ѝ се наложи да кара само на хляб, мляко и омлет с домати. А ако провеждаше това мероприятие веднъж на пет дни, а още по-добре и веднъж седмично, можеше да си купи пушено пиле, кашкавал, свинско филе и даже диня. Освен възможности за такива малки кулинарни празници, този начин за водене на домакинството имаше и още едни плюс, може би най-важният. Работата беше там, че Настя Каменская беше необикновено, просто фантастично мързелива.

На пейката до входа тя забеляза риж дългокос младеж, забил нос в някаква книга. От полиетиленовите торбички край него стърчаха пера зелен лук, дълга златиста франзела, апетитно се червенееха домати. Когато Настя се приближи, той се откъсна от книжката си и взе припряно да събира пакетите.

— Аска, какви ги вършиш, нали... Бяхме се уговорили да си направим тържество. Ти самата ми каза да дойда към шест, а сега е почти осем...

— Чучело — беззлобно рече Настя. — В шест часа трябваше да дойдеш в петък, а днес вече е понеделник. В петък цяла вечер съм те чакала.

Тя влезе във входа, като придържаше вратата на отрупания с торбички риж младеж.

— Как в петък? — смутено промърмори той, опитвайки се да се справи едновременно с изплъзващата се изпод мишницата му книга и смъкващите се на носа му очила. — Сигурен съм, че се разбрахме за петнадесети. Нали днес е петнадесети? Нали? Нима сме се уговорили за петък... Пак всичко обърках...

Двамата се качиха с асансьора на осмия етаж. Настя отключи, а придружителят ѝ продължаваше да се оплаква от своята разсеяност.

— Е, добре — уморено каза тя, отпусна се безсилна на един стол в антрето и протегна крака, — с паметта си зле. Но логиката ти би трябвало да е наред. Нали си математик. Кой си организира тържествата в понеделник? Край, не искам да говоря повече на тази тема. Ако знаех, че ще се появиш с продукти, нямаше да изтезвам нежното си тяло с ходене по магазините.

Разсеяният математик Льоша беше чудак, но не беше толкова отваян, че да не усети промяната в настроението на приятелката си. „Изтезаване на нежното тяло“ — това вече бе намек за хумор, за усмивка, а значи — готова бе да му прости.

Льоша и Настя се познаваха почти от двадесет години — бяха еднокласници във физико-математическата гимназия. През всичките тези години Алексей предано и някак по детски обичаше Анастасия. Нейната безцветна външност нямаше никакво значение за него и май дори не забелязваше как изглежда възлюбената му. Периодично той изведнъж разтваряше очи и забелязваше край себе си красиви, ефектни жени, неистово се влюбваше в тях, губеше си акъла от изпепеляващи желаниа, но всичко продължаваше дотогава, докато обектът на неговата безумна страст не го удостоеше с „десетминутен разговор“. Пламтящото чувство веднага умираше, тъй като всеки път му ставаше ясно, че може да разговаря и изобщо да прекарва времето си само с Настя. С всички останали жени, пък и с повечето мъже, му беше скучно. След неудачните си забежки се връщаше при Настя и през смях ѝ разказваше как за пореден път се е разочаровал от красивите жени. Настя не се дразнеше — беше ѝ удобно с него.

И тази вечер всичко беше както обикновено. Льоша я настани в кухнята, постави под краката ѝ леген със студена вода и започна чевръсто да приготвя вечерята, като едновременно ѝ разказваше как са минали дните му след предишната им среща. Подреди красиво масата, наля на Настя мартини с лед, а за себе си отвори бутилка бира. Изгледаха по телевизията някакво криминале. Настя слушаше своя риж гений с едно ухо, мислейки си умиротворено колко е хубаво, че има такива като Льоша, които нищо не искат от теб, а в същото време ти дават възможност да не се чувстваш стара мома.

Льоша заспа, уморен от бурната проява на чувства, а Настя лежеше с отворени очи и си мислеше за Ирина Сергеевна Филатова. Задействаният ѝ на пълни обороти мозък изобщо не искаше да изключи. Тя стана тихичко, наметна си халата и отиде в кухнята. Извади от чантата си една от снимките, направени в жилището на Филатови, и я подпря на керамичната вазичка върху кухненската маса. Какво не бе наред в тази снимка? Нещо не беше както трябва. Но какво?

- [1] Московско следствено управление. — Бел.прев. ↑
- [2] Колаче, кръгло хлебче, симидче, рус. — Бел.ред. ↑
- [3] Главно управление на вътрешните работи. — Бел.ред. ↑

ТРЕТА ГЛАВА

От моргата на улица „Росолимо“ изпращащите Ирина Филатова в последния ѝ път се отправиха към Пятницкото гробище близо до Рижката гара, където беше погребана майка ѝ. Оказа се, че желаещите да се простят с Ирина са учудващо многобройни. Юра Коротков вървеше сред тълпата, като здраво държеше под ръка Люда Семьонова, приятелка и колежка на покойната. Трябваше му човек, добре познаващ обкръжението на загиналата и способен по време на траурната церемония да отговаря на въпросите му, а не да изпада в истерия.

Володя Ларцев, който заедно с Миша Доценко беше разпитвал жените, го бе посъветвал да се обърне към Семьонова, а на интуицията на Ларцев Юра Коротков се доверяваше безрезервно.

— Сигурно си мислите, че съм безчувствена, нали? — тихо попита Людмила. — Толкова много близки съм погребала през живота си, че започнах да се отнасям към смъртта философски. Ако част от хората умираха, а други не, то тогава смъртта можеше да се счита за трагична несправедливост. Защо точно този човек умря, а не някой друг, защо на едни им е съдено да живеят вечно, а на други не? Но тъй като скоро не се предвижда да станем безсмъртни, то смъртта трябва да се приема като нещо нормално и неизбежно. Не съм ли права?

— Не знам — сериозно рече Коротков. — Не съм готов да ви отговоря. Познавате ли онзи с бащата на Филатова?

Той кимна към едър тъмнокос мъж с мустаци и дръпнати очи.

— Бившият ѝ съпруг, Руслан Баширов. А до него е новата му жена.

Улавяйки изумения поглед на събеседника си, Людмила бледо се усмихна.

— Такава си беше нашата Ирка. Никога с никого не се караше. Винаги казваше, че най-ценното нещо в живота са добрите взаимоотношения с хората. Ако мъж и жена се разделят, това не означава непременно, че някой от тях е лош. Просто са престанали да

се чувстват добре заедно. Малко ли причини може да има за това. Но ако хората не могат да живеят заедно и да спят в едно легло, това пък не означава, че им е забранено да общуват и да си останат приятели. Между другото, новата жена на Руслан се отнася прекрасно към Ирина... тоест отнасяше се. Ирка даже и на гости им ходеше със своите обожатели.

— Наистина, не е съвсем обичайно — съгласи се Юра. — Освен съпруга ѝ дошли ли са и... как по-деликатно да се изразя... мъжете, с които Ирина...

Той се запъна. Обстановката на гробищата не му позволяваше да употреби думата „любовник“.

— Не се притеснявайте, Юра. — Семьонова леко го стисна за лакътя. — Аз самата съм бивш следовател. Задавайте ми каквито искате въпроси. И можете да бъдете сигурен, че аз на свой ред няма да ви задам такива, на които вие не можете да отговорите.

— Людочка — искрено прошепна Коротков, — вие сте чудесна! Ако не бяхте омъжена, веднага щях да ви направя предложение.

— Ами направете го — неочаквано просто отвърна Семьонова.

— Не се шегувайте така. Все пак на погребение сме... — Юра лекичко погали пръстите ѝ, спокойно лежащи на ръката му.

— Аз не се шегувам. — В гласа ѝ се прокрадна горчивина. — Вие се жените за мен, а той — за майка си. И ще си ходим взаимно на гости.

„Позната история — тъжно си помисли Коротков. — Обожаваш властната си нетърпима майка и цял живот я сравняваш с жена си, която неизменно губи при сравнението. По-голямата част от познатите ми съпругески двойки живеят точно така.“

— Защо Филатова не се е омъжила повторно? — запита гласно. — Доколкото разбирам, не са ѝ липсвали ухажори.

— Възрастта, Юра, възрастта. След тридесетте жените са принудени да общуват или с плесенявали ергени, които безумно се страхуват да не ги заведат в гражданското, или с женени мъже. За да се омъжиш за някого от първата категория, трябва да си пълна идиотка, а от втората — трябва да го разведеш. На Ирина ѝ липсваше ентузиазъм да направи такова нещо. А и жилищният проблем... Тя категорично отказваше да доведе съпруг в миниатюрния апартамент при стария си

и болен баща. А разведените нямат жилища. Те ги оставят на жените и децата си.

— Е, не всички оставят къщите на жените си. Много от тях правят замени — възрази Юра.

— Ирка никога не би се омъжила за мъж, който, отивайки при любовницата си, започва дялба с жена си и децата си — уверено рече Люда. — Тя не можеше да търпи използвачите и скъперниците. По едно време се канеше да се включи в жилищна кооперация, но в последния момент работата се развали.

— Защо?

— Нещо стана с парите, на които тя разчиташе. А дългове никога не правеше. Дори и само до заплата не вземаше заем. Тя изобщо си беше смахната на тази тема — да не е в тежест на някого и на никого нищо да не дължи. Такъв принцип си имаше. Цял живот всичко си правеше сама и никого не молеше за помощ. И то не от гордост, не че се правеше на абсолютно независима, съвсем друга бе причината. Случва ти се например да поискаш услуга от някого и на човека му е неудобно да ти откаже, макар че това му причинява определени проблеми. Той ти помага, а в душата си проклина и теб с твоите молби, и себе си, че не може да отказва. На Ирина никак не ѝ се искаше да попада в такава ситуация. Макар че тя самата е много отзивчива и, между другото, ако някой не може да каже „не“, то това е точно тя.

Людмила постоянно се объркваше и говореше за приятелката си в сегашно време.

— Та какво се е случило с парите ѝ за кооперацията? — Юра се насочи към темата, която му се стори любопитна. — Да не би да е очаквала наследство?

— Не знам — въздъхна Людмила. — Било е преди да дойда на работа в института. Тя веднъж само спомена за това. Пък и не съм я разпитвала. Ако ви интересуват нейните мъже, то ей оня там, със сивата риза, виждате ли го — това е нейната последна любов. Работи в руското бюро на Интерпол. Високият пълен блондин през двама души от вас е преподавател в нашата академия. С него Ирина се раздели миналата година. В смисъл че романът им свърши. А иначе си контактуват. Контактуваха — поправи се Семьонова. — Нещо не виждам Корецки, макар че той непременно би трябвало да е тук.

— Защо? — наостри уши Юра. — Кой е този Корецки?

— Женя Корецки — хирург от нашата ведомствена поликлиника. С него беше най-дългият роман на Ирина, продължи по-дълго дори и от брака ѝ. Женя наблюдава баща ѝ, Сергей Степанович. Черния му дроб. Така че той е един вид член на семейството.

— Слушайте — почти простена Коротков, — вашата приятелка имала ли е поне един роман с човек извън милицията или специално си ги е избирала от МВР?

— Че откъде да намери други? Целия си живот прекара вкъщи и на работа. С други просто нямаше къде да се запознае. Само двадесетгодишните обикалят по дискотеки и студентски забави, а жените на нашата възраст се задоволяват с професионалното си обкръжение. Веднъж Ирина беше завързала връзка по време на отпуска си. Така се опари, че после тиквите на плета духаше. Като го гледаш интелигентен, красив, умен, а се оказа, че два пъти е съден. Да бяхте я видял само каква беше тогава!

— Каква беше? Страдаше ли? — заинтересува се Юра.

— Нито минута! Моментално скъса с него. И то не защото е бил съден, присъдите му били за пътни произшествия, а защото скрил това от нея и ѝ направи предложение за брак, готвейки се да се разведе. Трябвало е да му бъде ясно, че точно на нея, като майор от милицията, никак не ѝ отива да се омъжва за два пъти осъждан.

— Как е разбрала за присъдите му, щом ги е крие?

— Случайно. Това я вбеси. Ирина не можеше да понася да я правят на глупачка. Доколкото знам, този Валера е бил единственият мъж, с когото истински се е разделила. Сякаш го отрязал. А всички останали дори не се досещат, че романът им с Ирина е свършил. Нали ви казах, тя с никого не беше в лоши отношения. Създаваше у своите „бивши“ илюзията, че всичко си е наред, обаче обстоятелствата така се стичат, че ту има много работа, ту е в командировка, ту пък няма свободна квартира. Искрено е благоразположена към кавалерите си, само дето не иска да спи с тях. Иначе щяха ли да бъдат сега тук, на гробището?

Панихидата свърши. Шестима яки мъже вдигнаха ковчега на раменете си и процесията бавно потегли към гроба. Юра потърси с поглед момчетата от оперативно-техническия отдел, които заснемаха със скрити камери погребението.

— Вгледайте се внимателно — обърна се после към Людмила. — Има ли тук много хора, които вие не познавате?

— Почти няма. Повечето са наши, от института. Онези момичетата там са от информационния център, от тях Ира вземаше статистическите данни. Тези, които са до баща ѝ, са роднини. Зад нашия шеф върви някакъв мъж, когото не познавам. И в самия край, двамата мъже с големите гладиоли — тях също не съм ги виждала. Странно е все пак, че Корецки го няма.

Коротков се спря. Той самият не разбираше защо не му се щеше да пуска Людмила Семьонова, която доверчиво се опираше на ръката му. Но да продължава така, ставаше неприлично.

— Благодаря ви, Люда — рече ѝ тихо. — Няма да ви измъчвам повече. Вървете да се простите с Ирина. Време ми е да тръгвам.

Той премина през бавно движещата се тълпа, като само за секунда забави крачка край niskия мургав мъж с рогови очила, а след това и край двамата мъже с огромни букети от гладиоли, почти напълно закриващи лицата им. Сега беше вече сигурен, че видеокамерата ще хване и тримата в едър план.

Докато вървеше по Крестовския мост, почти задушавайки се от тежкия, лепкав зной, Юра Коротков се мъчеше да се настрои към делото на Плешков, на което трябваше да посвети следващите няколко часа. Но мислите му отлитаха някъде встрани, където един тихичък гласец упорито му повтаряше: „Аз не се шегувам. Оженете се за мен.“

* * *

„... Тя изнасяше на плещите си целия план на отдела. Свършваше своите теми, включваше се в чужди. Трудеше се като товарен кон. В събота почиваше, в неделя и по празниците си вземаше работа за вкъщи. Нашият шеф буквално я експлоатираше. А на нея ѝ беше неудобно да си вземе свободен ден...“

„... Доста се страхуваха от нея, особено когато ѝ даваха текстове за рецензия. Ирина Сергеевна беше много придирчива, хващаше се за всяка дума. Когато ми върна дисертацията, всички бели полета бяха изписани с молив, можете ли да си представите? Всички полета на абсолютно всички страници. А накрая беше

приложила още няколко листа със забележки. И то не защото съм толкова тъп. Просто всички дисертации така ги четеше. Затова пък колегите знаеха, че ако се съобразят с нейните забележки и поправки, работата ще мине без никакви проблеми. Точно затова повечето се стараеха да ѝ пробутат дисертациите си, а тя на никого не отказваше, макар че винаги беше страшно заета. Имаше и такива, които като си вземеха дисертацията със забележките, започваха да тръбят, че «самата Филатова я е чела», и не поправяха нито буква. Репутацията на Ирина Сергеевна беше желязна. След нейните поправки работата можеше и да не се чете, а направо да се праща в научния съвет за защита. Някои се възползваха от това. А когато веднъж тя откри измамата, стана една... Не я домързя, дойде на защитата, изказа се като неофициален опонент и в буквалния смисъл сринна дисертацията със земята. Всичко можеше да прости — и мързела, и глупостта, но не можеше да търпи мошениците. Те я изкарваха от кожата ѝ...“

„... Врагове? У Ирина? Че откъде да ги има?!“

„... Тайничко Ирка доста хора не я обичаха. Но главно тези, които не я разбираха. Ами съдете сами — все още млада, привлекателна, ползваща се с огромно внимание от страна на мъжете и изцяло отдадена на работата си. Значи нещо не е наред. И за какво толкова ще се трепе? Пред ръководството ли искаше да се покаже? На тридесет и четири години става водещ научен сътрудник, а според сегашните изисквания такава длъжност се заема само от доктор на науките. За какво ѝ е такава издигане? Но тези, които я познаваха, знаеха, че на нея ѝ е интересно това, с което се занимава. Много пъти ми е казвала, че още от детството любимият ѝ въпрос е бил: «Защо?» Защо става така, а не иначе? Защо става това, защо онова? И в криминологията си остана такава «питанка», все си блъскаше главата, опитваше се да разбере защо престъпността е такава, а не онакава...“

„... Ние всички я товарехме с проблемите си. Тя умееше да слуша. И да утешава. Ставаше ти по-леко, като поговориш с нея. Тя ни беше вместо психотерапевт. И винаги ни даваше един и същ съвет — постъпвай така, както на теб самата ти се иска, не върви срещу природата си, не се насилвай...“

„... Филатова беше злопаметна, не умееше да прощава. Но да отмъщава — не, беше твърде мека за това. Тя си правеше някакви изводи и след това не ги променяше, ако ще и целият свят да се обърне. Слагаше на човек етикет за цял живот и дори от самия него не го криеше. Веднъж един наш сътрудник взел от нея доста голяма сума назаем, уж за една седмица, а ѝ я върнал чак след два месеца, Филатова нито веднъж не му напомнила, нито го попитала, макар че били в съседни стаи и се виждали по двадесет пъти на ден. Но когато той пак я помолил за същото, тя му отговорила: «Володя, ти си хубаво момче, но няма да ти дам пари назаем. Не си коректен и аз вече ти нямам доверие.» Представяте ли си, казала му го пред всички. Такава си беше...“

„... Ние се чудехме защо Ирина не пише докторска дисертация. Никой не се съмняваше, че ще се справи. А тя се шегуваше, че ѝ било рано още да се погребва, че не си била походила още. Разбира се, можехме да я разберем — докато в съвета са нашите зубри, станали доктори на науките чак на петдесет, никой няма да пусне Филатова, твърде млада беше. И все пак, струва ми се, че нашият шеф я беше притиснал, особено след като постави жестоки изисквания за длъжностите, заемани от водещи научни сътрудници. Във всеки случай, в плана на института за хиляда деветстотин деветдесет и втора година фигурира и нейната монография...“

„... Ирина Сергеевна болезнено преживяваше, че в министерството науката я нямаха за нищо. Имаше страхотно самообладание, но и бесен темперамент. В министерството се наслушваше на всякакви гадости по свой адрес и по адрес на института, премълчаваше, стискаше зъби, а в моя кабинет даваше воля на гнева си. Много тежко ѝ беше през последните два-три месеца, когато Павлов от Щаба на МВР на Русия започна да се заяжда с нея. По няколко пъти ѝ връщаше документите за доработване, и то точно на нея, на която цял живот нищо не ѝ се е налагало да преработва. Повярвайте ми, ако в света съществуват гениални криминолози, то Ирина Сергеевна е от тях. А Павлов — този неграмотен тъпак, бърка криминологията с криминалистиката, а в думата «перспектива» четири грешки допуска. Аз като началник правех всичко възможно да я защитя от него, но къде ти! Тя, милата, съвсем се беше оклюмала, дори веднъж ми каза: Може би наистина на

никого не сме потребни. Само да излезе книгата ми и ще се заема с журналистика...“

... Преди да си тръгне за вкъщи. Настя Каменская остави в кабинета до бюрата на Ларцев и Коротков лаконична бележка:

„Павлов от МВР на Русия. Не е спешно, само за общата картина. Целувам ви. А. К.“

* * *

Възложителя не се тревожеше. Само малко беше недоволен. Той вече знаеше, че след изпълнението на поръчката са възникнали непредвидени усложнения и че вместо дело за нещастен случай се води следствие за умишлено убийство. Но в края на краищата, какво значение имаше? Лично за него разследването не представляваше никаква опасност. Главното бе, че Филатова вече я нямаше...

Спомни си своята първа среща с нея. Беше преди половин година, през януари. Седеше пред него спокойна, съсредоточена, готова да изслуша и да обмисли съображенията му. А той самият сякаш не се чуваше какво говори, объркваше се в думите и не можеше да откъсне очи от ръцете ѝ, опитвайки се да улови поне някакъв признак на вълнение. Знае или не знае — това измъчваше Възложителя. Кой би могъл да предположи, че така ще се срещнат? От време на време тя вдигаше очи и се усмихваше. Струваше му се, че го прави някак по-особено, с подтекст, но той се овладяваше, стараяше се да се успокои и да вникне в разговора, който водеха. А тя сякаш не забелязваше вълнението му и нейните ръце не трепереха.

След тази първа среща Възложителя бързо забрави страховете си. Беше сигурен, че добре познава жените, а те не умееха твърде дълго да се сдържат и да мълчат. Ако тя знаеше или поне се досещаше кой е той, би се издала.

После имаше и втора среща, и следваща... Така се случи, че през февруари им се наложи да се срещат почти всяка седмица.

Възложителя се вглеждаше в лицето ѝ, в походката ѝ, вслушваше се в нейния спокоен, почти лишен от интонация глас и не откриваше никакви признаци на нервност. „Не, не знае“ — облекчено въздъхваше, но още в следващата минута му се причуваше зъл сарказъм в нейните шеги, едва сдържана ярост в монотонната ѝ реч, а в усмивката ѝ съзираше насмешка. Скоро разбра, че Филатова пише книга. От този момент нататък нервите му се опънаха до скъсване — като магнит го теглеше тази загадъчна жена. Използваше всеки, дори и най-незначителния повод да се срещнат, за да преживее за пореден път мъчителните си съмнения и накрая да въздъхне облекчено — не, все пак не знае.

Книгата на Филатова също беше повод за разговор.

— Кога възнамерявате да я пишете? — бе я попитал Възложителя. — Вие сте толкова претоварена с работа.

Тя бе го погледнала открито и дружелюбно.

— Ще ви открия една малка тайна. Книгата вече е написана. Просто досега нямах възможност да я издам.

— Защо? Да не е нещо свръхсензационно? — пошегувал се бе Възложителя.

— Никаква сензация няма. Да се издаде книга, практически е невъзможно, ако ти си никой и никой не те познава. А сега вече имам име и репутация.

— И как ще се нарича вашето творение?

— Заглавието все още е само ориентировъчно — „Криминология. Корупция. Власт.“ Нещо от тоя род.

— И за какво се отнася, ако не е тайна?

— Дълго е за обяснение — бе се намръщила Филатова. — По-добре ще е да ви донеса ръкописа. Пък може и да ми подскажете дали не става да се издаде срещу хонорар. Нали знаете, че при нас за такова нещо не плащат. Съгласен ли сте? Още утре ще ви я донеса.

Тя се бе надигнала да си ходи. Възложителя стремително бе скочил и се бе втурнал към закачалката да ѝ подаде кожата, но неволно бе закачил с лакът пепелника и фасовете се бяха разсипали по масата...

— Не бъдете толкова нервни, Владимир Николаевич — бе му казала Филатова с ръка върху дръжката на бравата. — До утре.

Февруари се бе случил топъл и кишав, в стаята бе било задушно дори и при отворен прозорец. Възложителя бе почувствал, че ръцете му се вледеняват.

„Значи все пак знае...“

* * *

Колата зави от „Садовое кольцо“ по улица „Каляевская“.

— А сега накъде? — попита Захаров.

— Все направо. Знаеш ли, радвам се, че ме потърси. — Настя го докосна по рамото. — Как се сети?

— Не се иска много акъл — усмихна се Дима. — Този младият, черноокият — и той ли работи във вашия отдел?

— Доценко ли? Да. Защо, нещо да не е сгафил?

— Добро момче е — одобрително кимна Дима. — Умее да разпитва. С къси изречения, без нито една излишна дума, без никакъв натиск. Лекичко те насочва, не можеш да се усетиш. Толкова бях ядосан, а успях да си спомня буквално целия разговор в колата. Добро момче — повтори той. — Такива като него са незаменими в работата със свидетелите.

— Да, незаменим е. И все пак защо ме потърси?

— И аз не знам — сви рамене Захаров. — Жал ми е за нея.

— За кого ти е жал? — учуди се Настя.

— За тази... Филатова. Ама че глупост! — измънка той. — Познавах я само половин час, абе колко съм я познавал — даже за името не я попитах, заради нея три денонощия висях в ареста и изведнъж разбирам, че ми е мъчно за тази жена.

— И ме чака два часа на улицата, за да ми съобщиш това?

— Ако трябва да бъда честен, бих искал да ти кажа, че ще се радвам да помогна. Вие там в криминалното сте кадърни и опитни, но всичко се случва. Може пък да потрябвам. Никога не ми е било така мъчно за жертвите, както сега. Явно с нещо ме е впечатлила. Така че имай го предвид.

— Благодаря. Много трогателно — възсухо отвърна Настя. — Сега надясно по моста. Поне разбираш ли, че ти самият си все още под подозрение?

— Ще потърпя, какво да се прави — миролюбиво рече Дима. — Хубав квартал, озеленен, тих. Тук ли живееш?

— Тук живеят родителите ми. А аз на „Шчелковская“.

Сбогувайки се с Настя, той задържа ръката ѝ и се взря в нея.

— Не си се променила. Все си същото момиченце в дънки и с дълга конска опашка. На колко години стана?

— На тридесет и две — усмихна се Настя.

— И не си се омъжила?

— Не ме размивай. Още веднъж ти благодаря, че ме докара.

Когато възникна въпросът за смяна на жилището, основният аргумент на Настиния пастрок беше, че „за трима драскачи кухнята няма да стигне“. Докато Настя учеше в гимназията и университета, а Леонид Петрович практикуваше или, както се казва, работеше „на терен“, тристайното жилище беше наполовина затрупано с книгите и ръкописите на майка ѝ, която беше известен учен лингвист. След това и Настя започна да си завоюва разни ъгълчета за своите безбройни листчета и чудновати разчети. А когато и Леонид Петрович приключи с практическата си работа и се премести от Районното управление на МВР във Висшето задочно юридическо училище на милицията като преподавател по оперативно-следствена дейност, в жилището стана наистина тясно.

Сега Настя живееше отделно, в другия край на Москва, но често ходеше в апартамента на родителите си, особено откакто майка ѝ замина за две години на работа в Швеция. За разлика от Настя Леонид Петрович беше добър домакин, не му тежеше да си готви, но най-привлекателно от всичко беше, че апартаментът се намираше близо до „Петровка“. Когато Настя останеше да нощува там, сутрин можеше да си поспи четиридесет минути повече.

Настанила се удобно в мекия фотьойл, тя наблюдаваше как пастрокът ѝ разопакова колета, който майка ѝ беше изпратила. Леонид Петрович извади малка плоска кутийка.

— Твоите играчки. Сигурно вече имаш пълен комплект?

— Съвършенството няма граници — пошегува се Настя, докато я поемаше. — Татко, какъв е Богданов?

— Богданов ли? Бившият началник на Главното управление на вътрешните работи на Москва? Ти добре ли си, миличка?

От удивление Леонид Петрович изпусна списанието по криминалистика, което му беше изпратила жена му.

— Не този. Богданов от академията, от катедра „Организация на разследването на престъпленията“.

— А — облекчено въздъхна пастрокът й. — Познавам го. Сродни катедри, познаваме се всичките. Защо се интересуваш от него?

— За всеки случай. А познаваш ли Идзиковски от Интерпол?

— Чувал съм фамилията му, но лично не го познавам. Други въпроси?

— А с Ирина Сергеевна Филатова от Научноизследователския институт на МВР срещал ли си се?

— Случвало се е. Ти какво, моралния ми облик ли проверяваш? Настася, стига си го увъртала. Казвай какво има?

— Филатова умря — изстреля Настя.

— Не може да бъде! — Леонид Петрович изохка и приседна на дивана. — Може би става въпрос за друга Филатова? Тази беше съвсем млада, красива.

— Същата е, татенце. Била е убита.

Настя стана от фотьойла, настани се на пода до пастрока си и отпусна глава на коленете му.

— Единствената версия, с която разполагаме засега, е убийство от ревност. А Филатова е имала връзки все с офицери от МВР. И аз ще стоя в краката ти като вярно куче, докато не ми разкажеш как и от какво живеят научните работници и преподаватели. За какво се карат помежду си, какви доноси пишат, какви стъпки предприемат, за да наакиснат някого, как свързват двата края и така нататък. Става ли?

Леонид Петрович се усмихна горчиво.

— Ето че и на теб ти се случи това, от което най-много се страхувах. Да водиш разследване сред своите. Ти дори не можеш да си представиш колко е трудно особено когато си млад. Милиционерският кръг е тесен. И не просто тесен, а много тесен. Не можеш да се обърнеш, без да се натъкнеш на познат, роднина на познатия, колега на роднината, бивш ученик, съсед на началника и така нататък. В този тесен кръг е невъзможно да попиташ някого за нещо, да не говорим за разпит, защото какви сериозни разговори могат да се водят между свои? Ти говориш с човек, когото подозираш в извършване на престъпление, а той на доводите ти отговаря: я остави, ние сме си свои

хора, нали разбираш? И те тупа по рамото. И ти предлага да пийнете. А ако нещо не е както трябва, бъди сигурна, че веднага ще звънне на твоя Гордеев, с когото или са били на почивка заедно, или на някой банкет са си пили водката, или са някакви познати. На какво прилича това, Виктор Алексеевич, я си озапти хората, не става така, разбираш ли, обидно ми е. С една дума, да се отровиш.

— Не — тъжно поклати глава Настя. — Няма да се отровя. Колобок изобщо няма да ме допусне до тях. Нашите момчета ще го отнесат. Как мислиш, тате, защо Колобок ме държи настрана?

— Умът ми не го побира.

Леонид Петрович я погали по косата.

— Може би са му известни твоите... м-м-м... меко казано, твоите особености?

— Откъде ще знае? Освен ако ти не си му казал. Но ти не си, нали?

— Разбира се, че не съм. Защо да издавам на Гордеев тайните ти, макар че с него се познаваме отдавна. Ето ти впрочем още един пример за теснотата на нашия кръг. И изобщо запомни, с това се отличават две професии — правото и медицината. Само че ако в медицината династиите са на почит, при нас не са. Счита се, че ако бащата е лекар, майката е лекарка и синът също е лекар, то това е семейна привързаност към идеалите на хуманизма. А ако юристът е син на юрист, то всички си мислят, че той непременно е некадърник и баща му го е уредил.

— Защо е така?

— Има известна истина в това. Все пак МВР дълги години имаше и престиж, и власт, и съответно — възможности. Част от синчетата и разни роднини действително бяха „парашутисти“. Но другата част е съвсем различна. Понякога е трудно дори да се обясни. Ето ти например си типична милиционерска дъщеря. Прекрасно завърши физико-математическата гимназия, пред очите ти беше блестящата кариера на майка ти, от една страна, и от друга — този твой суперматематик Льошка. А ти? Отиде в милицията. Можеш ли да ми обясниш защо?

— Не мога — въздъхна Настя. — Сигурно е от гена.

— Какъв ген? — чулна я лекичко по носа Леонид Петрович. — Родният ти баща никога не е работил в милицията.

— Да, но си ме възпитавал ти — резонно отбеляза тя. — Не се отплесвай, татенце, разкажи ми за вашите околонуачни работи.

* * *

Отиваше си и вторникът, шестнадесети юни. Денят, в който погребяха Ирина Филатова. Денят, в който освободеният след седемдесет и два часа арест Дмитрий Захаров реши, че би удущил със собствените си ръце убиеца на своята случайна спътничка. Денят, в който отдавна и здраво жененият Юра Коротков ни в клин, ни в ръкав се влюби в свидетелката Люда Семьонова — тридесет и девет годишна, омъжена, майка на две деца. Денят, когато над нищо не подозирация полковник Виктор Гордеев проплува леко светло облаче, което той така и не забеляза.

* * *

Следващите дни показаха, че Леонид Петрович се бе оказал пророк. Коротков, Ларцев и Доценко, които работеха по делото на Филатова и проверяваха версиите за убийство с користна цел или от ревност, идваха на работа измъчени и раздразнителни.

— Всичките да пукнат дано! — викаше нисичкият побелял Володя Ларцев след разговора си с преподавателя от Академията на МВР Богданов. — Аз го питам за Филатова, а той е втреничил в мен студените си очи и изведнъж процежда през зъби: „Вие кой вуз сте завършил? А, Московския! Сигурно професор Овчаренко ви е чел оперативно-следствена работа? Веднага се вижда, че на нищо не ви е научил. Вие изобщо не умеете да водите разпит“. Бива си го, а?!

Подозренията на Коротков за отсъстващия от погребението хирург Корецки излязоха безпочвени — в качеството си на стар семеен приятел той беше останал в жилището на Филатови да помага в подготовката на помена. От всички проверяеми по версията „ревност“ докторът беше най-приятният събеседник, но според Коротков това вероятно се дължеше на факта, че сътрудниците на Главното управление на вътрешните работи бяха зачислени към друга

поликлиника, което лишаваше Корецки от възможността небрежно да подхвърли: „Кой ви е началник? Гордеев? А-а, познаваме се, познаваме се, аз съм го лекувал.“

Всички мъже, в това число и бившият съпруг на Филатова, и безмилостно зарязаният Валера с двете присъди за автотранспортни произшествия, имаха желязно алиби и пълна липса на мотиви за убийство. Семьонова не бе преувеличила, твърдейки, че Ирина е умеела да организира личния си живот, без да предизвиква у никого нито ревност, нито подозрения.

Користни мотиви също не се забелязваха. Ирина и баща ѝ живеели само на двете си заплати, не се занимавали с търговия, не били богати наследници. От скъпоценностите в жилището бяха намерени две златни верижки — едната на Ирина, другата — на майка ѝ, и три венчални халки — на самата Ирина и на родителите ѝ. По думите на баща ѝ, Ирина предпочитала среброто, но и сребърните неща не бяха кой знае колко, макар да свидетелстваха за изискан вкус, Филатова харчела много пари за книги, обичала скъпата козметика, най-вече парфюмите. Дрехите ѝ, напротив, били евтини и, както се изрази Миша Доценко, всекидневни. Не, не се виждаха никакви признаци семейството да е имало някакви други доходи, освен заплатите. Нито кола, нито вила. Оставаше неизяснен въпросът с парите за жилищната кооперация, които Ирина уж е трябвало да получи отнякъде. Баща ѝ изобщо не знаеше нищо за тези пари, както и за това, че тя се е канела да се включва в някаква ЖСК^[1]: *„Ирочка беше много потайна. За радостни събития никога не ми съобщаваше предварително — винаги постфактум. А за неприятностите си въобще не споменаваше.“* Въпросът така си и остана неизяснен, но за Ларцев и Доценко той загуби актуалност, тъй като това се беше случило през 1987 година, т.е. преди пет години.

Изглежда делото бе попаднало в задънена улица.

— С любовта и парите, тези двигатели на прогреса, приключихме — дълбокомислено заяви Ларцев. — Преминаваме към по-малко вълнуващи проблеми.

И той сложи пред Юра Коротков Настината бележка.

— Ще се заемеш ли? Аска моли да ѝ обрисуваме Павлов от Министерството на вътрешните работи на Русия. Досещаш ли се защо?

— Какво значение има? Щом моли — ще ѝ го обрисуваме.

Юра бързо грабна бележката, мъчейки се да скрие радостта си. Та това си беше жив повод да позвъни на Людмила!

„Стегни се, глупако! — мислено се наруга. — Тя отдавна те е забравила. Много си ѝ притрябвал!“ Но някаква коварна ръка упорито изтикваше на преден план в съзнанието му нейните тихи думи: „Не се шегувам. Оженете се за мен.“

Ако бе истина, че пари при пари отиват, а злото никога не идва само, то и любовта би трябвало да води любов. И сигурно беше така, защото влюбеният в свидетелката Семьонова детектив Юра Коротков научи от разговора си с нея нещо, което отново повдигна считания за приключен въпрос относно убийството на Филатова поради несподелена любов.

Служител от Щаба на МВР на Русия — полковникът от милицията Александър Евгениевич Павлов, според Людмила Семьонова е ухажвал Ирина, при това съвсем напористо и твърде своеобразно. Отначало имало едва ли не всекидневни посещения в института с цветя и подаръци, публично целуване на ръце, канене на всички сътрудници от отдела да опитат прясната торта, донесена от него, възклицания: „Ирочка, аз съм ваш роб! Ирочка, вие сте самото съвършенство!“ Това истински забавлявало Ирина, тя мило се усмихвала и се шегувала с ухажора си, но той изобщо не се обиждаше.

Внезапно всичко се променило. Цветята, пиенето на чай и комплиментите секнали. Павлов престанал да идва в института и се превърнал в злобното момченце, което дърпа плитки и се старае да оципе колкото се може по-болезнено точно това момиче, което най-много му харесва. Той буквално тормозел Ира, постоянно връщал подготвените от нея документи, непрекъснато я викал в министерството. Но тя понасяла всичко, издръжливостта и търпението ѝ били безкрайни. Щабът бил основният потребител на научната продукция на отдела и не бивало да се карат с отговорните особи. Влюбеният Павлов бил в устата на всички, а Ирина я наричали великомъченица и колективно ѝ съчувствали.

— Спомням си, че веднъж ѝ казах: „Отдай му се поне един път. Може пък да престане да ти досажда.“

— А тя? — попита Юра.

— Погледна ме с такава ярост, та чак онемях. Отвърна ми, че по-скоро би се отдала на някой просяк в подлеза, отколкото на него. Макар че — добави Люда, — външно Павлов е доста импозантен, нищо отблъскващо няма в него. Този жребец Богданов от академията според мен е десет пъти по-грозен. Е, разбира се, всеки си има вкус!

— А може би е било въпрос на принципи? Но един Господ знае на какви.

Юра отмести празната чаша за кафе и се пресегна за пепелника. Седяха в едно кафене на открито до големия хотел, наслаждавайки се на приближаващата се вечер, която щеше да донесе прохлада.

— Людочка, нали не бързате? Разкажете ми още нещо за вашата приятелка — помоли Коротков.

— Не, не бързам. Мъжът ми замина с децата при роднини в Мариупол. От десети юли излизам в отпуск и ще замина при тях да поема родителската вахта.

Юра обмисляше чутото току-що и съобразяваше как най-добре да се възползва от получената информация.

Неочаквано събеседничката му добави:

— Юрочка, не се измъчвайте. Всичко е изписано на лицето ви. Ние имаме съвсем нормални семейства. Аз съм по-възрастна от вас с цели пет години. Вие сте изтерзан и затормозен от работата си, а аз съм уморена от безкрайните конфликти вкъщи. Ако сте съгласен с това, че в живота трябва да има и светли петна, то можете да разчитате на времето до десети юли.

— А после? — глупаво попита Коротков, безсилен да откъсне поглед от очите ѝ.

— За „после“ няма да мислим отсега. Животът е дълъг и непредсказуем. Това, между другото, беше любимият израз на Ира.

---

[1] Жилищна строителна кооперация. — Бел.ред. ↑

ЧЕТВЪРТА ГЛАВА

В петък, деветнадесети юни, Гордеев извика Игор Лесников при себе си.

— Какво става с делото на Ковальова?

— Както успяхме да изясним, никой не е закачал съдията и втория съдебен заседател. В текста на присъдата са посочени трима свидетели, които са дали показания срещу Шумилин. На двадесет и четвърти май хиляда деветстотин осемдесет и девета година е бил пребит синът на свидетеля Калининков, извършителят не е разкрит, делото се води от Сто и първи милиционерски участък. На двадесет и четвърти май хиляда деветстотин и деветдесета година е била ограбена четиринадесетгодишната дъщеря на свидетелката Тодорова. Откраднали й златната верижка, обещите, джобните пари, съблекли й американското яке и й събули вносните маратонки. Делото „виси“ в Седемдесет и четвърти участък. На двадесет и четвърти май хиляда деветстотин деветдесет и първа година е бил пребит и ограбен внукът на свидетеля Пожидаев в района на Сто и седемдесети участък, извършителят отново не е разкрит. Тази година — Наташа Ковальова. Аз вече нямам съмнения, Виктор Александрович. Чак такива съвпадения не стават.

— Съгласен съм. Този Шумилин съвсем не е глупав, макар че си е истински мръсник. На самите свидетели не посяга, бои се, че ще го разпознаят — нали са го виждали в съда, пък и по време на автопроизшествието. Можел е да си изкара злобата на жените и мъжете им, но не — той избира децата им. И знаеш ли защо? Защото децата ще кажат за него, че е бил някакъв голям чичко, за тях всички над петнадесет години са старци, а всички, които са по-високи от тях — огромни. Ти виждал ли си го лично този Шумилин?

— Мярнах го отдалече — подсмихна се Лесников. — Абсолютно прав сте. Той е на двадесет и три години, нисичък, слабичък, външно прилича на хлапе. Между другото, беше зад волана, макар че му е отнета книжката.

— Значи така. Ние с теб, Игор, попаднахме между два огъня. Виталий Евгениевич Ковальов, съветник на вицепремиера Аверин, спи и сънува кога парламентът ще поиска оставката на премиера. В такъв случай неговият шеф Аверин има големи шансове сам да стане премиер. А заедно с него ще се издигне и Ковальов. Не знам дали Аверин е в течение, но Ковальов провежда активна агитация в парламента, опирайки се на депутатската фракция, ратуваща за премахване на всички бариери за навлизане на западния капитал в страната ни. За тази агитация са необходими пари, както разбираш, и парите му ги дава президентът на фонда за подкрепа на предприемачеството, някой си Виноградов. С него са много добри приятели и съратници в политическата борба. Ако кажем на Ковальов, че дъщеря му е изнасилена от племенника на Виноградов... Е, как мислиш, какво ще ни отговори Ковальов?

— Че трябва да ни изритат от местата ни. Че не умеем да разкриваме престъпления, че хващаме първия, който ни попадне, че в затворите лежат само невинни, а истинските престъпници се разхождат на свобода. Целия джентълменски набор от комплименти.

— Браво! А какво ще ни каже следователят?

— Зависи от това какви доказателства ще му представим. Делото се движи от Олшански, той е доста стабилен мъжага. Може и да не се уплаши от Ковальов.

— Да, може и да не се уплаши — повтори Гордеев и засмука дръжката на очилата си. — Може и да не се уплаши. Добре, върви при следователя, разкажи му всички истории за вендетата на Шумилин. Нека се заеме с пострадалите от предишните дела. Децата сигурно ще са напласнени, пък и доста време е минало, но може нещо да излезе. Относно Виноградов засега ще си мълчим. За Олшански Шумилин е просто един осъждан и преди човек. Макар че следователят ни е стабилен мъжага, не трябва да го стряскаме предварително. Нека самият той ти каже какви доказателства са му необходими, за да връчим на Шумилин обвинението и да сме спокойни. А ние ще измислим как да се сдобием с тези доказателства.

След като Лесников си тръгна, Виктор Алексеевич скочи и като гумена топка се затъркаля из кабинета, обикаляйки дългата маса за съвещания. Не грешеше ли, като се мъчеше да скрие от следователя информация? Наистина за следствието тази информация не беше

необходима и все пак... Дали не излагаше Олшански на удар, който той не очаква? И в какво се състоеше ударът? Какво чак толкова страшно заплашваше Олшански? Неприятен разговор с бащата на пострадалата? Не, не беше това. Ковальов можеше да се окаже напълно порядъчен човек и да не пречи по никакъв начин на следствието. Защо той, Гордеев, предварително бе настроен против него? Пък и Олшански не бе от страхливите, Лесников беше прав. С какво толкова можеше да бъде напласен? Ами ако не беше Шумилин? Ако грешаха? Имаше ли много съвпадения?

Гордеев въздъхна. За четвърт век в следствието той беше разбрал какви невероятни, какви неправдоподобни съвпадения ставаха. Точно заради такива съвпадения животът и съдбата на честния човек неведнъж бяха висели на най-тънкото косъмче. И за съжаление случваше се косъмчето да се скъса. Случваше се...

Полковник Гордеев се търкулна до фотьойла си и вдигна телефонната слушалка. Трябваше да поеме удара върху себе си.

— Константин Михайлович? Здравейте! Гордеев се обажда.

— Добър ден, Виктор Алексеевич. Приятно ми е да ви чуя — с леко картавене отвърна Олшански от другата страна на линията.

— Константин Михайлович, при вас ще дойде моят Лесников относно Наташа Ковальова. Възникна една идея, той ще ви я разкаже. Но засега всичко е още много приблизително. Искам да ви помоля да ми възложите писмено разпита на бащата на потърпевшата. Тъкмо Лесников ще вземе постановлението. Все пак версията е твърде спорна и предпочитам аз самият да опера пешкира. Да не се червите вие, ако нещо сме сбъркали.

— Аз, Виктор Алексеевич, отдавна съм се отучил да се изчервявам — шеговито рече Олшански. — Но с най-голямо удоволствие ще ви препратя Ковальов. Той всеки божи ден ми звъни, за да ми иска отчет как търсим изнасилвача. Сега вие ще му се отчетете. Днес се обаждах в болницата, в която лежи момичето. Докторът каза, че прогнозата била благоприятна, имало надежда всеки момент да проговори.

— Ясно — кратко отвърна Гордеев. — Там ще дежури някой от моите хора, за да не изпуснем момента. Благодаря ви.

Като затвори апарата, Гордеев пресметна колко време ще му трябва да се подготви за визитата на Ковальов. Хитруваше Колобок,

искайки постановление за разпит. Никакъв разпит не му трябваше. Трябваше му Ковальов тук, в този кабинет, искаше да види реакцията му при споменаването на фамилията Шумилин. А как иначе можеше да повика Ковальов, без да разкрие всичките си карти пред следователя?

Виктор Алексеевич реши първо да приключи с другите неотложни задачи, сред които беше и проверката на версиите по делото на Филатова.

Тъй като не намери никого от работещите по това дело, извика Каменская. Настя подробно му разказа всичко, което бе направено.

— С користния мотив засега приключихме, „от ревност“ — все още имаме някакви съмнения, Доценко извършва последни проверки.

— А после?

— После ще минем на второ ниво сложност.

— Някакви съображения?

— Ами... — запъна се Настя — има това-онова. Последният любовник на Филатова работи в Интерпол. Наркотици, оръжие, контрабанда — сам разбирате, че това са сериозни неща. Може би Филатова е била средство за оказване на натиск над този Идзиковски. Всички казват, че през последните два-три месеца била потисната, разстроена. Нейният шеф свързва състоянието ѝ със сложните взаимоотношения, които е имала с ръководството, със сътрудниците от министерството. Но не трябва да забравяме, че Филатова е била много потайна особа. Не е изключено промените в настроението ѝ да са били в резултат на заплахи, отправяни към нея или към Идзиковски. Може някой да ги е шантажирал.

— Става — одобрително кимна Гордеев. — Нещо друго?

— Има и една версия за отмъщение, така да се каже, на научна основа. Но... — Настя направи изразителен жест с ръка, — това е повече от сто. Почти двеста е.

Преди доста време Гордеев бе попитал Настя как понякога успява да предложи абсолютно невероятни версии. Тя му бе отговорила, че версиите се струват невероятни само на тези, които имат мислене на физик, физикът проверява само първите 99 числа, убеждава се, че те всички са по-малки от 100, от което прави извод, че всичките числа са по-малки от 100. Нали 99 експеримента са напълно достатъчни за научен извод. Нейното било мислене на хуманитарист,

развален от математиката, а за математика всички числа са равноправни и имат равна вероятност за проява — и безкрайно големите, и безкрайно малките...

— Доценко приключи с манекенката и с Ларцев ще разработват Идзиковски. Коротков засега е зает с Плешков, така че твоите „двеста“ ще си ги отработваш сама — заключи полковникът. — Ще звънна в института да ти докарат всички книжа на Филатова.

— Ама абсолютно всичко, Виктор Алексеевич, от сейфа, от бюрото, от жилището й. До последното листче. И настолния й календар. И тефтерите й.

— И самия дявол на тепсия — засмя се той. — Бъди спокойна, всичко ще ти донесат.

* * *

Докато полковник Гордеев се подготвяше за срещата със съветника на вицепремиера, Ковальов, а Настя завършваше ежемесечния си аналитичен отчет, очаквайки документите на Филатова, дългият като върлина красавец Миша Доценко пътуваше от сградата на Министерството на вътрешните работи на улица „Житная“ към кабинета си на „Петровка“. Той току-що беше приключил разговора си с Александър Евгениевич Павлов — пренебрегнатият поклонник на Ирина Филатова — и беше крайно недоволен от този разговор.

Първо, беше недоволен от себе си, че не бе посмял да извади касетофона. Твърде надменен и хлъзгав се беше оказал полковник Павлов. Разбира се, ако детективите имаха портативни касетофончета с достатъчно чувствителни микрофони, които можеха да се ползват, без да се вадят от джоба, нещата щяха да стоят съвсем другояче. А с такава допотопна техника като тяхната не само че не можеха да работят, а и се излагаха.

Второ, беше недоволен от Ирина Филатова, която, както се изясни от разговора с Павлов, е била в близки отношения и с него. Твърде млад беше още Миша и не се бе отърсил от романтичната си представа за жените и особено за любовта. На него много му харесваше дружелюбният, интелигентен Кирил Идзиковски от

Интерпол и искрено се възмущаваше от поведението на покойната, която бе изневерявала на такъв чудесен мъж с този самоуверен фукльо Павлов.

И трето, деликатният Миша беше недоволен от самия Павлов, който, без да се смущава, не само си бе признал, че е имал „интимна връзка“ с Филатова, а дори се бе похвалил, че е успял да завладее тази опърничава красавица и да сломи съпротивата ѝ. Особено беше го ядосало това, че Павлов се бе оказал кандидат на юридическите науки. Добре си спомняше какво бе казал Захаров за отношението на Ирина към министерските чиновници с научни степени...

Беше такава горещина, че дори и метрото, където обикновено беше прохладно, сега беше изпълнено с противна влажна задуха. Ризата му залепна за гърба, под тънките му панталони бавно и гъделичкащо по краката му се стичаха капчици пот. Като се заби в ъгъла на вагона, Миша се постара да потисне недоволството си и започна да си повтаря наум показанията на Павлов, за да може максимално точно да предаде разговора си на Каменская. Миша Доценко благоговееше пред Настя, наричаше я Анастасия Павлова и много се притесняваше, че тя се обръща към него на „вие“. Струваше му се истинско кощунство да наричат това интелектуално божество Аска...

Само какъв мръсник беше този Павлов! „Ние с Ирка отдавна се познаваме. Когато си подготвяше кандидатската дисертация, тя идва при нас в Сибир да събира материали. Разбира се, аз ѝ помогнах, нали знаете, никой никакви сведения не дава, без да му звъннат от ръководството. Още повече че нямаше да я пуснат в лагера, а тя трябваше да разговаря с осъдените. Когато пък аз започнах да си подготвям дисертацията — тогава вече бях началник на следствения отдел — Ира ми помагаше със съвети, препоръчваше ми литература. Въобще знаем се от много време. А от миналата година, когато ме прехвърлиха в Москва, възобновихме нашите отношения. Е, наистина не веднага, съгласен съм, наложи ми се да се боря за нея...“

Аз, аз, аз! Като че ли Доценко беше дошъл не да разговаря за убитата жена, а да пише биография на Александър Евгениевич Павлов, изтъкнат борец с престъпността! Да, но тук изобщо не миришеше на ревност. Този самовлюбен sameц дори не допускаше, че е бил мамен. Той упорито се беше борил за своята плячка и според него тази плячка

трябваше безапелационно да му принадлежи. Оставаше само да се провери какво е правил през нощта срещу тринадесети юни и версията „ревност“ можеше с чиста съвест да бъде погребана.

Докато Доценко преразказваше на Настя Каменская всички детайли от разговора си с Павлов, нейното лице все повече се вкаменяваше.

— Струва ми се, че пак съм сбъркала — огорчено поклати глава тя. — Благодаря ви, Миша.

Настя не се разстрои от факта, че надеждите ѝ Павлов да е извършил убийство от ревност не се оправдават. Просто съжаляваше, че се е излъгала в Ирина Филатова. Взе снимката и дълго се вглежда в лицето ѝ. Къси тъмни коси, модерна прическа, високи скули, красиви очи, малко носле, очарователна неправилна уста, неописуемо женствена усмивка. „Нима си ме излъгала, Ирка? Струваше ми се, че те познавам, чувствах те като моя приятелка от дълги години. Цели пет дни си мислих за теб, бях сигурна, че съм разбрала характера ти. Мислено разговарях с теб, задавах ти въпроси и чувах твоите отговори. А излиза, че си съвсем различна. Ти не само много умело си водила за носа своите възлюбени, но си лъгала и своята най-близка приятелка Люда Семьонова, като си ѝ казала, че по-скоро би преспала с някой просяк в подлеза, отколкото с Павлов. Ти си лъгала и шефа си, когато си се връщала разстроена уж от министерството и си му обяснявала, че Павлов те е ядосал. А къде в действителност си ходила, миличка? От какви срещи си се връщала на работа в състояние, близко до истерията? Кое е истинското ти лице, Ирина Филатова?“

Настя въздъхна, прибра снимката и започна да изпразва двата огромни книжни чувала, в които бяха докарали съдържанието на сейфа и бюрото на Филатова.

До края на работния ден оставаха два часа.

* * *

До края на работния ден — петък, деветнадесети юни — оставаха два часа.

Гордеев завърши подготовката за посещението на Ковальов и поглеждайки часовника, реши, че днес разговорът сигурно няма да се

проведе. Не искаше да звъни на Ковальов и да го вика при себе си, а го чакаше да се появи сам, след като за пореден път се обади по телефона на Олшански.

И Ковальов се появи. Висок, строен, с гъста, сресана назад коса с цвят на зряла пшеница, елегантен, с безупречен костюм и вратовръзка въпреки изнурителната жегга. „Не само в кабинета, ами сигурно и в колата си има климатик, щом никаква горещина не го плаши — помисли си Гордеев. — Нищо, при мен пък бързичко ще се препоти.“

— Виталий Евгениевич — внимателно поде полковникът, — мисля, че като баща на потърпевщата имате право да знаете какво правим ние, за да намерим и изобличим престъпника. Ако до настоящия момент той не е задържан, това не означава, че сме безделници и не го търсим.

— Моля ви, моля ви — бързо възрази Ковальов, — съвсем нямах това предвид. Аз действително всеки ден звънях на Константин Михайлович, но трябва да ме разберете — баща съм...

— Разбирам ви — сговорчиво отвърна Гордеев. — Ценя вашата деликатност, в днешно време това рядко се среща. Знам, че не сте се оплаквал нито пред ръководството на Олшански, нито пред моето. Вижда се, че се отнасяте с разбиране към нашите трудности — недостиг на кадри и свръхнатоварване на оперативно-следствения апарат, за което сме ви благодарни.

Колобок, който обикновено говореше с къси, насечени изречения, сега си беше написал предварително този изискан текст и го беше научил наизуст. Той искаше да приспи бдителността на Ковальов и да създаде у него впечатление, че „интелигентните хора винаги могат да се разберат“.

— Затова — Гордеев хвърли поглед на „пищова“ пред себе си, — ще ви информирам за хода на оперативно-следствените мероприятия, предприети по делото за изнасилване на вашата дъщеря. Първо...

Виктор Алексеевич започна добросъвестно и отегчително да му изброява всичко, което беше извършила групата на Игор Лесников в течение на три седмици, засипваше го с цифри за броя на проверените младежи, полови развратници, хулигани и лица под наблюдение. За да не бъде голословен, полковникът даже извади от сейфа дебел плик и го разтръска пред Ковальов.

— Тук са снимките на всички, които към днешна дата могат да бъдат заподозрени в извършеното престъпление. Веднага щом вашата дъщеря се възстанови дотолкова, че да бъде в състояние да дава показания, тези снимки ще ѝ бъдат предоставени за разпознаване. Виждате ли колко много са? Извършена е огромна, къртовска работа.

Гордеев уж неволно махна с ръка, част от снимките се изсипаха от плика и се разпръснаха по гладката полирана повърхност на масата точно срещу Ковальов. Виталий Евгениевич с любопитство заразглежда лицата на заснетите.

— Бихте ли ми ги подал? Не мога да ги стигна...

„Смутен“ от своята „несръчност“, Колобок бързо засъбира снимките по масата.

„Първият етап мина успешно — отбеляза си мислено. — Ти държа в ръката си снимката на Шумилин и не го разпозна. Значи не го помниш. Нищо чудно, минали са четири години, а такива Шумилинци ти като съдебен заседател си имал поне десетина.“

Виктор Алексеевич често прилагаше фокуса със „случайно“ изпадащите снимки. Той прибра плика в сейфа и си сложи очилата.

— Но сред всичките тези хора има един човек, по отношение на когото подозренията са особено силни, а уликите красноречиви. — Гордеев направи пауза. — Това е някой си Сергей Викторович Шумилин, роден през хиляда деветстотин шестдесет и осма година, племенник на президента на фонда за подкрепа на предприемачеството — Виноградов.

Ковальов застина, на бузите му избиха червени петна, очите му тревожно се замятаха.

— Вие... вие сигурен ли сте? — попита напрегнато.

Гордеев мълчеше и се правеше, че подрежда документите по бюрото си.

— Не — отново проговори Ковальов, — тук има някаква грешка. Аз познавам Сергей... Серьожа от дълги години. Той е много добро момче. Сериозен, честен. Виноградов ми е приятел... Семейни приятели сме. Повтарям ви, аз много добре познавам Серьожа.

Гласът му укрепна, но той се овладя и си избра линия на поведение.

— Сигурен съм, че това е някаква фатална грешка. Такова нещо просто не може да бъде.

„Познаваш го, ами — помисли си Гордеев. — Може и да си чувал от чичото, че има племенник Серьожа. Но Виноградов сигурно не ти е разказвал, че племенникът му е осъждан, макар и условно, за шофиране в пияно състояние. В противен случай нямаше да ми пееш сега колко сериозен и честен е твоят Серьожа.“

А гласно рече:

— Много е вероятно да сте прав, Виталий Евгениевич. Версията, както се казва, е сурова, ние самите още в нищо не сме сигурни. Може би не трябваше да ви съобщавам за нашите подозрения и вие щяхте да си спестите вълненията, особено ако версията не се потвърди.

— Сигурен съм, че няма да се потвърди — бързо вметна Ковалъов.

— Но считам — монотонно продължи Гордеев, — че вие, като баща на потърпевщата, имате право да знаете в каква посока се води разследването. С други думи, аз не виждам причини да крия от вас някаква информация. Повярвайте ми, искрено ви съчувствам. Тежко е да разбереш, че роднина на близък приятел е заподозрян в извършване на престъпление. Но още веднъж подчертавам — версията е сурова, засега разполагаме повече с подозрения, отколкото с реални улики. Ако вашата дъщеря го разпознае — тогава работата е друга. В тази връзка имам към вас една голяма молба, Виталий Евгениевич. Не се разправяйте засега с Виноградов. Той е достатъчно влиятелен, за да попречи на следствието. Ще се опита с всички средства да измъкне племенника си и може да предприеме действия, които да ни попречат да хванем изнасилвача, ще ни вържат ръцете, ще измъкнат почвата изпод краката ни. Ами ако се окаже, че Шумилин е невинен? А Виноградов с необмислените си действия ни възпрепятства да намерим истинския престъпник? Случват се често такива неща. Разчитам на вашето трезвомислие, Виталий Евгениевич.

Гордеев завърши своя подготвен предварително монолог. Радваше се, че бе успял без грешка и без запъване да го изрецитира.

— И все пак аз съм сигурен, че Серьожа няма никакво отношение към случилото се — вече на вратата повтори Ковалъов.

Гордеев, учтиво надигнал се да изпрати посетителя си, кимна в знак на съгласие:

— Дай боже, да е така, Виталий Евгениевич, дай боже.

Като седна отново, Виктор Алексеевич с удовлетворение погледна бланката на постановлението за разпит, дадено му от Олшански. „Добре стана — помисли си. — А ще ви разпитвам, другарю Ковальов, когато започнете да ми пречите. Ако, разбира се, започнете.“

Полковникът се заключи отвътре, с облекчение свали вратовръзката си и си разкопча ризата. После включи вентилатора и подложи сгорещеното си потно тяло под хладната въздушна струя.

Преди да си тръгне, Гордеев обикновено се информираше кой от неговите хора с какво се занимава. Както и преди, само Каменская се оказа на работното си място, другите тичаха по задачи. Виктор Алексеевич научи, че Юра Коротков успешно приключва делото по убийството на Плешков, а Миша Доценко и Володя Ларцев работят с Интерпол, за да изяснят има ли нещо общо смъртта на Ирина Филатова с международната мафия.

— Време е за вкъщи, Анастасия, защо висиш още тук? Вече е девет часа. Хайде, хайде, вдигай си задничето от стола и да си ходим. Ще повървим пеша да се поразтъпчем.

Настя напъха в необятната си чанта двете обемисти папки, донесени от института, за да ги прегледа, като се прибере.

Полковник Гордеев и майор Каменская вървяха бавничко по улицата и мирно разсъждаваха по въпроса, че най-добрата лъжа е недоизказаната истина. А високо горе в избелялото от жегата небе плуваше едно облаче — същото, което витаеше над Виктор Алексеевич от няколко дни. Само че то вече не беше толкова леко и толкова светло.

Но нито Гордеев забеляза, нито пък Настя.

* * *

В събота, след като беше изчела поредната порция материали, донесени от института, Настя си тръгна от работа, обаче не се запъти към метрото както обикновено, а седна в едно кафене на открито, което се намиреше точно там, където булевардът пресичаше „Петровка“. След лошото падане в поледицата я наболяваше гърбът и не можеше да носи тежко. За да не ходи до службата в неделя и да губи

скъпоценно време, беше натъпкала чантата си с книгата на Филатова и се беше договорила с Льоша да мине да я вземе. За разлика от приятелката си Алексей не се отличаваше с особени способности да си планира маршрутите и да прави разчет на времето си, затова Настя си взе от павилиончето кафе и сок, разтвори дебелия подшит ръкопис и се приготви за дълго чакане.

Ръкописът се оказа кандидатската дисертация на Филатова и Настя бе впечатлена от лекия ѝ, достъпен стил на изложение. Проследявайки движението на информацията от момента на извършване на престъплението до момента на попадането ѝ в криминалната статистика, Ирина сякаш разказваше увлекателна приключенска история, където по пътя към заветната цел главният герой е причакван от коварни врагове — непознаване на закона, недоверие към органите на милицията, съжаление към престъпника и много, много други. Толкова леко и красиво можеше да пише само човек, който истински разбира проблематиката и е увлечен от нея.

Настя прелистваше таблиците в приложението и някакво смътно безпокойство се запрокрадва в разтопения ѝ от жегата мозък. Не успя да го формулира, защото на съседната масичка седна някаква жена, която прикова вниманието ѝ. Примирила се със собствената си невзрачност, Настя остро реагираше на чуждата красота, не се уморяваше да ѝ се възхищава и да ѝ се наслаждава. Затова сега се взираше в непознатата, без да пропусне да обърне внимание и на придружителя ѝ.

Жената наистина беше красива — висока, стройна, с гъсти тъмнорижи, почти кестеняви коси, които се разстилаха по раменете и гърба ѝ като тежка пелерина. Движенията ѝ бяха поривисти, сякаш с труд сдържаше напирещата енергия и темперамента си. Кръстоса крака и в този жест имаше някакво обещание — томително и неопределимо. Кавалерът ѝ понечи да посегне към нея, но се овладя и се отпусна в стола. Жената зарови пръстите си с изящен маникюр в косата си и ги прокара като гребен през нея. Бронзовият лак на ноктите ѝ проблесна на слънцето и сякаш пламъчета избухнаха в прическата ѝ. От време на време тръскаше глава и по това тъмнорижо море преминаваше вълна, която сякаш преливаше по цялото ѝ тяло, достигайки чак до пръстите на краката ѝ, обути във фини сандали. Страстна, излъчваща около себе си някаква огнена аура, тя приличаше

на млада породиста кобилка с разкошна грива и силни мускули, играещи под грижливо поддържаната лъщяща кожа. Настя жадно попиваше всеки жест на красавицата, а ухото ѝ долавяше въздрезгав смях и малко странна интонация. Такава интонация имаха англичаните, макар че жената говореше руски без никакъв акцент. „Сигурно е живяла в чужбина“ — помисли си Настя и със съжаление забеляза, че Льоша тича по алеята към нея.

Останалата част от съботата и цялата неделя тя прекара, лежейки на пода — дори и тези стотина метра, през които бе ѝ се наложило да мъкне претъпканата чанта, бяха се оказали достатъчни, за да я заболи отново гърбът — ровейки се в документите, ръкописите, черновите и изчисленията на Ирина Филатова.

Ирина се оказа старателна, почеркът ѝ беше красив и разбираем, даже черновите графики и рисунките ѝ бяха начертани с линейка на милиметрова хартия. Настя взе един лист със заглавие: „Следствена работа. Владимирска обл.“. Върху графиката с флумастри в различен цвят бяха прекарани четири линии с надписи: „Разследването приключено“, „Прекратено“, „Предадено на съда“, „Предадено на обществеността“. Линията, обозначаваща приключените дела, беше почти права. За това пък вървящите успоредно до 1985 година линии „Предадено на съда“ и „Предадено на обществеността“ изведнъж рязко се разминаваха в различни посоки, първата — надолу, а втората — право нагоре. Под графиката имаше подсещаща бележка: „Да се изясни не е ли сменян през 1985 г. прокурорският състав. Ако не е, да поиска картон Ф.2“. „Браво, Ирина Сергеевна — одобрително си помисли Настя, — не си работила нито ден в следствието, но знаеш кое къде да търсиш.“ Ако делото се прекратяваше и се предаваше на обществеността, то или обвиняемият не представляваше обществена опасност, или следователят бе наясно, че доказателствата по това дело са слабички и в съда обвинението ще рухне като картонена кула, или прокуратурата бе поискала допълнителни доказателства.

Настя внимателно прегледа всички материали. Странно, но не можа да намери никакви признаци, че Филатова е подготвяла монография. Книгата фигурираше в издателския план за тази година, вече бе средата на юни, а сред книгата ѝ нямаше нито чернови, нито планове, нито конспекти, нито бележки — нищо.

Отваряйки прочетената още предния ден дисертация, Настя осъзна какво точно липсваше в картината.

— Льоша! — извика тя. — Донеси ми телефонния указател, на хладилника е.

Страстен любител на пасианси, Льоша се откъсна от „Гроба на Наполеон“, който вече втори ден се опитваше безуспешно да нареди, взе дебелия указател и влезе в стаята.

— Да те вдигна ли? — загрижено попита той, знаейки, че когато я боли гърбът, Настя може или да лежи, или да стои, но не може да преминава от едното състояние в другото без чужда помощ.

— Все още не. Моля те, подай ми и ей онзи бележник от масата.

Тя погледна в телефонния указател и бавно взе да разлиства тефтера на Ирина. Личеше си, че Филатова не е била много общителна, не се е стремяла да разширява кръга на познатите си. Съдейки по служебния телефонен номер на началника на информационния център при Главното управление на МВР, който се беше пенсионира още през 1981 г., тук бяха записани телефонните номера на Иренините познати за последните десет-петнадесет години и всичките спокойно се вместили.

Като не намери това, което търсеше, Настя се зае да преглежда дневниците ѝ. Обикновени записки — бяха отбелязани съвещания, на кого да се обади, рождени дни. Една цяла страница старателно беше изписана с думите „Владимир Николаевич“ — с главни букви, с малки букви, с печатни букви, със завъртулки и винетки. Така обикновено се прави на някое скучно събрание, когато си даваш вид, че си водиш бележки. Интересно, кой ли беше този Владимир Николаевич? Поредният ухажор? Биваше си я Ирочка!

„Странно дело — помисли си Настя. — Непрекъснато излиза на бял свят това, което не очакваш, а онова, което търсиш и което непременно трябва да излезе, го няма.“

— Льоша, вдигни ме, ако обичаш! — помоли и като се облакът на кухненския шкаф, изведнъж попита: — Как мислиш, може ли човек да бъде потаен, затворен и в същото време да е абсолютно фалшив?

— Теоретично сигурно може — отвърна Льоша. — Но на практика — едва ли. Това е твърде неикономично.

— Защо?

— Ако човек е потаен и затворен, за какъв дявол му е да лъже и да се преструва? Това е огромна загуба на енергия. Потайността и затвореността и откровеният фалш са два различни начина за постигане на една и съща цел — да не позволиш на околните да разберат какъв си. Да не се издадеш. Обикновено човек избира само единия начин в зависимост от характера си и начина си на мислене. Двата едновременно трудно се съчетават — обясни й Льоша, без да се откъсва от картите си.

— И аз така смятам.

„Защо лъжете, Александър Евгениевич? — помисли си Настя. — В дисертацията на Ирина няма нито цифра за Енска област, където вие сте благоволил да живеете и работите. В тефтера ѝ няма нито един телефонен номер с кода на Енск. И вашата фамилия я няма там. Координатите ви са записани в настолния ѝ календар за миналата година върху листа с дата петнадесети октомври, но те са нови, московски. И срещу тях има голям въпросителен знак. Защо тогава ни заблуждавате?“

До вечерта болката в гърба ѝ съвсем стихна и Настя отпрати Льоша да си върви в подмосковския Жуковски, като го увери под клетва, че ще се справи сама с лягането и ставането.

Малко по-късно, изтегната по гръб под одеялото, започна да възстановява в съзнанието си картината на Ирининото убийство. Ето, Филатова се качва на деветия етаж, хлопва вратата на асансьора, отключва жилището си. Събуждат се старците от съседния апартамент. Ирина влиза в тъмното антре и тук се случва нещо не съвсем разбираемо. Но за това после. Ирина губи съзнание, убиецът я слага на пода, сваля ѝ обувките и ги нарежда под закачалката — следи от мокри маратонки в кухнята не са намерени. След това занася Ирина в кухнята и допира ръката ѝ до печката на нужното място. Той самият е с гумени ръкавици и токът за него не е страшен. Ирина получава електротравма и веднага умира. Убиецът добре е чул тракването на асансьорната врата и превъртането на ключа в ключалката и добре съзнава, че някой може да се е събудил. Излишният шум би могъл да бъде опасен и по тази причина не дава на тялото на Ирина свободно да падне на пода. Нанася ѝ удар в тила с плоската седалка на табуретката, за да имитира удар в пода, но не успява точно да прецени силата удара си — той се оказва по-слаб, отколкото е необходимо. Внимателно поставя трупа на

пода, придава му подходяща поза и си отива. Разбира се, той е имал ключове, с помощта на които е влязъл в жилището ѝ. Експертизата не е открила по ключалката следи от взлом. Излизайки, би могъл да заключи, но времето не е било подходящо, уплашил се е да не го чуе някой. Затова вдига секретата, като оставя вратата затворена, но не и заключена. Остава въпросът — от какво е изпаднала в безсъзнание Филатова, прекрачвайки в апартамента си? Ако не е познавала убиеца, тя би вдигнала шум. А дори и да е познавала този, който е бил в дома ѝ, не би си събула обувките — нали е трябвало да се върне и да даде парите на Захаров. Какво е направил убиецът? Хлороформ? Айрумян не бе открил следи. Удар по главата? Също не. Някакъв парализиращ газ? Не пасва. Гурген е много опитен експерт и не би пропуснал такова нещо. Какво тогава? Какво?

ПЕТА ГЛАВА

В понеделник, двадесет и втори юни, едва приключил с оперативната, Гордеев бе извикан от шефа си. По лицето му разбра, че нищо добро не го чака.

Генералът веднага започна с високите тонове.

— Какви ги вършите там, по дяволите! Следователите ми стопиха телефона да се оплакват от твоите хора. Своеволничели, държали се дръзко, отваряли си устата повече, отколкото трябва!

„Петраков — помисли си Виктор Алексеевич. — Недоволен е, че не се съгласихме да прекратим делото на Филатова. Това е ясно. Да чуем нататък.“

— Мотаели се из академията, из института, пречели на порядъчните хора да си вършат работата! — продължаваше да нарежда генералът. — Убийството на манекенката от Дома на модата едва го изтеглили, буквално в последните секунди. Изобщо претенциите към твоите момчета са много, а към теб — особено. Каква е тази госпожичка, която си приютил при себе си? С какво се занимава? Вари ти чая и си вдига поличката, без да гъкне? Добре си се устроил, Гордеев, две думи няма! Държиш си любовница под ръка на офицерска заплата от държавния джоб. Защо мълчиш? Не те ли е срам?

— Другарю генерал — внимателно поде Гордеев, — срещу мен или срещу Каменская е доносът?

— Какъв донос! — избухна шефът му. — Цялата „Петровка“ само за това говори! Хората нощем не могат да спят, мазоли им излизат по краката от тичане, хващат язви, бял свят не виждат от работа, а тя си седи в кабинета и си мързелува! Съвсем си си изгубил съвестта, Виктор Алексеевич! Хайде, дай ми поне един пример Каменская да е свършила нещо полезно! Е? Поне един!

„Да бяхте започнал с това — ядосано си помисли Гордеев. — Да приемем, че не цялата «Петровка» говори гадости за Настя, а на тези, които го говорят, не им е за пръв път. И вие, любезни ми другарю генерал, не ги знаете от вчера тези работи. А това, че някой ви навива

напоследък — е сигурно. Някой много иска да разбере с какво се занимаваме, а заедно с това и да ми развали настроението. А вие, другарю генерал, сте се хванал на въдицата и сега ви водят за носа като някаква марионетка. Искате да ми уцелите болното място, та да започна да се оправдавам и да се издам. Искате да ви посоча примери? Не желая да замесвам Настя, Бог ми е свидетел, но вие твърде много ме обидихте с обвиненията си в прелюбодеяство.“

— Защо мълчиш? — продължаваше да настъпва генералът. — Няма какво да кажеш, нали? Или си измисляш как да оправдаеш дамата си?

„Е, Бог да ми е на помощ!“ — каза си Гордеев и бързо, развълнувано, сякаш се оправдаваше, започнала запознава генерала с ролята на Каменская в работата по делото за изнасилването на Наташа Ковалова, за Интерпол и много други неща...

На връщане от генерала Виктор Алексеевич се отби при Настя. Тя седеше, заровила се в материалите на Филатова, и се опитваше да вникне в логиката им.

— Как си, Стасенка?

Настя трепна. Така ласкаво Колобок се обръщаше към нея много рядко, само в най-тежките или отговорни моменти.

— Добре. Какво, зле ли изглеждам?

— Нормално.

Гордеев направи пауза.

— Някой си вре носа около нас. Засега не го виждам, но доста силно го вре. Ще трябва да му го натрием.

— Край нас двамата или край всички нас?

— И това ще трябва да си изясним. Заклучи вратата, слагай кафето и ще мислим заедно.

* * *

Възложителя дълго се взира в папките пред себе си — три зелени и една червена. В зелените папки имаше по една белова от ръкописа на Филатова, а в червената — черновата, от която бяха препечатани беловите. Край! Тази книга никога вече нямаше да види бял свят,

никой нямаше да я прочете. Колко нерви бе изхабил заради нея, колко усилия бе положил, за да събере тези четири папки на бюрото си...

В деня, когато Възложителя разбра, че Ирина знае истината, все още хранеше надежда, че тя му е простила за всичко. Как само го беше заблудила с тези приказки за издателство, което би публикувало книгата ѝ срещу договорен хонорар! И през ум не му бе минало, че става въпрос точно за тази книга. Още същата вечер бе започнал да звъни по телефоните, бе използвал всичките си връзки в издателската сфера и горещо им бе препоръчал Ирина като рядко талантилив автор с прекрасно перо, поемайки ангажименти да помогне при публикуването.

Мислеше си, че когато на следващия ден тя донесе ръкописа, ще я зарадва и това ще бъде първата крачка към помирението. Но Ирина не дойде. Изпрати папката по асистента си, уж имала някаква спешна работа. А Възложителя прочете първата страница и почувства, че подът плува под краката му. Без да губи нито минута, хукна към института.

— Защо правите това? — попита я.

— А защо не? — сви рамене Ирина. — Аз написах книга, защо да не мога да я публикувам? Монографията ми трябва за докторантура. Всъщност вас какво ви засяга това?

— Ира, моля ви, ще направя всичко, всичко, което пожелаете...
Колко искате?

— Пари?

Тя почти не се учуди, сякаш беше готова за този разговор.

— Вие все едно няма да ми платите — усмихна се подигравателно.

— Ще ви платя. Колко?

— Не ви вярвам. Вие сте алчен. И освен това нямате толкова пари. Това, което преди пет години струваше десет хиляди, сега струва милион. Имате ли един милион?

— Не е проблем, ще го намеря.

Сърцето на Възложителя биеше тежко и неравномерно.

— Съгласна ли сте за милион?

— Не. Нищо не искам от вас — натърти на последната дума Ирина. — Веднъж вече ме излъгахте, повече не мога да ви вярвам. Здравият разум не ми го позволява.

— Какъв здрав разум?

— Тогава вие имайте пари, защото вземахте рушвети. Вземахте, нали? Но вие се полакомихте за висок пост. А вече не ви дават рушвети — няма за какво Старите запаси отдавна сте ги изхарчил — още при обзавеждането на новото си жилище. Откъде ще го намерите този милион?

Устните ѝ трепнаха, сякаш самото споменаване на думата „милион“ я забавляваше.

— По стария изпитан начин — от рушвети? Но кой ще ви ги даде?! Дори и да измислите за какво ще ги вземате, ще ви хванат, преди да сте събрал първите сто хиляди. Сега към корупцията се отнасят твърде сериозно, вие би трябвало най-добре да го знаете.

— Как не ви е срам, Ирина! Никога не съм вземал рушвети!

Той се опита да изглежда възмутен.

— Нима? Искате ли да назова фамилиите на следователите, които са прекратявали криминални дела въз основа на фалшиви медицински удостоверения за неизлечима болест на следствения и с които сте делил парите? Искате ли? Дружко, Маслински, Галактионов, Козлов. А Недовесов, когото уволнихте, задето не е искал да участва във вашите игрички? Не е ли вярно?

— Кой ви наприказва тези глупости, Ира? Нима може да се вярва на всичко, което разправят хората? Ай-ай-ай, Ирочка, та вие сте сериозна жена...

— Аз наистина съм сериозна жена — прекъсна го хладно тя, — затова и не вярвам на всичко, което говорят хората. Но вярвам на това, което говорят цифрите и документите.

— Какви цифри, какви документи? — запелтечи Възложителя. — Имайте страх от Бога, Ирина, какви ги говорите?

— Вината не е ваша — внезапно се усмихна тя. — Почти всички си мислите, че ние за нищо не ставаме, че само търкаме столовете на работните си места. Ако вие и себеподобните ви си бяхте дали труд да вникнете в нашата работа, щяхте да разберете колко много можем и знаем. И нямаше да се чудите.

— Нищо не можете да докажете — твърдо отсече Възложителя. — Всичко, което казвате, може и да е вярно, но са само приказки.

— Не се и каня да доказвам нещо — равнодушно отговори Ирина. — Искам просто да ви покажа перспективата. Когато около

името ви се вдигне шум, непременно ще се заинтересуват от дейността ви през онзи период. И ще намерят това, което съм намерила и аз. То не ви заплашва кой знае с какво, вие бързичко ще си подадете молбата за напускане, ще завъртите търговийка, в днешно време всички правят така. Че каква ви е сегашната длъжност — за смях на кокошките. Ще си докарвате пет, а може и десет пъти повече. С една дума, дори ще си изпишете веждите. Но в цялата работа има едно неприятно за вас обстоятелство. От тези, които са давали подкупи за незаконно прекратяване на дела срещу тях, има двама, които са излетели твърде нависоко. Тези две дела ги няма в архива, вие явно сте се погрижил за това. Делата уж са били откраднати, дори служителката е била наказана. Но в картотеката на информационния център е имало картони за тези дела, които вие сте забравил да премахнете. А картоните съдържат и фамилията на следователя, и фамилията на подследствия. Късно сте се усетил. Когато по ваше указание са унищожили картоните, от тях вече са били направени ксерокопия. Така че ако около вас се оформи скандал, онези двамата първи ще пострадат. А те няма да ви го простят.

— А ако няма скандал? — попита с пресъхнали устни Възложителя.

Всичко казано беше истина и той много ясно го съзнаваше.

— Не е ли възможно да стане така, че да излезе вашата книга и от това да няма никакви последствия.

— Няма да стане, гарантирам ви го. Аз имам право на научно ръководство, двама мои дипломанти вече успешно защитиха. И сега си имам асистенти. Те добросъвестно четат всичко, което им препоръчам. А да прочетат книгата на своя научен ръководител — все едно че самият Господ им е наредил. Ако не единият, то поне другият ще забележи това, което вие така се стараете да скриете. Та, такива ми ти работи, Владимир Николаевич.

— Шантажирате ли ме?

— Съвсем не.

Тя удивено замига и очите ѝ се разшириха.

— Не, в никакъв случай.

— Какво искате? Защо го правите?

— Неприятен сте ми — изрече Ирина, сякаш отговаряше на най-обикновен въпрос от рода на „Колко е часът?“ — Мразя ви, задето ме

измамихте. Искам да ви унищожа.

* * *

— Анастасия Павловна, моля ви да ме разберете — загинала е наша сътрудничка, офицер, талантлив учен. Напълно естествено е да се интересувам от хода на следствието, още повече че с Ирина Сергеевна се познавахме лично.

Настя внимателно слушаше седящия пред нея мъж. Започващ да пълнее, леко оплешивял, с красиво расово лице, с леко гърбав нос, с масивна брадичка и твърди устни, под очите — тъмни кръгове. Може би Доценко бе попресилил нещата, този Павлов се държеше достойно, пък и външността му беше приятна. Изглежда бе разбрал, че е сбъркал тона в разговора си с Миша, и беше дошъл да поправи впечатлението, което бе създал за себе си.

— За съжаление все още нищо не мога да ви кажа, Александър Евгениевич. Сигурни сме в едно — Филатова е била убита не от ревност и не за пари. Но, уви, засега това е всичко, което със сигурност знаем. Разбира се, могат да възникнат и нови обстоятелства. Тогава бихме се върнали и на тези версии.

— Страхувам се да не стана досаден, но... Ще ми позволите ли да се отбивам при вас и да се информирам как върви разследването? Нали знаете...

Павлов се втренчи в очите на Настя.

— Аз обичах Ирина. Много я обичах. Бях готов да се разведа, но тя не даваше и дума да се издума, казваше, че нямало къде да живеем.

— Александър Евгениевич — дружелюбно се усмихна тя, — вие дълги години сте познавал Ирина. Разкажете ми за нея. Нали разбирате, за нас е важна всяка подробност, всеки детайл.

— Какво да ви разкажа? — въздъхна Павлов. — Ирочка беше... Могат ли да се разкажат такива неща... Чудесна, очарователна, нежна...

Виждаше се, че той не на шега се вълнуваше, ръцете му затрепериха, адамовата ябълка заподскача над възела на вратовръзката му.

— Извинете ме, не мога...

Надигна се, погледна часовника си и измъчено изобрази усмивка.

— Хайде да сключим една малка сделка с вас, Анастасия Павловна. Вие ще ми позволите да идвам и да се интересувам от хода на разследването, а аз ще ви разказвам за Ирка. Става ли?

— Добре, идвайте, с нетърпение ще чакам вашите разкази.

Гордеев разярен нахлу през вратата и едва не се сблъска с Павлов.

— Знаеш ли къде е сега Шумилин? В нервното! Ковальов е изтичал при приятелчето си и всичко му е разказал. А Виноградов изобщо не е тръгнал да се обяснява, явно си знае какъв мръсник е племенничето му и какво може да се очаква от него. Пъхнал го е в психото, за да го държи далеч от нас.

— Интересно, дали Ковальов е разбрал за това? Бива си я ситуацията. Виноградов уж му е приятел, а крие изнасилвача на собствената му дъщеря. Дори самият факт, че момчето се е съгласило да го пратят в болницата, за Ковальов трябва да бъде признание за вината му.

— Вярно — съгласи се Гордеев. — Виноградов би трябвало да го крие от Ковальов.

— Да се опитаме да узнаем това-онова. — Настя избра някакъв номер. — Извикайте, моля ви, Елла Леонидова. — Тя закри слушалката с длан. — Моя приятелка е. Работи в психиатрията. Заедно посещавахме курса по психодиагностика при Беръозин... Еличка? Здравей, Каменская е на телефона...

След като си размениха дежурните любезности, Настя помоли Елла да провери по чие нареждане са хоспитализирали Сергей Викторович Шумилин, роден през 1968 г. Тя ѝ обеща да звънне след малко.

Дългоочакваното обаждане дойде чак в края на деня. Настя поговори с Елла и озадачено поклащайки глава, влезе при Гордеев.

— Лично Виталий Евгениевич Ковальов е настанил Шумилин в клиниката.

— Измет — тихо промърмори полковникът. — Е. ще видим кой кого.

И този понеделник, двадесет и втори юни, беше толкова горещ, колкото и предишните дни. И отново, едва влачейки отеклите си от жегата крака, Настя Каменская, която не можеше да понася тълпите и

задухата, бавно се тътреше край автобусните спирки на път за вкъщи. Тя разсъждаваше над факта, че в руския език думата „истина“ бе само една, а думите, противоположни по значение — доста: „лъжа“, „измама“, „неистина“, „заблуда“. Може би защото истината бе проста, а лъжата многолика? Започна мислено да търси синоними на тези думи във всички познати ѝ езици. Погълната от своите лингвистични занимания, не забеляза niskия мургав мъж с очила, който я следваше на известно разстояние още от „Петровка“. Ако Юра Коротков беше с нея, сигурно би разпознал този човек. Но Юра го нямаше, а тя не беше обучена да открива дали е следена.

* * *

Във вторник ситуацията неочаквано се изостри. Дима Захаров позвъни на Настя и ѝ съобщи, че агенцията, в която работи, е получила поръчка за събиране на сведения за Ирина Филатова. Естествено поръчката била направена чрез посредник и шефът в никакъв случай не би назовал името му, защото това било професионална тайна.

Обикновено бавна и отпусната, сега Настя влетя при Гордеев като куршум.

— Виктор Алексеевич, на моя телефон е Дима Захаров от частната агенция за охрана. Някой се интересува от биографията на Филатова.

— Така ли? — Колобок засмука дръжката на очилата си. — Любопитно. Как да подходим?

— Щом като извадихме късмет с Дима Захаров, мисля, че има смисъл да се възползваме от това. Да им съчиним нещичко.

— Не е хубаво да се лъже, Анастасия — пошегува се полковникът.

— Това не е лъжа, а дезинформация. Защо да се мъчим да установяваме кой е клиентът, след като можем да изчакаме и да видим къде ще се чуе нашата приказчица.

Настя и Захаров се заеха да измислят биография на Ирина, старайки се хармонично да съчетават общоизвестните факти с изящна измислица.

А Виктор Алексеевич Гордеев извика при себе си Ковальов.

— Виталий Евгениевич, стори ми се, че миналия път се разбрахме. Но вие ме подведохте, не спазихте уговорката ни. Защо? — меко и предпазливо поде той.

— Не ви разбирам — надменно отвърна Ковальов.

— Нима някой друг е съобщил на Виноградов за нашите подозрения относно неговия племенник? — невинно попита полковникът.

— Счетох, че е невъзможно да крия такова нещо от него — с достойнство произнесе Виталий Евгениевич.

— Мога ли да знам какво ви отговори Виноградов?

— Това какво, разпит ли е? — възмути се Ковальов. — Длъжен ли съм да ви докладвам за какво си говорим с приятелите ми в личен разговор?

— Разбира се, че не сте длъжен — миролюбиво се съгласи Гордеев. — А на вас не ви ли се стори странно, че Виноградов веднага прати в психиатрията племенника си, при това с такава диагноза, която изключва възможността той да бъде подведен под съдебна отговорност?

— Не ви разбирам. Серьожа е болен, много болен, той е в дълбока депресия. Нуждае се от лечение и лекарски надзор.

— Ясно — кимна Гордеев. — И от какво е в такава дълбока депресия?

— Лична трагедия.

В гласа на Ковальов се появи увереност.

— Любимата му се отнесла с него незаслужено жестоко, а нали ги знаете какви са на тази възраст, щом рухва любовта, и целият свят се руши.

Виктор Алексеевич съчувствено поцъка с език.

— Виж ти. Такова красиво и представително момче, цял гардероб е в плещите, момичетата би трябвало да го обожават.

— Да-да — оживи се Ковальов, — така би трябвало да бъде. — Но за него сякаш се е свършил светът.

Гордеев помълча малко и много тихо попита:

— Виталий Евгениевич, не се ли чувствате неловко?

А всъщност му идеше да изкрещи: „Не ви ли е срам!“

— Неловко? От какво?

Ковальов кръстоса крака, явно надявайки се, че може да се поотпусне след успешно преодоления подводен риф.

— Миналия път изразих увереност, че вие разбирате трудностите, с които се сблъскваме в работата си, и даже ви благодарих за това. Сега си признавам — излъгах ви. Аз знаех, че вие не ни уважавате нас, работещите в милицията, че пукнат грош не давате за нас. Може би такава ви е отношението само към мен? Сигурно ви изглеждам дебел и нелеп нескопосник? В петък пред очите ми разглеждахте снимката на вашия Серьожка и не го познахте. Вие никога не сте виждал племенника на вашия приятел Виноградов. Нещо повече — Виноградов не ви е чак такъв приятел, щом не е сметнал за нужно да сподели с вас, че същият този Серьожа, карайки пиан, е осакатил двама човека, за което е осъден. А вие ми се кълняхте, че е добро, сериозно момче. Знаем, можете да ми възразите, че транспортното произшествие е нещастен случай, от който не са застраховани и най-порядъчните хора. При други обстоятелства бих се съгласил с вас. Но сега не става дума за това. Вие не само ме излъгахте миналия път. Вие решихте, че сте толкова изобретателен, а ние — толкова тъпи, че дори не сте си направил труда да го видите този Шумилин, когото лично сте напъхал в болницата, та да е по-далече от нас. Шумилин никога не е бил снажен красавец, никога не са го харесвали момичетата и вие, ако се придържаме към измислиците ви, би трябвало да знаете това. И аз искам, Виталий Евгениевич, да ми обясните защо го правите? Защо трупата лъжа след лъжа?

— Ако това не е разпит, аз си позволявам да се оттегля — хладно изрече Ковальов, ставайки.

— Почакайте! — рязко го спря Гордеев. — Още не съм свършил. Сергей Шумилин е бил осъден преди четири години на двадесет и четвърти май хиляда деветстотин осемдесет и осма година. Оттогава всяка година на тази дата срещу децата и внуците на свидетелите, дали показания в съда, са били извършвани престъпления. Тази година жертва е станала дъщерята на съдебния заседател Виталий Евгениевич Ковальов. Искам да отбележа, че от година на година престъпленията стават все по-жестоки — от побои до изнасилване. Остават семействата на съдията и втория заседател. Не ви ли става страшно, Виталий Евгениевич? Ако престъпленията са извършени от Шумилин, вие спасявате от наказателно преследване един опасен човек, който

през следващата година може да извърши друго изнасилване, да не дава Господ, и убийство.

— Не искам да слушам тези глупости!

Ковальов се запъти към вратата, пребелял като платно.

— И още нещо! — извика му полковникът.

Той се обърна бавно, сякаш всяко движение му причиняваше непоносима болка.

— Разбрах, че е безполезно да призовавам гражданската ви съвест. Но спомнете си поне, че сте баща.

Едва мърдайки устни, Ковальов прошепна:

— Няма да ви дам Серьожа.

* * *

Работата по животоописанието на Ирина Филатова вървеше вдъхновено. Дима Захаров се беше преместил на „Петровка“ и двамата с Настя се бяха надвесили на един дълъг „чаршаф“, слепен от няколко листа, по дължината на който беше прекарана дебела, разграфена по години линия.

— Поне да знаехме от какво точно се интересува нашият клиент, дали от целия ѝ живот или само от определен период — въздишаше Дима. — Колко излишен труд влагаме!

— Не бъди такъв мързеливец — смъмри го Настя.

— Ах-ах-ах, кой ми го казва! — насмешливо отвърна Захаров, протегна се и костите му изпукаха. — По-добре себе си виж, работливке. Бързоварчето, сейфът, пишещата машина — всичко ти е на една ръка разстояние, та да не би да ти се наложи да станеш. Мързи те даже до коша за боклук да отидеш и да си изпразниш пепелника.

Настя се разсмя.

— Вярно е. За моя мързел легенди се разказват. Но той не се разпростира над умствената ми дейност. Не се отклонявай, Захаров. Ние с теб сътворихме правдиви куплети. Сега и припева да измислим. Тук ще има припев — тя очерта с червен молив една точка от хронологичната линия, — тук и тук също.

— Защо точно тук? — попита Дима.

— Ами приеми, че така ми е хрумнало — уклончиво му отговори тя. — Не ти ли е все едно?

Разбира се, Анастасия Каменская не беше чак толкова недоверчива, колкото Колобок. Затова пък умееше да си прави сметката. Понеже нямаше възможност да провери твърдението на Захаров за мистериозния клиент, тя за всеки случай предвиди солиден „допуск за неискреност“ от страна на Дмитрий. Епизодите от живота на Филатова, които бе нарекла „правдиви куплети“, не съответстваха точно на действителността.

Съчинявайки „припева“, Настя през цялото време се стараяше неизменно да спазва две правила. Първо, измислените детайли не трябваше да изглеждат странни и несъответстващи на Ирининия характера. И второ, те в никакъв случай не биваше да се окажат верни.

В разгара на „творчеството“ им звънна Доценко, който работеше по Интерпол.

— Анастасия Павловна, струва ми се, че надуших нещо. От началото на февруари Идзиковски разследва интересна група, свързана, от една страна, с карабахските бойци, а от друга — с Турция. Това са наши сънародници, работили дълго време в Близкия Изток и имащи там много познати. Но Интерпол си има работа само с информация, с чисто оперативна дейност те не се занимават. Във всеки случай Идзиковски твърди, че не е усетил никакъв натиск върху себе си и при това изобщо нищо не е споделял с Ирина.

— Той може да твърди каквото си иска — спокойно изрече Настя, стараяйки се Захаров да схване същността на разговора. — Проверявайте. На никого не вярвайте, Миша.

На сбогуване с Дима, който отнасяше със себе си наполовина измислената, наполовина истинска биография на Ирина Сергеевна Филатова, тя вече почти със сигурност знаеше кой и къде ще изпълни „песента с фалшивия припев“.

* * *

Мах, обръщане, пак обръщане, леко свит крак, главата напред, мах, обръщане... Лошо. Още веднъж отначало. Мах, обръщане...

Настя уморено се плъсна на дивана и грабна слушалката.

— Ало!

— Детенце Настя, с какво се занимаваш?

— Правя се на кобила. Една такава рижа, расова.

— И как е? Получава ли се? — сериозно се осведоми Леонид Петрович.

— Засега не — призна си тя. — Май че е безнадеждно. Оказва се, че има неща, които са ми недостъпни.

— Не се отчайвай — окуражи я пастрокът ѝ. — Не всички могат да бъдат красавици. Затова пък мозъкът ти функционира правилно.

Като затвори телефона, Настя пак се приближи до огледалото. Не, никога нямаше да изглежда като онази рижата, дето я бе видяла в кафенето. „Страшно е хубава, проклетницата!“ — завидя ѝ. Вдигна ръка, зарови пръсти в косата си като гребен и се опита да повтори нейния жест. Взирайки се в отражението си, бавно опипа скулите и бузите си. „Всичко е толкова плоско — мислеше си, — толкова безцветно, прилича на бял лист хартия.“

Когато светлината в жилището ѝ угасна, в един друг апартамент звънна телефонът. Ниският мургав мъж с роговите очила изслуша съобщението и си отбеляза нещо в бележника.

ШЕСТА ГЛАВА

В сряда в Министерството на вътрешните работи се състоя брифинг, посветен на проблемите на борбата с корупцията. Нямаше много-много журналисти в залата, а и въобще интересът на вестникарите към дейността на министерството в последно време беше поутихнал. Реч държа първият заместник-министър.

— И последното, за което бих искал да ви информирам — каза той в заключение, — е, че нашето министерство взема активно участие при разработката на Закона за държавната служба и Закона за борба с корупцията. Работата се ръководи от моя помощник, а научните консултации осъществява главният експерт Александър Евгениевич Павлов, който отдавна се занимава с тази проблематика.

Павлов лекичко се усмихна и кимна, за да се представи. Веднага от последните редове се вдигна нечия ръка.

— Вестник „Континент-Експрес“. Въпрос към експерта Павлов. Имате ли научна концепция за борбата с корупцията?

— Разбира се. Наистина някои я считат за спорна, но аз не губя надежда, че ще успея да убедя колегите си.

— Моля ви, няколко думи за основните положения във вашата теория.

— С няколко думи ще ми бъде трудно, но най-общо казано, идеята са състои в това да се разглежда явлението корупция от гледна точка на икономическите категории. Корупционното взаимодействие по същество е търговска сделка, в която има стока, продавач и купувач, а така също — себестойност на стоката, потребителска стойност и продажна цена. Накратко — толкова. Който се интересува от подробностите, да заповяда при мен, ще поговорим по-подробно.

Това бе изстрел с далечен прицел. Павлов беше успял да огледа журналистката, зададе въпроса, и нямаше нищо против да се запознае с нея. Пък и не би било зле да направи едно по-подробно интервю.

Целта беше улучена, защото непосредствено след брифинга журналистката се приближи до Александър Евгениевич.

— Лебедева — представи се тя, протягайки десница. — Аз ви задавах въпросите.

— Много ми е приятно — отвърна Павлов и галантно целуна грижливо поддържаната ѝ ръка с дълги бронзови маникюри.

— Бих искала да се възползвам от поканата ви. Кога бихме могли да се срещнем?

Висока и дългокрака, тя с лекота крачеше редом със снажния Павлов. Той се замисли за секунда, погледна часовника си и широко се усмихна.

— Имам време и сега, ако желаете. Ще дойдете ли?

— С удоволствие.

— Чай, кафе, коняк? — гостоприемно предложи Павлов, когато се настаниха в кабинета му.

— Ако може, кафе с коняк — решително си избра гостенката.

Александър Евгениевич включи кафеварката и наля коняк.

— Как се казвате? Лариса? Е, за нашето запознанство, Лариса! И за какво ще си говорим с вас, прекрасна Лариса?

Журналистката се разсмя. Гласът ѝ беше нисък, а смехът ѝ леко дрезгав. Тръсна рижавокестенявата си грива и тя се люшна като вълна.

— Александър Евгениевич, при вас съм, за да си говорим за корупцията, а вие ме разсейвате... Не бива така.

— Добре, ще си говорим за корупцията — с готовност се съгласи Павлов. — Интересувате се от моята теория, нали?

— Не само. Но да започнем от нея, ако не възразявате.

Лебедева извади бележник и химикал и кръстоса крак върху крак с такова движение, че на Павлов му секна дъхът.

— Аз изхождам от това — започна бавно Александър Евгениевич, — че човекът, даващ подкуп, изпитва остра нужда от определено действие от страна на длъжностното лице или държавния чиновник. Това действие, да го наречем услуга, в очите на този човек има определена ценност, тоест потребителска стойност. И за тази услуга човекът е готов да плати определена цена, която не превишава посочената потребителска стойност. Разбирате ли ме?

Лебедева кимна, без да вдига глава от бележника.

— По-нататък. Изхождам и от това, че чиновникът, носител на определени пълномощия, позволяващи му да произведе стоката, тоест да направи исканата услуга, трябва да вземе решение — да произведе

ли стоката или не. С други думи, той трябва да реши една чисто икономическа задача — каква ще бъде себестойността на стоката и каква продажна цена би могъл да получи за нея. Себестойността ще зависи от ефективността на вътрешния и външния контрол, казано по-просто, от степента на риска да бъде разобличен. Та на тази теоретическа основа е построена концепцията за борба с корупцията. Главната цел е разрушаване на пазара на корупционните услуги чрез ликвидация на съгласуваността между себестойността на стоката за производителя и потребителската стойност за купувача. Първата трябва да се повиши, втората да се намали и тогава производството ще стане неизгодно. Виждате ли колко е просто?

Журналистката затвори бележника си, остави го на масата и зарови пръсти в гъстата си коса.

— Александър Евгениевич, това, което записах, ще влезе в интервюто. А сега един личен въпрос. Ще позволите ли? Винаги ме е интересувал процесът на научното мислене. Иска ми се да разбера как възникват новите възгледи, новите теории. Разкажете ми как стигнахте до вашата концепция. Това няма да го записвам.

— То е толкова скучно, Лариса! — примоли се Павлов. — Нима искате на такава красива жена като вас да разказвам как съм седял по цели ноци над книгите по икономика и криминалистика?! Не, не и не! Просто е недостойно за вашите уши да слушат такива рутинни неща!

— Вие не приличате на другите, Александър Евгениевич. Задавала съм този въпрос на много хора и те са ми отговаряли не просто охотно, а дори с по-голямо удоволствие, отколкото за новата си теория. На тях, както и на мен, самият процес на научно търсене беше значително по-интересен, отколкото неговият резултат.

— Сигурно това са били истински учени, а аз съм само един практик с научна степен — разпери ръце Павлов. — Освен това, Лариса, и вие не приличате на другите. Вие не само сте предизвикателно красива, но и говорът ви е някак странен. На какво се дължи това?

Журналистката се смути за миг, но бързо се овладя.

— Ами виждате ли, аз доста дълго съм живяла на Изток. Съпругът ми работи във Външното министерство. А освен това майка ми е туркиня от Азербайджан и в детството си съм прекарала много време в туркоезична среда. Нима усетихте акцента ми?

— Само в интонацията. А иначе говорите много правилно. Даже твърде правилно — великодушно подчерта Павлов.

* * *

Ако за полковник Павлов сряда, двадесет и четвърти юни, се оказа ден на приятно и многообещаващо запознанство, то Настя Каменская на тази дата се сблъска с нов проблем. Сред материалите на Филатова, педантично надписани и осеяни с многобройни коментари, се появи едно листче с неразбираеми и необозначени цифри, подредени в осем колонки. Над колонките имаше години — от 1983 до 1990, но това беше единственото, което се разбираше. Встрани от горе на долу вървяха наименования на редовете, над които Настя си блъска главата до късна вечер. Първият ред беше означен с буквата „З“, вторият — с „Р“, третият — със „ЗР“. Следващите се обозначаваха с цифри от 5 до 10, после следваха „1 + 3“, „2“ и „Общо“. В резултат на множество аритметични операции Настя успя да разбере, че цифрите в реда „Общо“ не представляват сбор на числата от всички колонки, а само на тези от предпоследните две. Редом с абсолютните величини с дребния четлив почерк на Филатова имаше добавени дробни числа — едните със знак „П“, а другите — с „Р“. Ред „2“ беше очертан с яркочервен флумастер.

Доста скоро Настя успя да установи още две неща. Първо, дробните числа означаваха проценти: с означение „П“ — от числото, записано в ред „Общо“, а с означение „Р“ — от числото в ред „ЗР“. И второ, в очертания с червен флумастер ред „2“ дробните числа удивително бързо се увеличаваха, което не се наблюдаваше в другите редове, с изключение на ред „10“. Но този ред „10“ очевидно не привличаше вниманието на Филатова, тъй като не беше ограден.

Този лист никак не се хареса на Настя. Учудваше я небрежността на педантичната и скрупулозна Ирина, която, знаейки, че не може да разчита на паметта си, подробно бе надписвала всичките си разчети. Смущаваха я буквите „В“ и „Н“, тъй като я навеждаха на мисълта за някой си Владимир Николаевич, който съдейки по изписаната цяла страница от дневника ѝ с неговото име, доста трайно беше обсебил мислите на Ирина. Но никой от приятелите или колегите ѝ не беше

споменал за него. Настя беше успяла да разбере логиката в разсъжденията и стила на работа на Филатова, затова много се обезпокои от този неочертан ред „10“. На фона на стабилните показатели в другите редове Ирина просто не би могла да не забележи рязката динамика. Но тя беше съсредоточила вниманието си само върху ред „2“. Защо?

Това листче не ѝ даваше да заспи. Дълго се въртя в леглото, упреквайки се, че не е взела навреме приспивателно. Светещите цифри на часовника показваха вече четири часа, късно беше да гълта таблетки, защото трябваше скоро да се приготвя за работа. Стана, отвори хладилника и си наля в една висока чаша мартини. Настойката от пелин, която съдържаше напитката, ѝ действаше по-добре от всякакви лекарства.

На сутринта, докато стоеше под душа и събуждаше мозъка си, превеждайки на всички европейски езици фразата „Във всичко трябва да има ред“, Настя машинално си отбеляза, че в някои от тях се употребяват различни думи в зависимост от това, какво искаш да кажеш: „какъв ред“ (например идеален) или „ред в какво“ (например в служебната йерархия)... Тя изскочи от банята, без да спира водата, пътьом се наметна с хавлията и като оставяше мокри следи, се втурна в стаята. Грабна „Наказателно-процесуалния кодекс“, около половин минута го разлиства, след това радостно и звънко се разсмя. Ако в този момент до нея беше любознателната журналистка Лариса Лебедева със своя коронен въпрос „Как се досетихте?“, би ѝ отговорила кратко и неразбираемо: „Редът в производството на криминални дела“.

На тръгване за работа Настя се погледна в огледалото.

— Бива си те, старице! Все още ставаш! Когато си щастлива, дори очите ти от белезникавосини стават лазурни — каза си гласно.

* * *

Виктор Алексеевич Гордеев пристигна на работа по-тъмен и от облак. Снощи жена му дълго бе разговаряла по телефона с баща си и се бе върнала в дневната разстроена.

— Татко не е на себе си — бе казала, сядайки на дивана до него, и нежно го беше погалила по рамото. — Отказали му. Миналата

седмица всичко вървяло гладко и обещали да му дадат окончателен отговор в понеделник. В понеделник отложили за вторник, във вторник му обещали да му дадат отговор в сряда, но вече разговаряли хладно, а днес направо му заявили, че не могат да спонсорират центъра му. Татко не може да си намери място от яд, че точно с него, световноизвестния кардиолог, са се отнесли като с хлапе.

Андрей Григориевич Воронцов мечтаеше да създаде независим кардиологичен център като на офталмолога Фьодоров, но му трябваха спонсори, които да оказват финансова подкрепа първите година-две, докато центърът набере скорост. Неведнъж го бяха канили на работа в най-известните клиники и медицински центрове в чужбина, но той упорито отказваше с мотива, че здравето на неговите собствени съотечественици му е по-скъпо. Той бе лелеял в душата си този център, надявайки се да го открие в навечерието на седемдесетата си годишнина, беше намерил спонсори и по детски се беше радвал, че всичко се нарежда. И изведнъж...

— Почакай — бе се обърнал Гордеев към жена си, — нали му бяха обещали подкрепа от две места. Откъде са му отказали?

— Работата е там, че и от двете едновременно — тъжно беше отвърнала Надежда Андреевна.

— Баща ти сигурно е бесен?

— Не, отчаян е, а това е по-лошо. Дано не се разболее.

„И от двете едновременно! Виноградов не си е губил времето.“ Виктор Алексеевич нито за миг не се бе усъмнил, че е той.

Най-напред Гордеев позвъни на Самохин от пресцентъра, а след това на още някого, с помощта на когото — както се изразяваше — отделял правдата от истината. Дълго се лута из кабинета си, на няколко пъти се запътва към вратата, хваща дръжката ѝ, но после, размисляйки, бързо се обръщаше и продължаваше безцелното си движение.

По някое време влезе Игор Лесников.

— Виктор Алексеевич, Голцов се обади от болницата. Наташа Ковалъова...

— Какво? Какво се е случило?! — трепна полковникът.

— През нощта имала тежка истерична криза — плакала, мятала се, едва я успокоили. А днес проговорила.

— Тогава защо имаш такъв погребален вид?

— Баща ѝ забранил да пускат при нея милиционери.

— Как така е забранил?! — кипна Гордеев. — Че кой е той? Да не е психиатър!

— Казал, че момичето е много слабо, за да дава показания. Припомняйки си психотравмиращата ситуация, можела да се изнерви и пак да се затвори в себе си. Той като баща не позволявал да се безпокои детето му. Майка ѝ седяла неотлъчно до нея. С една дума — заключено отвсякъде. Голцов се опитал да го убеди, че трябва да получим поне най-общо описание на изнасилвача, а Ковальов се развикал из цялата болница, че е по-добре десет изнасилвача да останат на свобода, но да се запази здравето на детето му.

— Е, да, да — замислено закъма полковникът. — Нека изнасилваните да си живеят на свобода, нека да изнасилват и убиват чуждите деца, само неговото да остане здраво. Това са приказки за пред докторите и жена му. А в действителност с всички сили се мъчи да помогне на Виноградов, който пък няма да му остане дължен. Ако Аверин стане премиер, на Ковальов ще му духнат под опашката и много му здраве. А ако не се провали, Виноградов сигурно вече му е избрал топло местенце в някоя руско-чуждестранна фирма. Да, Ковальов за никъде не е без Виноградов. На всичко е готов, само и само да му докаже своята преданост. Ама че отврат!

Гордеев решително блъсна очилата си и тежко отпусна длани върху бюрото.

— Върви, Игор, върши си работата. Дай ми два-три дни, след това можеш да правиш всичко, което сметнете със следователя за нужно. Аз ще ти се обадя, като стана готов. Върви. А, да, и кажи на Каменская да дойде при мен.

* * *

— Влизай, Анастасия — весело рече полковникът. — Разказвай.

— Какво ви е, Виктор Алексеевич? — учуди се Настя. — Да нямате някакъв празник?

— Нямам. Просто взех едно решение и се развеселих. Знаеш ли, никога не започвам да се бия пръв, а ако ми се наложи да отвърщам на удари, дълго се колебая. На стари години станах по-предпазлив. Но

взема ли решение, сякаш камък ми пада от плещите. Какво става с Филатова? Къде са твоите „двеста“?

Настя разкаяно въздъхна. Това, което се канеше да каже, беше чудовищна дързост по отношение на началството, но затова обичаше Колобок, защото той я приемаше такава, каквата е.

— Трябва да отида до ГИЦ-а, Виктор Алексеевич.

— Е? Какъв е проблемът? — вдигна вежди Гордеев.

— Мързи ме.

Главният информационен център на МВР на Русия се намирал в разкошно многоетажно здание в „Нови Черьомушки“, доста далечко от „Петровка“.

— Ама че си калпазанка, Анастасия! — през смях рече полковникът. — Добре, възползвай се от доброто ми настроение. Ето ти един телефон, запиши си го...

— Ще го запомня.

— Това е номерът. Ще търсиш Елена Коновалова и ще ѝ кажеш, че са обаждаш от мое име. На времето работех с баща ѝ, Альона я знам от мъничка. Тя е чудесно момиче, ще направи всичко, каквото е по силите ѝ. Разбира се, ако я помолиш учтиво. Та какво става с твоите „двеста“?

— Останаха два неизяснени въпроса. Единия от тях се надявам да реша с помощта на ГИЦ. Другият засега си остава висящ. Ако Филатова се е канела да пише монография, къде са ѝ тогава работните материали? Сред нещата ѝ не открих нито листче, което да има отношение към монографията. Никакви следи. А по план е трябвало през октомври да я предаде в редакцията на издателството, вече обсъдена и разпечатана „на бяло“.

— Добре, решавай си въпросите сама.

Гордеев замълча и засмука очилата си.

— Я ми кажи, Анастасия — внезапно попита той, — помниш ли какво беше отговорил губернаторът Старк на своя помощник Берден, когато той отказа да търси компромат срещу кристално честен съдия?

Без да се замисля и без никакво запъване Настя изрецитира:

— Човек е заченат в грях, роден е в мръсотия и пътят му минава от зловонната пеленка до смърдящия саван. Винаги има нещо.

— Браво — възхити се Гордеев. — Ти да не би да знаеш целия роман наизуст?

— Не — усмихна се Настя. — Само тази фраза. Но и вие сте я запомнил. Явно имаме еднаква избирателност. На какво се чудя, нали работим на едно и също място.

— Вярно — съгласи се Виктор Алексеевич. — А сега, Стасенка, слушай ме внимателно. Виталий Евгениевич Ковальов ме обиди много. Лично мен. Освен това се отнесе пренебрежително към всички нас. Нещо повече, опитва се да укрие от правосъдието опасен престъпник. Част от вината за това може и да е наша. Не желяехме да задържаме Шумилин, докато не съберем убедителни доказателства. Винаги съм искал отделът ми да работи прецизно и честно, да не се караме нито със следователите, нито с прокурорите. През последните години на съвестта ни не лежи нито един задържан, когото се е наложило да освободят след седемдесет и два часа. Старал съм се в отдела да постъпват хора професионалисти и такива, които умеят да възприемат. Имали сме и много грешки, и гафове. Но главното ни достойнство е в това, че ние умеем навреме да видим тези грешки и гафове и без да се бавим, ги оправяме. Всички ние умеем критично да се отнасяме към това, което вършим, и безкрайно се опитваме да се самопровергаем. Това е този стил на работа, за който дълги години съм се трепал и борил. И съм го извоювал. Затова нашият отдел е най-сплотеният. Затова ние никога не се караме помежду си. Това, което другите наричат критика, ние го наричаме взаимен самоанализ. Казвам ти всичко това не защото ти не го знаеш. Разбираш го може би по-добре и от мен самия. Но искам да почувстваш колко дълбоко ме обиди Ковальов, той обиди моята идея, моята рожба, моята голяма награда в този живот. Той се възползва от нашата професионална честност. Последния удар, след който взех решението, ми нанесе вчера. Нанесе го не на мен, а на моето семейство, на моя тъст, който не се натиска да се гуши с долари, като оперира западни милионери, а иска да лекува съгражданите си. Търпението ми свърши, Стасенка. Ето защо аз много разчитам на теб.

Такава неподправена болка, такава искрена тъга Настя никога не беше усещала в гласа на своя шеф.

— И губернаторът Уили Старк е бил прав — продължи Гордеев, — винаги има нещо. Аз не вярвам, че човек, който плюе на правосъдието, на чуждия живот, дори и на собственото си дете, може да живее честно. Не вярвам. И затова се надявам да намеря някакво

средство, което да го спре. Но нито сили, нито време имаме да търсим това средство сами. Да не забравяме, че става въпрос за човек, занимаващ се с политика. А това означава, че той има врагове, или ако предпочиташ, да ги наречем политически противници, които отдавна са се въоръжили с необходимото ни средство и само чакат да удари часът. Просто така те няма да ни дадат оръжието си. Със сила не можем да им го вземем, никой вече не се страхува от нас. Остава само един изход. Надявам се, че ме разбра. Има един човек, който сигурно разполага с оръжието, което ни е необходимо срещу Ковалъов. Това е сътрудникът в апарата на парламента Борис Василиевич Рудник.

* * *

Колобок не бе я излъгал. Когато издири по телефона Елена Коновалова, тя с готовност се съгласи да ѝ помогне. Дори започна да я успокоява, понеже Настя се чувстваше неудобно от факта, че не бе сигурна какво точно ѝ трябва.

— Разбирате ли, Лена, имам някакво число, но не ми е ясно какво означава. Мога само да предполагам. Струва ми се, че това е броят регистрирани престъпления. Но дори не знам в кой район.

— Голямо ли е числото? От колко цифри е? Да се опитаме да определим за град ли се отнася или за област.

Настя продиктува всички числа от ред „3“ за осемте години.

— Без съмнение, това е област — твърдо отсече Елена. — От градовете такива числа могат да се получат само в Москва и Санкт Петербург, но техните показатели ги помня наизуст, не са те. Почакайте за секунда. Имам в компютъра си данните за Русия по области за последните пет години, ей сега ще ги потърся.

Докато чакаше, Настя притисна с рамо слушалката към ухото си, наля от гарафата вода в керамичната чаша и започна да си приготвя кафе.

След няколко минути Елена се върна на телефона.

— Настя, за хиляда деветстотин осемдесет и седма, осемдесет и осма, осемдесет и девета и деветдесета година числата съвпадат. Отнасят се за Енска област. Искате ли някакви подробности или това ви е достатъчно?

Беше толкова неочаквано, че Настя трепна и част от врялото кафе се разля по ръката ѝ и по бюрото.

Реши, че не е чула добре.

— Как така за Енска?!

— Какво има? — обезпокои се Елена. — Струва ви се невъзможно ли? Чакайте, ще проверя и за предните години.

— Много ли време ще ви отнеме?

Настя не усещаше болката от опарването, защото пожарът на нетърпението вече се разгаряше в главата ѝ.

— Трябва да отида до архива, статистическите сборници се пазят там. Ще ми трябват петнадесет-двадесет минути.

— Леночка, страшно ми е неудобно, че ви затруднявам, но само да знаехте колко важно е това за мен!

— Няма нищо, Настя, дреболия. Разбира се, че ще проверя.

След двадесет минути Настя вече държеше в ръцете си данните за Енска област. Лена се оказа толкова любезна, че потърси още някои числа. Вече беше по-лесно, защото сега знаеха поне за коя област ставаше дума. След още два часа недописаният лист разкри на Настя Каменская всичките си тайни.

* * *

Юра Коротков нежно целуна Люда по рамото и започна да се облича. Никак не му се искаше да си тръгва, но не можеше да остане.

Нахлузвайки панталона си, притика фотьойла към прозореца и седна до дивана, на който тя лежеше.

— Слушай, Люся — изведнъж поде, — сигурна ли си, че Ирина не е спала с Павлов?

Людмила рязко надигна глава от възглавницата.

— Ира? С Павлов? Да не си се побъркал? Само човек, който изобщо не я познава, може да предположи такава глупост.

— Ами аз наистина не я познавам — меко рече Коротков. — Разбираш ли, Павлов твърди, че са били любовници и той едва ли не се е канел да се развежда.

— Глупости — уверено отвърна Люда. — Избий си го от главата.

— Твърди, че много е обичал Ирина — настоятелно продължаваше той. — Защо му е да лъже?

— Как ли пък не! — измърмори Людмила, Стана и се загъна с чаршафа като с индийско сари. — Много я бил обичал! Вчера бях в министерството, видях го с една хубавица. Да знаеш само как я гледаше!

Тя изразително завъртя очи.

— Не е минала и седмица, откакто погребяхме Ира, а беше готов веднага да възседне тази кобилка.

Людмила ласкаво разроши косата му.

— Не си мъти мозъка, приятелче. Ирка беше влюблива, но много, повтарям, много придирчива.

Юра хвана ръката ѝ и я притисна към бузата си.

— Що за красавица беше онази? Някоя от министерството ли?

— Ако може да се съди по това, че заедно излязоха от залата след брифинга, сигурно е журналистка. Една такава набиваща се на очи, наперена. Ако работеше в министерството, нашите кавалери отдавна щяха да са я забелязали, а пък дамите ни щяха да са я оглозгали до кости. Искаш ли да хапнеш нещо?

— Искам. Когато човек се прибира в един часа през нощта, по-добре е тихичко да се съблече и да си легне, а не да трака съдове из кухнята и да буди сърдитата си жена.

Вече в антрето Юра каза:

— Люся, хайде да се оженим, като пораснат децата.

— Няма да ти стигне търпението — засмя се Людмила. — Но ще си помисля по въпроса.

* * *

Възложителя и Организатора вечеряха във валутната пицария „Пица-Хът“. Възложителя беше деловит и енергичен, а Организатора — разсеян и болезнено апатичен.

— Твоя човек не е пипал много чисто.

Такъв си му беше характерът на Възложителя — дори когато хвалеше или благодареше, винаги намираше повод за упрек, пък бил той и съвсем мъничък.

— Не е мой. Никога не съм го виждал. Всичко стана с посредници.

— Днес се навършват две седмици, и все още нищо. Или почти нищо. Да се надяваме, че се е разминало.

Възложителя ронеше кратки фрази и старателно дъвчеше горещата си пица.

— А картоните?

Организатора вдигна болните си очи, в които беше застинала безнадеждност. Разбира се, за Възложителя най-важен беше ръкописът и той можеше вече да се успокои, тъй като се бяха сдобили с него. А за Организатора значение имаха само картоните и дори не всичките, а само един от тях, на който с големи печатни букви беше изписана неговата фамилия. Боже Господи, какъв позор, какъв позор го очакваше, ако разберяха... Добре поне, че беше по стопанска алинея, можеше някак си да се отърве. Малко ли началници ги реабилитираха сега с мотива, че са изпреварили времето си. Стародубцев, например...

— А какво става с картоните? — повтори той.

Този въпрос не се хареса на Възложителя, който разбираше, че картоните са негов пропуск. Не биваше да забравя тази дреболия! Бе измъкнал делата от архива, а за картотеката си бе спомнил чак след няколко месеца. Онази кучка го беше подплашила с ксерокопията си, но как би могъл да е сигурен дали тя не лъжеше. Можеше и да няма никакви ксерокопия. За да се направят такива, най-малкото на ръка трябваше да се прерови целият масив от картони за период от няколко години. И това да стане без свидетели. Твърде сложно бе. Може би все пак това беше блъф. Но дори и да не беше, на Възложителя не му пукаше. Нека намерят тези ксерокопия, нека да стане скандал. Какво го засягаше? Най-важното бе, че скандалът нямаше да бъде по негова вина, нямаше да е заради ръкописа и първата вълна нямаше да тръгне от него. Само щяха да гонят този, дето духа. Нека тези преситени политикани сами си плащат старите сметки. Така че да вървят по дяволите картоните! В дома на Филатова Изпълнителя не бе ги намерил. Този, когото бяха подкупили да се разрови в сейфа и в бюрото й, също се бе върнал с празни ръце. Е, не съвсем с празни, бе донесъл ръкописа. Но ксерокопия не бе открил. Най-вероятно те не съществуваха.

— Не се безпокой. Никой няма да тръгне да ги търси. Докато имаше опасност да излезе книгата, съществуваше и опасността да започнат да душат. Но нали книгата вече няма да излезе. Така че спи си спокойно, стари развратнико — ухили се сито Възложителя.

— Какъв ти сън — промърмори Организатора, с отвращение бутна чинията и си наля бяло френско вино. — Ковальов и неговата банда дъх не ми дават да си поема. Половината депутати е вербувал, ще се опитва да пробутва шефа си за премиер на конгреса. А нашата задача е да запазим сегашния премиер, ние с него сме от един отбор. Затова водим битка.

— Как е блондинката ти? Още ли е с теб? Ако не е, защо не ми я отстъпиш? — ехидно подхвърли Възложителя. — Старичка е за теб, ти си любител на младата плът.

— Остави ме, за Бога! — с тиха тъга отвърна Организатора. — И без теб ми е кофти.

СЕДМА ГЛАВА

В петък Павлов отново удостои „Петровка“ с присъствието си.

— Какво ново, Анастасия Павловна? Аз държа на думата си, днес не бързам за никъде, така че вие ще ми разкажете за хода на следствието, а аз на вас — за Ирочка.

Настя старателно му разказа какви интересни открития са направили Доценко и Ларцев, работейки по версията „Интерпол“. Заради Карабах турските екстремисти терористи получавали оръжие, заплащано с наркотици. Напълно възможно било да са убили Филатова, опитвайки се да сплашат Идзиковски, който твърде се бил доближил до посредниците от руска страна.

В отговор Павлов се отдаде на сантиментални спомени.

— Ирочка много тежко преживяваше разрива със съпруга си. Дори искаше да се откаже от дисертацията, макар че почти беше готова за защита. Всичко изгуби смисъл за нея — и работата, и любовта. Тогава прописа стихове, знаете ли?

— Не, никой не е споменавал такова нещо.

— Ето, виждате ли? Потайна беше, с никого не споделяше проблемите си. Много по-късно, след години, когато станахме наистина близки, тя ми даде да прочета някои неща от този период. Слушайте:

*Пак сама съм в делника празен, като в океан
безбрежен.*

Корабът ми е надежден, няма да потъне, не!

Тъжно ми е, трудно ми е, болно ми е, странно ли е.

Невъзможно е да хвърля котва по пътя си за никъде.

— Хубави стихове — одобрително кимна Настя.

— Не просто хубави — въодушевено поде Павлов. — Прекрасни са! Ирочка имаше талант за всичко, не само за наука. А ето това го е

написала, когато починала майка ѝ:

*Не дай си Боже, да познайте тъмнината,
където треска ви тресе от студ и страх
и безнадежден като път към гилотината
е утрешният ви ненужен ден.*

— Благодаря ви, Александър Евгениевич — сърдечно каза Настя в края на разговора. — Пак елате. Нали разбирате, колкото по-добре опознаем характера на Ирина, толкова по-лесно ще ни бъде да работим. Само че следващия път заповядайте при Гордеев. Аз излизам в отпуска.

След като вратата се затвори зад гърба на Павлов, тя иронично се усмихна. Кой би могъл да предположи, че стиховете, които някога беше написала, разстроена от липсата на внимание от страна на един мъж, ще ѝ направят такава услуга. При това се бе намерил ценител, който ги бе нарекъл „не просто хубави, а прекрасни“. Наистина той беше експерт, но не и в поезията. Всяко стихотворение би нарекъл прекрасно.

„И така, Александър Евгениевич, хванахте се на лъжата. Платил сте, и то не малко парички, за да ни убедите, че добре и отдавна се познавате с Ирина Сергеевна. Вие упорито се интересувате от хода на следствието, като пътъом ни подхранвате с баницата, която сами опекохме. Какво целите? Да се опитаме да погледнем проблема от друга страна. Ако може да се вярва на справката от отдела за координация и планиране на института, за тринадесет години работа Филатова нито веднъж не е била командирована във вашия роден град Енск. А може би е ходила там за своя сметка? Нито баща ѝ, нито приятелките ѝ, нито любовниците ѝ споменават такова нещо, но като вземем предвид потайността на Ирина, можем да го допуснем. И ако е така, защо е тази тайнственост? Защо е трябвало да крие пътуванията си, ако е имало такива? Но тъй или иначе, тя се е интересувала от Енска област, при това не от криминалната обстановка като цяло, а от един-единствен въпрос. И струва ми се, успях да разбера кой е той...“

Настя извади загадъчното листче на Филатова, в което сега всичко си беше по местата. „З“ — регистрирани престъпления, „Р“ — разкрити, „ЗР“ — броят на криминалните дела, завършили с разследване. Редовете с номера от 5 до 10 показваха броя на криминалните дела, прекратени от следователите в съответствие с членове 5–10 от Наказателно-процесуалния кодекс. „1+3“ означаваше дела, спрени въз основа на част 1–3 от член 195, когато престъпникът или е останал неизвестен, или не е открит. А заветният ред „2“ показваше броя на криминалните дела, спрени по част 2 на същия този член 195 във връзка с тежки заболявания на лицата, подведени под наказателна отговорност.

„... И ако до хиляда деветстотин осемдесет и шеста година прекратените дела не са превишавали три процента от всички криминални дела, то когато вие, любезни Александър Евгениевич, сте станал началник на следствения отдел при Управлението на вътрешните работи в Енска област, тези проценти са скочили чак до осемнадесет. Какъв извод си е направила от това Филатова? Предполагам същия, какъвто си направих и аз, защото вече добре познавам логиката ѝ. Тя е разбрала, че край вас се е завъртял някой корумпиран доктор, който не без вашето съгласие, Александър Евгениевич, е поставял фалшиви диагнози, позволяващи да се прекрати делото «до оздравяване», тоест завинаги. Подкупи са се давали поне на три места: на доктора, на следователя и на вас. Може би на вас лично не са давали, а сте делил с доктора и следователя. Интересна картинка! Но дори всичко това да е така и вие действително да сте толкова лош човек, за мен си остава загадка откъде идва интересът на Ирина към Енска област, при това интерес, щателно скриван — даже листчето си не беше надписала. Този интерес не може да бъде свързан лично с вас, тъй като вие напълно ме убедихте, че не сте се познавал с Филатова преди идването ви в Москва, макар че твърдите точно обратното. Трябва да има някаква връзка! Трябва!

Да пробваме трети вариант. Всичко, което казват колегите на Филатова, е истина. Павлов безрезултатно ухажва Ирина, след това започва, както се изрази шефът ѝ, «да се заяжда с нея». Той дразни Ирина, вбесява я и тя се заема да открие нещо за него, с което да го спре. Някой от колегите ѝ тръгва за Енск и тя го моли да ѝ донесе

статистически данни за състоянието на криминалните дела. Статистиката не е секретна, може да се получи от всеки зонален информационен център. Прилича на истина, но все пак малко не пасва. Конфликтите с Павлов са започнали през пролетта, а по това време данните за предходната година са били отдавна готови. В такъв случай в таблицата би трябвало да я има и хиляда деветстотин деветдесет и първа година, а я нямаше, последната беше хиляда деветстотин и деветдесета. И въобще, не ѝ подхожда на Ирина да се принизи до шантаж, при това и по толкова незначителен повод. Какво е можела да каже на Павлов? Александър Евгениевич, зная, че сте рушевичия, затова престанете да ми връщате отчетите за преработка? Глупости. Освен това остава въпросът защо Павлов лъже?

Четвърти вариант — всички казват истината, колкото и парадоксално да звучи това. Ирина действително не е била любовница на Павлов и се е връщала изтерзана ѝ разстроена именно след срещите си с него в министерството. Павлов и Ирина наистина са влезли в контакт преди няколко месеца. И при това Павлов познава Ирина от дълги години. А тя не го познава. Но затова пък познава някой си Владимир Николаевич, за когото мисли през целия ден на дванадесети октомври хиляда деветстотин деветдесет и първа година — страницата от дневника ѝ беше за тази дата — точно в деня, в който изучава статистиката за Енска област. А на петнадесети октомври върху настолния ѝ календар се появява телефонът на главния експерт от Щаба на МВР А. Е. Павлов.“

Настя знаеше със сигурност, че някъде между тези разнолики факти се намира истината.

* * *

Надвечер Гордеев получи сводката за външното наблюдение на „политическия противник“ на Ковалъов — Борис Василиевич Рудник. Известно време я разглежда, по навик засмука дръжката на очилата си и извика Настя.

— Анастасия — строго ѝ рече, — къде са ти „двестата“? Искам да знам мога ли вече да отзова момчетата от Интерпол или още не

мога. Не достигат хора, през седмицата ни нахлузиха още четири убийства. Е?

— Отзовавайте ги — твърдо отговори тя. — Сигурна съм, че там няма да излезе нищо. Затова пък си задавам някои въпроси. Но ще действаме, както сме решили.

— Добре — веднага омекна Виктор Алексеевич. — Сега за Ковалъов. На, прочети това.

Той подаде на Настя сводката. Тя внимателния изчете и накрая чак подсвирна.

— Бива си го нашият Рудник! Освен нас още двама независими го „пасат“. Голям е интересът към особата му!

— Само да не закъснеем, Стасенка. Рудник е отишъл на летището. Страхувам се, че се е накарнал да отлети нанякъде. „Съгледвачите“ му обещаха да ми звъннат, като стане ясно какво смята да прави. Ако той отлети, целият ни план отива на кино. Ще се наложи да измисляме нещо друго. Нямаме време да го чакаме, докато се върне.

На вратата се почука и Коля Селуянов надникна.

— Защо чукаш? — нахвърли се срещу него Гордеев. — Колко пъти ще ти повтарям, че е неприлично да се чука на служебен кабинет. С това показваш съмненията си, че в кабинета може да става нещо по-така...

— И през ум не ми е минавало, Виктор Алексеевич. Съвсем машинално го направих — заоправдава се Селуянов. — Прекарах цял месец в почивна станция, а там, знаете, не може без почукване...

— Не му било минавало през ум — продължаваше да мърмори Колобок. — Заради такива като теб се плодят слуховете. Да ти е за последен път! Какво има?

— Дошъл е асистентът на Филатова, някаква папка е донесъл. Да я приема ли, или ще говорите с него?

Селуянов въпросително погледна към Настя, която веднага скочи.

— Аз ще отида, Виктор Алексеевич, нали може? Ако има нещо, ще си бъда в кабинета.

* * *

— Какво е това? — попита Настя, отваряйки дебелията зелена папка.

— Монографията на Ирина Сергеевна. Дисертацията ми е върху проблемите, третиращи показателите на престъпността, и тя ми даде да я прочета. В нея има много интересни разсъждения върху латентността.

Екземплярът беше много лош, най-вероятно четвъртото копие. Интересно къде ли бяха другите три?

— Отдавна ли ви я даде?

— Отдавна, малко след Нова година. Щях да я донеса по-рано, но си помислих, че вие имате първите екземпляри и този няма да ви трябва. А вчера разбрах, че ваш сътрудник се е интересувал от монографията на Ирина Сергеевна...

— Как се казвате?

— Антон.

— Много ми е приятно. Антон, не знаете ли случайно къде са останалите екземпляри. Ние не можахме да ги намерим.

— Как така? — искрено се учуди Антон. — Всичките бяха на едно място, в зелени папки, един върху друг Ирина Сергеевна ги извади пред мен от сейфа. Каза ми, че първите три щели отидат в редакцията, а четвъртият не й трябвал и мога да го задържа толкова време, колкото ми е необходим. Защо не сте ги намерили?

Настя неопределено сви рамене.

— Антон, вие ходил ли сте някога в Енск?

— Разбира се — широко се усмихна той.

— А Ирина Сергеевна не ви ли е молила да й донесете статистическа справка за предварителното следствие?

Настя зададе въпроса си проформа, защото вече знаеше отговора. Но реакцията на Антон не й хареса. Той стана напрегнат като усетил опасността звяр.

— Е, Антон? Молила ли ви е, или не? Не си правете труда да лъжете, знам, че ви е молила. И знам дори числата, които сте й донесъл оттам. Погледнете. Тези ли са?

Настя му подаде листчето на Филатова. Антон го погледна с крайчеца на окото си и кимна.

— Защо ви е толкова неприятен този разговор? — меко го попита тя. — Това, което сте направил, не е нито противозаконно, нито

неприлично.

Антон упорито мълчеше и гледаше някъде встрани.

— Добре, да оставим това — неочаквано отстъпи Настя. — Кога донесохте тези данни на Ирина Сергеевна?

— През август миналото лято — с явно облекчение отговори Антон.

— Спомнете си, моля ви, как точно се случи това. С какви думи ви отпрати молбата си? Може би нещо ви е обяснила?

— Попита ме къде ще ходя в командировка в най-близко време. Отговорих ѝ, че съм командирован в Кемерово. „Жалко — рече тя. — А не ви ли се отваря път за Енск?“ Казах ѝ, че съм го планирал за ноември, но ако трябва, мога да разменя командировките, няма кой знае какво значение. И тогава тя ми каза, че ще ми бъде много задължена, ако замина първо за Енск, тъй като за работата ѝ трябвали някакви статистически данни, които не могла да намери в Главния информационен център в Москва, а в зоналните центрове ги нямало. И ми обясни какви данни са ѝ нужни. Това беше.

— Преди това Ирина Сергеевна говорила ли ви е за Енск?

— Чакайте да си помисля... Струва ми се, че не. Само веднъж ме попита те къде защитават.

— Какво правят? — не разбра Настя.

— Къде защитават дисертациите си по юридическите дисциплини жителите на Енск — търпеливо ѝ поясни той.

— И къде?

— Или в Москва, или в Екатеринбург, в юридическия институт. Това ѝ казах.

— И нищо друго?

— Нищо.

— Още един въпрос, Антон. Ирина Сергеевна споменавала ли е пред вас името Владимир Николаевич, когато е ставало въпрос за Енск?

— Не си спомням. Май че не.

— А фамилията Павлов?

— Не.

— А по друг повод?

— Разбира се. Тя търсеше неговия автореферат. По-точно, аз го търсих по нейна молба.

— Кога беше това?

— Преди около година. Каза ми, че имало една много интересна дисертация, с която нямало да е зле и аз да се запозная, само че не помнела кой е авторът ѝ, но пък знаела заглавието. Намерих автореферата в библиотеката на Министерството на вътрешните работи. Авторът ѝ беше Павлов.

— А сега, Антон, слушайте ме внимателно. Искам да знам кое беше първо, кое — след това. Колкото се може по-точно.

— Най-напред беше авторефератът, абсолютно сигурен съм. Спомням си, че преписах от титулната страница данните и ги дадох на Ирина Сергеевна, но не намерих време да го прочета. Още тогава си помислих, че имам цял месец, докато библиотеката излезе във ваканция, и ще успея да го прочета някой друг път. Библиотеката на академията затваря на първи август и до първи септември почива. После нещо ми се случи и не го прочетох. Та, когато ѝ донесох данните от титулната страница, тя прочете, че дисертацията е подготвена в катедрата по криминално право на юридическия факултет при Енския университет, и ме попита къде защитават жителите на Енск. Като ѝ отговорих, тя сви рамене и каза: „А този кой знае защо е защитавал в Саратов“. Що се отнася до командировките, разговорът се състоя в навечерието на августовските събития, заминах за Енск преди самия пуч.

— И пак да се върнем на Енск — внимателно го насочи Настя, като усети, че той се поотпусна. — Вие сте разумен човек, юрист, и прекрасно знаете, че става въпрос за убийство. Вашият опит да скриете нещо е безсмислен. Колкото по-дълго мълчите, толкова повече ще ви досаждаме и няма да се откажем, докато не ни кажете какво сте направил в Енск, за което не ви е приятно да говорите. На Ирина Сергеевна не можете да навредите, тя вече не е сред живите. За себе си ли се страхувате? Уверявам ви, че всички тук сме зрели хора, и каквото и да сте направил в Енск, никой няма да ви размахва пръст, още повече че сте изпълнявал молба на научния си ръководител, тоест на човека, от когото сте зависел. Искате ли да се опитам да отгатна какво сте направил?

Както и преди, Антон не помръдваше и продължаваше да гледа втренчено стената.

— След като сте извадил от компютъра статистическата справка за Ирина Сергеевна, вие сте отишъл в картотеката и сте помолил да ви предоставят картоните на делата, прекратени по член сто деветдесет и пети, част втора, за последните няколко години.

Той гузно кимна.

— А после? Какво направихте после? Копия ли им направихте?

— Не — дълбоко въздъхна Антон, сякаш се канеше да скочи в дълбока вода. — Само си преписах фамилиите на следователите, на подследствените и по кой член са подведени под отговорност. Това беше всичко, честна дума.

— Кой ви разреши?

Той обречено махна с ръка.

— Там всички ме познават и никой не ме е гледал какво правя.

— А къде са сега тези списъци?

— Не, знам. Дадох ги на Ирина Сергеевна.

— И, разбира се, не помните нито една фамилия?

— Само на следователите, и то не на всички, а на тези, които се срещаха най-често. Но на подследствените не ги помня.

— Напишете всичко, което помните — подаде му листи Настя.

Докато Антон се трудеше, тя откри по телефона Миша Доценко и го помоли да дойде веднага.

— Антон, ще ви помоля да останете още малко. Сега ще пристигне един наш сътрудник, който ще ви помогне да си спомните и фамилиите на подследствените.

— Но нали ви казах, че не ги помня.

— Така ви се струва — усмихна се Настя. — Истината е, че вие просто не умеете да си спомняте. А Михаил Александрович специално се е учил на това.

Антон седеше намръщен. „Преживява го — съчувствено си помисли тя. — Изпълнил е молбата на научния си ръководител на своя глава.“

— Вижте — изведнъж заговори асистентът, — през октомври ми е защитата на дисертацията. Ако ме накажат, може да не стигна до защита...

— Престанете! — разсърди се Настя. — Държете се като малко дете! Никой няма да ви налага наказание и никой нищо няма да разбере. Да не сте за пръв ден в милицията?!

Той неопределено поклати глава, но малко се поуспокои. Настя прибра всички документи от бюрото си и ги заключи в сейфа. След това остави асистента в кабинета си и отиде при Гордеев.

— Всичко е наред, Анастасия — с облекчение ѝ съобщи той. — Рудник не е отлетял. Качил е жена си на самолета и се е върнал в града.

— На почивка ли я е изпратил?

Настя зададе въпроса механично, мислите ѝ бяха далеч от Рудник и още по-далеч от жена му, но отговорът на шефа ѝ я накара да подскочи.

— Изпратил я е в Енск. Сигурно при родителите си. Те са в Москва едва от година и половина.

Пак този град Енск! Нещо много често бе започнал да се споменава напоследък.

Настя сподели съмненията си с Гордеев.

— Може би Рудник и Павлов се познават? — потри чело той. — От това би могло да се получи нещо. Ти нали каза на Павлов, че излизаш в отпуск?

— Да. Както се бяхме разбрали.

— Отлично. Значи ще постъпим по следния начин...

* * *

Като се приближи до кабинета си, Настя дочу възбудени гласове. Вътре Антон и Миша Доценко приятелски се прегръщаха и се смееха гръмогласно. Оказа се, че учили заедно в Омската милиционерска школа, и сега весело си припомняха юношеските лудории.

„Както винаги, татенцето е прав — мина ѝ през ума, — навсякъде се натъкваш на свои хора. Добре поне, че Павлов не е завързал толкова много познанства в московските милиционерски среди. Това доста би затруднило работата ни.“

Настя сложи пред себе си професионалното досие на Павлов. Юрист по образование, работил в партийните и съветските органи. През 1986 г. бил назначен в Областното управление на МВР като началник на следствения отдел. На кого ли му беше дошла тази мъдра идея? Всъщност нямаше нищо за чудене, защото по това време беше нещо нормално да се „разхвърлят“ партийни кадри, по разни

ръководни длъжности „за заздравяването“ им. Павлов не е разбирал кой знае колко от оперативно-следствена работа, защото не бил професионалист. По специалност е бил началник. А по стил на мислене — типична жена с гащи.

Настя много обичаше разказа на Аркадий Аверченко „Лъжата“ и често го препрочиташе. Животът доказваше, че известният сатирик е бил прав — за да скрие някакъв незначителен факт, жената издига цяла Айфелова кула от лъжи, при това го прави неумело, конструкцията заплашва всеки момент да се срути и тя я подпира с още по-голяма лъжа, затъвайки в измамата като муха в мед. А мъжкият начин на мислене се отличава с това, че мъжете предпочитат недоизказаната истина и не рискуват да бъдат изобличени за глупости.

„И така, Александър Евгениевич, каква истина искате да замаскирате с тези приказчици за неземната любов?...“

Влезе Коля Селуянов и поиска ножици и лепило. Докато Настя ровеше из бюрото си, той застана до отворения прозорец и погледна към улицата.

— Аска, къде изчезна твоят обожател? Нещо не го виждам днес?

— Какъв обожател?

— Този, дето вчера те чакаше след работа. И предния ден го видях.

— Шегуваш ли се?

Настя беше свикнала с безкрайните закачки и поднасяния на Селуянов. Но този път стомахът ѝ се сви от тревожно предчувствие.

— Коля, питам те сериозно! Нямам никакъв обожател, нямам си никой друг, освен Льоша. Но ти го познаваш, нали?

— Значи си настъпила някого по опашката. Искаш ли помощ?

Коля беше известен веселяк и шегаджия, но умееше мигновено да се пренастрои, долавяйки с безпогрешен усет границата между играта и реалната опасност.

— Аз... не знам...

Настя се обърка, защото наистина не знаеше какво се прави в такива случаи. Изведнъж я доядя на Колобок.

„Защо постоянно ме държеше вързана на кашка, защо ме криеше от всички?! И ето че като престана да ме крие и ме даде на Павлов, се оказа, че нищо не умея...“

— Почакай, не се паникьосвай. Излизам за минутка.

Коля бързо се върна, подрънквайки с някаква връзка ключове.

— Колобок каза да те закарам в апартамента на сина му. Всички били на село. Първо ще се отбием у вас, ще си събереш багажа и ще те пратим в отпуска. Не се бой, де — добави той, виждайки пребледнялото ѝ лице. — Ще се оправим. Не ни е за пръв път.

Настя напразно се тревожеше. Вестта за излизането ѝ в отпуск беше стигнала до ушите на когото трябва и като човек, който е във играта и не представлява реална заплаха, престанаха да я следят. Услугите на частните фирми струваха скъпо и нямаше защо да се харчат пари на вятъра.

* * *

Жилището на Гордеев-младши беше просторно, с добро разпределение и с голямо квадратно антре. Селуянов остави на пода обемистата пътна чанта, критично огледа ключалката на вратата и надзърна в стаите.

— Настанявай се и си почивай. Колобок заповяда да се чувстваш като у дома си. Е, аз тръгвам.

Като го изпрати, Настя започна да разопакова багажа си. Измъкна красиви и пъстри тениски, поли, два чифта модерни светли панталони и три кутии с обувки. Макар че и зиме, и лете ходеше с едни и същи дънки, тя имаше богат гардероб, постоянно попълван от майка ѝ, която живееше в чужбина. Настя не носеше тези дрехи, но обичаше да си ги мери и да се върти пред огледалото.

Намята ги по столовете и извади една по-малка чантичка. В нея си носеше това, което баща ѝ наричаше „играчки“, майка ѝ — „хоби“, а тя самата — „най-доброто развлечение на света“. Нареди по масата многобройни флакончета, бурканчета, кутийки и велурени калъфчета, а до тях — няколко дебели, прекрасно оформени списания. Но днес вече беше много уморена и реши утре да се заеме с „играчките“.

Взе си душ, постла си на дивана, легна и разтвори зелената папка, в която се намираще четвъртият екземпляр от монографията на Ирина Сергеевна Филатова.

От сградата на Ленинската библиотека излезе стройна жена с рижокестенява коса. Весело почуквайки с токетата на изящните си сандали, тя сви зад ъгъла и се качи в един вишнев „Москвич-Алеко“.

— Какво стана? — попита я седящият зад волана мъж. — Прочете ли я?

Жената кимна.

— Потресаващо.

Тя замълча, сякаш търсеше най-подходящите думи.

— Език, логика на излагане, яснота на формулировките — просто блясък. Уникална работа.

— И какъв е изводът?

— Какъв може да бъде?

Жената извади огледалце и започна да оправя грима си.

— Уникалните работи трябва да имат уникални автори. Това е целият извод. Да не съм закъсняла?

Мъжът погледна часовника си.

— Нормално. Ще успееш.

* * *

Александър Евгениевич Павлов очакваше гостенката си на сянка пред въртящата се стъклена врата на ресторанта.

— Здравейте, Лариса.

Той целуна протегнатата ѝ ръка, задържайки я малко по-дълго от необходимото.

— Александър Евгениевич — започна Лебедева, след като Павлов ѝ поднесе кафето и ѝ показа, че е готов за работа, — разбирам, че сте много зает човек, затова ще се опитам да ви отнема колкото се може по-малко време.

— Вие ме огорчавате, Лариса — направи се на обиден Павлов. — Бих искал да общуваме колкото може по-дълго.

— Показах на моя редактор материала, който подготвих след разговора си с вас — невъзмутимо продължи Лебедева, без да се поддава на шеговития му тон, — и той много се интересува от вашата концепция. Възложи ми да направя не кратко интервю, както бяхме планирали първоначално, а много по-подробно, нещо от рода на

проблемна статия. За да не ви губя времето, ходих в Ленинската библиотека и прочетох дисертацията ви. Направих го, с цел да ви спестя обясненията за отделни нюанси и детайли. Сега бих искала с вас да обсъдим плана на интервюто и да съгласуваме въпросите, които ще ви задам. А отговорите ще ги напиша сама, ползвайки вашата дисертация. Устройва ли ви моето предложение?

— Поласкан съм, че някой е прочел работата ми, още повече че точно вие сте го направила. Наистина не мислех, че някой ще се заинтересува от нея.

— Недейте да скромничите, Александър Евгениевич — очарователно се усмихна тя. — Много добре знаете, че проблемът за борбата с корупцията е един от най-актуалните напоследък. И само преди няколко дни, в сряда, вие заявихте, че ще отстоявате своята концепция. Но не отговорихте на въпроса ми. Устройва ли ви моето предложение?

— Напълно, щом за вас така е по-удобно — суховато отговори Павлов.

— А за вас?

Очите с цвят на шоколад заблестяха, сочните ѝ устни сякаш му подсказваха отговора. И той усети подтекста.

— Не ме предизвиквайте, Лариса — напрегнато се усмихна. — Не виждате ли, че съм очарован от вас. Съгласен съм с всяко ваше предложение, стига то да ви устройва. Но в замяна на това ще позволите ли да ви поканя на вечеря?

— Ще позволя. А сега да се хващаме за работа.

Известно време делово обсъждаха въпросите, на които Лариса сама щеше да формулира отговорите.

— Нека да уточним някои моменти. Вие се позовавате на проведеното от американците допитване до съветски граждани в края на седемдесетте години. Какво е представлявало това допитване и как са били подбрани анкетираните? Бих искала непременно да включа този материал в статията си.

— Мислите ли, че е необходимо? — поколеба се Павлов. — Според мен това не е толкова интересно. По-добре ще е да не го включваме.

— Добре — съгласи се журналистката. — Вие критикувате работата на Сюзън Роуз-Екерман, която предлага математически

модел, позволяващ да се определи вероятността дали при тази или онази йерархична структура чиновниците ще вземат подкупи. Какво точно не ви харесва в този модел и с какво той се отличава от вашата концепция?

— Почакайте, Лариса, нима се каните да торможите читателите с тези подробности? Ще прочетат статията дотук и като видят, че става въпрос за математика, ще им доскучае. Не разваляйте материала.

— Както кажете. Това си е ваше интервю.

Лариса изглеждаше така, сякаш нищо не бе в състояние да я засегне.

— Вие сте писал, че използвате класическото определение за корупция, формулирано от Нат. Сам ли го преведохте или използвахте публикувания руски превод?

— Някъде го прочетох, но вече съм забравил точно къде. Още много въпроси ли имате?

— Много — напълно сериозно отвърна Лебедева. — Но се страхувам да не ви досадя и за отмъщение да ме оставите без вечеря. Не бих искала да остана гладна.

Когато сервитьорът донесе кафето, тя погледна часовника си.

— Имам още точно тридесет минути.

— И какво ще стане след тридесет минути? Часовникът ще удари дванадесет и вие ще се превърнете от принцеса в Пепеляшка? — пошегува се Александър Евгениевич.

Лариса вдигна вежди, леко се усмихна, но очите и останаха сериозни и странно неподвижни.

„Като скрит в гората капан — помисли си Павлов. — Стои неподвижно и чака кога ще се хване пляката. Опасна жена, дяволица!“

— След половин час съпругът ми ще ме чака с колата. Нали не си мислите, че ще тръгна да пътувам вечер сама с обществения транспорт?

— Мога да ви изпратя. Ще бъде истинско удоволствие за мен.

— Пеша? Или с такси? — тихо и дрезгаво се разсмя тя. — Не се затруднявайте, Александър Евгениевич. Мъжът ми в момента е при родителите си, на улица „Бронная“. След половин час ще ме чака пред „Макдоналдс“ и всичко ще е наред. Ако тръгнем още сега, ще можем да се поразходим.

Двамата бавно крачеха от „Арбат“ към „Тверская“. Лариса усещаше леко горчивия аромат на тоалетната вода, която използваше спътникът ѝ. Харесваше ѝ да слуша тихия му, напрегнат глас, недовършените му, многозначителни фрази, харесваха ѝ уж случайните, но изпълнени със страст, докосвания на ръката му до голото ѝ рамо. Харесваше ѝ да се чувства желана. Но самият Павлов не ѝ харесваше.

Малко преди да стигнат до „Макдоналдс“, тя се спря.

— Вече ме чакат. Нататък мога и сама. Ще ви се обадя по телефона.

Приблужи се до Павлов само за миг, но точно толкова ѝ беше необходимо да докосне гърдите му и той да усети омайващия аромат на парфюма ѝ. След това поривисто се обърна и почти тичешком се насочи към едно сребристо волво, паркирано на ъгъла на „Тверская“.

Колата беше друга, но шофьорът — същият.

Захлопна вратата и възхитено възкликна:

— Каляската е разкошна!

— Все пак работя във Външното министерство — усмихна се мъжът зад волана. — Ако беше казала, че съм шлосер, щях да пристигна с москвич.

Тя се разсмя.

— Димка, ти си чудесен! Откарай ме по-бързо у дома. Очите така ме болят, сякаш са пълни с пясък. Нали не си забравил, че тази нощ ще спиш при мен?

— Мога ли да забравя такова нещо — шеговито промърмори Дима. — Не всеки има късмета да прекара нощта със самата Каменская.

* * *

Влязоха в жилището на Гордеев-младши, където за всеки случай трябваше да се правят на семейна двойка. Още от прага Настя се втурна към фотьойла, плюсна се в него и опъна крака.

— Господи, колко ме боли всичко! — изстена тя. — Такива адски мъчения! Имам чувството, че сандалите ми са се сраснали с кожата. Хей! Ти мъж ли си ми, или не? Помогни на болната си съпруга.

Захаров коленичи пред нея и започна внимателно да я събува.

— Имаш красиви крака — прокара длан от глезена до коляното й.

— Чак сега ли ги забеляза? — насмешливо попита Настя.

— Че ти непрекъснато си с дънки, как да ги забележа?

— Подай ми, моля те, онази кутийка там.

Настя отви капачетата на двете пластмасови флакончета с физиологичен разтвор, бързо и сръчно свали контактните лещи, които бяха направили светлите й очи шоколадовокафяви, и въздъхна с облекчение.

— Сега вече се живее. Ти на пода ли ще седиш?

— На пода. Оттук ми е по-удобно да те гледам.

Тя се облегна назад и притвори клепки.

— И какво виждаш от твоето удобно място?

— Една много красива жена.

— Не си измисляй. Всичко това е грим. Като събера достатъчно сили, ще се завлека до банята, ще измия целия маскарад от себе си, ще сваля парадните си парцалки и пак ще се превърна в сива мишка.

Настя говореше бавно, лениво, едва мърдайки устните си. Не й бе лесно цял ден да изпълнява ролята на темпераментна, енергична журналистка.

— Павлов сигурно умираше от желание?

— Умираше — равнодушно потвърди тя.

— А ти? Това не те ли възбужда?

— Ни най-малко. Ако не беше Павлов, а някой друг — може би.

— А аз?

— Какво ти?

Дима бавно целуна коляното й. Настя дори не шавна.

— Ти си много красива.

— Вече го каза. Все още не ми изневерява паметта.

— И пак ще ти го повторя.

— Защо?

— За да го запомниш.

— Аз го запомних.

— Но не ми повярва.

— Не.

— Защо избра точно този типаж? Да не би Павлов да обича рижите?

— Не знам — сви рамене Настя. — Просто видях една такава жена на улицата и много ми хареса. Изкопирах я.

— Кого още можеш да изкопираш?

— Когото си пожелаеш. Тренирам от много време. Хобито ми е такава — да сменям външността си. Мама често пътуваше в чужбина и ми носеше всякакви играчки.

— Какви играчки?

— Ами гримове, боя за коса, различни по цвят лещи. Останалото сама си го измислях. Учех се да си променям гласа, жестовете, походката. Чудесно отвлича.

— От какво те отвлича?

— От мислите за преходността на живота — засмя се тя — Така че ако ме изгонят от милицията, няма да остана без работа. Ще отида в някое киностудио да озвучавам филми.

Дима се премести по близо до нея и сложи глава на коленете ѝ.

— Щом имаш такива умения, защо не ги използваш?

Настя бавно вдигна безволно отпуснатата си ръка и зарови пръсти в косата му.

— Защо да мамя близките си. Каквато съм — такава.

— Мъжете щяха да вехнат по теб.

— Не ме вълнува.

— Защо? Нормалната жена би трябвало да се вълнува от това.

— Аз не съм нормална жена. Аз изобщо не съм жена. Аз съм компютър на два крака. Пък и нали все ще ме видят на какво приличам, като изляза от банята. И цялата им любов тутакси ще се изпари.

— Не се подценявай. Ти си нормална млада и красива жена. Само че ти липсва огън.

— Липсва ми — съгласи се Настя.

— Може би просто не искаш да го запалиш?

— Може би не искам. Престани да ме уговаряш. Страшно съм уморена. Нямам сили да стигна до банята, а ти ми говориш за силна страст. Ами просто я нямам, какво да направя.

— Искаш ли да ти помогна?

— За кое да ми помогнеш?

Настя отвори очи и внимателно се взря в Захаров.

— Да стигнеш до банята. Щом не притежаваш силна страст, това не би трябвало да те смущава.

— Помогни ми — отвърна тя и пак притвори уморено клепачи.

Дима отиде в банята, напълни ваната, наля във водата пенлив „Бадезан“ и се върна в стаята. Без да вдига Настя от фотьойла, внимателно свали миниполичката ѝ, след това, стараяйки се да не се докосва до тялото ѝ, изхлузи тюркоазеното ѝ боди с презрамки.

— Господи, какви гърди имаш! — укорително поклати глава. — Трябва направо да се мразиш, щом криеш такава красота.

— Ами аз не се обичам.

Настя продължаваше да седи със затворени очи.

— А какво обичаш?

— Да решавам задачи.

Той с лекота я вдигна на ръце, отнесе я до ваната и внимателно я пусна вътре. От горещата вода Настя бързо се съвзе и бузите ѝ поруменяха. Дима седна върху ръба на ваната и продължи с любопитство да разглежда измитото ѝ лице.

— Колко пъти Павлов те е виждал в натурален вид?

— Два.

— И не се страхуваш, че може да те познае? Рисково момиче си.

— Няма никакъв риск. Почти е невъзможно някой да ме запомни. Аз съм никаква. Ето ти например ме познаваш от толкова години, но можеш ли да ме опишеш? Нямам нито една ярка черта.

— Кой ти е внушил, че си никаква? Или сама си го измисли?

— Пастроктът ми. Стана случайно. Бях на петнадесет. Той говореше по телефона и си мислеше, че не го чувам. Караше се на някого, че е изпратил твърде запомнящ се младеж. Тогава още работеше в следствието. И му каза: „Трябва да бъде като моята Аска. Никакъв. Сто пъти да минеш край него и пак да не го запомниш“. Аз, естествено, ревнах. Той разбра, че съм го чула, и започна да ме утешава. И тогава ми рече: „Лицето ти е като чист лист хартия. Върху него можеш да нарисуваш каквото си искаш. И нещо красиво, и нещо уродливо. Това е много рядък дар на природата, трябва да се научиш да го използваш“. Освен това, Димка, ние обикновено запомняме не чертите на лицето, а тена, мимиката, гласа, маниерите. Стига да имаш

желание, това лесно можеш да го променяш. Така че повтарям, нямаше никакъв риск.

— И гласа си ли променяше, когато беше с Павлов?

— Разбира се.

— Кажете нещо, интересно ми е да чуя как си говорила с него.

С нисък глас, в който се усещаше англоезична интонация, Настя произнесе:

— Дмитрий Владимирович, струва ми се, че правите опити да ме прелъстите. Надявам се, че сте трезвомислещ човек и си давате сметка за пълната безнадеждност на вашето начинание.

Тя се плъзна надолу и бялата пяна я скри до брадичката.

— Е, живна ли? — попита я Захаров, когато се появи от банята, загърнат в дълъг хавлиен халат. — Направих чай. Сядай и разказвай.

— Не бива да пия чай преди сън — поклати глава Настя. — Ще изям една ябълка. Значи така, Димка. Първо. Александър Евгениевич Павлов добре се ориентира в текста на дисертацията си, помни го и достатъчно свързано го излага. Но съм абсолютно сигурна, че не я е писал той. Не можа да ми отговори на нито един въпрос, на който би отговорил всеки истински автор.

— Значи Филатова не е преувеличила, като ми каза в колата, че дисертациите на шефовете ги пишат професори. Да си призная, не й повярвах.

— Напрасно. Това е много разпространена практика. Специално проучих този въпрос. Сега второ. Монографията си Ирина Сергеевна Филатова, без съмнение, е написала сама. Сред книжката й намерих преводи на всички чуждестранни разработки, на които се позовава. При това преводите не са официални, а ръкописни, сама си ги е правила. Явно добре е знаела английски. Стилът, логиката, излагането на материала — всичко доказва нейното авторство.

— Защо, имаше ли някакви съмнения?

— Ами прецени сам. Планът за следващата година се подготвя през септември. Преди това Филатова дълго време отказва да пише докторска дисертация и постоянно е затрупана с текуща научна работа. Накрая, след доста уговаряния, подава заявка да бъде включена в плана и нейната монография. Това става през септември миналата година, а до Нова година книгата е напечатана на бела. Нейният

асистент получава екземпляр, според думите му, веднага след празниците. Кога е успяла да я напише?

— Може всичките материали и бележките ѝ да са били готови и само я е сглобила. Това не отнема много време.

— Може — съгласи се Настя. — Но къде са тези бележки? Аз не намерих нищо, дори и едно-единствено листче. Това е възможно само в случай че някой друг ѝ е писал книгата. Или да е откраднала ръкописа. Но не е станало така, защото авторството ѝ не подлежи на съмнение.

— И ти виждаш някаква връзка между дисертацията на Павлов и тази монография? — недоверчиво попита Дима.

— Възможно най-пряката — въздъхна Настя. — Текстове са абсолютно идентични. Дума по дума. Само заглавията са различни. У Павлов е „Криминологична характеристика на консесуалните деликти^[1] в сферата на съветското държавно управление“, а при Филатова — „Криминология. Корупция. Власт.“ По същество и заглавията не се различават много. Консесуални деликти в сферата на държавното управление — това е евфемизъм, характерен за периода, през който е защитавал Павлов. А по същество е завоалирано название на корупцията.

— Нищо не разбирам. През осемдесет и седма някой написва на Павлов дисертацията, а след четири години и Филатова самостоятелно пише точно такава работа. Настя, не ме обърквай.

— А ти не допускаш ли, че този „някой“ може да е била Филатова? Защо да не напише дисертацията на Павлов за пари? От това следва, че Павлов наистина отдавна я познава, но не иска да афишира деловия характер на познанството им и се мъчи да го представи като любовна връзка. Тук много неща не пасват, съгласна съм, но като работна хипотеза става. Във всеки случай тази хипотеза поне обяснява липсата на чернова и невероятната скорост, с която е написана книгата. Павлов е засегнал с нещо Ирина и тя е решила да публикува отдавна написаната работа. Ако Павлов вдигне скандал и я обвини в плагиатство, безпроблемно би могла да докаже авторството си.

— А какво не пасва според теб? Мисля, че всичко звучи напълно правдоподобно.

— Не, в тази хипотеза има повече дупки, отколкото връзки. В една от дупките пропада авторефератът на дисертацията на Павлов, който Филатова е издирвала по заглавието, а не по фамилията на автора. От друга дупка стърчи главата на някой си Владимир Николаевич. И изобщо всичко това не пасва на характера ѝ — да напише на някого дисертацията, да вземе пари за нея, а след това да тръгне със същата тази дисертация към докторантура. Да убива с един куршум два заека. Не се връзва. Ако е написала дисертацията за пари, няма да тръгне да публикува книгата. И обратно, би публикувала книгата само ако я нямаше тази история с дисертацията. Или — или. А и къде е мястото на статистическия анализ за Енска област? Очевидно е, че Ирина е търсила компромат срещу Павлов. Но защо?

— Може би, за да не избухне скандал, когато публикува книгата?

— Твърде сложно е — поклати глава Настя. — Тя не е имала основания да се страхува от скандала. Всяка филологическа експертиза би потвърдила нейното авторство. А освен това затварянето на устата на Павлов не решава въпроса. Всеки може да прочете и дисертацията, и монографията, още повече че са върху едни и същи проблеми. Не, тук има нещо друго. Но най-важното е, че не мога да разбера какво общо имат тези научни работи с убийството. Хайде да вървим да спим, Димка. В леглото мисля по-добре.

— Жена, която асоциира леглото с място за размишления, е напълно безнадеждна — шеговито въздъхна Захаров.

Но грешеше, Настя изобщо не беше толкова безнадеждна. Просто беше свикнала да решава задачите последователно, по реда на възникването им.

Лежейки в спалнята на Гордеев-младши, тя отново и отново съставяше такова уравнение, при решаването на което резултатът би бил два идентични текста и един труп. Беше почти четири сутринта, когато успя да го състави.

Стана, наметна си халата и на пръсти се приближи до стаята, в която спеше Дима. Вратата беше широко отворена и Настя предпазливо надникна вътре.

— Дима — шепнешком го повика.

Той веднага отвори очи, сякаш изобщо не беше заспивал.

— Защо не спиш? — попита я и той шепнешком.

— Реших я.

— Кое реши?

— Задачата. Всичко разбрах. Възникнаха някои нови въпроси, но затова пък не остана нито една дупка.

Дима светна нощната лампа до главата си и видя сияещото лице на Настя и нейните блестящи от радост яркосини очи.

— Ти си луда — усмихна се той. — За теб решаването на задачи е по-сладко и от шоколадов бонбон. Ела тук.

Настя се изтегна до него на дивана, прегърна го през врата и възбудено зашептя:

— Дано само по-скоро се съмне! Тогава ще мога да си изясня някои неща...

— Замълчи — само с устни произнесе Дима, притисна я силно към себе и я целуна. — Стига си се правила на умница. Поне за малко бъди просто жена...

* * *

— Мисля, че се е случило следното — разказваше на следващия ден Настя на пристигналия при нея Гордеев. — През хиляда деветстотин осемдесет и шеста година, след като е станал началник на следствения отдел в Областното управление на вътрешните работи, Павлов решава, че за издигането му в йерархията много би му помогнала кандидатска степен. Не можело и дума да става сам да си напише дисертацията. Обръща се към някого, условно ще го наречем посредник, да му намери „работна пчеличка“, желаеща да си изкара десет хиляди. По това време точно толкова е струвала една дисертация „до ключ“, тоест с увод, заключение, списък на използваната литература и автореферат. Посредникът намира Филатова, която има спешна нужда от пари, тъй като поради жилищни проблеми не може да уреди личния си живот. Точно тогава романът ѝ с хирурга Корецки е в разгара си и навярно този роман би завършил с развода на Корецки и женитбата му с Филатова, ако се е решал жилищният проблем. Ирина се залавя с дисертацията и с кооперацията, като разчита на обещания хонорар. Но Павлов е предпазлив човек. Той поставя условие на посредника — „работната пчеличка“ не трябва да разбере за кого се труди. Нито името, нито длъжността, нито дори града, в който живее

клиентът. На Ирина е известен под измисленото име Владимир Николаевич и тя не знае дори телефона му. Контактува само с посредника, който предава на клиента нейните координати. По такъв начин връзката е едностранна, Владимир Николаевич сам звъни на Ирина, съгласува с нея темата, съдържанието на главите и параграфите, а когато тя му съобщава, че дисертацията е готова, изпраща посредника за материала. И изчезва, без да ѝ плати. Точно тези са били десетте хиляди, които Ирина е очаквала, но не е получила. Тя не знае къде да търси недобросъвестния си клиент, няма връзка и с посредника. Разбира, че са я излъгали. Тъй като е обидчива, но и горда, не се опитва да открие измамника. И по напълно разбираеми причини на никого не разказва историята. На този етап я погребва в душата си.

Минават четири години. Началникът ѝ все по-настойчиво я съветва да се заеме с докторска дисертация, каквато се изисква за длъжността ѝ на водещ научен сътрудник, Филатова се замисля дали не може да използва написаната вече работа. Може би клиентът ѝ не е защитил дисертацията? Може да се е отказал, обстоятелствата да са се променили или работата да не му е харесала — всичко се случва. Ако не е защитена дисертацията, значи би могла да използва ръкописа. Обръща се към асистента си и той ѝ носи отговор — дисертацията е била защитена през хиляда деветстотин осемдесет и седма година, автор е някой си Александър Евгениевич Павлов от град Енск. Очевидно тя е направила справка за него и е разбрала къде и какво работи. Старата обида възкръсва. Върху нея са се наслоили и несполучливият ѝ личен живот, и пренебрежителното отношение на началството към науката. Ирина Филатова е затворена, трудолюбива и отзивчива, но към Павлов изпитва такава пареща омраза, на каквато било трудно да се допусне, че е способна. Разбира, че човекът, който я е „прекарал“ с десетте хиляди, най-вероятно е мошеник и в работата си. Тя е опитен аналитик и знае къде да търси. Но търси не просто компромат срещу Павлов — не се кани да го шантажира, още по-малко пък да доказва авторството си — а нещо, с което да го уплаши, да го уплаши до смърт и дори да го унищожи като личност, карайки го да живее в постоянен страх. И го намира. Намира фамилии на хора, които няма да простят на Павлов, ако около него се развихри скандал, който може да извади на бял свят и техни минали грешки. А скандал

непременно би възникнал, ако публикува книгата си и се намери дори и един човек, който да я сравни с дисертацията на Павлов. Тогава тя включва книгата в плана за НИР^[2] на института.

Междувременно Павлов се премества в Москва, в Министерството на вътрешните работи на Русия. Ирина никога не е виждала лицето му, а и фамилията Павлов е доста разпространена. Когато чува, че в министерството се е появил нов главен експерт Павлов, започва да подозира нещо, но не е сигурна. Съпоставя го с образа, който си е изградила, мисли за него, дори си записва телефона му. Но директната им среща става по-късно, през зимата. Началникът на Филатова си спомни, че лично ги е запознал в кабинета си, представяйки на новия главен експерт своя водещ научен сътрудник. Павлов разбира кой стои пред него. Известно време Ирина го държи в напрежение, след това му дава да разбере, че е разпознала в него своя клиент. По всяка вероятност това е станало през март, защото точно тогава Павлов започва да се навърта из института „с цветя и подаръци“, както казва Семьонова. Може да се предположи, че е разбрал намеренията на Филатова и се е опитвал да я пречупи, както се казва, с добро. След като се убеждава, че тя не се поддава, обръща другата страна. От средата на април започват привикванията ѝ в министерството и ядовете с преработката на документи. В действителност Павлов използва всеки възможен повод да се срещне с Ирина и да я уговори с пари, заплахи или тормоз. Същата тази Семьонова твърди, че Ирина не е можела да отказва на никого, че е била мека и отстъпчива. Само един Господ знае какво ѝ е струвало да не се предаде. След тези разговори тя се връщала в института измъчена и разбита. Явно, обидата ѝ е била огромна. Тя никога не е прощавала на мошениците.

Но Ирина нещо не е предвидила, не е пресметнала, защото Павлов се изплашва от скандала повече, отколкото е предполагала. Толкова много, че започва да се страхува за живота си. Имало е нещо в тази ситуация, което Ирина не е знаела и не е могла да знае, а Павлов или не е намерил сили, или не е имал право да ѝ каже. И това нещо е станало причина за смъртта ѝ.

Когато Павлов попада в нашето полезрение, той започва отчаяно да лъже за любов и че отдавна познава Ирина. Бихме могли да се запитаме защо? Всички налични екземпляри от ръкописа са изчезнали,

най-вероятно с негова помощ. За четвъртия екземпляр той изобщо не е знаел. Никой никога не би свързал името на Ирина с неговата дисертация. Предполагам, че тук работата е в посредника. Павлов не му вярва. Няма никакви гаранции, че още тогава, през хиляда деветстотин осемдесет и седма година, посредникът не го е „издал“ на Филатова. Ами ако Ирина е споделила с някого? Ако той започне да отрича познанството си нея, а този някой вземе да твърди обратното, позовавайки се на казаното от нея? Павлов решава да се застрахова, но го прави много неумело и недодялано. На него това му излиза скъпо, а нас ни накара да го разгледаме по-внимателно. Мисля, че точно така е станало всичко. И възникват два въпроса — с какво конкретно е възнамерявала Филатова да го уплаши и от какво толкова много се е уплашил Павлов? Ясно е, че не той е извършил убийството. Убийството е „поръчково“, което ни убеждава, че поводът за него е много, много сериозен.

— Добре е подредено.

Гордеев замислено почука с лъжичката си по ръбчето на чаената чаша.

— А и всичко, което знаем до сегашния момент, се вмести в картинката. Ами ако не е било така? А, Анастасия? Може ли да не е станало така?

— Разбира се, че може. Просто засега нищо друго не съм измислила.

— Е, какво, щом засега не разполагаме с друга, ще работим по тази версия. Да видим какво можем да свършим и какво не можем. Бихме могли да тръгнем по пътя на Филатова, да отидем в Енск, да се поразровим в картоните и архивите на криминалните дела, да възстановим пълния списък на фамилиите, да организираме масирана проверка и да се опитаме да изясним с какво Ирина е успяла да подплаши нашия приятел Павлов. Да допуснем, че вече сме го изяснили. Какво ще ни даде това? Ние не си поставяме за задача да обвиняваме Павлов във вземане на подкупи, това практически е невъзможно да се докаже. Единствено за себе си правим извода, че на Александър Евгениевич не му е чист косъмът. Е, и? Това няма да ни приближи нито на милиметър до убиеца на Филатова. Нещо повече, няма и година, откакто Павлов е напуснал Енск, там той има свои хора

навсякъде и ако проявим активност, само след два часа ще бъде информиран. А на нас това не ни е нужно.

„Да, татенце — помисли си Настя, — кръгът наистина е тесен. Ненапразно ми каза, че няма по-лошо от това, да работиш сред свои.“

— Ако предположим, че Анастасия е права и Павлов е инициаторът на убийството, тъй като има нещо, което представлява смъртна опасност за него — продължи Гордеев, — то в никакъв случай не бива да го плашим. Не бива по две причини. Първо, Филатова е била убита, защото е била единственият източник на опасност. Премахнали са я и Павлов се е успокоил. Какво би направил обаче, ако го подплашим с една такава проверка в Енск. Едва ли ще хвърли бомба в УВР-то на Енск, а после и на „Петровка“. Ще избяга някъде, ще се застреля, но в никакъв случай няма да ни заведе при убиеца. В тази ситуация убиецът няма да може да му помогне, твърде много хора са пуснати в оборот. И второ, не бива да плашим Павлов, защото неговата самоувереност е нашият коз. Надявам се, че досега не си го уличавала в лъжа?

— Не съм — отвърна Настя. — Всичко приех за чиста монета — и Филатова, и дисертацията.

— Чудесно. Павлов е доста предпазлив, но не е добър професионалист и е твърде самонадеян. Той е извършил маса грешки, но дори и не подозира за тях. Успяхме да му създадем илюзията, че „научната“ версия е проверена и приключена. Каменская е излязла в отпуска, а ние се опитваме да разнищим убийството, като душим край Интерпол и Идзиковски. От друга страна, позволихме му да си мисли, че е много умен, ловък и хитър. Трябва всячески да поддържаме мнението му за себе си. Тогава можем да разчитаме, че ще го накараме да действа така, както ние искаме. А наплашеният човек е непредсказуем, от страх допуска много грешки и трудно се управлява. Нека Павлов си мисли, че прави всичко както трябва. Дмитрий, как са при теб нещата? Измиваш ли си ръцете, или ще продължаваме заедно нататък?

— Виктор Алексеевич, нали ви казах, че можете да разчитате на мен.

— Благодаря ти. Това е всичко. Сега за Ковальов, по-скоро за Рудник. Рудник и Павлов са добри познати, вече проверих. Анастасия,

започваш да работиш с Рудник. Помоли Павлов да те протезира. Тъкмо ще убием с един куршум два заека. Ще отвлечем вниманието на Павлов, ще го накараме да мисли, че ти, в качеството си на журналистка, се интересуваш не само от неговата гениална дисертация и не само от проблемите на корупцията. При Рудник ще отидеш не току-така. Ще ти съчиним някоя легенда. Разказвала ли си нещо на Павлов за себе си?

— Мъжът ми работи в Министерството на външните работи, дълго време съм живяла в Изтока, майка ми е азербайджанска туркиня. Само това.

— Как ти хрумна всичко това?! — изумен попита Гордеев. — Страхотна фантазия имаш, детето ми. А защо не си извънбрачната дъщеря на краля на Норвегия?

— Не отговарям на типажа — засмя се Настя. — Тъмнорижа, с кафяви очи, темпераментна — норвежките не са такива. Истината е, че изкопирах една напълно реална жена, която видях със собствените си очи. Тя имаше лек акцент, който аз запазих, за да не излизам от образа. Когато Павлов го забеляза, трябваше да измисля нещо и му казах първото, което ми дойде на ума. А за Турция се сетих, защото малко преди това бяхме говорили с Доценко за турско-карабахската версия. Това е.

И какво? Твоите обяснения задоволиха ли Павлов?

Мисля си, че успех твърде естествено да се смутя, така че той да заподозре в мен чужденката. Струва ми се, че това ще ни помогне в работата с Рудник.

Няма да е лошо — съгласи се Гордеев и добави: — Ако го изиграеш както трябва, разбира се. И не забравяй, че по мои сведения Рудник не е в кондиция. Потиснат е, нервнички, изпратил е жена си в Енск, срещнал се е с любовницата си и се е напил до невменяемост, което не му е присъщо. Помисли над това. И утре започвай.

Захаров предложи на Гордеев да го закара и двамата си тръгнаха заедно. На прага Дима се обърна и се опита да прочете в погледа на Настя покана за вечерта. Но не видя нищо в него, нямаше и следа от искрата, пламнала преди разсъмване. Тя беше решила едната задача и вече се бе заела с решаването на следващата.

---

[1] Престъпления, нарушения на закона. — Бел.ред. ↑

[2] Научноизследователска работа. — Бел.ред. ↑

ОСМА ГЛАВА

А следващата задача на Настя Каменская беше да се подготви за поредната си среща с Павлов. За тази среща трябваше да бъде готов текстът на статията с изложение на концепцията за борба с корупцията, а в резултат от срещата Павлов трябваше да бъде позвъни на Рудник и да получи съгласието му да приеме и беседва с журналистката Лебедева. Върху тази задача Настя се труди до късна нощ, като използва монографията на Филатова, която напълно съвпаднаше с дисертацията на Павлов. Това я избави от необходимостта да ходи в Ленинската библиотека.

След като напечата текста, придирчиво прегледа гардероба си и се спря на тъмносин гащеризон от фина синтетична материя. Разбира се, тази година гащеризоните бяха излезли вече от мода, а и при тази горещина нямаше да се чувства много комфортно в синтетика, но затова пък тя лесно се изпираше. Свали халата си, отиде в кухнята и направи няколко репетиции. Добре излизаше. В случай че Павлов се окажеше не дотам внимателен, беше подготвила още някои неща, които можеше да пусне в ход.

След като приключи с подготовката, дойде ред на обичайната равносметка.

„Е, скъпа приятелко, да видим какви изводи можем да си направим от вчерашния ден. Първо. Когато интересът на мъжете към теб е предизвикан от твоите собствени целенасочени усилия, това не те вълнува или, както се изрази Дима, не предизвиква тръпка, но ти оставя чувството за удовлетворение като от добре свършена работа. Второ. Интересът, проявен от Захаров, беше провокиран от образа на красавицата журналистка и съвсем не се разпростираше върху Настя като такава. Тя прекрасно съзнаваше това, но Дима успя да улови момента, в който беше радостно възбудена от решението на трудната задача. По този въпрос — край. Сега за Енск. Търпеливият и педантичен Доценко успял «да изцеди» от Антон около тридесет фамилии на подследствени, но нито една от тях не биела

на очи. Почти всички, по думите на Антон, били осъдени за стопански и длъжностни престъпления — присвоявания, кражби, рушевичийство — и само няколко криминални. Интересно, дали в този списък фигурира фамилията Рудник. Антон не си я спомнил. Освен ако...“

Настя грабна телефона. Не ѝ вървеше често, но днес имаше късмет. Антон беше на гости у Доценко.

— Рудник ли? — попита той. — Имаше. Точно така, имаше. По член сто и двадесети.

— Кой член?

Настя едва не изпусна слушалката.

— Сто и двадесети. Запомнил съм го, защото този член рядко се среща, а и беше единствен в картотеката. Още тогава си помислих, че той има еднаква фамилия с нашия шеф на полиграфията. Не, името и презимето не си ги спомням.

„Една и съща фамилия? Може би роднини? Или самият Борис Василич Рудник е любител на непълнолетни момиченца? По дяволите, ама че каша се забърка. Ако само имат една и съща фамилия — добре. Ами ако не е така? Тогава не трябва да моля Павлов за нищо, свързано с Рудник. Ще се наложи да преработя целия сценарий. Колко неподходящо е всичко в него, ако наистина става дума за същия Рудник. За делото на Филатова, разбира се, е добре, но за борба с Ковальов — не много. Ако Павлов забележи, че Лебедева се върти около Рудник, ще се обезпокои, а не бива да го тревожим. Но това е при условие че става въпрос за същия Рудник... Ако не закачаме Рудник, ще трябва да търсим друг източник за информацията относно Ковальов, а времето тече. Ще се наложи да играем с Павлов с открити карти...“

— Вече е готово?! — не скри възхищението си Павлов, прелиствайки текста на интервюто. — Много бързо работите, Лариса. Красивата жена трябва да се щади — многозначително добави той.

— Нямам възможност да се щадя. За да печеля, трябва бързо да действам.

На Павлов му се стори, че тонът ѝ е сух и раздразнителен. И изобщо Лариса днес беше друга — сякаш от нещо бе недоволна и през цялото време загрижено поглеждаше часовника си. Като че ли чакаше сгоден момент да скочи и да си тръгне. Но Александър Евгениевич не

отстъпваше толкова лесно от завоюваните позиции. Той добре помнеше каква бе била тя само преди два дни, в събота. Не, нямаше да я пусне да си отиде в такова настроение.

— Какво ви е, Лариса? — меко я попита. — От какво сте разстроена?

Тя избегна отговора, давайки си вид, че не го е чула.

— Александър Евгениевич, прочетете, моля ви, текста. Ако ви устройва, ще го публикуваме в броя след две седмици.

— А ако нещо не ме устройва? Ще го преработите и пак ще дойдете при мен, така ли? Или съвсем ще се откажете от този материал?

Лариса пушеше мълчаливо, без да крие своето нетърпение. Павлов стана от мястото си, приближи се до малката масичка, зад която тя седеше, притегли един стол и седна. После я хвана нежно за ръката и тихо ѝ заговори:

— Лариса, моля ви да разберете, че не искам днешната ни среща да остане последна. Но нищо не зависи от моето желание, решението ще бъде ваше. И ако решите да не се виждаме повече, аз не мога да допусна да се разделим така — сухо, делово, взаимно неудовлетворени. Съгласете се, че няма за какво да се сърдим един на друг.

Лариса не отдръпна ръката си и поглеждайки го с тъмните си очи, горчиво се усмихна.

— Бих искала да сте прав. Но за съжаление не е така.

— И какво точно не е така?

— Не аз вземам решенията. Натрапват ми ги и ме поставят в такава ситуация, че да не мога да се откажа.

Павлов разбра, че е готова да сподели с него неприятностите си. Може би след това разговорът им щеше да стане по-задушевен и тя би омекнала. Бързо прецени кое ще е по-добре — да продължи да държи ръката ѝ или да ѝ предложи кафе. Внимателно вдигна пръстите ѝ към устните си и ги целуна.

— Нека да ви направя кафе, а вие ще ми разкажете как могат да ви поставят такива условия, че да не сте в състояние да откажете. Тъкмо и аз ще се науча на това — лукаво се усмихна той.

Оказа се, че на Лариса са ѝ възложили да напише материал за предконгресната борба в парламента, при което ясно са ѝ дали да

разбере, че акцентите трябва да бъдат в полза на сегашния премиер и срещу неговия конкурент. Тя по природа била независим човек и не можела да търпи да ѝ се налагат. Свикнала била да пише това, което мисли. Това първо. И второ, твърде дълго живяла в чужбина, сравнително отскоро била в Русия, не познавала никого от парламентарните среди и изобщо не можела да си представи как ще събере информация. Била решила да се откаже от материала, но възложител бил не вестникът, в който работела, а някакъв друг. Помолили я чрез съпруга ѝ, който пък зависел от този вестник и настоявал тя да се заеме с материала. Особено я безпокоял невероятно високият хонорар, който са ѝ обещали, но пък парите ѝ трябвали...

— И вие се тревожите заради това? — съчувствено я попита Павлов, подавайки ѝ чашка кафе.

Лариса кимна мълчаливо и няколко кестеняви кичура закриха лицето ѝ. Тя рязко тръсна глава, отметна косата си и ръката ѝ трепна. Върху тъмносинята тъкан се разля кафе. Павлов я чу как ядосано измърмори нещо, но не можа да разбере нито дума. Лариса прехапа устни, хвърли му поглед изпод вежди, но той се направи, че не го е забелязал.

— Опарихте ли се? — попита я. — Бъдете по-внимателна.

Лариса се овладя, извади носната си кърпичка и старателно попи петното върху гащеризона си.

— Нищо страшно, като изсъхне, няма да личи върху тъмния плат — спокойно произнесе.

„Значи така, гълъбице — помисли си Александър Евгениевич, — май прекалено дълго си живяла на Изток в твоята туркоезична среда. Имала си първокласен учител по руски, но внезапна уплаха — класическа ситуация, и твоят истински произход лъсна. Ти си толкова Лебедева, колкото аз съм Саддам Хюсеин. И никакъв вестник нищо не ти е възлагал. Ти събираш информация за някакви промишлени кръгове, които искат да подкрепят премиера и да не допуснат свалянето му. Може и Лебедева да си, но не по рождение, а по мъж. Ама че подарък ще направя на Борис! Нека да знае, че приятел в нужда се познава. Жалко, че не мога да те заведа в леглото, много си хубава. Но е опасно. Навреме те усетих. Впрочем може и да не е толкова опасно. Добре, ще видим.“

— Хайде да приемем, че това петно е вашата най-голяма неприятност за днес — тържествено каза Павлов. — Защото, струва ми се, че мога да ви помогна в решаването на другия проблем. Един мой стар приятел е сътрудник в апарата на парламента. Той е близък с групировката, която поддържа премиера и се бори с неговите конкуренти. Ако аз го помоля, ще се радва да си поговорите.

Очите на Лариса радостно светнаха и бузите ѝ поруменяха.

— Нали не се шегувате, Александър Евгениевич? Наистина ли можете да ми помогнете? А този ваш приятел разполага ли с достатъчно информация? Нали разбирате какви сведения ми трябва... — запъна се тя.

— Разбирам — много сериозно отговори Павлов, — че големи пари не плащат за това, което може да се прочете във всеки вестник. Бъдете сигурна, че ви препоръчвам точно този, който ви трябва, фамилията му е Рудник. Не сте ли го чувала?

— Не. А освен него други познати там нямате ли?

— Уверявам ви, Лариса, че Рудник ще ви бъде повече от достатъчен. Той твърде много — подчерта Павлов, — може да ви разкаже. Няма да ви се наложи да търсите друг. Е, да му звъня ли?

— Разбира се. Много ви благодаря. — Лариса облекчено се усмихна. — Камък ми падна от сърцето.

* * *

След като позвъни на Рудник и изпрати при него журналистката, Александър Евгениевич отново се хвана за телефона.

— Пак съм аз. Слушай, тази мадама, която ти пращам... С една дума, можеш добре да си изиграеш картите. Информацията ще попадне където трябва, сто процента гаранция. А ти ще си останеш чист като ангел. По документи тя е наша журналистка. Така че ѝ разкажи всичко, което знаеш. Стига си вадил кестените от огъня, нека милионерите поработят малко за теб. И не се разкисвай, Борис, разбираш ли ме?

Павлов гнусливо се намръщи, като си спомни унилия глас на своя събеседник. „*Парцал! Едва замириса на пушек, още огън не се е показал, а той вече се разтопи, разтече се като локва. Събра сили*

само колкото да намери «възложител». А когато работата се свърши, съвсем се разкапа. За нищо вече не става. Трябва, трябва да го подкрепя, нека да се посъживи, малко успех няма да му се отрази зле. Защото, ако всичко край него върви зле, да не дава Господ, ще свие знамената още преди битката. И как такива лигльовци успяват да се доберат до върховете, умът ми не го побира! Страхливец. Намерил от какво да се плаши. Той ако знаеше...“

Павлов настръхна.

„Тази мръсница Ирина беше наполовина права — ако възникне скандал, винаги бих могъл да се чупя от органите на милицията. Карриерата? Голяма работа! Пукната пара не струва. Но за другата половина тя не беше права, защото другата половина... Ох, по-добре да не мисля за това. Той няма да ме остави жив. Нали му се заклех, че в Енск нищо не е останало след него, всичко е стерилно, никой нищо няма да изрови. И той ми повярва. Но ме предупреди, че ако по моя вина нещо се случи, няма да ме остави жив. За измама и непослушание той наказва безпощадно. Има такава сила, че само като си помисля за него, ме обзема страх. Международната наркомафия. Направиха го генерален директор на специално предприятие, чрез което перат пари. Поставиха му условие — твоето досие в Русия трябва да бъде кристално чисто, върху твоя завод не само сянка, ами и дори намек за сянка не бива да пада. И той им даде гаранция, а зад тази гаранция стои моята честна дума. А аз допуснах такъв гаф с тази глупава картотека! Нима можех да отида при него и да си призная? Ако го бях направил, нямаше да дочакам следващото утро. Дисциплината им е желязна. Затова и «възложител» трябваше да търся чрез Борис, макар да съзнавах, че е рисковано. Разбира се, по-добре беше да помоля него, но трябваше да му обяснявам каква е работата, а това означаваше да си подпиша смъртната присъда сам. Не, в сравнение с него никакъв скандал не е страшен. Добре, че Борис нищо не знае, иначе от страх вече щеше да е хукнал към «Петровка». Или при него.“

При тази мисъл Александър Евгениевич изстина.

„Не — успокояваше се той, — не може да бъде, Борис не го познава. Борис дори не подозира, че в тази работа има и втори човек. Може би се досеща, че си имам и друг като него, но не знае кой е той. Но той знае, от него не посмах да крия. По-добре да не мисля за това.“

В края на краищата, засега нищо не се е случило. Ариф беше на погребението, подслушал разговорите. Или от ревност, или заради този от Интерпол. Нашето пиленце не е било монахиня, нека си блъскат главите с това сега. Добре го измислих с тази любовна история, налапах я и дори не се намръщиха. Затова сега си мислят, че щом е могла да скрие нашата връзка, то сигурно е имала и други мъже, които никой не познава. Нека да се ровят. Главната опасност идва от тази Каменская. За нея направо легенди се носят. Дори само една бележчица от Ирина да е останала, тази безцветна мишка веднага би се вкопчила със зъби в нея. Но явно не са намерили нищо. Пък и Каменская е в отпуската. Вече мога свободно да въздъхна. Утре ще намина при Гордеев да го попитам как вървят нещата. Иначе ще бие на очи — при Каменская ходих, дори два пъти — и изведнъж престанах. Ще поддържам репутацията си на безутешен вдовец.

Интересно е все пак как ме откри тази госпожичка? Да не би чрез Ариф? Колко пъти я питах, не ми каза, фамилията ми е взела от автореферата, чак сега се сетих за това. Тогава, преди пет години, дори и представа си нямах, че тези автореферати се разпращат едва ли не из цялата страна, по всички юридически вузове. Дадох на момичетата от научния съвет кутия бонбони и бутилка коняк и те направиха всичко вместо мен. За фамилията — ясно, но другото откъде го е разбрала? Сигурно от Ариф, няма от кого друг. Кълне се, гадината, че нищо не ѝ е казал, но как да го проверя? Вярна е приказката, че Изтокът е деликатна работа. Когато му позвъних в Баку и му поръчах да ми донесе в Москва дисертацията, не продума за пари, чакаше аз да заговоря. По гласа му личеше, че не ме харесва. Но кой е той, че да не ме харесва? На златна мина попадна в моята област. Вечен длъжник ще ми е. Добре, че не му взех пари тогава, някак си усещах, че пак ще ми потрябва. Не му вярвам, хич не му вярвам, но нямам друг изход, няма на кого да се опра. Борис не влиза в сметките, самия него някой трябва да го наглежда. Трудно се работи, когато не си сред свои. В областта и кучетата ме познаваха, всички въпроси решавах само по телефона. А тук... За какво ми трябваше тая Москва? Защо се съгласих? Ама че съм глупак! Но нима някой ме е питал. Съгласих се, защото той ми заповяда..."

* * *

Борис Василиевич Рудник не оказа сериозна съпротива. Настя не можеше да се начуди как всичко ставаше толкова лесно, как и при най-малкия натиск от нейна страна той ѝ излагаше всичко, което тя искаше да знае. Изглежда Павлов му бе звънил още веднъж и беше свършил подготвителната работа. Въпреки че Колобок я бе предупредил за нервността на Рудник, реалната картина надмина очакванията ѝ. Той беше не просто нервен, дори не и разстроен. Прибирайки се в новото си жилище, Настя търсеше думи, описващи най-точното състоянието на нейния събеседник. Угнетен — да, потиснат — да, но не само това... В главата ѝ се мярна изречението: *„Безнадежден, сякаш пътят му води към ешафода и няма да доживее утрешния ден“*. Да, точно така. Рудник приличаше на човек, който очаква развързката, при това не я чака с любопитство, както при гледане на интригуващо криминале. Той знае какъв ще е краят и го чака безропотно. Няма интерес към живота, защото е наясно, че всеки момент животът му ще свърши. Никаква надежда няма. Само една обреченост, безизходна, лишаваша го от способността да се съпротивлява.

На Настя ѝ се струваше, че ако го беше попитала за Енск, и за това би ѝ разказал. Но не го попита. Първо, Колобок категорично ѝ беше забранил да произнася думата „Енск“, за да не подплашат Павлов. И второ — тя и без друго беше сигурна, че това е същият Рудник, член сто и двадесет.

С всеки изминал ден Настя все по-ясно разбираше думите на своя пастрок Леонид Петрович за тесния кръг. Работата не беше само в това, че през цялото време се натъкваш на свои хора. По-голямата трудност идваше от ограничеността на източници за информация. Ако Павлов не беше от министерството, ако не служеше в органите на МВР, нима щяха да страдат от липса на информация, стараяйки се да запълнят белите петна с хипотези и предположения? Това, до което се беше добрала Филатова, щяха и те да го знаят. Освен списъка на фамилиите сигурно е знаела още нещо и тъй като самата тя не беше ходила в Енск, значи тези сведения някой ѝ ги беше донесъл. Някой от своите, някой, който е бил там в командировка, може дори да е от нейния отдел, някой, който е правил там инспекторска проверка. Да се

узнае в министерството имало ли е такава проверка и кой я е извършил, имало ли е сред проверяващите познати на Филатова, беше работа за два часа. Но преди да изтекат тези два часа, Павлов щеше да разбере за проявения интерес. Инспекторските проверки са прерогатив на Щаба.

„Стига си мечтала — смъмри се Настя, — какво би станало, ако би... Както казва Колобок, ще работим с това, с което разполагаме. Да се опитаме да възстановим веригата.“

Като се прибра вкъщи, тя започна да „измива“ от себе си Лариса Лебедева, без да прекъсва размислите си. Вчера бе спряла на това, че Павлов се бои до смърт от нещо. Или от някого. И че Филатова не се е досещала за страха му. А сега по-нататък: Павлов не се страхува от Рудник — това е ясно — ясно е и че Рудник е замесен в убийството и покорно чака разобличаването си; ако има някой по-опасен и следователно по-могъщ, защо тогава Павлов не се е свързал с него да премахне Филатова, а се е обърнал към Рудник?

Отговорът беше толкова прост, че Настя не можа да сдържи усмивката си.

* * *

Виктор Алексеевич Гордеев се откъсна от книгата на бюрото си. Какво пък, това бе напълно достатъчно, за да се оправи с Ковальов на разбираем за него език. Полковникът въздъхна, прибра материалите в папката и усмихвайки се доволно, ги заключи в сейфа.

След половин час в кабинета му се събраха Доценко, Ларцев, Коротков, Селуянов и Дмитрий Захаров.

— Настъпи преломният момент — започна полковник Гордеев. — Теоретичната част по делото на Филатова е завършена. Струва ми се, че знаем вече защо е била убита. Сигурни сме, че това е поръчково убийство и предполагаме, че възложителят или, ако предпочитате — инициаторът на това убийство — е бил Александър Евгениевич Павлов. Други предположения?

Гордеев обходи с поглед лицата на присъстващите.

— Добре, да продължим. Възможностите за проверка на нашите теоретически постановки са крайно ограничени. Засега разполагаме

само с идеи и няколко косвени, подчертавам, косвени улики. Разполагаме с два идентични текста и очевидната лъжа на полковник Павлов. Върху това, както знаете, не може да стъпи обвинението в убийство. Не е и изключено всички ние да грешим и Павлов съвсем да не е причастен към убийството на Филатова. Въпреки всичко, както вече ви казах, теоретичната част е завършена и ние пристъпваме към практическия етап. Целта е да подмамим наемния убиец да изпълзи от бърлогата си. По никакъв друг начин не можем да го намерим. Съдейки по почерка му, той не е случаен килър, до чиито услуги се прибягва при разчистване на сметки между престъпни групировки. Това е човек, надеждно защитен от добре обмислена система за безопасност и контрол. И дори да успеем да принудим Павлов да ни разкрие начина, по който се е свързал с поръчковия убиец, ние ще се доберем само до първото звено. Останалите звена веднага ще се пръснат и никога няма да стигнем до края на веригата. Съгласни ли сте?

И пак мълчанието беше отговор на въпроса му.

— Имаме редкия шанс да хванем „възложител“, работещ за горните ешелони. Не сме имали досега такъв случай, затова и не можем да се похвалим с умения и навици в тази област. Рискът да извършим грешка е огромен, а шансът да успеем — прекалено малък. Искам всички да го запомните.

Виктор Алексеевич замълча, по навик засмука дръжката на очилата си и се замисли.

Изведнъж се подсмихна хитро и попита:

— Кой от вас е страстен рибар?

Въпросът беше толкова неочакван, толкова рязко контрастираше с темата на разговора, че оперативните работници буквално го зяпнаха.

— Аз — запъвайки се, отговори Коля Селуянов.

— Ех, това младо поколение — шеговито въздъхна Гордеев, — и най-простите радости са му чужди. Поне разлика между блесна и жива стръв правите ли?

Всички се отпуснаха и дружно закимаха.

— Та така. В делото на Филатова ние използвахме Каменская като блесна, на която се закачи отначало Павлов, след това с негова помощ и Рудник. А сега ще направим това, което в рибарската практика не се прави. Ще направим от блесната стръв. Вашата задача

ще бъде да осигурите максимален контрол върху ситуацията. Павлов е сътрудник на Щаба на нашето министерство и по тази причина не можем да използваме външни наблюдатели. Имам предвид, че не можем да се обърнем за помощ към съответната служба. Ще трябва да се справим със собствени сили. Не забравяйте, че Павлов е идвал вече тук и може всеки момент да се появи отново. Би могъл да види всеки един от вас и да го запомни. Захаров? — погледна въпросително Гордеев към Дима.

— Ще се справим, Виктор Алексеевич. Приятелите ни не са се свършили още — отвърна му той.

— Добре. Необходима ни е подробна психологическа характеристика на Павлов, на начина му на мислене. Ларцев?

Полковникът стрелна с очи Володя, който се славеше с уменията си да се ориентира в хората, за което колегите му го ценяха и често съвсем безцеремонно го използваха.

— Утре сутринта ще я имате — каза Ларцев.

Гордеев поклати глава.

— Довечера. Не по-късно от девет! — категорично отрязва той.

Володя покорно въздъхна.

— И още една задача. Да се подсигури самоличността на журналистката Лебедева. Без никакви издънки. Коротков?

Юра мълчаливо кимна.

— И последно. В нашата схема има едно слабо звено и то е Борис Василиевич Рудник. Предполагаме, че при убийството на Филатова Павлов е действал чрез него. Ако историята се повтори и Павлов се опита да се добере до убиеца пак чрез Рудник, целият ни замисъл пропада. Рудник нервничи, той е неадекватен, както биха казали психиатрите. Само да тръгне по веригата, и системата за безопасност ще се задейства. Това няма да ни доведе до убиеца. И нашата цел ще пропадне. В никакъв случай Павлов не трябва да се обръща към Рудник. Но точно това не можем да контролираме. Остава ни само да се надяваме, че Павлов ще разсъждава като нас. Че няма да посмее да плаши Рудник с второ убийство.

Съвещанието при полковник Гордеев продължи още час и половина. След като освободи сътрудниците си, Виктор Алексеевич още веднъж обмисли всички детайли. Като че ли всичко беше предвидено, нищо не бяха изпуснали. Но рискът беше голям, огромен.

Цялата операция беше изградена върху предположения, върху анализа, който бе направила Каменская. Тя имаше, разбира се, умна глава, но не биваше да се изключва възможността за грешки.

Спомни си неотдавнашното посещение на Павлов. Тогава планът на операцията все още беше в зародиш, нямаше никаква яснота, но Виктор Алексеевич се бе решил на първа стъпка и бе подметнал на Павлов, че се е появил свидетел, който е видял убиеца, като е излизал от входа на Филатова, така че разполагали с описанието на престъпника. Ако всичко бе разчетено както трябва, това би трябвало да свърши работа. Ако е било разчетено... Ами ако не е било?

Гордеев седна до телефона и набра някакъв номер. Мислено се упрекна, че злоупотребява с доброто отношение на човека, който му помагаше „да отдели правдата от истината“. След убийството на Филатова му звънеше вече за трети път, а преди се случваше цели месеци да не го потърси. Това не беше добре.

— Как сте със здравето, Степан Игнatieвич? — бодро запитва, когато от другата страна на линията слушалката бе вдигната.

— Вижда се, че здравата те е втресло, Витя — чу се скърцащ старчески смях. — Не ме оставяш да си умра спокойно. Какво пак ти се стовари на главата?

— Господ да ме пази, Степан Игнatieвич, нищо не ми се е стоварило, реших просто да ви попитам как сте — излъга Гордеев и с ужас усети, че се изчервява.

— По телефона ли ще ме питаш, или искаш да те поканя на чаша чай? — ехидно се поинтересува Степан Игнatieвич.

— На чаша чай, ако бъдете така любезен.

— Тъй да бъде. Веднага ли да слагам чайника на котлона, или друг път ще ме навестиш?

— Слагайте го — решително каза Гордеев, поглеждайки си часовника. — Ей сега идвам.

Степан Игнatieвич Голубович някога беше учител на Гордеев, негов наставник и ангел-пазител. Беше към осемдесетте, сърцето не само го пробождаше, а и му правеше лоши шеги понякога, краката не го слушаха и ръцете му трепереха. Живееше сам в уютна стаичка в едно от онези огромни комунални жилища, които все още се бяха запазили в центъра на Москва.

Голубович имаше грижовни деца, почтителни зетъове и снахи, обичливи внуци, но старецът категорично отказваше да се пресели при тях въпреки настойчивите им молби — живееха със семействата си далече от центъра, нямаха време често да навещават баща си, а по-рядко да го правят, им беше неудобно, защото наистина си го обичаха. Степан Игнatieвич имаше добър характер и ако се бе преместил при сина си или при дъщерята, всички биха си отдъхнали. Но той беше неумолим.

„Няма да свикна с вашите привички — казваше им, — а и вие ще ми пречите.“

В какво ще му пречат децата и внуците, никой не знаеше, а самият Голубович никога не обясняваше.

На път към дома му Виктор Алексеевич купи от едно павилионче няколко шоколада „Сникерс“ и „Марс“. Той знаеше с какво да угоди на мърморливия старец, който беше запазил силната си памет и яснота на ума, но по отношение на гастрономичните си пристрастия се беше върнал в детството.

Гордеев бавно крачеше по нажежената от юнската горещина улица и мислено благодареше на съдбата за това, че го има Степан Игнatieвич, който не само знаеше много неща от различни области, но можеше и да ти подсказва откъде да получиш информацията, с която сам не разполага.

Когато го попита за Ковальов и Виноградов, старецът бе му казал:

„Спомняш ли си, Витя, как веднъж те помолих да помогнеш на един човек да си направи адресна регистрация? Аз вече се бях пенсионира, а човекът току-що се беше върнал от затвора. Ти му помогна, за което съм ти благодарен. Но на теб този човек ти е още по-благодарен. Извинявай, но аз тогава не скрих от него кой му прави услугата. А паметта му е трайна, умее да цени доброто. И така, сега той работи в една кръчма, където шофьорите на служебни коли честичко си пийват. Събира чашите и ги мие, с една дума, за посетителите не е нищо повече от мебел. И си мисля, че той чува много интересни неща. А нали и шофьорите за своите шефове не са нищо повече от мебел, та пред тях шефовете не се притесняват, не си крият настроението и си водят разговорите. Намини при него, кажи му

кой си, предай му много поздрави от мен. Иди, има какво да научиш от този човек.“

Наистина имаше. Но днес Виктор Алексеевич отиваше при Голубович по много деликатен въпрос. И ако не получеше отговор на този въпрос, нямаше откъде другаде да го получи. Голубович наистина беше съкровищница за информация, но източниците, откъдето я черпеше, бяха доста специфични. Веднъж преди много години той беше попитал Гордеев:

„Като излязат от затвора твоите «бивши», идват ли честичко при теб с бутилка коняк?“

„Случва се“ — беше се усмихнал полковникът.

„Ето, виждаш ли? Ако това не се случваше, ти сега нямаше да седиш при мен и да пиеш чай. Защото щеше да бъдеш лош детектив и нямаше да има за какво да си приказвам с теб. А щом се отбиват, значи ненапрасно съм ти набивал в главата уроци за живота. И при мен се отбиват. Само че аз много по-дълго от теб съм работил в милицията, а това значи, че и повече хора съм хванал и затворил, та затова за мен по-често се сецат. Но това е засега. Като се пенсионирам, на никого вече няма да му трябвавам. Тогава ти ще бъдеш по-опитен и по-стар и при теб ще идват по-честичко, отколкото при мен.“

Но Голубович грешеше. Дали недооценяваше хората, или пък наистина беше забележителен човек, но и след пенсионирането му при него продължаваха да се отбиват неговите „бивши“...

Гордеев едва докосна звънеца и Степан Игнatieвич му отвори. Чак сърцето го заболя — разбра, че старецът тъгува, очаква да го навестяват, радва се на всеки гост, независимо че този гост е дошъл по работа; а не просто да го види.

— Бързичко пристигна — измърмори Голубович, прикривайки усмивката си. — Не си и помисляй да ми казваш, че си се отбил от скука. Аз не съм от обидчивите. Пък може и да ми е приятно, че идват при мен по работа, значи все още съм нужен на някого, все още има полза от мен. А щом почнат да ме навестяват само от съжаление или от благородство, тогава няма за какво да живея, само ще съм в тежест.

Голубович донесе чайника от кухнята, акуратно спазвайки всички процедурни тънкости, запари чая и го наля в чашите.

— Хайде, Витя, започвай. Не измъчвай стареца.

Той бавно разви шоколада, отхапа от него и се приготви да слуша.

— Степан Игнatieвич, разкажете ми за поръчковите убийци. Но не за днешните с пистолетите и разните там прочие пушкала, а за онези другите, нали разбирате...

— Я виж ти... — Голубович замислено прехапа устни. — За тях не знам много. Но това е разбираемо. Ако много се знаеше, просто нямаше да ги има. Те всички са специалисти по нещастните случаи. Или пък всичко нареждат така, че да прилича на естествена смърт, ако човекът вече е възрастен или болен от нещо. Накратко казано, работят толкова чисто, че практически криминални дела не се възбуждат. Затова и никой не ги търси. И никой не знае техните истински имена. Само прякорите им.

— Как мислите, дали са много?

— Ами — махна с ръка старецът. — В цялата страна на пръсти се броят. Те са професионалисти от висока класа. Единият от тях, доколкото знам, е в Ростов, прякорът му е Бурята^[1]. После още някъде в Приморие или в Хабаровск, викат му Хирурга. Още... чакай да си спомня... А, нашият, московският е Карден. В Сочи е Блек. Може да има още някой, но не са повече от десетина. В това съм сигурен.

— А те какви са, специалисти с широк профил?

— Ами различно. Бурята например обича да се занимава с техника. Затова и устройва автомобилни катастрофи. Това е неговата област. Хирурга обича морето, курортите. Викат го, когато трябва да се случи нещастие във водата. Казват, че бил много опитен водолаз. А Гала^[2] пък напротив, не обича простора, повече по къщите работи. За Италианеца се знае, че предизвиква хранителни отравяния. Карден и този от Сочи, как му викаха, а, Блек — те са универсални, действат според обстановката, затова са и най-скъпо платени.

— Как смятате, Степан Игнatieвич, кой от тях би представил убийство като смърт от токов удар?

— На практика всеки. Освен може би Хирурга. Ако говорим, че всеки от тях се е специализирал в нещо, това не означава, че той работи само по този начин. Най-често това практикуват, но невинаги. Това първо. А второ — не съм ти ги изредил всичките. Знам повече от теб, Витя, но все пак не съм Господ Бог. Възможно е сведенията ми да са и неточни, и непълни. Можеш само да се ориентираш по тях.

— Разбрах, Степан Игнatieвич. Благодаря ви.

Гордеев забеляза как при тези думи по бузата на Голубович премина нервен спазъм. Щом му казваха „благодаря ви“, значи — край, посещението е приключено. И той пак оставаше сам.

Поглеждайки скришом часовника си, полковникът виновно се усмихна.

— Хайде да си направим още малко чай, а, Степан Игнatieвич? Този вече изстина.

— Че да си направим, защо да не си направим — зарадва се старецът и се запъти към кухнята.

Гордеев с тъга си мислеше за всичките тези старци по света, които са възпитавали и обучавали десетки, стотици детективи и следователи, които притежаваха уникални знания и опит. При тях продължаваха да ходят бивши престъпници, с които те някога са се отнесли човешки — или са ги спрели навреме, или са им помогнали да запазят семействата си. А пък тези, които бяха заели местата им в служебните кабинети, при тях кой знае защо не идваха. Нима техните съвети на никого не са нужни? Обидно бе. И несправедливо...

* * *

Удобно изтегнат във фотьойла, Александър Евгениевич Павлов с вяло любопитство следеше перипетиите в историята, разиграваща се в шикарния дом на красавеца Антонио. Отвратителният Макс плетеше интриги срещу брат си, Ракул страдеше, а роднините й постъпва глупаво... Съпругата на Александър Евгениевич преживяваше драмата заедно с героите и когато на най-интересния момент серията свърши, тя ядосано удари по масата с юмруче.

— Пак трябва да чакам до утре! Как мислиш, какво е се случи?

— Я стига — махна с досада Павлов. — Не приемай на сериозно тези глупости.

— Това не са глупости, Сашенка, това е съвсем достоверен филм.

— Да не искаш да кажеш, че и твоите вечно ревящи „богати“^[3] също е достоверен филм.

— Ще кажа. Ти нищо не разбираш! — започна да се сърди жена му. — Никой не твърди, че това е висше изкуство. Но тези филми учат

хората как да постъпват правилно в сложни от морално-етична гледна точка ситуации. Те ни внушават една проста житейска истина и, ако обичаш, не мисли, че любимият ти е по-лош или по-глупав от теб.

— Така, така — направи се на заинтересуван Павлов. — Нека да чуем.

— Не ме иронизирай, моля те. Откъде ѝ идват всичките неприятности на Раquel? От това, че тя се страхува да каже истината на Антонио, смятайки, че няма да я разбере. Същото е и при Мариана. Тя също скрива истината от мъжа си не защото тази истина ще я опозори, а защото се страхува, че Луис Алберто няма да я разбере. Разбираш ли, те и двете са толкова умни и проникателни, че предварително знаят кой и какво ще си помисли за тях, макар че в аналогична ситуация не биха реагирали така. Тоест, те съзнават своята доброта и благородство, но не признават тези качества у своите любими мъже. А това е несправедливо. И двата филма го доказват. За хората трябва да съдиш по себе си, а не да им приписваш Бог знае какви подбуди. Ненапразно в Библията се казва: С каквато мяра мерите, с такава и на вас ще ви е премерено...

— А освен това казват още — вметна Павлов, като се протягаше, — че хората са различни и всеки си има свой вкус.

— Но, Саша, аз съвсем не ти говоря за това! — възмути се жена му. — Мъча се да ти обясня, че не бива да считаш човека, когото уважаващ, за по-глупав от теб. Нима не разбираш?

— Разбирам, разбирам — успокой я Александър Евгениевич. — Ще отида да поразходя кучето преди новините.

Сложи кайшката на белезникавия бултериер с червени очи и излезе. Докато се разхождаше бавно из градинката в падащия прохладен здрач, Павлов се беше отдал на размисли и не чу веднага бързите стъпки зад гърба си.

— Александър Евгениевич!

Изненадан, разпозна гласа на Лебедева.

— Откъде изникнахте, Лариса? Какво правите тук?

— Вас търся — засмя се тя. — Отбих се в дома ви, но вашата съпруга ми каза, че разхождате кучето. Всичко е много просто. Искан да ви благодаря за Рудник. И както се полага между деловите хора, материализирах своята благодарност.

Лебедева измъкна от чантата си завита в хартия бутилка.

— Моля ви, Лариса, не си струваше, наистина... Много ми е неудобно — запротестира Павлов.

— Струва си, Александър Евгениевич, струва си. Извинете ме, че ви обезпокоих в извънработно време, но така е по-добре.

Нещо в интонацията ѝ го накара да застане нащрек. Някакво лошо предчувствие го бодна под лъжичката. Протегна ръка и мълчаливо пое бутилката.

— Имам за вас още един подарък — продължи Лебедева. — В този плик е. Погледнете го, когато имате време, може да ви се стори интересно. А може би и не. Но ако ви заинтересува, бихме могли да вечеряме заедно утре. Ще ви звънна и вие ще ми кажете. По кое време да ви се обадя?

— Към пет — объркано произнесе Павлов, но веднага се стегна. — Не, почакайте, в пет може да ме няма. Към пет и половина.

— Разбрахме се, Александър Евгениевич — весело рече Лариса. — Ще ви телефонирам утре в седемнадесет и тридесет. Лека нощ.

Тя изчезна също така стремително, както се бе и появила. Павлов чу захлопване на автомобилна врата и бръмчене на двигател.

Като се отърси от изненадата, той се сети, че не е давал адреса си на Лариса. *„Откъде ли го е намерила? Че и вкъщи е ходила. Нахалница! Сега ще трябва да се оправдавам пред жена си. Интересно, какво ли има в плика?“* Понечи да го отвори веднага, но мракът вече се бе стъстил и нямаше да види нищо. Налагаше му се да почака, докато се прибере.

За негово учудване жена му не обели нито дума за Лариса.

— Някой да ме е търсил? — предпазливо попита Павлов.

— Никой — спокойно отговори тя. — Чакаш ли някого?

„Странно“ — помисли си Александър Евгениевич, влезе в хола, сложи си очилата и отвори плика. Отначало не можа да разбере какви са тия листи, забеляза само, че хартията не е луксозна, текстът трудно се четеше, а по полетата имаше бележки с черен химикал. Бяха четири листа и всяка страница отгоре беше номерирана — 24, 97 и 153. Последният лист нямаше номер. Това беше титулна страница на монографията *„Криминология. Корупция. Власт“* — автор Ирина Сергеевна Филатова.

До утрешното позвъняване на Лебедева оставаха двадесет часа.

[1] Бурятия — република в състава на РФР. — Бел.ред. ↑

[2] Гали — римско наименование на част от келтите, населявали Галия през античността. — Бел.ред. ↑

[3] Иронизират се героите на филма „Богатите също плачат“. Бел.ред. ↑

ДЕВЕТА ГЛАВА

През тези двадесет часа Александър Евгениевич Павлов се постара да прецени обективно ситуацията. Имаше два варианта. Или Лебедева работи на „Петровка“ и оттам го подозират и го провокират, или тя е най-обикновена шантажистка. Как е попаднал ръкописът у нея? Най-вероятно този, който е бил нает да вземе ръкописа от кабинета на Филатова, е намерил всичките четири екземпляра, предал е само трите, а единият е задържал, за да го изнудва за пари. Ако е така, всичко е наред — ръкописът може да бъде купен и на това да се сложи точка. Този, който го продава, не знае истинската му цена. Ако Лариса се е сдобила с екземпляра по друг начин, ако действа не от името на онзи тип, а от свое, ако е прочела ръкописа — тогава ситуацията се усложнява. Тя става третият човек, който е добре запознат с текста на дисертацията му, освен него и Филатова, разбира се. Кой я знае какви изводи си е направила. Впрочем, ако тази дамичка не е от „Петровка“, никакви особени изводи не би могла да направи. Винаги може да ѝ каже, че Филатова му е била любовница, че го е помолила да ѝ помогне с монографията и той ѝ е позволил да ползва дисертацията му — така или иначе тези дисертации никой не ги чете, поне любимата му да има публикация. Не е виновен, че тя толкова недобросъвестно се е възползвала от неговото благородство, преписвайки всичко дословно. Разбира се, че е плагиатство, но покойниците не ги съдят. Значи задачата се решава лесно — трябва да разбере дали Лебедева е свързана с разследването на убийството. Ако не е, няма да ѝ плати в никакъв случай, не е опасна. А ако е — ще трябва да се измисли нещо.

Павлов имаше на „Петровка“ свой човек. И към него се обърна с молба да разбере коя е тази Лариса Лебедева, журналистка, около тридесет и пет годишна, омъжена за служител в Министерството на външните работи, родена в Азербайджан. След час неговият човек му звънна и му съобщи, че Лариса Лебедева с такива биографични данни

в Москва няма. Тоест Лебедеви има купища, но не отговарят или по възраст, или по професия, или по месторождение.

Първият етап от проверката беше приключен и Павлов вече се готвеше за една страшно хитра маневра. Ще отиде в Главното управление на МВР при Гордеев уж да се поинтересува как върви работата по откриване на убийците и между другото ще го помоли да установи самоличността на Лебедева. Ако тя работи с тях и действа по техни указания, то Гордеев непременно ще му каже, че има такава Лебедева, и дума по дума ще повтори нейната легенда.

Александър Евгениевич беше доволен от своята находчивост. В случай на успех щеше да убие два заека наведнъж — не само щеше да разобличи шантажистката, но и ако тя бе свързана с Гордеев, да покаже, че въобще не се е изплашил от нея, че няма какво да крие и че всички подозрения по негов адрес са абсолютно безпочвени, щом е имал смелостта да изложи на Гордеев своите неприятности.

Макар че Александър Евгениевич позвъни на Гордеев и го предупреди, че ще дойде, него го нямаше. Павлов дръпна няколко пъти заключената врата на кабинета му и нерешително се приближи към прозореца, питайки се дали да почака, или да дойде по-късно. Не му се искаше да отлага срещата, беше почти дванадесет, а в пет и половина щеше да звънне Лариса. Дотогава трябваше да е готов за разговора с нея...

Изведнъж дочу бързи стъпки по коридора, обърна се и видя Игор Лесников.

— Вие при Гордеев ли сте дошъл? Генералът го извика, минете след два часа — в движение му рече той.

Цели два часа! Това никак не устройваше Павлов. Решително пристъпи и протегна десница.

— Полковник Павлов от Щаба на МВР на Русия — представи се той.

— Капитан Лесников, отдел за борба с тежките престъпления — усмихна се Игор, здраво стискайки ръката му. — Мога ли да ви помогна с нещо?

— Мисля, че да.

— Да идем в кабинета ми.

Игор поведе Павлов по коридора, отвори вратата и любезно пропусна госта си.

— Казвам се Игор Валентинович. Какъв е проблемът?

— Вижте, Игор Валентинович, интересувам се от една жена... — Павлов леко се запъна. — Красива жена е, но поведението ѝ е малко странно. Срегнах я на един брифинг в министерството, дадох ѝ интервю по проблемите на борбата с корупцията, но нещо в нея ме притеснява. С една дума...

— Разбрах, другарю полковник. Искате да провера самоличността ѝ чрез централното адресно бюро. Ей сега ще го направим. — Игор отвори бележника си и се приготви да записва. — Диктувайте.

Павлов му издиктува всичко, което знаеше за Лариса Лебедева.

— А презимето?

— Не го знам — разпери ръце той.

Лесников набра някакъв телефонен номер, дълго изяснява нещо, водейки си бележки, уточнява, моли повторно да проверят, накрая остави слушалката и с огорчение рече:

— Трябва да ви разочаровам, другарю полковник. Или вие не сте доразбрал нещо, или тя ви е излъгала. Няма такава Лариса Лебедева сред жителите на Москва.

— Така си и мислех — въздъхна облекчено Павлов. — Много ви благодаря. Няма повече да ви задържам. Игор Валентинович. Предайте на Гордеев, че съм го търсил, но не съм го дочакал.

— Ще му предам. Довиждане.

Игор дълго стоя на прозореца, очаквайки фигурата на Павлов да се покаже във вътрешния двор. Едва след като се убеди, че той мина покрай часовая и се запъти към колата си, избра един вътрешен номер.

— Всичко е наред, Виктор Алексеевич. Замина си.

— Браво — прозвуча кратък отговор отсреща.

Точно в 17,30 в кабинета на главния експерт Павлов иззвъня телефонът. Александър Евгениевич вдигна слушалката, без да бърза, любезно поздрави Лариса Лебедева и старателно избягвайки да спомене за предмета на взаимния им интерес, ѝ предложи да вечерят в тихия ресторант „Таджикистан“, който се намираше на една пряка от спирка „Войковская“ на метрото. Ако шантажистката Лебедева беше напълно удовлетворена от тона на разговора и резултата от него, то на майора от милицията Каменская това не ѝ се хареса много. Тя знаеше, че „Войковская“ е съвсем близо до Академията на МВР, в сградата на

която се намираха няколко филиала на института — в това число и отделът, в който беше работила Филатова. Павлов явно целеше да провокира у нея страх да не бъде разпозната от някой от сътрудниците, които по това време си тръгваха от работа и на път за метрото минаваха край ресторанта. Това показваше, че измислената от Гордеев и Лесников комбинация не беше успяла да убеди напълно Павлов. В този момент Настя беше безкрайно благодарна на своя шеф, задето не ѝ беше разрешил да разпитва колегите на Филатова в института. Впрочем те едва ли щяха да разпознаят Лариса Лебедева.

От началото на деловата вечеря беше изтекъл почти час, а събеседниците все още не пристъпваха към главния въпрос. Всеки от тях чакаше противника си да направи първата крачка, за да може да се ориентира по нея какви са намеренията му. Павлов злорадо предвкушаваше как ще разобличи тази лъжкиня с приказчиците ѝ за туркоезично детство и с фалшивите ѝ документи. Настя пък си имаше своите съображения. Изготвеният от Володя Ларцев психологически портрет на Павлов ѝ бе позволил да си изработи план, опирайки се на тезата му, че: „По принцип не се стареа да мисли с един ход напред. След като държи в ръцете си коз, той е сигурен, че ще спечели играта. Ако разбере, че това изобщо не е коз, обърква се и дълго време не може да намери вярната линия. Не е критичен към себе си.“

На съседната маса двама мъже с ярко изразени скандинавски черти обсъждаха проблемите си. Единият от тях, красив флегматичен блондин, от време на време „бройкаше“ Лариса, което не остана незабелязано от Павлов.

— Онзи швед ви гледа като котка сметана — подсмихна се той.

— Датчанин — машинално го поправи Лебедева.

— Откъде знаете?

— Не знам, просто го чувам как говори.

— Вие знаете датски? — не скри учудването си Павлов.

— И датски също. И много други работи знам, Александър Евгениевич.

И така, първата крачка беше направена. В този момент Павлов изведнъж разбра какво го безпокоеше от самото начало на срещата им.

— Лариса, къде се дяна акцентът ви?

— Е, най-сетне — разсмя се тя. — Вие или не сте твърде наблюдателен, или сте безкрайно толерантен. Акцентът си го прибрах

в гардероба за някой друг път, засега не ми трябва...

— Искате да кажете, че...

— Именно, Александър Евгениевич. Евтина уловка, но вие се хванахте. И заедно със себе си повлякохте и вашия приятел Рудник. За всичко, което ми разказа, ще получа добри пари. Така че много съм ви благодарна.

— А животът със съпруга ви на Изток също ли е измислица?

— Разбира се.

— А майката туркиня?

— Александър Евгениевич — търпеливо започна Лебедева, — никога нищо нямаше да постигна, ако ви бях разказала истината за себе си. Нима не разбирате?

„Животът е пълен с изненади — рече си Настя. — През последните пет минути нито веднъж не излъгах. Говоря му чистата истина. И в същото време всичко това си е жива лъжа. Човек би могъл направо да откачи...“

— Мога ли да погледна документите ви?

— Не можете — спокойно отговори тя, гледайки Павлов в очите.

— Разбирам.

Той изпи на екс коняка си и посегна за цигара.

„Безсмислено е да я разпитвам — помисли си. — Сцената с разобличаването ѝ се провали с гръм и трясък. Лебедева беше на брифинга, значи има все пак някакви документи. После лично я посрещах до входа на министерството и я превеждах покрай постовия милиционер.“

— Поне името ви истинско ли е? Наистина ли се казвате Лариса? За фамилията не ви питам, но все пак трябва по някакъв начин да се обръщам към вас.

— Защо са тези въпроси, Александър Евгениевич? Нали не се каните да се жените за мен?

— Не мога да водя сериозен разговор с човек, за когото нищо не знам — настояваше Павлов.

— Какво да се прави, ще ви се наложи. Значи вие все пак се решихте да си поговорим. Радвам се. За да бъде разговорът ни делови и съдържателен, предварително ще ви обясня някои неща. Нали не възразявате?

— Слушам ви.

— Александър Евгениевич, аз се отнасям много сериозно към работата си. И бих ви помолила да не ме наричате шантажистка дори и в мислите си. Извличам информация, анализирам я и продавам резултата от този анализ. За всяка операция се подготвям щателно и педантично. Освен това аз съм коректна. Точно поради тази причина няма нито едно оплакване в милицията от моите, нека ги наречем, сделки. Така че веднага се откажете от надеждата да ме сплашите. Съдейки по това, че в момента ние с вас вечеряме заедно, разбирам, че моето предложение ви е заинтересувало. За да избегна излишни въпроси от ваша страна, ще ви кажа направо — ръкописът се продава отделно от информацията. Може би ви е необходим само ръкописът? Сто хиляди струва. Може пък ръкописът да не ви е необходим, но искате да разберете как е попаднал у мен и кой друг знае за това? Петдесет хиляди, и ще го научите. А двете неща заедно — за сто и четиридесет. Правя ви отстъпка. Сега бих искала да чуя вас.

— Да си призная честно, не бях подготвен за такава прямота. Откъде сте сигурна, че ще ви платя? И откъде тази увереност, че се страхувам от вас?

„Наистина откъде — помисли си Настя. — Само от предположенията, които от нищо не се опровергаха, но и от нищо не се потвърдиха. По дяволите, да не би да съм сбъркала? Не, дори той и да няма нищо общо с убийството, тази история с дисертацията не е чиста.“

Докато Настя Каменская бе разяждана от съмнения, Лариса Лебедева говореше:

— Съвсем не искам да се страхувате от мен, това изобщо не влиза в плановете ми. Не обичам напласените хора. Предпочитам да си имам работа с равноправни партньори, а не с жертви. Няма да ми платите? Ваша си работа. Ще си намеря друг купувач. Разберете най-накрая — аз не ви притискам и нищо не искам. Предлагам ви стока. Тя не ви интересува? Тогава защо сте тук?

— Вие ме интересувате, Лариса, и просто се възползвам от случая да ви видя. Това не ви ли е минавало през ума?

— Не. Щом с такава готовност ме изпратихте при Рудник, значи сте си направил някакви изводи. Самият характер на изводите ви изключва личен интерес към мен. Вие сте отговорен служител в МВР, а аз съм мнима чужденка, която събира политическа информация.

Нима сте толкова лекомислен? Само не ми казвайте, че сте си загубил ума по мен, поддавайки се на моя фатален чар. И така, защо сте тук?

— От любопитство. Никога не съм попадал в подобна ситуация.

— Прииска ви се да експериментирате?

— Да допуснем.

— Тогава идете при управителя, покажете му вашата служебна карта на полковник от милицията, извикайте патрула по телефона и ме арестувайте за шантаж. Какво ви пречи? Аз няма да ви се разсърдя. Ако постъпите така, ще знам, че в своя анализ съм допуснала грешка и вие сте невинен като младенец. Това си е мой гаф и за него аз ще си отговарям. Но имайте предвид, че нищо не ме заплашва. Вие ще им кажете, че ви шантажирам, а аз ще използвам вашето оръжие — че съм се влюбила безумно във вас и съм си измислила повод за среща. Вие не сте виждал документите ми, но ви уверявам, че те са напълно редовни. Ще ме закарат в участъка, ще ми се накарат и ще ме пуснат. Е, ще преживея неприятни мигове, но това ще бъде цената за допуснатата грешка в анализа. Рисковете на професията.

„Боже мой, правдива съм до безобразие. Та аз говоря съвсем искрено, особено за грешката в анализа. И за професионалния риск. Ама че ситуация!“

— И не забравяйте, Александър Евгениевич, че непременно ще ви попитат коя съм. А ако се окаже, че в документите ми пише нещо съвсем различно? Какво ще си помислят за вас редовите служители от милицията? Главен експерт от Щаба на Министерството ходи на срещи неизвестно с кого. А не дай си Боже, да се окаже, че съм регистрирана като проститутка или наркоманка. Не се ли притеснявате? Никак няма да е хубаво. Освен това непременно ще ви попитат с какво ви шантажирам. Така че не само на мен ще ми се наложи да преживея неприятни минути.

Павлов мълчеше, без да сваля поглед от тлеещия край на цигарата си. Беше принуден да признае, че е права. Трябваше да вземе някакво решение, но преди това искаше да си изясни какво знае тя. Да ѝ плати? А после? Сто и четиридесет хиляди щеше да намери, но каква бе гаранцията, че ще му се размине само с това. Ненапразно беше измислено правилото да не се плаща на изнудвачите. Ако се поддадеш и платиш веднъж, после цял живот ще ти висят на шията и ще те изнудват. А ако не ѝ платеше? Само да знаеше на кого се кани да

покаже ръкописа, ако откажеше да го купи. Би могъл да опита да плати само за информацията, а след това да решава според обстоятелствата. Ами ако го излъжеше? Как да провери дали е истина това, което ще му каже?

— Не мога да се доверя на думата ви — глухо изрече Павлов, без да вдига поглед. — Искам гаранции. Първо, трябва да бъда сигурен, че вие притежавате последния и единствен екземпляр на ръкописа, че не сте направила ксерокопия и че в бъдеще няма да ме изнудвате за пари. Второ, ако ви платя информацията за това, как е попаднал у вас ръкописът, искам да бъда сигурен, че ми казвате истината. И трето, искам гаранции, че тази информация ще я продадете само на мен.

— Големи претенции имате, Александър Евгениевич — усмихна се Лебедева. — Ще ви отговоря поред. Вие видяхте някои страници от ръкописа и се убедихте, че екземплярът е страшно блед. Дори и на най-добрия ксерокс от него не може да бъде направено копие. Що се отнася до гаранциите за достоверността на моята информация, то аз ви призовавам да използвате здравия си разум. Вече ви казах, че съм коректна. Ако постъпвах некоректно със своите контрагенти, ако нарушавах условията на сделките, отдавна да бях в затвора или на оня свят. За щастие още съм жива и свободна, това удовлетворява ли ви?

— Не знам — въздъхна Павлов. — Не съм свикнал да разисквам такива проблеми. Трябва да помисля.

— Помислете — кимна тя. — Колко време ви е нужно? Ден? Два?

— Пет... Или по-добре — седмица. Все пак ако се реша на тази м-м-м... сделка, ще ми трябва време да уредя финансовия въпрос.

— Съгласна съм. Нека да бъде седмица. Но това е максимумът, който ви отпускам. Или плащате, или стоката отива при друг купувач.

— При кого? — не издържа Павлов.

— Гълъбче, та вие сте мошеник! — високо се изсмя Лариса. — Ако ви кажа на кого ще предложи стоката, веднага ще извлечете половината, ако не и цялата информация, която оценявам на петдесет хиляди. Да не възнамерявате да я получите безплатно? Знаете ли — добави сериозно тя, — струва ми се, че сме идеална двойка и се заслужаваме един друг. След като приключим преговорите, много е възможно да ви направя делово предложение за съвместна работа.

— Как си позволявате! — задъха се Павлов от негодувание.

— Недейте, Александър Евгениевич — меко каза Лариса, слагайки длан върху ръката му. — Нали ви предупредих, че се отнасям към работата си много сериозно. Аз не блъфирам. Никога. И щом ви казвам, че се заслужаваме един друг, значи имам своите основания за това. А за нивото на моя професионализъм можете да съдите по епизода с Рудник.

Павлов рязко издърпа ръката си.

— Как ще ви намеря?

— Ще ви звънна след седмица.

— А ако взема решение по-рано?

— Добре, ще позвъня след три дни. Мога и всеки ден да ви се обаждам, ако желаете. Само не правете детска градина, все едно няма да ви дам телефона си. И не се пресилвайте да търсите телефон с регистриращо устройство, ще ви се обаждам от уличен автомат.

Лариса говореше все така меко, гласът ѝ беше нисък и потаен, а усмивката ѝ — нежна и топла. Но Павлов имаше чувството, че ледени пръсти са се впили в гърлото му.

* * *

И седмицата започна да се точи — може би най-трудната в живота на Настя Каменская. Живеейки в чужд апартамент, лишена от възможността да води обичайния си начин на живот, тя се измъчваше от тревога и несигурност, умираше от страх всеки път, когато излезете на улицата. С Гордеев разиграваха комбинацията, в резултат на която убиецът трябваше да се появи около Лариса или дома ѝ. На мястото, където бе станало убийството на Филатова, експертът Зубов беше намерил някои улики, които не можеха да допринесат за откриването на убиеца, но биха позволили идентифицирането му. С други думи, ако хванеха поръчковия убиец, с помощта на уликите щяха точно да определят бил ли е този човек в дома на Филатова в нощта на убийството. Независимо от задържането на Дима Захаров на местопрестъплението, Зубов — вечно намръщен, мълчалив и невероятно инатест, неподдаващ се нито на внушение, нито на уговорки — реагира на топлия чайник по единствения възможен начин: ако някой предварително е чакал убитата, трябва да се намерят

следи от това чакане. Малките горни прозорчета в жилището на Филатова били отворени, но минало съвсем малко време след излизането на убиеца. С опитно око Зубов огледал стаята, многогодишната практика му подсказвала, че ако все пак нещо е останало, то това най-вероятно са миризми, микрочастици от кожа и косми, попаднали в мъхестата тъкан по горната част на облегалката на фотьойла. Тези микрочастици не принадлежали нито на Ирина, нито на баща ѝ.

Да се намери престъпникът сред многомилионното население на Москва по такива улики, беше невъзможно, но ако се появеше конкретен заподозрян... Точно такъв заподозрян се опитваше да примами Гордеев с „живата стръв“ — Лебедева.

Разчитаха на това, че Павлов ще бъде принуден да се възползва от услугите на същия човек, който беше убил Филатова. За да се оправдаят техните разчети, трябваше да се конструират ред условия — Павлов трябваше истински да се уплаши от Лариса Лебедева, но в същото време не биваше да моли никого да го свърже с наемен убиец. Трябваше да се възползва от връзката, която вече имаше. Съдейки по това, че той е могъл да прибегне до услугите на поръчков убиец от най-висока класа, можеше да се предположи, че сред познатите му има представител — а може би не само един — на престъпния елит, който е осъществил тази връзка. Или това беше същият човек, от когото Александър Евгениевич толкова се е страхувал, че му се е наложило да премахне Филатова, или не бе. Шансовете бяха петдесет на петдесет. Ако бяха различни хора, то надежда, че Павлов ще прибегне до услугите на същия убиец, почти нямаше. Просто щеше да поиска друга връзка и това във всички отношения би било разумно. Но ако все пак това бе човекът, от когото толкова се страхува, Павлов не би търсил помощ от него, защото ще трябва да си признае греховете. В този случай възможността да се появи точно убиецът на Филатова, ставаше реална. Или всичко, или нищо.

Така беше представена задачата пред сътрудниците от Отдела за борба с тежките престъпления срещу личността. Но самият Гордеев възнамеряваше да изиграе играта още по-хитро. За тази си цел той реши да използва Настя, с която от момента на излизането ѝ от ресторант „Гаджикистан“ можеше да се свързва само по телефона.

— Анастасия, ще ти продиктувам някои неща, само те моля нищо не записвай. Хирург, Бурят, Гал, Италианец, Карден, Блек. Запомни ли ги? Това е за развлечение, да не скучае мозъкът ти. Опитай се да свържеш всеки един от прякорите с вероятния убиец на Филатова.

— Добре — объркано отвърна Настя. — Ще се опитам.

Тя с раздразнение погледна отражението си в огледалото. Образът на Лебедева ѝ беше противен до скоминяване. От дебелия слой грим — при това и в такава горещина — кожата ѝ се беше покрила с пъпки и петна. Не смееше да използва сънотворни, за да запази за през нощта бързата си реакция и яснотата на мислите си, но от безсънието я болеше главата и се чувстваше отпаднала. Ситуацията привидно беше в мъртва точка, но можеше да избухне всеки момент. По тази причина дори и в квартирата си Настя трябваше да изглежда като Лебедева и всяка сутрин прекарваше часове пред огледалото, гримирайки се и навивайки боядисаната си коса. Дори и нощем трябваше да оставя част от грима си, в случай че ѝ се наложеше да посреща някой „посетител“. Искаше ѝ се да си поговори с Гордеев относно тези „случайности“, но нямаше възможност. Смяташе, че би било далеч по-просто всичко, ако се „подхвърли“ на Павлов адреса ѝ и спокойно да се чака поръчковият убиец. Но Гордеев упорито правеше Лебедева невидима, по-скоро неуловима, жена без име и адрес. Ако планът им сработеше, това щеше да създаде на Павлов или на наемника допълнителни проблеми да установят ако не самоличността на шантажистката, то поне адреса ѝ. А това означаваше, че всеки момент на вратата можеше да звъне или някой „електротехник“, или „дърводелец“, или просто „младеж, който търси Катя: Не живее ли тук? Извинете“. Съвсем не беше задължително това да бъде убиецът, можеше да бъде всеки, на когото са платили да провери в кой апартамент живее красавицата с дълги крака, рижокестенява коса и кафяви очи. Разбира се, това причиняваше на Настя много неудобства, карайки я двадесет и четири часа в денонощието да се въплъщава в образа на Лебедева, но като се ядосва на Колобок половин ден, оцени замисъла му, по-точно другата задача, която той се опитваше да реши по този начин.

Запаметявайки шестте прякора, които бе получила от шефа си, Настя се разхожда безцелно известно време по стаите, а после се зае да

си създава работно място: чиста маса в кухнята, силно кафе, цигари, шест листа със заглавия, които на пръв поглед нищо не означаваха.

Отпи от кафето си и притвори очи.

„Хирург... Карден... Обича да се облича с модерни дрехи? Или самият той е художник моделиер? Бурят... По месторождението? По външността? Блек. Нищо не ми идва на ум. Набор от звуци или в превод от някакъв език има смисъл? Италианец... Прилича на известен киноактьор? Учил е италиански? Темпераментен брюнет, но не от кавказки тип?“

Настя методично си повтаряше неразбираемите прякори, сваляше пласт след пласт възможните обяснения и асоциации, започвайки от най-повърхностните и свършвайки с абсолютно алогичните, нямащи никакъв смисъл. В един момент усети познатия хлад в стомаха, но не успя да установи в отговор на каква мисъл бе възникнал. След няколко минути всичко се повтори, обаче Настя пак не успя да фиксира мисълта си. Това дори не беше мисъл, а мимолетно движение на подсъзнателно ниво. Започна да се дразни. Чуждата обстановка и принудителното преселване нарушаваха всичките ѝ планове. Гърбът я болеше, а нейният добричък Льоша го нямаше да ѝ помогне. Не си доспиваше, нервничеше, чувстваше се зле — и ето го резултатът. Не беше в състояние да реши аналитичната задача. Всъщност работата не беше в това, че не може да реши задачата — на света имаше и много други задачи, които Настя Каменская не беше в състояние да реши — а в това, че решение имаше, беше сигурна, усещаше го по познатите спазми в стомаха си, но за пръв път в живота не ѝ се удаваше да го измъкне на нивото на съзнанието си и да го формулира. Изглежда наистина не я биваше за оперативна работа, щом в условията на физически дискомфорт мозъкът ѝ буквално отказваше да действа. Ненаправно колегите ѝ се подиграваха и злобееха зад гърба ѝ. Сигурно всеки би могъл да работи като нея, седнал спокойно в кабинета си. А ето че щом ѝ се наложи да порботи като всички оперативни работници, не можеше да направи нищо. Всичко беше безсмислено. Всичко бе напразно. Щеше да провали цялата операция. Колко усилия отиваха на вятъра...

Настя сви колене към гърдите си, опря чело на тях и горчиво заплака. Майорът от милицията Каменская седеше в чуждата кухня в твърде фриволно неглиже, което в случай на посещение трябваше да

подчертае дългите ѝ крака, и оплакваше своята работа в криминалното следствие, готова още утре да признае, че не може да се справя със задачите си.

Внезапно сякаш някой я докосна с вълшебна пръчка и сълзите ѝ пресъхнаха. Размазвайки по лицето си потеклия грим, Настя бързо отиде в една от стаите и мълчаливо започна да се взира в полиците по стените. Внимателно и подробно разгледа всичко, което имаше на тях — книги, дреболии, снимки — неща, които обикновено се слагаха на такива места. После се намръщи, пое си няколко пъти дълбоко въздух и рязко го изпусна, за да спре треперенето на ръцете си и сърцебиенето.

Приближи се до телефона.

— Виктор Алексеевич, ключовете ми у вас ли са? Нека някой да отвори моя сейф, на долното рафтче са снимките от жилището на Филатова.

Докато чакаше да ѝ позвънят, още веднъж огледа библиотеката на Гордеев-младши, търсейки някаква енциклопедия. Не намери нищо подходящо, но за щастие имаше много книги по древна история. Като ги прелисти набързо, Настя се спря на първи том от „История на Франция“, намери страницата, която ѝ трябваше, и седна до телефона. Когато ѝ се обади Миша Доценко, зададе му само няколко въпроса, на които той отговори, гледайки една от снимките. Сега Настя вече знаеше кой от шестимата може да е бил в жилището на Филатова. Сигурна бе, че не греши. Вдигна слушалката и телефонира на Гордеев.

* * *

Гордеев слезе на спирка „Трудовая“ и тръгна не по насипаната с чакъл алея, която като дъга опасваше вилното селище, а по едва забележима пътечка, обрасла с трева. Вилите в тази зона бяха известни, „генералски“, разположени върху обширни терени, където, освен зеленчуковите градини имаше малки горички и тенискортове.

Виктор Алексеевич отвори портичката и покорно се спря, очаквайки появата на стопанина. Той добре познаваше вилата и знаеше, че ако влезе без знанието и поканата на домакина, ще му се наложи да се срещне най-напред с един породист доберман, а после —

с докторите, че и със самия Господ Бог. Виждайки показалата се на верандата позната побеляла глава, Гордеев навреме се сдържа да не му махне с ръка — кучето не обичаше и това — и тихичко, пак съобразявайки се с нрава на добермана, извика:

— Евсей Илич! Аз съм, Гордеев!

Възрастният мъж бавно слезе по стълбичките и се запъти към госта. Като се приближи, изненадано проточи:

— Я виж ти, наистина си Гордеев! Защо си дошъл? Нали се разбрахме, че докато не събереш цял вагон доказателства срещу мен, кракът ти да не е стъпил тук. Събра ли?

— Не — призна си полковникът.

— Омитай се тогава! — твърдо отсече Евсей Илич и се наклони да се прибере.

— Дойдох да си върна дълга.

Евсей Илич се спря и бавно, много бавно се обърна.

— Не съм ти давал нищо, Гордеев. Казах ти — омитай се.

— Спасихте ми момчето.

— В такъв случай той ми е задължен, не ти. С теб нямам никакво вземане-даване, Колобок. И няма да имам.

Това пренебрежително „Колобок“, излязло от устата на Евсей Илич, сякаш с лайняна длан зашлеви плесница на Гордеев. Лепнали му бяха този прякор преди много години, но дори и старият Голубович никога не го наричаше така в очите. А ето че този снажен, с цяла глава по-висок от Гордеев, як въпреки годините си, професионален престъпник Евсей Илич Дорман, нееднократно осъждан в младостта си, а през последните десет години официално оттеглил се на заслужена почивка, си го позволяваше. Дорман беше извършил много глупости и грешки, но към шестдесетата си година беше стигнал до извода, че трябва да стои далеч от милицията. Това беше неговата официална „доктрина“, но на никого не поясни дали се е научил да живее, без да нарушава закона, или се е научил да пристъпва законите така, че да продължава да си живее спокойно. Миналата година на вилата му момчета на Гордеев провеждаха акция за задържане на двама въоръжени престъпници и Дорман, поддавайки се на някакъв внезапен и необясним порив, беше спасил Юра Коротков от сигурна смърт. Гордеев, който лично ръководеше задържането, вече мислено се беше простил с Юра, разбирайки, че жив няма да се измъкне. Тогава

Дорман с лекота беше доказал своята неосведоменост за дейността на престъпниците, не можаха да му лепнат обвинение за укривателство, пък и честно казано, отчитайки помощта му за спасяването на Коротков, не се стараеха чак толкова.

Гордеев познаваше Дорман от дълги години, отношенията им бяха сложни и напомняха повече дружелюбна война, отколкото войнствен мир.

— Почакайте, Евсей Илич — почти безнадеждно изрече полковникът. — Не е честно.

— Така ли?

Дорман се върна при него.

— Интересно. Да не си дошъл да дискутираме на философско-етични теми.

— Връзвате ми ръцете — твърдо и уверено каза Гордеев.

Това беше шанс да заинтригува Дорман, понеже към въпросите за честта той се отнасяше с някаква болезнена чувствителност.

— Прекрасно разбирате, че момчето, на което спасихте живота, никога няма да ви уличи в нищо. Много млад е още, няма да му стигнат силите. А аз мога, стига да поискам. Но как да го направя, като съм ви задължен? Аз бях разработил плана за задържането, аз ръководех акцията, в която то едва не загина — моя си е вината, моя си е грешката, мое е недоглеждането. Ако се беше случило непоправимото, цял живот нямаше да си го простя, до гроб щях да се измъчвам. Вие ме избавихте от това, помогнахте ми и се чувствам ваш длъжник. Не искате да говорите с мен? Това значи, че аз никога няма да мога да събера цял вагон доказателства срещу вас. Съвестта ми няма да го позволи. Може и грешно да съм устроен, но съм си такъв. И какво? По-рано воювахме честно — вашият майсторлък срещу моя. А сега? Вашата хитрост срещу моята съвест?

Монологът излезе убедителен и Евсей Илич омекна. Щракна с пръсти да успокои кучето, което Гордеев нито виждаше, нито чуваше, и с подканващ жест поведе госта си към вилата, потънала в разкошни цветни лехи. Дорман не обичаше физическия труд, не признаваше „ровенето в земята“, имаше си достатъчно пари, за да си купува плодове и зеленчуци от пазара, а на вилата си, където живееше през цялата година, отглеждаше само цветя, които обичаше още от детските си години. Е, за тях се грижеше една жена от селото, тъй като Дорман

беше мързелив, но пък обичаше красотата и беше готов да си плаща за нея.

Седнаха на просторната веранда край голяма кръгла маса и той сухо каза:

— Не съм те канил на гости, затова няма да ти предложи чай. Говори.

— През нощта срещу тринадесети юни в Москва беше убита една жена, сътрудник на милицията. Убийството беше замаскирано като нещастен случай, токов удар. Но беше замаскирано неумело, грубо, просто очевадно. Убиецът беше оставил много следи. Нещо повече, пренебрегвайки всякаква предпазливост, беше допуснал да го видят. Имаме свидетел, който е готов да го разпознае. Но най-важното е, че този убиец е станал бърбърив. Остарява и нервите му не издържат. Вече ни е известен прякорът му — Гала. Живее в Ленинград, тоест Санкт Петербург. Не знам за кого тази информация може да се окаже полезна, пък и не искам да знам. Но съм сигурен, че ще се намерят хора, които ще ви бъдат благодарни, ако ги предупредите, че Гала вече си е изпял песента, губи си квалификацията и предпазливостта. През всичките тези години за пръв път е възбудено углавно дело по убийство, извършено от него, затова ще го търсят, докато го намерят, и ще му лепнат всичко, което е оставил на местопрестъплението. В случая виждам два изхода. Или да ни се даде възможност да приключим делото, разполагайки с убиец и сигурни доказателства срещу него, като по този начин ще спасим Гала, или да ни предадете Гала с най-малки загуби за вас. Това е.

Евсей Илич мълча толкова дълго, че Гордеев се изплаши.

Най-после Дорман разплете пръстите си, на които бе опрял брадичката си, почука по масата с тях и гризна със зъби долната си устна. Влажните му изпъкнали очи обходиха лицето на Гордеев, след това и закръгленото му тяло. Устните му, дори и на тази възраст запазили резките си очертания, се разтеглиха в насмешка.

— Е, добре, Гордеев, изкара си чая. Почакай малко, ей сега ще се върна.

Оставайки сам, Виктор Алексеевич почувства как душата му се отпусна. Дори не беше усетил колко е напрегнат.

Докато пиеха чай, разговорът потръгна по-леко.

— Жал ми е за теб, Гордеев — говореше Евсей Илич, разбърквайки с лъжичка сладкото в кристалната си купичка. — На такива като теб системата им извива ръцете, спира ви кислорода и при това иска от вас да работите, да давате резултати, да постигате успехи. Замислял ли си се някога каква хитра гадина е измислила вашата милиционерска система? Сигурно милиони рушвет са й дали на тази гадина, за да измисли правилата, по които сега живеете. Вие сте длъжни да докладвате за всяка своя стъпка. За да започнете да следите мен, известния в цялата страна престъпник Евсей Дорман, вие трябва цял куп рапорти и разни други справки да изпишете. Докато ги съчините, докато стигнат по предназначение, аз мога чак в Австралия да стигна. И кой глупак го измисли да ходите високо подстригани и прилично облечени? Ако милиционерът патрулира на улицата в униформа — тогава да, нека да бъде подстриган. Но ако той е опер^[1], детектив, по този начин му окачвате етикет, на който с еднометрови букви пише: „Граждани, внимавайте, аз съм ченге“. Кой измисли милиционерите да получават такава заплата, че с нея да не могат да си купят нито жилище, нито кола? Не знаеш ли? Аз пък знам. Всичко е било специално измислено, за да се осигури изтичане на информация. За да могат винаги да знаят кой с какво се занимава, кой къде заминава, кой кого следи. За да могат да ви държат под контрол и навреме да ви затварят устата, ако си пъхнете носа, където не ви е работа. За да не можете сами да си купите жилище, а да зависите изцяло от добрия чичко. За да не можеш ти с своята собствена кола да се мотаеш из града и да разкриваш престъпления, а да се молиш за служебната, за да знаят и те къде и защо заминаваш. Пък и да те поунижат, докато се молиш за колата, та да не си забравяш мястото. А отсега нататък въобще те очаква страшен живот.

— Защо? Струва ми се, че по-страшно няма накъде.

— У-у, гълъбче, има накъде, и още как има. На мястото на тези хитроумни гадове дойдоха нови, които са намислили да строят правова държава и да установяват пазарни отношения. Това е такъв абсурд, а вие преглъщате мълчаливо и търпите. Как ще работиш оттук нататък ти, Гордеев? При тези пазарни отношения, при тази комерсиализация и прочие големи пари всичките ти детективи ще се разбягат, кой ще остане при тия мизерни милиционерски заплати. Кой? По-глупавите, мързелите, смотаните, с една дума — баластът. Ще останат и тези,

които или работят за нас, или са свикнали да вземат подкупи, тоест тези, които и при вас са си добре. И младите, които сега излизат от институтите и които още нищо не умеят. А щом се понаучат на някои неща, или в първата група — на търговците, ще попаднат, или в третата — на рушветчиите. А ако не се научат, ще останат във втора група — на тъпаците и смотаняците. Такъв естествен подбор ви чака, Гордеев. И успоредно с тази радостна перспектива вие се хващате да строите правова държава. Прокурорите ви надзирават, не ви разрешават да арестувате. Адвокатите защитават от момента на задържането. Съдиите не пращат делата за доразследване, а произнасят оправдателни присъди. Райски живот! За нас. А за вас — низ от мъчителни кошмари. За да влезеш в тези райски градини, трябва да умееш да работиш. А кой при вас ще умее да работи, отчитайки гореописания процес на дислокация на силите? Дори и да беше искал някой да предизвика криминална катастрофа в страната, нямаше да може да я измисли по-умно. Ето защо ми е жал за теб. Свестен човек си ти, Колобок, умен и честен. Такова съчетание рядко се среща. Но ще те изядат. Колко ти остава до пенсия?

— Навърших стаж. Мога да напусна.

— И не напускаш? Какво пък, уважавам решението ти. Макар че на мен самия, както се досещаш, би ми било далеч по-спокойно, ако се пенсионираш. Искаш ли да ти кажа истината, Гордеев? Страх ме е от теб. От всички ченгета, които съм срещал през живота си, само ти ми се опираш. Като си идеш, ще си отдъхна. Може пък на стари години да извърша престъплението на века — голямо, красиво, изящно. Защо се смееш?

Дорман лукаво се подсмихна и си сипа още сладко.

— Мислиш си, че съвсем съм откачил? Може пък да ми се е приискала слава. Всички да казват: не можем да се мерим със стареца Дорман. Добре де, шегувам се. Ще си доживея живота кротко.

— Направи ми тази услуга — шеговито рече Виктор Алексеевич.

* * *

Пътувайки към Москва в мръсната, полутъмна електричка със счупени стъкла и съдрани седалки, Гордеев си мислеше за казаното от

Дорман. Ако следваше неговата логика, излизаше, че той би могъл да хване само този престъпник, когото му разрешат да хване. А не бе ли така в действителност? Звучеше чудовищно, но нищо не го опровергаваше. Примери колкото щеш. Мислеше си също, че добре бе направил, когато през 1987 г. бе започнал да изработва свой стил на ръководство в отдела. Още щом се заприказва за правова държава, той вече знаеше какво ще стане. Без да са успели да усвоят идеите, ще бързат да ги прилагат на практика. Време за натрупване на опит нямаше. А трябваше първо да се подготви ново поколение учители и да им се даде време да си обучат учениците — поне двадесет години бяха необходими. Тогава бе решил, че щом не можеше да има петнадесет детектива, може да има петнадесет талантиливи човека, но всеки с различен талант. За да се получи накрая един добър професионален екип.

Полковник Гордеев не можете да търпи определението „универсален“. Той считаше, че тази дума няма никаква стойност и изобщо всичко универсално си е една голяма лъжа. От друга страна, беше твърдо убеден, че добър началник е не този, у когото всички хора от отдела работят еднакво добре, а този, при когото всеки се занимава с това, което умее да върши най-добре, и така допринася много повече за общата работа. По онова време Гордеев беше подложен на унищожителна критика и гонения заради тези си възгледи, но колкото по-силно го удряха, той също като гумена топчица — по-високо подскачаше. Сам набираше сътрудниците си, всички бяха с добра школовка и притежаваха някакъв талант, който работеше за благото на целия отдел. Коля Селуянов например притежаваше удивителна зрителна памет, запомняше лица и маршрути мигновено и задълго. Освен това в детските си години беше мечтал да стане строител — кой знае защо именно строител, а не архитект — познаваше Москва като дланта си, с всичките ѝ затънтени дворчета и улички. Миша Доценко пък по всеобщо признание беше незаменим в работата със свидетелите, особено когато се налагаше да накара човек да си спомни нещо или да раздели това, което наистина се е случило, от това, което му се е сторило. Володя Ларцев беше психолог по образование, при това висококвалифициран, а милиционерската наука я изучаваше, така да се каже, в движение.

Този своеобразен подход при окомплектуването на отдела позволи на Гордеев да започне да се учи, както той се изразяваше, „да живее в условията на правовата държава“, тоест да издирва престъпниците и да намира доказателства, без да прилага старите изпитани методи, чието сплашващо въздействие беше добре известно. Към тях спадаха и физическото въздействие, и задържането в килия, и разни други подобни. Без използването на такива методи беше станало невероятно трудно да се работи, но затова пък сътрудниците му започнаха прекрасно да се разбират със следователите и прокурорите, които нямаше за какво да се хванат. Гордеев знаеше, че в очите на много хора изглежда смешен, че усилията му предизвикват у тях само раздражение и недоумение. Разбираше, че е в положението на грохнал кон, когото не убиват само защото все още кой знае как успява да дава добри резултати и да разкрива престъпления. Такова отношение беше унижително и Колобок нерядко бе изживявал моменти на дълбоко унижение и отчаяние. Но той знаеше, че ще настъпи утре и неговите идеи ще докажат правотата си. И дори това утре да дойдеше чак след три години, след пет, даже след десет, неговите момчета, неговите сътрудници, които с толкова любов и внимание беше подбрал, пак щяха да умеят да работят и да бъдат професионалисти. Само да издържат, само да не се разбягат, както бе предрекъл Дорман. Още година-две и вече би могъл да остави отдела на своя заместник. Имаше още двама човека, които можеха да го заменят. Само да им стигнеха силите да изтърпят сегашния гладен период на отчаяние и безнадеждност. Пък и още поне мъничко да се понаучеха...

* * *

Тази седмица беше мъчителна и за Юра Коротков, който без особен успех се мъчеше да приведе емоциите си в съответствие с реалния живот. Засега не му се удаваше. Десети юли се приближаваше с всеки изминал ден все по-бързо и по-бързо, а пожарът, бушуваш в душата му, не стихваше. Беше се влюбил до уши и нищо не можеше да направи. Между другото, Люда Семьонова не беше първото увлечение на Коротков, откакто беше женен, но предишните бяха му се разминали без такова замайване и изместване на акцентите. От

книгите и филмите той си бе изградил твърдото убеждение, че не трябва да се смесва любовта с привиденията, че привиденията рано или късно преминават, трябва само да се въоръжиш с търпение и да се постараш да не правиш глупости през този период. Но да се бори точно с това привидение, на практика се оказа доста трудно. И защо трябваше да му се случи точно когато работеха над толкова сложно дело! Юра усещаше, че изпуска от контрол живота си.

Ако Людмила се държеше някак по-различно — да беше предизвикала кавга или поне да мърмореше, или да демонстрираше недоволство от нещо! Но не би — тя беше именно такава жена, за каквато тайничко си мечтаеше всеки детектив.

„Невинаги съм била такава — бе обяснила на Коротков. — Докато работех като следовател, какво ли не изтърпях от мъжа си. След това разбрах, че бракът с милиционер е изпитание, което не всеки може да издържи. Вашата работа е мръсна, да, да, именно мръсна, тя се гради върху лъжа, недоверие, хитруване, компромиси. Не може и да бъде друга, та кой престъпник ще си окачи табела, че е такъв. На вас са ви нужни особени жени, такива, които биха ви помагали да се отърсите от тази мръсотия, а не всяка вечер да си лягате с нея.“

След решаващия разговор между Настя и Павлов в ресторанта с обединените сили на Гордеев и Захаров се извършваше постоянно наблюдение както на сградата, където пребиваваше Лебедева-Каменская, така и на главния експерт. Настя добросъвестно звънеше всеки ден в министерството и с гласа на Лариса любезно се осведомяваше дали Александър Евгениевич е приел предложението й. Павлов все още не беше решил, но една вечер се бе срещнал с niskия мургав и очилат мъж. Когато показаха снимката му на Коротков, той си спомни, че го е виждал на погребението на Филатова. Да се установи самоличността на непознатия с очилата, не беше трудно, тъй като той не се криеше от никого.

Никакви странични наблюдатели не бяха забелязани край апартамента, в който беше настанена Настя. Когато останаха два дена до изтичането на едноседмичния срок, всички бяха паднали духом. Изглежда капанът им не бе сработил. Павлов не знаеше адреса на Лебедева, освен ако някой от неговите хора не я беше проследил от ресторанта. За маршрута „ресторант-квартира“ отговаряше Селуянов, а

той бе готов да заложи главата си, че тогава никой не е проследил Лебедева. За това можеха да се доверят на Коля. Ако Павлов започнеше да действа по предвидената от Гордеев схема, той би трябвало да покаже шантажистката на убиеца. Нямаше друг начин убиецът да я намери. По замисъла на Гордеев този „сгледа“ трябваше да изиграе и ролята на сигнал, че Гала е в Москва. Другото беше техническа работа — сред множеството хора, намиращи се около мястото на „сгледата“, а също и около дома на Лебедева, да разпознаят Гала и да го задържат. Само на пръв поглед това изглеждаше лесно. Никой от оперативните работници нямаше дори и бегла представа как е организирана системата за връзка и повикване на наемниците. Никой не можеше да гарантира, че самият изпълнител ще установи самоличността и адреса на бъдещата жертва, а не някой специален помощник, извършващ черна работа за „маестрото“. Ако избързаха, можеха да хванат не този, който им трябва, а истинският убиец веднага щеше да изчезне като призрак на разсъмване. И втори път нямаше да успеят да го примамят.

Точно на тази плоскост бе базиран и замисълът на Гордеев, за който се беше досетила Настя. Ако бяха подхвърлили на Павлов адреса на Лариса, значително биха опростили задачата му. А Гордеев искаше да види как ще протече издирването на рижата журналистка. Беше му интересно да разбере дали в тази хитра система съществува разпределение на работата, кой и как я изпълнява. Дори и да не хванеха убиеца, от операцията щеше да има полза — щяха получат информация за тази криминална област, с която досега не им се беше случвало да се сблъскат. А такава информация щеше да им потрябва. Разбира се, Гордеев не споделяше на глас тези свои мисли, за да не се разочароват хората му, пък и да не стане за посмешище в очите на ония, които не го обичаха — бива си го, значи, наумил си да си прави експерименти с научноизследователска цел за смях на кокошките! Но дълбоко в душата си Виктор Алексеевич усещаше, че това разузнаване бе не по-малко важно от задържането на Гала. Много хора бяха забравили, че преди да обявиш война, трябва да проучиш врага си. Само един човек на този свят можеше да го разбере. Само тя, Стасенка, би предпочела информацията за системата на елитните поръчкови убийци, дори и с риск да изпуснат убиеца на Филатова. Само тя умееше като него да гледа напред и надалеч.

На шестия ден Павлов все още не беше „узрял“.

— Утре ще ви се обадя за последен път, Александър Евгениевич, имайте го предвид. Не обичам наплашените хора, но още по-малко обичам нерешителните. Вие ми измъкнахте цяла седмица, която бих могла доста по-добре да оползотворя.

Павлов се колебаеше.

— Може би като компенсация за изгубеното време ще се съгласите да обядвате утре с мен? Независимо от решението, което ще взема.

— А, не — хладно отвърна Лариса. — Обядът ще се състои само в случай на съгласие от ваша страна. И без това загубих доста време с вас.

— Добре! — Гласът на Павлов внезапно стана твърд. — Считайте, че съм взел решение. Ще ви чакам утре към три пред „Елисеевския“.

— В пет — измърка доволната Лариса. — В два имам час при фризьора си, няма да успея за три.

— Добре, в пет да бъде. До утре.

Настя внимателно остави слушалката и замислено се загледа в телефона. „*Нима вече е пристигнал?*“ — мина ѝ през ума.

---

[1] Оперативен работник, жарг. — Бел.ред. ↑

ДЕСЕТА ГЛАВА

Той наистина пристигна. И още в първата минута усети нещо недобро. Този път беше различно. Нямахме я уговорената среща за предаване на поръчката, липсваше и ясно формулирана задача. Имаше само един телефонен номер, на който трябваше да се обади в определен ден и час. Гала се обади. Мъжът, с когото разговаря, седеше думите със заповеден тон. Адреса и фамилията не знаел, можел само да му покаже човека. Гала се опита да възрази, че не работи при такива условия. Единак е, няма помощници, а да се заеме сам с всичко, е твърде опасно. Тутакси надменният възложител започна да му крещи, че изобщо не умеел да работи, че по предишния случай са възбудили дело, че милицията разполагала с отличителните му белези, а той се правел на велик майстор. Да правел каквото му се заповядало, нали затова му плащали. Трябвало да проследи жената и да я премахне. И непременно да вземе от нея четвъртия екземпляр на ръкописа.

— Точно така, мили мой, същия този ръкопис, който ти не можа да намериш предния път. Явно лошо си търсил. А може и да си го намерил? А? И сега заедно с тази женска искате да измъкнете от мен парици? На никого още не съм казал, но имам мно-о-го силни подозрения. Ако се опиташ да ми диктуваш условията, ще се обадя на когото трябва и ще му кажа, че своеволничиш и излагаш на опасност всички ни. При това, и работата ти не е чиста. Така че недей да се перчиш, а си оправяй грешките.

Гала не очакваше такова развитие на нещата.

— Станало е някакво недоразумение — спокойно рече той.

— Слушай сега — поомекна малко събеседникът му. — Утре сутринта между седем и половина и осем нула-нула ще разхождам кучето в градинката пред метростанция „Краснюю ворта“. Ще ме видиш. В пет се срещам с нея пред „Елисеевския“, след това ще я заведа на ресторант. Нататък — грижата е твоя. Когато си готов, звъни ми на този номер, ще се договорим за хонорара. Това е.

Гала се задушаваше от гняв. Никога и на никого не беше позволявал да му крещи и да му говори с такъв каруцарски тон. Всичко се рушеше, ето че и в горните ешелони се бе промъкнала такава измет. По-рано възложителите бяха уверени в себе си, спокойни и пестеливи на думи, а не като този истерик. Но ако се елиминира емоцията, какво оставаше? Упреци за недобре свършена работа. Тях Гала ги отхвърли веднага. Разбра, че се е натъкнал на човек, който цял живот е бил началник. Добре познаваше тези методи за оказване на натиск върху подчинените. Не, Гала беше сигурен в себе си. Той много добре си спомняше всички разчети по предишната поръчка. Беше си тръгнал от жилището през нощта в петък срещу събота, Филатова би трябвало да отиде на работа чак в понеделник, но ако не отидеше, не биха я търсили още същия ден, щяха да го минат за отсъствие — сред научните работници това беше нещо обичайно. В дома ѝ биха я потърсили най-рано във вторник, а дотогава всички миризми щяха да са изчезнали. Той помнеше, че бе оставил горните прозорчета отворени. Любовник едва ли би се появил — щом не вдига телефона, значи не си е вкъщи. Защо тогава са завели дело? Сигурно имаше някаква друга причина, но Гала нямаше никаква вина за това. Може работата да е във възложителя? Около него да са започнали душат? Може милицията да го подозира в нещо, а той да е бил свързан с убитата? Сигурно бе така. Но в такъв случай защо правеше втора поръчка, при това след по-малко от месец? Да не е полудял? Да се извика „изпълнител“ в същия град, в който разследват направено от него убийство, не беше разрешено. Още повече че сегашната поръчка явно бе свързана с предишната, щом ставаше дума за същия ръкопис. Той можеше да се закълне, че ръкописът го нямаше в жилището. И картоните, които му бяха поръчали да търси, също ги нямаше. Затова пък имаше нещо друго...

На следващата сутрин Гала отиде пред „Краснюю ворта“ и без затруднение разпозна мъжа с бултериера, но вместо да си тръгне, остана. Проследи го до дома му, а след няколко минути — до работното му място. И макар че предния път заявката му беше дадена от друг човек, Гала не се съмняваше, че истинският възложител и в двата случая бе този солиден, добре облечен мъж, който уверено изтича по стълбите, показва служебния си пропуск и влезе в

Министерството на вътрешните работи. Това беше неприятно. Но пострашното предстоеше.

Като поразмисли, Гала реши да се възползва от връзката за екстрени случаи. Нямаше право на своя глава да изостави работата и да отпътува от Москва — дисциплината в организацията беше желязна. А повече от очевидно бе, че не бива да се захваща с тази поръчка.

Екстрената връзка беше сложна, но затова пък сработваше бързо и само след час и половина Гала вече говореше с човека, който трябваше да му разреши да си замине. Но стана друго.

— Поръчката трябва да бъде изпълнена — сухо му бе казано. — Допуснал си редица грешки, трябва да ги оправиш. Докато не ги оправиш, да не си мръднал от Москва. Налага се да си платиш за лошо свършената работа. И си дръж езика зад зъбите. Ако се справиш с всичко, ще те покроем, ако не успееш — знаеш какво те чака. Проблемът си е твой.

Негов проблем... Ето че попадна между два огъня. От една страна, поръчка, за която е почти сигурен, че е издънка. От друга, системата му отказваше помощ и защита. Защо? Не им ли трябва вече? Глупости, такива като него винаги им трябва. Такива като него са много малко, за да си позволят да ги разкарат. Какво става тогава? Да не би да си мислят, че той си е изпял песента, започнал е да допуска гафове и сега го търсят ченгетата? От къде на къде? Не може да са се хванали на приказките на този истерик и да му вървят по гайдата. И все пак... Той работи в Министерството на вътрешните работи, сведенията му би трябвало да са верни. Сигурно е това. Излиза, че тази гадина го е използвала, а сега, вместо да се опита да му помогне, го залива с помия. Ама че лайно!

А те? Почти двадесет години работи за тях, няма нито една издънка, репутацията му винаги е била безупречна. Винаги стриктно е спазвал техните условия — да няма семейство, никакви постоянни жени и близки приятели. Да не поддържа връзки с роднините си. Да работи само там, където те му кажат, там, където шефът е техен човек, за да може, когато се наложи, да ходи в командировки без излишен шум. Още куп други ограничения, които той никога не беше нарушавал. И за всичко това хубава благодарност получаваше: при първата опасност — махай се, оправяй се сам. Те знаят, че няма да ги

изпее на ченгетата, защото и самият той ще хлътне. Само историята с Филатова е достатъчна да му окачат въжето, още повече че е служител на милицията. Пък и нищо не може да докаже, срещу тях разполага само с думи.

„Е, какво пък — рече си Гала. — Май наистина се налага да си оправя грешките.“

* * *

От оглушителния грохот на музиката и силната задуха Настя беше на ръба на припадъка. *„Странно — мина ѝ през ума, — съвсем не чувствам някой да ме следи. А колко приказки съм изслушала за пронизващи погледи, които дори с тила си усещаш, които изгарят гърба ти. Сигурно просто още съм неопитна или пък съм безчувствена.“*

Когато не ѝ останаха сили да се бори с гаденето в стомаха, грабна чантичката си, извини се и отиде в тоалетната.

В първия момент Павлов се уплаши, че тя просто ще изчезне, но после съобрази, че това не бива да го безпокои. Вече я беше показал на Гала, а от него нямаше къде да избяга.

В тоалетната Настя извади ампула амоняк, с рязко движение я отвори, намокри с течността носната си кърпичка и я притисна до слепоочията и челото си. Разнесе се остра миризма.

Тя приседна на пейчицата и притвори очи. „Проклети кръвоносни съдове! Не ме бива със здравето, пък детектив съм тръгнала да ставам! Да си бях стояла вкъщи, да си давам частните уроци и да пълня главите на разни генийчета със знания по математика и чужди езици. Хем спокойно, хем платено...“

— Добре ли сте? — дочу тих глас почти до ухото си.

Отвори очи и видя красива брюнетка с ефектна рокля в преливащи се цветове и разкошен чорапогащник — последен писък на модата.

— Добре ли сте? — настоятелно повтори тя.

— Зави ми се малко свят — измънка Настя.

— Трябва ли ви помощ?

— Не, благодаря ви. Амонякът ми се отразява добре. Ще поседя и ще ми мине.

Брюнетката се усмихна ласкаво.

— Ако искаш, мога да ти ударя инжекция — глюкоза и стимулант. Чантата ми е като аптека.

— Някой друг път...

Настя направи опит да се усмихне, но устните не ѝ се подчиняваха.

— Хей, приятелко, ти си бледа като смъртница — взе да се безпокои жената. — Така няма да стане. Я си дай ръката.

Настя покорно протегна ръка. В главата ѝ ярко проблесна мисълта, че ако Гала иска да я ликвидира още сега, не би могъл да го измисли по-добре. Едно мехурче въздух прескача от спринцовката във вената, оттам в сърцето и край. Ще я намерят в женската тоалетна и край нея ще се търкаля спринцовка със стимулант. Обикновена небрежност, никой не е виновен...

Междувременно тъмнокосата непозната бързо отвори пакет със спринцовки за еднократна употреба и последователно изтегли течността от две ампули. Държейки спринцовката в едната си ръка, с другата ловко пристегна маркучето и дезинфекцира мястото. Настя затвори очи. Беше ѝ толкова лошо, че дори нямаше сили да се страхува. „Какво ми става днес?“ — вяло се запита. Такъв силен пристъп беше получавала само веднъж — тогава линейката я бе взела направо от улицата.

Преди иглата да проникне във вената ѝ, успя да си помисли: „Не може да е Гала. На него му трябва ръкописът, а не знае къде живея. Или пък знае?“ Съдържанието на спринцовката започна да намалява. Жената се наведе над Настя, лицето ѝ беше съвсем близко.

— Потърпи, миличка — прошепна и, — след пет минути ще си като нова.

Тя измъкна иглата от вената, внимателно прибра спринцовката в разкъсаната опаковка, мушна вътре и празните ампули и сложи всичко това в чантата на Настя.

— Хей, рижа приятелко, чуваш ли ме? Всичко съм ги напъхала в чантата. Ако кавалерът ти забележи следата от убождането, има с какво да се оправдаеш. Ти доста се позабави в кенефа, да не започне да нервничи.

— Благодаря ви.

Настя започна да усеща прилив на сили. Вече май можеше да стане.

— Имах късмет. Ако не бяхте вие, щях да припадна.

— Не аз съм ти късметът. С шеф си случила. Разбра ли ме, рижокоске? — усмихна се брюнетката. — Е, аз ще вървя.

* * *

Гала чакаше отвън на улицата и през стъклените врати на ресторанта забеляза, че жената, която беше с възложителя, влезе в тоалетната. Две-три минути след нея влезе ефектна брюнетка, която преди това пушеше във фойето в компанията на някакъв снажен мъжага. Според Гала кавалерът ѝ си беше чиста мутра, затова причисли жената с ярката рокля към евтините ресторантски курви.

Брюнетката първа излезе от тоалетната, хвана „мутрата“ под ръка и двамата се отправиха към изхода на ресторанта. Спряха недалеч от Гала. Мъжаката с вулгарен жест притисна жената към себе си.

— Какво стана?

— Нищо. Не е това, което си мислиш.

— Защо тогава се бави толкова време вътре?

— Сърдечен пристъп. Изчаква да ѝ премине. Толкова е бледа, че е страшно да я гледаш. Е, добре, още не е късно. Към полунощ клиентелата ни ще се увеличи. Сама съм си виновна. Трябваше веднага да се сетя, че тя няма да вземе.

— Защо?

— Онзи тип, с когото дойде, е полковник Павлов от Министерството на вътрешните работи. Ариф ми го показвал.

— Ама че си глупачка — ядоса се мъжаката. — Защо тогава се лепна за нея? Имаш ли акъл?

— Абе ти да не си мислиш, че полковниците не се забъркват с курви? — озъби му се брюнетката. — Че са образец за съветски морал!

„Значи фамилията му е Павлов. И даже е полковник. Ще го имаме предвид — отбеляза си Гала, — още някой си Ариф. Това също ще го имаме предвид. Интересно, какво ли ѝ е предлагала тази шафрантия. Наркотици? Едва ли, пласьорите предпочитат да си имат

работа само с проверена клиентела. По-скоро нещо противозачатъчно, презервативи или таблетки някакви.“

* * *

Още щом Настя прекрачи прага на квартирата си, телефонът иззвъня. Беше Гордеев, много разтревожен.

— Как си, детето ми? Измъчи ли се?

— Има такова нещо...

Тя взе апарата, отиде в кухнята и плътно затвори вратата. Опасяваше се, че на стълбите пред външната врата може да има любопитни уши.

— Всичко сработи. Изпратиха те. Все още не знаем дали е той или някой от помощниците. Но те проследи до входа. Така че това се уреди и засега всичко върви по план.

— Слава Богу, значи не съм страдала напразно.

— Слушай, Анастасия. Няма да те оставя сама през нощта. Само това ни липсва — да те откарат с „Бърза помощ“. Не приемам възражения, но имаш право на избор. Кого да ти пратя?

— Никого, Виктор Алексеевич. Ще се оправя все някак.

— Ти май не ме чуваш, Анастасия? Казах ти, че имаш право да избираш, а не да решаваш. Аз решавам. Кого?

— Тази от ресторанта не може ли? От първия път ми улучи вената.

— Тази не може. Вече са я видели. Какво ще кажеш за Захаров?

— Само не него — припряно, дори твърде припряно отвърна Настя.

— Коротков устройва ли те?

— Устройство ме. Но ми е жал да го закачаме. Той изживява страстен, но ограничен по време роман.

Колобок май се разсърди.

— Виж какво, скъпа, престани с тази твоя благотворителност. Романите на нашия Тристан ми поникнаха вече на пъпа. Не може да има всичките жени на тоя свят. Така че не ставай глупава!

Коротков пристигна тъжен — внушителната му фигура сякаш се беше смалила, широките му плещи бяха отпуснати.

— Толкова ли е сериозно? — съчувствено го попита Настя.

— Страшно е. Не знам какво да правя. По-зле е и от болест.

За влюбчивия Юра Настя винаги бе била изповедница, рамо за изплакване и спасителен пояс едновременно. Ако романът завършваше неуспешно, тя буквално за ушите го измъкваше от тъмната дупка на депресията, в която той всеки път беше готов да потъне. Но сега Настя и сама виждаше, че случаят със Семьонова е по-особен. Обикновено в разгара на поредното си увлечение Юра беше радостно въодушевен, очите му светеха, работата му спореше, сякаш му поникваха крилца. А този път беше потиснат и отчаян, като че ли влачеше тежък кръст. Настя не можеше да определи кое надделява у нея — съчувствието или безкористната завист. Любовните преживявания не ѝ бяха достъпни нито под формата на окриление, нито във вид на тъга. Нежната привързаност беше най-голямото нещо, на което смяташе, че е способна. Може би някога все щеше да ѝ се случи? Нали веднъж, преди повече от десет години, ѝ се беше случило. Но оттогава не се бе повторило. Сигурно компютрите на два крака не можеха да имат силни емоции. Изглежда такава беше съдбата ѝ.

— Как се чувства сърдечният ти приятел Александър Евгениевич? — поинтересува се Юра.

— Усуква го. Нито да, нито не, мъчи се да протака. По принцип се съгласи, но помоли за още няколко дни, уж да съберял парите.

— Като съдя по това къде ходи, май че не се и кани да ги събира. Не вярвам по служебния телефон да си решава проблемите. Или пък звъни от къщи? Най-вероятно просто е поръчал на някого. Не е лесно да се откажеш от началническите си навици.

— Добре, значи планът работи. Да видим кога ще се появи Гала за душата ми и за ръкописа.

— Не те ли е страх?

— Страх ме е. Ужасно се страхувам. Особено след днешната инжекция. Откъде я изровихте тази медицинска сестра?

— Заслугата е на Колобок. Той ти познава бележките.

— Трудно се играе с вързани очи. Само едни догадки. Чак ми е чудно, че досега успяваме да улучим „ваксата“. Да не чуе дяволът!

Настя побърза да чукне по дървената табуретка.

— Ася, може ли един нетактичен въпрос?

— Давай.

— Когато Захаров остана да спи тук...

— Е?

— Имаше ли нещо между вас?

— Защо се интересуваш?

— Колобок ми каза, че тази вечер си искала всеки друг, само не и Захаров.

— Колобок е стар дърдорко и интригант. Сложи чайника, ако обичаш.

— Имаше или не? — настоя Юра, палейки газовия котлон.

— Какво си се лепнал за мен? Имало ли, нямало ли...

— И все пак?

— Няма да ме разбереш, сърцето ти е твърде нежно. А моето е дървено. Колкото и да удрияш по него, само глухи звуци издава. Да, спяхме заедно. Но това беше всичко.

— Бива си те. А какво още трябваше да има според теб?

— Престани, Коротков. Нима си мислиш, че трябва да се влюбвам във всеки, който спи с мен само от спортен интерес?

— Но нали не само той е спал с теб, а и ти с него. Също от интерес?

— Толкова ли е важно за теб? Не ми слагай захар.

— Важно е. Опитвам се да разбера себе си. Не се сърди, Ася. Нека да поговорим за това, моля те.

— В такъв случай хайде да поговорим за теб.

Но не можах да поговорят. Отново позвъни Гордеев.

— Анастасия, предупредиха ли те, че цялото жилище е претъпкано с микрофони?

— Не. Защо?

— За да не хукваме през глава и да задържаме всеки, който прекрачи прага ти. Може отначало само да те проверяват. Разбра ли?

— Да.

Настя бавно си допи чая, остави чашката в чинийката и високо и ясно изрече:

— Благодаря ви, другари, за благородството. Обещавам повече да не ви смущавам.

— Какво те прихваща? — учуди се Коротков. — Да не си бутнала масло?

Тя се разсмя с цяло гърло.

— Те ни слушат. Представяш ли си? И веднага са съобщили на Колобок за нашия поверителен разговор. А аз го нарекох стар дърдорко и интригант! Напразно ме предупреди. Сега трябва да внимавам за всяка дума.

— Глупости. Така е по-добре за работата.

— За коя работа? Ако Гала дойде да ме убива, няма да се занимава с устни коментари. Мълчешком ще си свърши работата и ще си иде.

— Мълчанието също е сигнал. Не си мисли, че всички са глупаци.

— Аз не си и мисля... — изведнъж изхлипа Настя. — Страх ме е, Юрка, ужасно ме е страх. Господи, само ако знаеше колко ми е страшно!

Прекараха нощта без сън, вслушвайки се в шумовете откъм стълбището, стряскайки се всеки път, когато асансьорът заработеше. На сутринта Коротков си тръгна.

През целия ден никой не позвъни на вратата, никой не разпитва съседите къде живее Лариса Лебедева. Настя излиза до магазина, купи си хляб и мляко и веднага се върна. Гордеев категорично ѝ беше наредил да не се задържа дълго навън, защото кой знае какъв нещастен случай можеше да измисли убиецът. Квартирата беше под непрекъснато наблюдение, но на улицата не можеха да гарантират нейната безопасност.

Когато Настя се върна от магазина, на Гордеев му съобщиха, че няма „опашка“. Никой не се появи нито през този, нито през следващия ден. Гала не проявяваше интерес към шантажистката. Операцията беше пред провал. Изглежда не бяха улучили „ваксата“.

* * *

Гала беше достатъчно съобразителен и разбра, че телефонният номер, на който бе позвънил на възложителя, не беше нито домашният му, нито служебният. Той се отби в два-три магазина край жилището на Павлов и се убеди, че районът е към съвсем друга АТЦ. А цифрите, с които започваха телефоните в Министерството на вътрешните работи, ги знаеше наизуст.

Гала позвъни, чу телефонния секретар, остави кратко съобщение:

— Ще се обадя в двадесет и два и петнадесет — и окачи слушалката.

Останалото беше въпрос на техника — да проследи възложителя от местоработата до дома му и до апартамента, откъдето се обаждаше. С това Гала се справи лесно. Павлов натисна входния звънец, а не си отключи сам, което вдъхна на убиеца увереност, че действа правилно. Точно в 22,15 се обади от близкия автомат, съобщи, че всичко е готово, договориха се за предаването на хонорара, а после изчака Павлов да си тръгне. Внимателно се огледа наоколо. Сградата, в която се канеше да влезе, се намираще точно на „Садовое кольцо“ до Курската гара. Доста оживено място, сигурно и в сградата не бе по-спокойно. Какво пък, още по-добре.

Гала безшумно се изкачи по стълбите — в отговорни моменти не си позволяваше да използва асансьор, защото можеше да заседне и да наруши плановете му. Постоя пред вратата, помисли още малко и после решително натисна бутона на звънеца.

— Кой е? — почти веднага се дочу глас зад вратата. Явно домакинът още не си беше легнал.

— Полковник Павлов ме изпраща.

— Какво искате?

Мъжът имаше лек кавказки акцент. „Сигурно това е Ариф“ — рече си Гала.

— Отворете, ако обичате. Гласът ми е записан на телефонния секретар, можете да проверите. Точно в двадесет и два и петнадесет разговарях с полковника по телефона. Той ми даде адреса ви и ме праща да обсъдим някои подробности.

— Изчакайте.

Стъпките се отдалечиха. След известно време ключалката изщрака. С мълниеносно движение Гала блъсна мъжа в антрето и затръшна вратата. Преди да се опомни, с едната си ръка го стисна за гърлото, а с другата го сграбчи отзад за косата.

— Ти ли си Ариф?

— Да — изстена той.

— Знаеш ли кой съм?

— Да.

— Още по-добре. Разказвай, бързо.

— Какво да разказвам? — изхриптя Ариф.

— Каква игра играе твоят полковник? Засега ще те държа така, но може да стане и по-лошо. Искаш ли да те заболи?

— Пуснете ме, ще се задуша...

— Ще потърпиш. Е?

— Нищо не знам. Пуснете ме.

— Слушай ме внимателно, Ариф. Знаеш кой съм. Имаш два варианта. Или да умреш веднага, или аз да те отърва от полковника, а ти като отплата да ми помогнеш да изчезна. Ще идем там, където е войната, сигурно имаш приятели и роднини. Там няма да ни намерят. Ще говориш ли?

— Ще говоря, само ме пуснете.

— Не. Казвай.

Ариф Муртазов искаше да живее. Затова му се наложи да избира — или да живее в спокойната Москва, но близо до Павлов, или във воюващия Карабах, но без него. С всеки изминал ден Павлов ставаше все по-голямо бreme и все по-опасен за Ариф, искаше все повече пари, сега пък го въвличаше във второ убийство, а това никак не му харесваше. През последните два дни много бе мислил по този въпрос. Ариф се занимаваше с бизнес — в миналото незаконен, днес вече напълно легален — но именно бизнес, а не „мокра работа“. Категорично не искаше да се забърква в убийства.

Често си мислеше, че алчността е най-големият грях. На Павлов му досвидяха парите, излъга момичето и виж какви големи неприятности си докара. Нима си струваше заради тези нещастни десет хиляди? А Ариф се беше поддал на този непростим грях, беше се зарадвал, когато Павлов му каза, че за прекратяване на криминалното дело може да не плаща с пари, а да си го заслужи с вяра и искреност, да се разплати с преданост и взаимопомощ, пък парите — те са си пари, щом трябва да се плаща — никога не е късно. Павлов вече беше му изсмукал толкова пари, че щяха да му стигнат не за едно, а за десет углавни дела. И го използваше като момче за всичко.

Впрочем Ариф вече беше взел решение и оставаше да направи само последната крачка. Не се съмняваше, че гостът му ще изпълни заплахата си, но тогава нямаше да може да стигне до Павлов, дори и да му разкажеше всичко. Даже случайната смърт на Ариф щеше да бъде

сигнал за опасност за Павлов и той веднага щеше да вземе мерки. Значи поне засега имаше шанс да остане жив.

И Ариф разказа всичко: за дисертацията на Филатова, за Енск, за картоните.

— А защо трябва да премахна журналистката?

— Тя знае нещо. Шантажира го с ръкописа.

— Ръкописът не е улика за убийството. Какво точно знае тя? Защо твоят полковник се страхува от нея?

— Не знам. Наистина не знам. Той мисли, че тя знае всичко.

— А ти какво мислиш? Опасна ли е наистина?

— Кълна се, че повече нищо не знам! Той не ми се доверява. Нареща ми и аз изпълнявам. Задължен съм му.

— Ние всички сме задължени един на друг. Значи той те спаси от един затвор, за да те натика в друг. За съучастие в две убийства ще ти лепнат повече, отколкото за твоето вонящо злато. Съгласен ли си?

— Да. Пуснете ме.

— Рано е. Не си ми казал още всичко. Какви нареждания ти е давал след убийството на Филатова?

— Да отида на погребението и да слушам какво си говорят там.

— Друго?

— Да събера сведения за Филатова.

— Преди убийството?

— И отпреди и след това, когато заведоха дело.

— Защо?

— Искаше да се представи за неин стар любовник.

— И направи ли го?

— Да.

— Още какво?

— Да следя една жена от криминалното. За всеки случай.

— Каква жена?

— Анастасия Павлова Каменская. Казват, че била много ловка и съобразителна. Павлов се страхуваше от нея, искаше да провери дали не можем да я уличим в нещо.

— И уличихте ли я?

— Тя излезе в отпуска.

— Значи нищо не е открила. Ако беше заподозряна нещо, нямаше да излезе в отпуска.

— И ние така решихме.

— Но тя както е излязла, така и ще се върне. Тъкмо ще успее за второто убийство. Помислихте ли за това?

— Не. Тогава още я нямаше шантажистката. Мислехме си, че е обикновена журналистка.

— Добре. Та какво представлява тази Каменская?

— Нищо особено. Обикновена, незабележима. Една такава никаква. Не се забърква с мъже. Пък и никой няма да ѝ се навие.

— Омъжена ли е?

— Не и не е била. Няма деца. Живее сама.

— Изгодна партия — измърмори Гала. — Каж ми още веднъж защо Павлов се страхува от нея.

— Той си има свои хора на „Петровка“, които са му разказвали, че тя е уникал, разплитала и най-завързаните дела.

— Защо още не е разплела това дело, щом е такъв уникал?

— Павлов ѝ мъти мозъка. Лично ходи при нея.

Гала усети, че нещата не се стиковат. Ако Каменская е толкова умна, Павлов никога няма да може да ѝ размъти мозъка. За тази цел би трябвало той да е много по-умен от нея. А Павлов е глупак, много хитър и самоуверен, но все пак глупак — в това Гала се беше убедил. Значи би могло и да няма никаква феноменална Каменская, а това да са си бабини деветини, само че с каква цел? Следователно Павлов крие нещо от приятелчето си Ариф. Интересно кой кого е излъгал? Павлов ли е излъгал Ариф? Или тази Каменская ловко е измамила Павлов? Така или иначе, делото за убийството на Филатова трябваше да бъде спряно. На всяка цена. Гала не биваше да допусне да го търси милицията. А ако полковник Павлов е толкова глупав, че се е оставил една жена, па макар и от следствието, да го води за носа, нека си плаща за глупостта. Да върви на майната си началничето!

Леко разхлаби хватката си, давайки възможност на Ариф да си извърне главата.

— Няма да те предупреждавам, ти и сам разбираш всичко. Запомни — вие с полковника не можете да ме хванете. А аз вас — само за шест секунди. Знаеш, че не се шегувам. Той има ли оръжие?

— Струва ми се, да.

— „Струва ми се“ не ме устройва. Провери. Утре ще ти се обадя.

Гала излезе от сградата и без да бърза, се насочи към метрото. В главата му вече зрееше план. Време беше да се заеме с онази рижата.

* * *

Вече втора нощ Гордеев прекарваше в службата. Душата го болеше за Настя, особено след разговора ѝ с Коротков. Колко ли я беше страх, горкичката! Все пак това не бе работа за жени. Но, от друга страна, тя така добре, така естествено се бе вписала в комбинацията, както едва ли би го направил един мъж. Гордеев мислено похвали Володя Ларцев, който, изготвяйки психологическия портрет на Павлов, бе ги предупредил да не го притискат и да не го принуждават да прибързва. Когато се опитваш да изнудваш някого и при това му даваш за размисъл броени часове, има опасност да не те приеме на сериозно. Натискаш го, сплашваш го, подтикваш го — значи позициите ти са слаби и се страхуваш, че жертвата може да размърда мозъчното си вещество и да съобрази, че не разполагаш с нищо срещу нея и че всъщност не си толкова страшен. Типичен метод за началническо въздействие — викове, натиск, обиди — и ти започваш да се чувстваш виновен, започваш да се оправдаваш, макар че греховете ти не са кой знае какви. У професионалния началник Павлов такава логика трябваше да сработи. И тя наистина бе сработила. Ако някой се държи спокойно, уверено и ти дава време да размислиш, значи „козът“ му е сериозен.

Гордеев разиграваше своята фина и сложна партия практически наслуки. Когато му съобщиха, че обектът е „посрещнал“ Павлов пред министерството, че го е проследил до дома на Ариф Муртазов, че е „гостувал“ на Ариф и се е насочил към проспект „Мир“, където е настанена Лебедева, той облекчено въздъхна. След двудневно буксуване схемата най-последно бе заработила отново. Да знаеше и кой е той — този обект? По всички признаци това беше убиецът. Ами ако не бе така? Или пък беше убиец, но не този, който им трябваше?

„Дванадесет и половина след полунощ е. Настя сигурно пак не спи. Бедното момиче! Колко ли още трябва да чака, докато Гала се намери да я посети? Дали ще ѝ издържат нервите?“ — мина му през ума.

Свърза се с тези, които наблюдаваха обекта.

— Седи върху перваза на прозореца във входа отсреща.

— Да не се е наканил там да ношува?

— Не мога да знам, ваше благородие. Да ида ли да го питам?

— Иди му помогни. Нека да си подремне. И момчетата трябва да си починат.

* * *

Гала седеше на перваза във входа срещу този, в който преди два дни беше влязла Лебедева. Умуваше как най-лесно да разбере номера на апартамента ѝ. Преди не му се налагаше да се занимава с тези подробности, информацията винаги беше достатъчно пълна. Това се разбираше от само себе си — никой и нищо не биваше да го свързва с жертвата на нещастния случай. Не биваше да ги виждат заедно, а още повече пък нямаше право да се „осветява“, правейки справки. Такъв беше неотменният принцип.

Но този път го бяха накарали да работи по друг начин. Наистина и ситуацията беше различна. Ако всичко минеше така, както го бе замислил, нека да го видят, все едно после нямаше да могат да го намерят.

Дочу шум от двигател. Изпод свода се показва една кола, влезе в задния двор и спря пред входа на рижата журналистка. От нея слезе някакъв мъж, направи няколко несигурни крачки към входа, подпря се на стената и се спря. Личеше си, че е доста пиян. Колата отмина, а мъжът, очевидно решил да не се прибира вкъщи, залитайки, се довлече до пейката, седна и обхвана главата си с длани.

Гала скочи от перваза и бързо изтича надолу.

— Какво става, приятел, да не ти е лошо?

Постара се гласът му да звучи колкото се може по-съчувствено и дружелюбно. Пияният кимна.

— Ако искаш, да те изпратя?

— Не ща. Няма да се прибирам. Пак ще ми се разкрещи оная бясна кучка, цялата къща ще събуди.

— Тук ли ще седиш до сутринта?

— Защо до сутринта? Ще поизтрезнея мъничко, за да не се клатя, и ще се прибера. На миризмата не реагира, но щом ме види да се олюлявам, направо озверява.

— Жена ти ли?

— Тя. Рижа гадина! Мразя я.

— Чакай, жена ти да не е онази рижата красавица с дългите крака? Тя ли ти крещи?

— Не, не с краката — това е Лариска от четиридесет и осми апартамент. Моята прилича на раздърпан парцал. Ти какво — пияният подозрително изглежда Гала, — не познаваш ли Лариска? Не си ли тукашен?

— А, тукашен съм. Ей от оня вход. Наскоро се заселих.

— Как може да не познаваш Лариска? — продължаваше съкрушено той. — Всички мъже от околните блокове я познават. Имаше шикарна кола, западна. Веднъж седмично ей тука на двора лично с маникюрите си я миеше. Представяш ли си? Жена, а мие колата. Мечта, а не жена.

— А мъжът ѝ? Не ѝ ли помагаше? — колкото се може безразлично попита Гала.

— Охо-о-о, тя отдавна се разведе с него. Колата си я купи чак след развода. А през пролетта хоп! — няма я колата. Вече не я мие.

— Какво, откраднаха ли я?

— Блъсна я. Жената си е жена, какво искаш. Сега няма нито мъж, нито кола. Я ме погледай, ще се поразтъпча.

Мъжът се изправи и с несигурна крачка се запъти към входа.

— Как е?

— Още не си съвсем наред.

— Добре, ще поседя още. А ти какво се навърташ тук?

— Изпрацах една позната до метрото и на връщане те видях. Май ще се прибирам вече, лека нощ.

— Всичко добро.

Пияният се олюля, опитвайки се да му махне за сбогом.

Гала пак се върна на перваза. Осветлението във входа не беше включено и ясно се виждаше пияният мъж на пейката. След двадесетина минути той се надигна, пак се поразтъпка напред-назад и като се убеди в своята устойчивост, потъна във входа. След още десет минути Гала излезе и се запъти пеш към Рижката гара. Там хвана едно

частно такси и се прибра в квартирата си. Ключовете за нея беше взел от автоматичните багажни клетки на Ленинградската гара.

На оперативните работници, охраняващи убежището на Настя, им разрешиха да се сменят и да си починат.

* * *

Гордеев се отпусна в креслото. През нощта беше по-добре, не бе толкова горещо. Да можеше през деня да се спи, а нощем да се работи! Позвъни на Настя.

— Лягай си, детето ми. Твоят ухажор също отиде да дремне.

— Не мога. Тресе ме.

— Недей така, Стасенка, дръж се. Момчетата са в съседния апартамент, няма да го изпуснат.

— Ами ако го изпуснат?

„Такава е нашата орисия — помисли си Виктор Длексеевич, — в никого да не бъдеш напълно сигурен и на никого да не се доверяваш изцяло. И все пак кой е този обект? Убиецът или не? Кой ще дойде да се разправя с шантажистката Лебедева?“

* * *

Настя полегна. Дългите безсънни нощи си казаха думата и тя потъна в тежка, болезнена дрямка. Присъни ѝ се, че стои на някаква висока, абсолютно гладка скала, от която не може да слезе. Беше я обхванал неистов ужас. „Ще се пребия, ще се пребия_ — повтаряше си тя, — _няма изход, стените са гладки и отвесни, няма за какво да се хвана. Ще умра, това е краят.“

В мига, в който страхът и отчаянието ѝ достигнаха връхната си точка и станаха непоносими, я осени една мисъл: „Все някак съм се качила тук, значи трябва да мога и да слеза. Има изход някъде, само трябва да го намеря.“ Радостта и облекчението ѝ бяха толкова силни, че се събуди. Погледна си часовника — беше спала точно осем минути.

Отново затвори очи.

... В някаква голяма стая Гордеев седеше на бюрото и пишеше съсредоточено нещо. Кой знае защо беше в униформа с пагони на полковник. В стаята беше и групата за задържане, но колко човека бяха, Настя не можа да ги преброи. Под прозореца спря камион, от кабината му слезе жена със светла коса и светлосиньо палто. „Но това е жена — помисли си Настя, — това не може да бъде Гала.“ Блондинката вдигна глава нагоре и погледът ѝ се срещна с Настиния. Имаше немладо, но приятно лице с дребни черти. „Господи — премина през ума на Настя, — това е моята смърт, сега ще влезе в квартирата и аз ще умра.“ Жената влезе във входа. На Настя ѝ се струваше, че ясно чува стъпките ѝ по стълбището. „Виктор Алексеевич! — закрещя тя. — Сега ще умра! Направете нещо, спасете ме!“ Но Гордеев даже не вдигна поглед от листите. Жената със синьото палто влезе в квартирата. Настя се вкопчи в ръкава на полковнишкия кител: „Помогнете ми! Не я пускайте тук!“ Гордеев недоволно и някак гнусливо си издърпа ръката и се отместа. Момчетата от групата за задържане отстъпиха встрани, пропускайки блондинката. Тя строго погледна Настя. „Здравей, красавице“ — прошепна ѝ. „Това е грешка — искаше да извика Настя, — не сте дошла при когото трябва, аз не съм никаква красавица, всички го знаят. Това е грешка!“ После почувства, че лети някъде назад, към тъмното. „Умрях“ — помисли си и с тази мисъл се събуди.

Към сънищата Настя се отнасяше с внимание. Смяташе, че съновидението е продукт на мозъчната дейност и че нищо не ти се присънва просто така. Да сънува смърт, за нея означаваше сърдечна недостатъчност или лек пристъп по време на сън. Трябваше да изпие един горещ чай, по-силничък и с повечко захар.

Измъкна се от леглото и се затътри към кухнята. Пръстите не я слушаха и нещо пробождаше връхчетата им — верен признак на пристъп. Смъртта — ясно, но какво означаваше всичко останало? Нима наистина не разчиташе на приятелите си? Нима чак до такава степен не им се доверяваше? И какво се получаваше? Значи дълбоко в съзнанието си допускаше, че Колобок е способен да я изостави в труден момент без подкрепа?

„Сигурно е така, защото ми е за пръв път — успокояваше се Настя. — Просто не ми се е налагало на собствен гръб да изпитам колко надеждно и отговорно се планират подобни операции.“ Но в

съзнанието и упорито се натрапваше друго обяснение. През последните години толкова пъти ѝ се беше налагало да прави анализ на разни комбинации и операции — както на успешно приключили, така и на провалени — че тя добре, дори твърде добре знаеше колко често стават гафове, колко често някой не си е досвършил работата, проявил е небрежност, разсеяност и е подвел другите. „Истината е, че колкото повече знаеш, толкова повече се терзаеш“ — заключи философски.

* * *

Володя Ларцев удовлетворено си помисли, че Гала или който и да беше този „обект“, фактически им свърши мръсната работа.

Не ви принуждавам за нищо — спокойно рече той. — Можете да избирате. Ако не сте с нас, това с нищо не ви заплашва. Помислете си...

Събеседникът му нервно барабанеше с пръсти по коляното си.

— Струва ми се, че ме лъжете. Нима не могат да ме обвинят в съучастие?

— Непременно ще ви обвинят. Като ви казвам, че нищо не ви заплашва, имах предвид, че вашият отказ да ни сътрудничите няма да повлияе върху степента на вашата отговорност.

— А съгласието ще повлияе ли?

— Разбира се.

— Какво трябва да направя?

— Нищо. Не правете нищо, това ще бъде достатъчно.

— Искате да кажете да си мълча за това, което се случи днес?

— Правилно сте ме разбрал. Живейте си така, сякаш нищо не се е случило. Разберете, вие сте попаднал не между два огъня, а между три. От една страна, организацията, от друга — вашият приятел, и от трета — ние. Единственият начин да не се опарите, е да стоите неподвижно.

— Прав сте. А ако ме помолят за нещо?

— Обещайте им. Но не правете нищо, преди да ми позвъните. Става ли? Всичко това няма да трае дълго, най-много три дни. Ще издържите ли три дни?

— Ще се опитам — въздъхна събеседникът. — Ама че весел живот — да стоиш и да чакаш кога ще те арестуват, при това не се знае и по кой член.

— Съгласете се, че е по-добре, отколкото да чакате кога ще дойдат и просто ще ви убият — резонно му възрази Ларцев.

ЕДИНАДЕСЕТА ГЛАВА

На сутринта схемата пак забуксува. Поне така решиха Коротков и Селуянов, след като научиха за придвижването на обекта. Гордеев ги изслуша и лаконично рече:

— Ще помисля. Стойте си по работните места, не се отдалечавайте.

Към един часа водещите наблюденията над обекта съобщиха, че са го изгубили. Групата, охраняваща жилището на проспект „Мир“, незабавно беше приведена в готовност. Напрежението растеше. Обектът не се появи край сградата.

Гордеев седеше зачервен и ядосан. Усещаше, че ситуацията излиза от контрол.

— И все пак аз не разбирам защо не можем да подслушваме телефонните разговори от квартирата на Муртазов — недоволстваше заместникът му подполковник Жерехов. — Сигурен съм, че прокурорът би дал разрешение.

— Късно е, Паша. Пък е и опасно. На нищо ли не те е научил животът? Колкото по-високо е нивото на престъпната организация, толкова по-активно изтича информация. Рискът е твърде голям.

— Но така нищо не можем да направим. Онова не може, другото е опасно, разбираш ли до какво ще ни доведе всичко това? Ти примамваш убиеца с едно неопитно момиченце и разчиташ да го хванеш с голи ръце. Какво става с теб, Виктор? За какво си мислиш? Министерството на държавната сигурност трябва да се занимава с Павлов, а не ние с теб.

— Да върви по дяволите Павлов! — избухна Гордеев. — Аз търся убиец. Знаеш ли колко ме интересува Павлов. Всеки глупак може да натиска клавишите.

— Какви клавиши? — не можа да го разбере Жерехов.

Гордеев скочи и се замята из кабинета, като ядосано разблъскваше изпречилите му се столове.

— Разбери ме, Паша, имаме си работа със сложна и добре организирана система, за която нищо не знаем. Приеми, че това е компютър с абонаментна мрежа за ползване. Павлов, Рудник, Иванов-Петров-Сидоров — всеки от тях, ако е абонат, може да натисне клавиш. Машината ще забръмчи, ще защрака и на монитора ще се появи някаква дума. Не тези абонати ме интересуват, за тях всичко знам. Интересува ме какво става в машината, докато тя бръмчи и щрака. Прав си, момичето няма опит, но има акъл и ще успее да направи това, което ние с теб не можем. Тя ще разглови на части цялата тази машина.

— Ако остане жива — тихо рече Жерехов, отклонявайки поглед.

— Престани! — почти изкрещя Гордеев. — Аз се страхувам за нея не по-малко от теб. В краен случай ще оставим убиеца да избяга. Да върви по дяволите, и без това доказателствата са малко.

Жерехов работеше с Гордеев от дълги години, двамата представляваха своеобразна система на задържане и противовес. Рязък и необуздало смел, Гордеев, който не се страхуваше от никого и от нищо, се носеше през глава към цели, видими само за него. Обстоятелствен и консервативен, Павел Василиевич Жерехов, макар че беше по-млад от Гордеев, изпълняваше ролята на мъдрия старец, който бди над изключително палавото си внуше и го следи да не падне в реката, да не прескача огради и да не си играе с кибрита. За главното бяха единомишленици, но в методите си коренно се различаваха.

— Тогава защо е всичко това? — продължаваше да настоява Жерехов. — Павлов не те интересува, готов си да пуснеш убиеца. Толкова усилия, толкова тревоги и всичко това заради информацията, която я получиш, я не. Не мога да те позная, Виктор.

— А аз пък теб не мога да позная — вече по-спокойно му отговори Гордеев. — Ти не по-зле от мен виждаш накъде сме тръгнали. Времето на тази престъпност, с която сме свикнали, свърши. Тя си имаше свои закони, свои правила на играта, но това вече го няма. Променя се страната, променят се политиката и икономиката, а заедно с тях се променя и престъпността. Това са съвсем нов тип престъпници и ние не сме подготвени да ги залавяме и да работим по изобличаването им. Ето че ни се дава шанс поне мъничко да се научим. Пренареди си най-послед гънките на мозъка по друг начин, признай поне пред себе си, че и в нашата работа могат да възникнат ситуации, в

които процесът на познание е по-важен от резултата. Това може да е в ущърб на днешния ден, но е от полза за утрешните дни. Днес няма да разкрием едно убийство. Малко ли „висящи“ имаме? Затова пък за утрешните „поръчкови“ убийства ние ще бъдем напълно подготвени.

— Главата ти ще откъснат за такива мисли, Виктор. Къде се е чуло и видяло съзнателно да не разкриваш престъпление, при това убийство на офицер от милицията.

— Нека я откъснат — махна с ръка Гордеев. — Тридесет и една година съм прослужил, ще изляза в пенсия. И без това със сегашната си заплата мога да купя на жена си само два чифта обувки. Няма да се вкопчвам за стола си. Но вие дълги години след това ще ми бъдете благодарни, ако успее това, което съм замислил.

— Генералът сигурно не знае за твоя наполеоновски поход, нали?

— Разбира се, че не знае. Павлов има достъп до него.

— Какво ти дава основание да смяташ така?

— Опита се чрез генерала да разбере дали Анастасия не е надушила нещо по делото на Филатова.

— Но защо? Защо точно Каменская?

Гордеев доволно се усмихна. „Ето ти го доказателството, Пашенка, че не съм сбъркал, когато взех при себе си неизвестното на никого девойче от районния отдел. Колко се противи ти тогава!“

— Защото така — бавно и солидно произнесе той и направи пауза. — Ето ти например не ми вярваше, като ти казвах, че има хляб в нея. И сгрещи. А аз се оказах прав. Да, тя не знае някои неща. Да, няма опит в други. Но репутацията също е оръжие, при това немаловажно. Знаеш ли, Паша — добави Гордеев, спирайки се зад гърба на своя заместник, — честно да си призная, и на мен не ми беше известно. Едва когато генералът ме извика и започна да ме обвинява, че Настя ми била любовница, разбрах, че този, който го настройва срещу мен, се интересува главно от Каменская. Това означава само едно — някой му е подсказал, че най-голямата опасност идва точно от нея. Разбира се, в първия момент ми стана обидно. Излиза, че ние всичките останали не сме в сметката. Аз тридесет години работя в следствието и престъпниците не ги е страх от мен, а тя е тук само от шест и вече ѝ се носи славата. Точно тогава осъзнах, Пашенка, че престъпниците вече са други. Затова те не се страхуват от старата школа, разбират, че

логиката ни е друга, мисленето ни е друго. Дори и навиците ни са други. А Анастасия е по-особена. Щрака ѝ умът, което означава, че съм прав.

— Е, добре, да предположим, че си прав — примирено отвърна Павел Василичев. — И да предположим, че си много смел и не се страхуваш от нищо. Но за Бога, обясни ми, няма ли някакъв друг начин да установим дали този, когото пасем, е убиецът на Филатова? Наистина ли е толкова важно да стоим и да го чакаме кога ще дойде да убива Настя? Пфу — с досада добави той, — страшно е дори само да го кажеш.

Гордеев въздъхна, седна зад бюрото си и прокара ръка по плешивото си теме.

— Не знам, Паша. Нищо друго не можах да измисля. Тоест начини много, но мен ме е страх да не го подплашим. Сто на сто съм сигурен, че не носи в себе си оръжие и документите му са изрядни. Така че ако го заловим предварително, нищо не можем да докажем. Не искам да го задържам незаконно. Знаеш какви са ми принципите и няма да отстъпя от тях, дори и заради този „поръчков“ убиец. А ако се окаже, че не е убиец, а някой, който му върши черната работа, чисто и просто ще провалим целия план. Имаме улики, по които можем само да съдим дали този човек е бил в жилището на Филатова. И какво от това? Кога е бил там? Как можем да докажем, че е бил там в момента на убийството, а не примерно час или ден по-рано? Ние, Паша, имаме само повод да си поговорим с него, но основанията ни да го задържим, а още повече да го арестуваме, са равни на нула.

— Тогава какво се мъчиш да направиш? Ще чакаш да започне да убива Настя и тогава ще го хванеш с голи ръце? Ти май не си с всичкия си!

— Чакам да ми донесе доказателства. Сам да ги донесе, собствено ръчно.

— Ами ако не ги донесе?

— Тогава ще кажа, че ти си бил прав, а аз не съм бил. Ще оставя в твои ръце отдела и ще си замина опозорен.

* * *

Рано сутринта на същия ден някой звънна на Ларцев.

— Той иска да замина с него.

— Кога?

— Ще се срещнем след час.

— Обясни ли защо? Нали сте му дал адреса?

— Иска аз да го запозная. Както се казва, свой човек съм, не съм хванат от улицата.

— Добре, заминавайте. Бъдете само по-сдържан. И не му пречете, нека да прави всичко, което сметне за необходимо. Можете дори да му помогнете.

Когато се разбра, че наблюдателите са изпуснали обекта, по поръчение на следователя Ларцев разпитваше в следствия изолатор четирима задържани. Делото се водеше от Константин Михайлович Олшански, който подробно беше инструктирал Володя. Харесваше му да работят заедно, Ларцев беше май единственият от сътрудниците на Гордеев, към когото Олшански се отнасяше не просто със симпатия, а с огромно професионално доверие. Придирчив, педантичен, невероятно взискателен, Константин Михайлович имаше авторитет на човек, който познава работата си перфектно, но повечето оперативни работници и особено експертите не обичаха да работят с него. Непрекъснато му се струваше, че те нещо ще пропуснат или ще забравят при огледа на местопроизшествието, беше напълно непоносим, гонеше ги и се разпореждаше като господар. И макар всички да знаеха, че е прав, много от тях се обиждаха от неговата безапелационност, граничеща на моменти с чисто грубиянство. Единствено с Ларцев той говореше не просто любезно, а дори ласкаво, признавайки си, че разпитите на Володя са много по-добри и по-резултатни от неговите собствени.

Ларцев също като Гордеев беше прекарал нощта на „Петровка“. Излизайки в осем сутринта от кабинета си, той понечи да доложи на полковника за телефонния си разговор, но когато откряна вратата, видя, че Колобок спи, изтегнат в креслото си, с разкопчана яка и изкривена вратовръзка. Дожаля му да го буди и реши, че ще му звънне по-късно.

В кратките паузи между разпитите отново опита да се свърже с него, но не успя — на два пъти даваше дълго време „заето“ и веднъж никой не вдигна. В интерес на истината този разговор не беше наложителен. Ларцев знаеше, че следят обекта, и по принцип нищо

ново нямаше да каже на Колобок. Освен едно, може би. Но то можеше да почака, не беше толкова спешно. Ларцев смяташе, че е свършил всичко, което бе необходимо в тази ситуация. На излизане от следствения изолатор направи още един опит да се свърже с Гордеев, но отново безрезултатно. Обади се и вкъщи.

Слушалката вдигна десетгодишната му дъщеричка Надюшка.

— Тате! — задави от плач тя. — Ела си веднага! Откараха мама!

— Къде я откараха? — изтръпна Ларцев. — Нали още е рано.

Жена му беше бременна в деветия месец.

— Откараха я! — ридаеше детето. — Стана й лошо.

Той се втурна към къщи, без да се съобразява с движението. На няколко пъти едва не го блъсна кола, когато изтичваше на пътното платно, опитвайки се да хване такси.

С Наташа много искаха да си имат второ дете. Това беше третата ѝ бременност след Надюша. Първия път се бе разболяла от морбили и бе абортирала спонтанно. Втория бебето се бе родило мъртво. На Ларцев му беше жал за нея и се бе опитал да я убеди, а същевременно и себе си, да се откажат от второ дете, но Наташа беше непреклонна. „Този път всичко ще мине благополучно“ — успокояваше го тя. И тази бременност не минаваше леко, но не губеха надежда — все пак вече беше в деветия месец. И изведнъж...

Ларцев се притесняваше и за Надюшка, беше самичка вкъщи, плачеше, страхуваше се.

Нахлу в апартамента, сграбчи в прегръдките си подпухналото от плач момиченце и се понесе към болницата.

— Няма да ви давам празни надежди — рече му докторът. — Положението е много сериозно. Не е изключено да се наложи да избирате — или майката, или бебето.

Володя Ларцев притисна здраво треперещата си дъщеричка и застина на пейката в коридора, сломен от случилото се. Беше забравил, че трябва да позвъни на Гордеев.

* * *

Около десет часа изгубеният за цял ден обект се появи на проспект „Мир“.

— Започва се — съобщиха на Гордеев.

Той мислено благослови Настя и хукна по дългите коридори на „Петровка“ 38 надолу към колата.

* * *

Когато звънецът на входната врата мелодично пропя, Настя сякаш се преобрази. Вътрешната ѝ треска стихна и дланите ѝ от ледени мигновено станаха горещи. Тя уверено се приближи до вратата.

— Кой е?

— Лариса? — дочу приятен баритон. — Моля ви, отворете. Изпраща ме Александър Евгениевич.

Ключалката изщрака и Настя пропусна госта си. Беше малко по-висок от нея, със свенливо лице и обаятелна усмивка. Приличаше ѝ на акуратен счетоводител. На рамото му висеше тъмносиня мъжка чанта.

— Не очаквам никого от Александър Евгениевич — недоволено каза тя. — Трябваше утре да се свържем с него по телефона. Какво се е разбързал?

— Къде мога да си измия ръцете? — без да обръща внимание на думите ѝ, попита Гала. — Много са мръсни парапетите ви.

— Заповядайте — сухо отвърна Настя и го поведе към банята.

Гала бързо завъртя двата крана и пусна докрай водата. След това ловко се извърна, хвана Настя за китката и само след миг тя се оказа притисната до мивката. Отдясно беше ваната, отляво — пералнята, а отпреде ѝ — убиецът.

Той приближи устни до ухото ѝ.

— Е, здравей, красавице — рече тихо.

„Като в страшен сън — помисли си Настя. — И никаква надежда да се събудя.“

— Защо шептите? — високо попита тя.

Пръстите около китката ѝ се стегнаха толкова силно, че от болка ѝ потекоха сълзи.

— Защото си много умна, за да се правиш на глупачка — без да повишава глас, отговори Гала. — Ако работиш за ченгетата, жилището ти сигурно е фрашкано с микрофони. А ако си истинска журналистка

или истинска шантажистка, винаги ще имаш под ръка диктофон, та да не изпуснеш нещо интересно. Правилно ли разсъждавам?

— Правилно. А по-нататък?

Настя се постара гласът ѝ да звучи предизвикателно.

— Затова ще си поговорим тук.

Гордеев изтри в панталона потните си от напрежение длани.

— Какво става там? — попита нетърпеливо.

— Водата в банята е пусната. Чуват се два гласа, но не се разбират думите.

— Момчетата готови ли са?

— Готови.

— Да не започват без моя команда!

* * *

— Добре, да си поговорим. Наистина ли Павлов те изпраща? — директно премина на „ти“ Настя.

— Че кой друг?

— Откъде да знам? Може да си от милицията. Току-виж се оказало, че нашият храбър полковник не е замесен в нищо и ме е „изпял“.

— А в какво точно се е забъркал? Разкажи ми.

— Я върви на... знаеш къде! — изразително прошепна тя и вече по-силно добави: — Всичките се мъчите да измъкнете информацията безплатно. Запомни, умнико, че си развързвам езика само за пари. Казвай по-бързо за какво си дошъл, че ми писна да стоя. Но първо ми докажи, че не си от милицията. Тогава ще поговорим.

— А ако съм от милицията, какво ще направиш?

— Нищо няма да направя. Но в такъв случай разговорът няма да се състои. А утре ще те наклепам, че, представяйки се за милиционер, си проникнал в жилището ми и си се опитал да ме изнасилиш. Или да ме ограбиш. Още не съм решила. Докато те оправдаят, ще побелееш.

— Шантажираш ли ме?

— И още как. Аз друго не умея.

— Добре, стига си се правила на глупачка. Павлов е приготвил парите, но ти няма доверие. Затова утре заедно ще отидем да се

срещнем с него. Ти му даваш ръкописа и информацията, той на теб — сто и четиридесет бона, и всеки по пътя си.

— А ти какво общо имаш с тази работа? Парите ли ще броиш? Касиер на обществени начала! — подхвърли Настя.

— Посмей се ти, посмей се — заплашително изръмжа Гала и стисна пак китката ѝ, — но ще ти секне смехът. Ще остана тук до утре. Дотогава трябва да съм се убедил, че може да ти се вярва.

— Лъжеш — неочаквано извика тя. — Никой не може да се убеди в това.

— Тихо!

— Никой не може да се убеди в това — понижавайки глас, повтори Настя. — Трябва да си кръгъл идиот, за да дойдеш тук по тази причина. Казвай за какво си дошъл?

— Да те убия.

* * *

— Не се чуват гласове! — разтревожено докладва по радиостанцията лейтенант Шестак. — Само шуртене на вода.

— Пригответе се! — нареди Гордеев.

Искаше му се да хукне пред колата.

Вратата на апартамент четиридесет и девет безшумно се откряна. Още двама човека се появиха на стълбищната площадка между етажите.

* * *

Жената омекна в ръцете на Гала. На лицето ѝ се изписа неподправен страх.

— За какво? — едва чуто прошепна.

— За същото. Набутала си се в чужда игра. Наеха ме да те убия. Аз лично нямам никакви претенции към теб. Но ако си умна, ще останеш жива. Разбра ли ме?

— Лошо ми е — простена тя, мърдайки с усилие побелелите си устни. — Искам да седна...

Гала се отдръпна и я сложи да седне на ръба на ваната, продължавайки здраво да стиска ръцете ѝ.

— Чуй ме добре — поде той. — Имам свои сметки за уреждане с Павлов. Трябва ми този ръкопис, но в момента не мога да ти платя за него, просто нямам толкова пари. Утре ще дойдеш с мен, аз ще си получа хонорара за твоето убийство и от тези пари ще ти платя. Ако ме слушаш, всичко ще бъде наред.

Настя мълчаливо кимна.

— Сега ще излезем оттук и ще контактуваме като културни хора. Дръж си езика зад зъбите. Само една изпусната дума — и мога да си помисля, че жилището се подслушва от ченгета. Да знаеш, че много съм подозрителен и не разбирам от майтап. Ще умреш, далеч преди твоите приятелчета да успеят да дойдат. Дори и да са се спотаили в съседния апартамент. Хайде, признай си, има ли там засада?

* * *

— Чува се глас — съобщи Шестак. — Но само един, мъжки. Те все още са в банята.

— А не се ли чуват други звуци? Шум от боричкане?

— Не, не се чува нищо друго.

— Ще изчакаме още тридесет секунди. Ако до тридесет секунди тя не проговори — започваме.

Командирът на групата по задържането погледна секундарника.

* * *

На Настя ѝ се струваше, че анализаторната машина в главата ѝ трака оглушително силно.

„Веднага трябва да кажа нещо, каквото и да било, дори и някоя глупост, само да чуят гласа ми. Иначе ще се втурнат вътре и ще развалят всичко. В никакъв случай не трябва да заловят Гала, преди да съм разбрала какво е намислил. Някаква хитра игра с Павлов... Какво ме попита? Има ли засада в съседния апартамент?...“

— Да, има. В два апартамента по десет човека и стотина чакат на стълбището. Тук също във всеки шкаф има по един. Хайде, започвай да търсиш.

— Шегаджийка — процеди през зъби Гала и спря водата. — Да се махаме оттук, че ще вземеш да пукнеш. А ми трябваш жива.

Командирът на групата по задържането погледна часовника си. Минали бяха двадесет и пет секунди. Той махна с ръка и веднага трима човека застанаха пред апартамент четиридесет и осми. Единият от тях държеше ключ.

В колата, в която пътуваха Гордеев, Коротков и Доденко, се чу гласът на Шестак:

— Жената заговори. Спряха водата.

Гордеев погледна часовника си — двадесет и девет секунди.

— Да се прекрати! — изрева той.

* * *

Все още държейки Настя за ръката, Гала я заведе в кухнята и кимна към диванчето в ъгъла.

— Сядай там. Така да бъде, сега ще се погрижа за теб. Вечеряла ли си?

— Още не. Канех се, но ти ми попречи.

— Хайде да хапнем нещо.

Той свойски отвори хладилника и клекна пред него. Извади яйца, мляко и две кутии консерви без етикети.

— Това какво е? — попита, разглеждайки ги.

— Някаква риба, мисля, че беше хамсия в доматиен сос. Много бързо се почувства като у дома си — ядно изрече Настя.

— Слушай — обърна се към нея Гала, — налага ни се да прекараме цялата нощ заедно. Така че по-добре ще е да се разбираме. Ще ядеш ли омлет? Седи си спокойно, ще го направя.

— Да не би да те е шубе от мен?

Настя понечи да стане от дивана. Не искаше да се примири с мисълта, че скоро би могла да умре.

— Казах да не мърдаш — процеди Гала и в гласа му прозвучаха метални нотки. — И си сложи ръцете така, че да ги виждам. Повече

няма да повтарям.

— Върви по дяволите — въздъхна тя и се сви на кравайче. — Веднъж в живота мъж да ми приготви вечеря. Не е зле. Труди се майстор-готвачо.

Гала беше впечатлен от самообладанието ѝ. Май наистина беше професионална шантажистка. И не беше глупава, ама никак не беше глупава.

* * *

Колата спря в съседния двор. От нея изскочиха трима мъже и се втурнаха бегом към микробуса под свода.

— Какво става там? — задъхано попита Гордеев.

— Канят се да вечерят. Той я подозира. Накарал я е да седне на дивана и не ѝ разрешава да става. Има намерение да виси там до сутринта.

— Дявол да го вземе — замислено измърмори Виктор Алексеевич. — Интересно, какво ли е намислил? Между другото, къде е Ларцев? — обърна се той към Коротков.

— Сутринта беше в следствения изолатор на „Бутмрки“ — сви рамене Юра. — Оттогава не се е мяркал.

— Намери го. Може би той ще ни обясни някои неща.

Коротков седна пред радиотелефона.

* * *

Володя Ларцев седеше неподвижно в болничния коридор. Не смееше да помръдне, за да не събуди заспалата върху коленете му дъщеричка. В душата му цареше мрак. Наташа лежеше в сектора за интензивна терапия и, съдейки по лицата на излизащите оттам лекари, положението беше от лошо по-лошо.

* * *

Настя не беше гладна, но енергично дъвчеше омлета. Експериментаторът се беше събудил в нея. Страшно интересно ѝ бе да си изяде вечерята, приготвена от убиец.

— Вкусно е! — похвали го напълно искрено. — Ти сигурно си ерген?

— А ти сигурно си много любопитна — влезе ѝ в тона Гала.

— Естествено — засмя се тя. — Ако не бях толкова любопитна, нямаше да имам пари.

— По всичко личи, че нямаш кой знае колко, щом още не си си купила нова кола. Какво ще кажеш? — подкачи я Гала.

„Сполучливо!“ — отбеляза си Настя.

Тя бавно остави вилицата и присви очи.

— Значи все пак ти си ченге. Сам се издаде.

— Защо? — учуди се Гала.

— Павлов не знае нищо за моите автомобилни истории. А милицията знае. Пък и все още не съм разбрала как издири адреса ми. Как ме намери, след като Павлов не ти е давал адреса ми, а?

— Откъде знаеш, че не ми го е дал? Той работи в Министерството на вътрешните работи, само да си мръдне пръста, и вече ще го има.

— Стига си дрънкарл глупости — презрително изкриви устни Настя. — Не съм регистрирана тук. Регистриран е моят бивш съпруг, а неговата фамилия е друга. До края на живота си ще се чувствам горда, че цял капитан от милицията собственоръчно ми е приготвял омлет. Или вече си майор? Дай си служебната карта, искам да видя дали ти отива униформата.

— А ти наистина ли се казваш Лариса? — парира я Гала. — Я си покажи паспорта.

— Нали не ми разрешаваш да ставам — иронично се усмихна тя. — Донеси ми чантата от антрето.

Без да я изпуска от очи, Гала отиде до антрето и бързо се върна с чантата ѝ. Настя протегна ръка, но той сам дръпна ципа и изсипа съдържанието ѝ на масата.

— Ама че си нагъл — възмути се тя.

Без да обръща внимание на думите ѝ, Гала отвори ѝ паспорта. Настя беше спокойна — знаеше, че Юра Коротков си е свършил

работата. А освен това по няколко пъти на ден проверяваше съдържанието на чантата си, да не би да има нещо подозрително.

— Е, контролоре, убеди ли се? — подигравателно попита. — А сега измий съдовете и направи на дамата кафе. И за да сме квит, покажи ми и ти документите си.

— Ще минеш и без това — промърмори Гала, като бавно започна да събира вещите от масата и да ги пъха в чантата ѝ.

— Имаш ли си все пак име? Нали цяла нощ ще си говорим?

— Имам си някакво. Избери си което ти харесва — Вася, Петя...

— Харесва ми Емануил, по-изискано е. Може ли да те наричам Емануил?

— Както щеш ме наричай. С коя гъба да измия съдовете?

Гала пусна чиниите и вилиците в мивката, с привичен жест откачи от кукичката една престилка и си я завърза.

— О-о не, домакине мой, Емануил изобщо не ти подхожда. Сетих се! Ще те наричам Михрютка. Става ли?

— Какво прави тя?! — ужаси се Коротков. — Защо го дразни? Ще го изкара от кожата му. Ще я пребие от злоба. Намерила с кого да си прави майтап, та той е наемен убиец. Луда!

— Бедата е там, че ние не знаем дали това е истинският убиец. Да се надяваме, че тя ще ни подсказе по някакъв начин. Намери ли Ларцев?

— Никъде го няма — нито вкъщи, нито на работа.

— Обажда ли се на родителите му?

— Обаждах се. Нищо не знаят.

— А на родителите на жена му?

— Тя е от Куйбишев. Родителите ѝ живеят там.

— Ама че немарливец!

* * *

Гала разля димящото кафе в чашките. „Ако изключим всичко останало, животът понякога може да бъде много приятен — мислеше си той. — Чиста и уютна кухня, красива жена в изящен пенъоар, силно горещо кафе, спокоен разговор — цяла семейна идилия. Защо в моя живот няма място за такива неща?...”

— Достатъчно захар ли съм ти сложил? — попита, когато Настя отпи от кафето си.

— Точно по вкуса ми е, благодаря. Подай ми цигарите, ако обичаш.

Гала ѝ подаде кутията и запалката, след това премести пепелника по-близо до нея. Докато си вадеше цигара, той неволно се залюбува на дългите ѝ пръсти с безупречен маникюр.

— Ти не пушиш ли? — изгледа го косо Настя, всмуквайки дима.

— Не, и никога не съм пушил. А ти защо се тровиш, като ти е слабо сърцето?

— Я си гледай работата.

Настя завъртя цигарата си и очерта във въздуха някаква неразбираема фигурка.

— На никого не му трябва моето здраве. И аз самата на никого не трябва. Нямам мъж, нито деца. Родителите ми са далеко, може и да са ме забравили вече. Какво ме чака? Самотна старост в Старчески дом. Много весела перспектива. По-добре да не доживея до старостта.

Гала усети, че не се шегува. В очите ѝ се беше появила истинска болка.

— Все още можеш да се омъжиш отново. Умна си, красива си, богата. Защо си слагаш кръста?

— Да се омъжа? Вече приключих с брака. Свикнах да бъда сама. По-спокойно е, когато разчиташ сам на себе си. В тоя шибан живот на никого вяра да нямаш, само на себе си. Не е ли така?

— Може би — съгласи се Гала.

— Ето, виждаш ли? — удовлетворено заключи тя. — И ти си същият вълк-единак. Защото знаеш, че така е по-сигурно.

Гала мълчеше. След напрежението през последните дни му се искаше да се отпусне поне за малко. Просто да поседи в уютната кухня, да си поговори с рижата Лариса за каквото и да било, да си поговори без преструвки, искрено, сърдечно, топло.

— Той е убиецът — решително каза Гордеев. — Има ли други мнения?

— Аз смятам, че трябва да го задържим, докато не е станало късно — обади се Доценко.

— А аз пък мисля, че трябва да ги оставим да си побъбрят — възрази Коротков. — Обстановката е напълно спокойна. Може да

научим нещо интересно.

— Но тя е сама с убиеца! — не се сдържа Миша. — Как можете да сте толкова спокойни?

— Той също е сам с Анастасия. Това нищо ли не ти говори? Ще изчакаме — резюмира полковникът.

* * *

Изпиха и второто си кафе. Настя смени позата и започна да разтрива изтръпналия си от неподвижното седене крак. Повече от час си говореха спокойно, дружелюбно, обсъждайки предимствата и недостатъците на различни марки автомобили, коняци, морски курорти. Настя се вглеждаше в лицето на събеседника си и се учудваше на неговата обикновеност и своеобразна привлекателност. *„Кой беше казал, че очите на убийците били празни и студени? Това са глупости — мислеше си. — Нормален мъж, с нормални очи, с приятна усмивка. Спокоен, сериозен, сякаш се намира на работа. Е, в действителност той наистина е на работа. Време е — реши тя. — Сменяме тактиката. Достатъчно си почина.“*

— Слушай, Михрютка, воних на пръч. Не се ли къпеш?

Преходът от дружелюбност към сарказъм беше толкова рязък, че Гала чак се сепна и се изчерви.

— Върви си вземи душ — продължи Настя.

— А ти какво ще правиш през това време? Ще позвъниш на милицията ли? Или ще се поровиш в чантата ми? Намерила си кого да правиш на глупак — озъби й се той.

— Ако искаш, ще дойда с теб. Ще те пазя да не се удавиш. Какво си ме зяпнал? Да не мислиш, че не съм виждала гол мъж? Хайде, хайде — надигна се от дивана Настя, — да вървим в банята. Сигурно и ти вече не можеш да се понасяш.

Тя преследваше двойна цел. Първо, да го унижи и постави в положение на оправдаващ се. И второ, да го накара да си говорят за това, за което в кухнята не биваше дори да намеква, за да не събуди подозрителността му.

Гала неохотно стана, пропусна я пред себе си и я последва към банята. Съблече се по слип, акуратно сгъна джинсите и ризата си на

пералнята и нерешително се спря.

— Обърни се.

— Сега пък какво? Да ме фраснеш отзад по темето ли искаш? Много си умен.

— Казах ти, че ми трябваш жива.

— Какво като си ми казал? Ти не ми вярваш, защо аз трябва да ти вярвам?

Настя пусна водата. „Хайде, давай, давай! — мислено го подканваше. — *Голят мъж не е боец, той вече не може да запази достойнството си.*“

— Влизай най-сетне във ваната — раздражено рече, — не се прави на девственник. Дръпни завеската и всичко ще е наред.

* * *

— Защо пак го замъкна в банята? — недоволено попита Коротков. — Нищо не се чува.

— Точно затова го замъкна — загадъчно му отговори Гордеев, предугадил маневрата на Каменская. — Като излязат оттам, всички да са крайно внимателни. Настя ще се опита да ни предаде някаква информация. Сигурен съм, че той не изключва възможността да ги подслушваме. Много е предпазлив, не изрича нито дума, която би могла да го дискредитира.

* * *

Гала се наслаждаваше на топлите, силни водни струи. „Добра жена е все пак тази Лариса — мина му през ума, — жалко, че трябва да я убия. И двамата сме вълци-единаци. Може би между нас би се получило нещо...“

— Е, как е Михрютка? — чу гласа ѝ зад непрозрачната найлонова завеска. — Нали е хубаво?

— Хубаво е — отговори ѝ, без да крие удоволствието си.

— А ти се дърпаше — засмя се тихо тя. — Слушай, а може ли да те питам нещо?

Гала застана нащрек и за всеки случай завъртя крана, за да усили шума на водата. Но Лариса явно си беше научила урока, защото откряна леко завеската и се приближи почти до ухото му.

— И Ирка ли ти я...

Той се направи, че не разбира.

— Коя Ирка?

— Филатова. Беше ми приятелка. Точно заради този ръкопис я убиха.

— За пръв път чувам.

— Кой друг може да е, щом не си ти?

— Казах ти — за пръв път чувам. Не знам нищо за никаква Филатова.

— Не лъжеш ли?

— Защо реши, че трябва да я познавам?

— Ирка ми даде този екземпляр от ръкописа.

— Бива си те! И искаш да измъкнеш четиридесет хилядарки от Павлов само да му го кажеш? Аз не бих ти дал и рубла за тези сведения.

— Ти си си ти, Павлов си е Павлов. Той може и повече да даде. А на теб за какво ти е ръкописът?

— Ще ми се да си поговоря с Александър Евгениевич по мъжки. Не го харесвам. Сигурно той е убил приятелката ти.

— Откъде знаеш?

— Знам. Край, отдръпни се, разговорът свърши.

Настя послушно отстъпи към вратата. Гала спря водата и посегна за кърпата. След душа се чувстваше много по-добре. Би могъл да ѝ признае, че той е убил Филатова. Все едно, тя вече беше пътник към оня свят. Утре по това време нямаше да я има. Освен това щеше да започне наистина да се страхува от него и да престане с хапливите си забележки. Но кой знае защо Гала чувстваше, че не трябва да си признава.

— Вземи този халат — предложи му Настя, като видя, че се кани да се облича. — Можеш да си опереш ризата, чистнико, до сутринта ще изсъхне.

— Ще мине и без пране — отвърна ѝ сърдито той.

Само това оставаше — да пере пред нея. Трябваше да изпразни джобовете си и тя щеше види... Макар че можеше и да не загрее.

Но все пак нахлузи халата. Никак не му се щеше да облича просмуканата от пот риза.

— Да вървим в стаята, стига сме висели в кухнята — изкомандва той.

— И колко още ще седим така? — попита Настя.

— Искаш да спиш ли? Лягай, ще те събудя, когато трябва.

— Друго не може ли да измислиш? Намерил си глупачка! Как да спя, когато в къщата ми има чужд мъж. Ти да не би да не си ченге, а обикновен крадец?

— Аз съм ченге, колко пъти да ти повторя! — избухна Гала.

— Докажи го! — невъзмутимо настоя тя.

— Как?! Не знам как да ти докажа! Предложи вариант, съгласен съм на всичко!

* * *

— Хвана го натясно — доволно изкоментира Гордеев. — Да го видим сега как ще се измъкне.

— Виктор Алексеевич, обяснете ми какво става? — озадачено го погледна Доценко.

— Това, което тя прави в момента, се нарича „метод на научното лутане“ — усмихна се Коротков. — Пробва разни варианти, импровизира, опитва се да разбере защо не я убива.

— По дяволите, къде е Ларцев? — кипна Колобок. — Точно сега мястото му е тук. Михаил, започвай да звъниш по болниците. Може нещо да му се е случило.

* * *

— Влезте да се простите с нея — шепнешком, за да не събуди Надюшка, рече докторът.

Ларцев внимателно остави детето на пейката и с вдървени крака прекрачи прага на болничната стая. Наташа лежеше слабичка като момиченце, големият корем, с който напоследък беше свикнал да я вижда, го нямаше. Как да се прости с нея? Володя изобщо не

разбираше какво искат от него. Да я целуне? Не му се беше налагало да се прощава с близки в болницата. Той безпомощно хвана ръката ѝ, погали пръстите ѝ. „Но как може така — помисли си, — *ето я, има я, аз я докосвам, дори ми се струва, че тя ме чува. И в същото време я няма. Та тя е топла още. И в същевременно е мъртва.*“ Не можеше да го проумее...

Отвори очи и се озова на пейката до спящата си дъщеричка. „Нека да си поспи — мина му през ума. — Ще има време да се наплаче, като ѝ кажа.“ Опря гръб на студената, боядисана с блажна боя стена и пак започна да се унася. „После, после, всичко после...“

* * *

Това, което Настя правеше насаме с Гала, се наричаше „разклащане на махалото“. Лека шегичка, после спокойно, с нищо не ангажиращо бърбене, след това по-груба, по-предизвикателна шегичка, след това пак идваше ред на задушевен разговор — и така по вертикала нагоре. Сега ѝ предстоеше да завърши периода на шегуването с някоя оскърбителна грубиянска нападка, след което да премине към нещо по-сериозно. Тя вътрешно се подготви.

— Има един начин да ми докажеш, че не си ченге. Тъкмо ще убием два заека едновременно — ще се убедиш, че жилището ми не се подслушва. Как ти се струва такъв вариант?

— Става. Казвай.

Настя направи крачка към него, постоя, сякаш размишляваше, след това с бързо движение разтвори халата на убиеца. Бавно и „плътоядно“ огледа загорялото му мускулесто тяло. Беше чисто, нямаше татуировки. Изясни си това, което я интересуваше.

— Е, домошарино. Готвенето и прането си ги изучил, да те видим как се справяш с останалото. Вие, ченгетата, нямате право да се чукате със заподозрените. За такова нещо и пагоните могат да ви смъкнат. Ето ти възможност да ми докажеш, че те е пратил Павлов, а не някой от „Петровка“ — бавно проговори тя.

— Да не съм ти машина? — възмути се Гала. — Може да не ми се иска. Може да не ми харесваш. Уморен съм, в края на краищата.

— Значи не само че си ченге, но си и импотентен — замислено кимна Настя, сякаш разглеждаше под микроскоп много рядък вид микроби. — Така е, работата ви е тежка, изнервяща. Жалко. Можехме да отстраним недоразуменията. Ще трябва да измислим нещо друго, щом не си се научил да използваш сексуалните си способности за благото на Родината и за нашата съвместна работа.

Тя седна на перваза на прозореца, обърна се с гръб към Гала и запуши, издухвайки дима навън. Замълча и наум преброи до сто.

— Хей, теб страх ли те е от смъртта? — тихо попита.

* * *

— Ларцев няма в нито една болница — докладва Доценко. — Но има Наталия Константинова Ларцева, на тридесет и шест години, докарана с „Бърза помощ“ в четиринадесет часа, живееща на улица „Олховская“.

— Това е жена му — вдигна глава Гордеев. — Какво ѝ е?

— Починала е преди половин час. И бебето също.

— Господи! — изохка Виктор Алексеевич. — Господи, каква мъка! Каква мъка... Сигурно през цялото време, докато сме го търсили, той е бил в болницата.

Гордеев трескаво разсъждаваше как да помогне на Володя Ларцев, който наведнъж бе загубил и жена си, и бъдещото си дете. Чудеше се и какво да прави с Гала — наемният убиец, който се намираще на някакви си двеста метра оттук.

ДВАНАДЕСЕТА ГЛАВА

Гала не се страхуваше от смъртта. Много пъти бе я виждал отблизо. Нещо повече, той самият я носеше на хората. Но в негово изпълнение смъртта не беше нито страшна, нито мъчителна. Щеше му се да вярва, че и собственият му край ще бъде лек и мигновен. По принцип човек би трябвало да се страхува само от онова, което не се случва на всички. А щом това е неизбежно, щом непременно ще умреш, то какъв смисъл има да се плашиш? Боиш се или не се боиш — краят е един и същ. Пък и нямаше кой знае колко радост в живота му, че да съжالياва за него.

На времето, когато той — недоучил студент по медицина — се срещна с „кръстника“ си, като наивен глупак си помисли, че животът в престъпната организация е един вечен празник. Огромните пари, които му плащаха за изпълнението на една-две поръчки годишно, му позволяваха да води напълно осигурен живот — през лятото да ходи на море, да си купува най-скъпите курви, да пие хубав коняк. Но с течение на годините все по-ясно съзнаваше, че ако иска да получи нова поръчка, трябва да живее скромно, незабележимо и предвидливо. Самотата беше цената на тези големи пари. Гала знаеше, че когато умре, никой няма да тъжи за него. Дори никой няма и да забележи, че него вече го няма. Струваше ли нещо такъв живот, та да съжالياва за него? И от затвора не се плашеше. Винаги имаше под ръка една спасителна таблетка, която да му спести следствието и съда.

Но въпросът на Настя го свари неподготвен. Защо трябваше да обсъжда тези неща с една напълно непозната жена? От друга страна, се зарадва, че тя изостави хлъзгавата, деликатна тема и престана да го дразни. Не искаше близост с нея, поне не и сега.

Навън започна да просветлява. Гала седеше във фотьойла, а Настя на пода до него. Убиецът и неговата бъдеща жертва тихо си говореха за смъртта.

— Не е страшно да умреш, стига да не изпитваш болка — каза тя, сякаш беше прочела мислите му. — Ами ако всичко, което пише в

книгите, е вярно? Животът след смъртта сигурно е много по-добър от действителния. Ти как мислиш?

— Не знам. Не съм чел такива книги.

— Интересно, дали Павлов се бои от смъртта?

— Такива като него винаги се боят. Иначе отдавна да се е застрелял, вместо да вдига крепости около себе си. А той все се пази, все се надява на нещо. И виж докъде я докара.

— Бълха го ухапала! — пренебрежително тръсна глава Настя. — Ще се изръси сто и четиридесет хилядарки и ще продължи да си живее спокойно. За какво му е да се самоубива? Този екземпляр на ръкописа е последен, друг наистина няма. Никой повече няма да го закачи.

— Ти нищо не знаеш...

— А ти да не би да знаеш повече? — недоверчиво проточи тя.

Гала си премълча и мислено се наруга за невъздържаността си. „Как можах да се изтърва така пред нея?! Добре, че нищо не забеляза.“

Опита се да отклони опасната тема.

— Колко време ти трябва да се приготвиш?

— Какво, време ли е вече? — трепна Настя.

— Спокойно, рано е още. Просто искам предварително да си разчета времето.

— Далече ли ще ходим?

— Не е твоя работа. Попитах те нещо — студено ѝ рече Гала.

— Нали ти отговарям. Зависи от това къде ще ходим. Трябва да обмисля какво да си облека. Ако съм с дънки и маратонки, бързо ще се приготвя, но ако ще ходим на някое по-прилично място, ще ми отнеме повече време. Плюс душа, муцуната си да начервя, това-онова, девето-петнайсто. Нали разбираш?

— Отиваме на среща с Павлов. Това имай предвид.

Не беше така лесно да се обърка Гала.

— В такъв случай ми трябва от четиридесет и пет до петдесет минути.

— Каква точност — иронизира я той. — Според мен нито една жена няма реална представа за времето и затова винаги закъснявате.

— О-о, Михрютка, ти си бил главен експерт по жените. Личи си. Импотентните най-добре разбират от жени.

„Ама че си глупак! Сам си го изпроси! Не си пъхай пръста в устата ѝ, че хапе! Една непредпазлива думичка — и веднага те намаза

с говна!“ — мина му през ума.

* * *

— Какво каза? — сепна се Гордеев. — „Муцуната си да начервя, това-онова“ и нататък какво беше?

— Пето-десето — подсказа му Шестак.

— Не, друго беше. Просто ме парна по ухото.

— Девето-петнайсто — обади се Миша Доценко.

— Какво ли може да означава това? — напрегнато разсъждаваше полковникът. — Тя никога не е използвала тази фраза. Нещо трябва да означава. Мислете, бързо!

* * *

„Всичко е безсмислено — терзаеше се Настя. — Няма да го хванат. Но нищо по-добро не можах да съчиня. Гала е твърде умен, за да се опитам да предам информация по някакъв друг начин. Цялата ми надежда сега е в тях. Поне да знаех кой от нашите в момента ме слуша. По-лесно бих се ориентирала какво да говоря.“

— Гладна съм — капризно каза тя. — Да идем в кухнята. Заплюх се, ти готвиш! При теб по-добре се получава, Михрютка.

* * *

— Девет-петнадесет, девет-петнадесет — тъпо си повтаряше Коротков, седнал на задната седалка в микробуса. — Да е някакъв адрес: номер девет, апартамент петнадесети? Или обратно — номер петнадесет, апартамент девети? Да е номер на кола — нула, девет, петнадесет? Или петнадесет, нула, девет? Какво още може да е?

— Да не е час за тръгване на електричка от някоя гара? — предположи Доценко.

— Звъни, проверявай — разпореди се шефът му.

— Може да е някакъв телефонен номер, започващ с деветстотин и петнадесет или със сто петдесет и девет — налучкваше Коротков.

— Сто петдесет и девет — това е на проспект „Ленинградски“. А деветстотин и петнадесет? Коя ли е пък тази АТЦ?

— Ей сега ще изясня — скочи Юра.

Но нито едно от предположенията дори малко не се доближаваше до информацията, която Настя искаше да им предаде.

* * *

— Ще възразиш ли, ако опека месо? — учтиво я попита Гала, изваждайки от камерата парче свинско.

— В микровълновата фурна бързо ще се размрази.

Беше решил през оставащото време да не се поддава на нейните подигравки, да спазва добрия тон и да бъде абсолютно невъзмутим. Дори и ако нарочно се държеше нагло и предизвикателно, той нямаше да се хваща на въдицата ѝ. Но на Лариса сигурно ѝ беше омръзнало да го дразни. Беше притихнала, сякаш усещаше предстоящата си смърт. И отново Гала изпита към нея нещо, което наподобяваше жал.

— Не възразявам — необичайно меко отговори тя. — Поне да си хапна за последно.

Едва след няколко минути Гала разбра, че пак е направил грешка. Но беше късно да я оправя. Нима наистина вече беше изхабен? Само през последния един час беше допуснал две грешки. Първо в разговора, за Павлов, а сега и когато тя произнесе това „за последно“. А той, кретенът, си бе премълчал, вместо да се учуди защо пък „за последно“? Премълча си, защото беше казала истината. Трябваше да се опита да я отвлече от тези мисли.

— Имаш ли някакво хоби? — попита, включвайки микровълновата фурна.

— Имам. Да доказвам теоремата на Ферма — отговори му сериозно тя.

— Все се шегувах — намръщи се Гала.

— Че защо, не се шегувам. Този, който успее да намери доказателство на теоремата на Ферма, ще получи Нобелова награда. Световна слава и вечни почести. Тогава и да умреш, не е страшно.

— Защо все за смъртта говориш? Погледни навън — слънцето изгрява, небето е синьо, птичките пеят. Животът е прекрасен, мадам! Ще си получите парите, ще си купите нова кола и ще заминете на почивка.

— А ти? — втренчено го изглежда Настя. — Ти какво ще правиш, като си получиш парите?

* * *

— Какво общо има тук теоремата на Ферма? — недоумяваше Миша Доценко.

Гордеев се удари с юмрук по коляното.

— Идиоти! Ние всички сме идиоти! Кой знае телефона на Чистяков?

— Виктор Алексеевич, пет часът сутринта е...

— Майната му! Звъни веднага! Звъни ти казвам!

Виждайки, че Доценко се колебае, Гордеев грабна телефона.

— Каж ми номера, аз сам ще поговоря с него.

* * *

— Как е месото? Добре ли е опечено?

— Добро е. От теб би излязъл чудесен кулинар, Михрютка. Защо не останеш да живееш при мен? Ще ти плащам като на домашен помощник. Няма да е много, но пък ще е сигурно. И главното — законно.

— Дояждай си и да тръгваме — сухо рече Гала.

Настя забеляза, че бе престанал да обръща внимание на номерата й. Какво ли би могло да означава това? Съсредоточава се преди финалния скок? Или е заподозрял нещо? Спешно трябваше да се смени тактиката. Това за теоремата на Ферма наистина беше грубо. Но пък необходимо. Нима и сега нямаше да се досетят?

* * *

— Не излизайте никъде, ако обичате — помоли Гордеев. — Може пак да ми се наложи да ви потърся.

Коротков и Доценко мълчаливо гледаха шефа си.

— Той каза, че тези цифри могат да означават нещо такова: закономерността е съвсем друга и тя си има своя формула.

— Но защо? — в един глас възкликнаха и двамата.

— Много е дълго за обясняване. Накратко казано, ако правилно сме я разбрали, тя е искала да ни каже, че Гала действа по съвсем различна схема. Той има намерение да я убие не в жилището, както ние предполагахме, а някъде другаде. Там ще бъде убит и Павлов, като се инсценира самоубийство. На местопроизшествието ще бъдат оставени доказателства за причастността на Павлов и към двете убийства. Какво става в апартамента?

— Приготвят се да тръгват.

— Хитра гадина! Сега улиците са пусти, проспектът е прав като стрела и се вижда навсякъде. Ще ги изпуснем! По дяволите, къде ли ще я отведе? Най-вероятни са следните два варианта — или жилището на Муртазов, или вилата на Павлов. Има ли други предположения?

* * *

Когато Настя слезе заедно с Гала от електричката, не забеляза никого на перона от колегите си. „Изгубиха ни — помисли си обречено. — Явно не са ме разбрали. Не ми провървя.“

На касата двама мъже оживено спореха за нещо.

— Цял живот билетът ми до Москва и обратно е струвал два и осемдесет. Вече десет години пътувам! — горещеше се по-възрастният.

— От първи юли има увеличение. С два процента и седем десети. Прочети съобщението, не го ли виждаш? — убеждаваше го момък по шорти и тениска.

— Ами точно така, с две цяло и седем. Тогава защо ми взеха седем и петдесет и шест? — не отстъпваше първият мъж.

Настя по навик раздели наум новата цена на старата. Точно две цяло и седем се получаваше. „Този чука на отворена врата“ — мина ѝ през ума и не можа да сдържи усмивката си.

— Още не могат да свикнат с цените — каза тя и изведнъж замлъкна.

Стана ѝ леко и спокойно. Вече знаеше какво трябва да прави.

Дълго вървяха по пътя край някаква брезова горичка, прекосиха селцето и накрая стигнаха до вилите. Гала уверено отвори портичката и я поведе към една солидна дървена къща на два етажа. Парцелът беше голям. Освен къщата имаше тухлен гараж и барака, облицована с ламарина и с метална врата.

От съседния имот към тях тутакси се насочи някакъв опърпан мъж с голяма овчарка. Той леко провлачваше единия си крак. Лицето му беше силно брадясало, уморено и изпито. Външният вид на кучето беше „в тон“ с този мъжа — зле гледано, мръсно, с липсващ кичур козина под гърба.

— Добро утро — любезно поздрави Гала.

— Здравсти — измърмори брадясалият. — С мацка ли си дошъл? Или я водиш за стопанина?

Той противно намигна и дрезгаво се закашля.

— Александър Евгениевич ми поръча да дойда по-рано. Отвори ни, ще го почакаме — уверено му нареди Гала.

— Ще ви отворя, ще ви отворя, щом стопанинът така е заповядал — закима пазачът.

Кучето се спря, оголи зъби и изръмжа.

— Тихо, тихо — успокой го той. — Не ги ли познаваш, наши хора са. Този човек вчера идва, не помниш ли?

„Ама че странен пес — помисли си Настя. — Изглежда стар и болен, а очите и зъбите му са като на млад. И е породист, макар че по него има повече кал, отколкото козина.“

Тя бързо огледа двора — нямаше къде да се скрие. Съседните вили бяха далеч, пък и всички алеи, водещи към тях, се виждаха като на длан.

„Къде са нашите? Да не са вътре? Ако Гала се усъмни в нещо, ако чуе и най-малкия съмнителен звук, веднага ще ме вземе за заложница. Няма да ме пусне нито на крачка от себе си. Какво каза този омърлен пазач? Че Гала вчера е идвал? Значи правилно съм се

досетила. Той е правил рекогносцировка и е планирал мизансцена. Трупът на Павлов, трупът на шантажистката, а край тях — доказателствата. Павлов убива шантажистката и като разбира какво е направил, извършва самоубийство. А какво се кани да прави с пазача? Нали той ще бъде свидетел? Сигурно ще ме убие, ще се престори, че си тръгва, ще се сбогува с него и после незабелязано ще се върне. Вчера не си е губил времето — всички възможни изходи е огледал. Някъде тук трябва да има заключена врата. Но къде?“

Пазачът приседна на пейката и започна да търси ключовете.

— Ето, дръж — подаде връзката на Гала. — Отключи си сам. С този крак ми е трудно да се качвам по стъпалата.

— Да вървим — кимна Гала на Настя.

„Не трябва да влизам в къщата. В никакъв случай. Ако вътре има засада, мога да им попреча. Или той ще ме хване и ще ме държи пред себе си като заложница, или ще се окаже на линията на огъня. Какво да правя? — трескаво разсъждаваше тя. — Как да не вляза в къщата, без да предизвикам подозрения? И къде е тази заключена врата? Къде е?“

Отляво се разнесе заплашително ръмжене. Овчарката се приближи към Настя и муцуната ѝ не бе никак дружелюбна. Настя машинално погледна надясно, търсейки път за отстъпление от враждебно настроеното животно. Никога преди не се беше страхувала от кучета, винаги бе успявала да намери общ език с тях. Но този пес не ѝ вдъхваше доверие.

Лекичко се отдръпна и пак се огледа. На около десетина метра забеляза металната врата на бараката, заключена с внушителен катинар.

— Приберете кучето — рече сърдито.

— Не бой се, няма нищо да ти направи, то е добро — отговори ѝ пазачът и някак странно я изгледа.

Кучето заръмжа още по-силно. Настя безпомощно потърси с очи Гала, който се беше качил на верандата и отключваше вратата с гръб към нея.

— Махнете най-сетне това куче! — нервно извика.

Гала се обърна. На лицето му беше изписано неприкрито злорадство.

— Не бой се, не хапе. Просто не те харесва. Такива вредни като теб през девет баира ги усеца — саркастично я информира.

Стопанинът на кучето равнодушно ги гледаше, без да прояви ни най-малко състрадание към Настя.

Тя направи още крачка надясно и кучето веднага я последва.

— Влизай в къщата — заповяда ѝ Гала.

— Не мога, страх ме е — жално отвърна Настя, като продължаваше да отстъпва надясно към бараката.

Кучето, което упорито я следваше, изведнъж яростно залая.

— Ей, човече — ядосано подвикна Гала. — Прибери си песа. Стига си се правил на глупак.

До бараката оставаха само няколко крачки. Настя през глава се втурна към желязната врата, блъсна я с рамо и изчезна в тъмнината...

Нататък всичко стана някак много бързо, тихо и делнично. Операцията, която бяха подготвяли и разработвали повече от две седмици, приключи само за няколко минути без нито един изстрел.

Настя дойде на себе си от нечие горещо дишане право в лицето ѝ. Протегна ръка, напипа кичур козина и веднага след това един грапав език я близна по бузата. С мъка се надигна. Рамото, с което беше блъснала вратата, я болеше нетърпимо. „Глупачка такава! — рече си, — можеше да се досетиш, че е необходимо само леко бутване.“ След малко разбра, че при падането си е ожулила коляното и си е счупила токчето.

Предпазливо погледна навън. Гала вече беше с белезници и тъкмо го качваха в колата. Колко ли време се бе търкала в тази барака? Излезе, седна направо на земята и с тъга зараглежда повредената си обувка и кървящото си коляно. Май и главата си беше ударила...

— Бойните загуби ли оценявате? — чу до себе си насмешлив глас.

Вдигна глава, видя куция пазач и измъчено му се усмихна.

— Добро куче имате. Нападна ме, но после ми се извини.

— Не ви е нападнало — сериозно ѝ отговори той. — Просто добре се подчинява на команди. Пълно разбирателство цари между нас.

Настя сбърчи чело.

— Искате да кажете, че... Ами да, трябваше сама да се сетя.

Тя с шеговита досада захвърли обувката си, опита се да се разсмее и изведнъж високо се разрида. Това си беше класическа истерия — когато след дългото напрежение е достатъчен и най-слабият емоционален тласък. Сълзи се стичаха по бузите ѝ, ридания разтърсваха раменете ѝ. Изхлипа, хвърли се на врата на „пазача“ и зарови лице на гърдите му.

— Успокой се, хайде, успокой се — започна да я утешава той, галейки я нежно по гърба. — Всичко свърши, всичко ще бъде наред. Ти си истински юнак. Хайде, миличка, стига си плакала, виж, шефът ти идва насам. Хайде, красавице, изтрий си очичките.

— Трябвало е да станеш бавачка в някоя детска ясла — разнесе се умореният глас на Колобок. — Кой те е учил така добре да утешаваш момиченца?

— Цял живот с кучета се занимавам. Виктор Алексеевич. Какви ли не думи ти идват наум, когато се наложи да успокояваш някое от тях. Случвало ми се и по цял час да ги уговарям.

Настя подсмъркна и се отдръпна от широката уютна гръд на „пазача“.

Гордеев чак подсвирна.

— Бива си те, Анастасия! Имаш ли огледалце? Къде ти е чантата?

— Сигурно е останала в бараката.

— Кирил, донеси чантата, моля те — тихо рече „пазачът“.

През вратата, без да бърза, излезе овчарката, стискайки старателно със зъби Настината чанта.

— Странно име има кучето ти — учуди се полковникът. — Мислех си, че не е прието кучетата да се наричат с човешки имена.

— В родословното му дърво е записано такова име, че цяла седмица ще ти трябва, докато го изречеш — махна с ръка „пазачът“.

— Между другото, Анастасия, запознай се с Андрей Чернишев, близък приятел и колега на нашия Ларцев, от областното управление.

— Много ми е приятно — измънка Настя, отвори пудриерата си и се огледа. — Господи, ама че съм картинка!

На лицето ѝ имаше високохудожествена смес от прах, кал и разтекла се козметика — особено там, където беше минал кучешкият език. Тя превърза коляното си с носната кърпичка, събу оцелялата обувка и понечи да стане.

— Андрюша, закарай я вкъщи — разпореди се Гордеев.

— А вие?

— Аз ще почакам Александър Евгениевич. Иначе ще се покажем невъзпитани — човекът ще пристигне с толкова пари и няма да намери никого.

Настя вече се беше посъвзела.

— Между другото, защо му е този гараж? Да не би да има кола?

— И още как. Само че икономисва бензина, затова рядко я кара. В Енск е карал само с краден бензин, но явно че тук, в Москва, още не се е запознал с когото трябва.

— И много ли пари ще носи? Интересно, на колко се оценява моето убийство?

— Любопитството ти е много нездраво, Анастасия. По-добре ми кажи защо накара Гала да се изкъпе.

— Искях да се съблече. Той сложи дрехите си на пералнята, а аз се облегнах на тях. Нали завесата в банята на вашия син не е прозрачна? Е, вярно, че успях само джобовете на ризата му да пребъркам. И добре, че аптечната стоеше върху пералнята. Но ръцете ми трепереха, сякаш крадах кокошки.

— Лошо. Глупаво си рискувала. Но понеже ти е за пръв път, ти прощавам.

— Намерихте ли оръжие у него при обиска?

— Намерихме една хитра играчка. Електрошокова минипалка с размери на джобно фенерче. Човек губи съзнание за петнадесет-двадесет минути, които са напълно достатъчни, за да инсценираш каквото си поискаш.

— Ето значи с какво е причакал Филатова до входната врата — замислено рече Настя. — Сигурно и мен се е канел със същото нещо... И все пак, Виктор Алексеевич, на колко е оценена смъртта ми?

— Убийството на човек обикновено струва колкото хубава кола. Сама можеш да пресметнеш, отчети и инфлацията.

— Наше производство или чуждо?

— Чуждо, разбира се. Това са все пак поръчкови убийци от висша класа. Обикновените килъри струват по-евтино.

— Виж ти — поклати глава тя, — колкото цял автомобил. При това съм куца. Андрей, карайте ме като безценен товар.

И като се опираше о ръката на брадясалия „пазач“, закуцука към колата.

* * *

Търпението ѝ стигна само докато Андрей излезе на магистралата.

— Нищо ли няма да ми разкажете?

— Вие питате — ние отговаряме — пошегува се той.

— Струва ми се, че бяхме минали на „ти“.

— Ти кога се появи тук?

— Вчера сутринта, веднага след като Ларцев разбра, че те се канят да се срещнат във вилата.

— Кои „те“?

— Убиецът и Муртазов.

— Откъде е разбрал?

— Муртазов му е казал. Гала така го бил притиснал, че Ларцев го заварил още топличък и не му се наложило много да го убеждава. Помолихме истинския пазач да изчезне за известно време. Гала дойде, огледа всичко, обиколи къщата, провери всички врати и прозорци. Оказа се, че той е предвидлив мъжага. Вчера остави някои доказателства за причастност на Павлов към убийството. Опасявал се е, че нещо може да се случи в квартирата ти и да не успее да те доведе жива дотук. След това би могъл да съобщи на когото трябва, че Павлов крие това-онова във вилата си.

— Гордеев знаеше ли?

— Там е работата, че нищо не е знаел. Вчера цял ден се опитвах да се свържа с Ларцев, но не можах да го открия. А поддържах връзка единствено с него. Знаеш как стоят милиционерските ни работи. Не посмях да се обадя на друг. Ами ако Володя не е искал шефът му да знае всичко? Не ме беше предупредил да се свържа с Гордеев, ако се случи нещо непредвидено.

— И какво е скрил Гала във вилата?

— Един бележник и два листа. Вероятно ги е взел от жилището на Филатова — за всеки случай, както казва Гордеев. Бележникът съдържа записки от юнската ѝ командировка в Краснодар.

— А листчетата? Какво има на тях?

— Списъци с фамилни имена. На единия — деветдесет и четири, на другия — деветдесет и две.

— Сега разбирам. И после?

— После... На разсъмване пристигнаха момчетата и изпилиха халката на катинара. На външен вид е здрав, а в действителност вратата се отваря съвсем лесно. Но разбрах, че ти няма да обърнеш внимание на тази врата.

— Така е. Знаех, че някъде трябва да има заключена врата, помислих си, че може да е някой страничен вход или килер. Нещо от този род, само че вътре в къщата. За бараката не се сетих веднага, този катинар ме обърка.

— Точно на това разчихме, за да заблудим Гала. Трябваше да те отделим от него. Момчетата казаха, че в квартирата не се е отлъчвал нито крачка от теб. Страхувах се, че и на вилата ще е същото. Наложих да дам команда на Кирюша да ти подсказе. Изплаши ли се?

— Да, но не от Кирюша — засмя се Настя. — Аз обичам кучетата, те никога не ме закачат. Страхувах се, че ще му омръзне да ме тормози и няма да имам повод да се придвижвам към бараката. Изобщо не знаех, че той го прави нарочно.

— Но ти се държа храбро, пък си и съобразителна — похвали я Андрей.

— Старая се.

— Кирюша страшно ми се разсърди, като му остригах част от козината, пък на всичко отгоре го накарах да се отъркаля в калта и не го пуснах да се окъпе в реката. Нацупи се, легна под пейката и изобщо не искаше да ме погледне. Но когато ме видя дегизиран като мърляв пазач, ми прости. Умничкият ми — ласкаво добави той. — Чуваш ли, Кирил, и теб хваля.

От задната седалка се разнесе одобрително ръмжене.

— Не съм много вътре в операцията — каза Андрей.

— Може би пък ти ще ми дадеш някакво обяснение относно тези доказателства?

— Ами виж сега, Филатова се връща от командировка късно през нощта, а след два часа я откриват убита в жилището ѝ. И никакъв бележник не намират. Следователно този бележник е бил взет от някой, който се е срещнал с нея през тези два часа, тоест от убиеца. У

когото е бележникът, той е и престъпникът. Явно Гала винаги така се е презастраховал. Вземал е нещо от местопрестъплението, за да може при неблагоприятно стечение на обстоятелствата да го подхвърли като улика и да насочи подозрението към някой друг. А с листовете историята е друга. Тези фамилии са преписани от картотеката на зоналния информационен център.

— Това, че в единия списък фамилиите са с две по-малко, показва, че два от картоните са липсвали. Точно от тях се е страхувал Павлов и заради тях е била убита Филатова. Мисля, че знам коя е едната фамилия, но втората ме интересува повече. Тя трябва да е на някоя много важна клечка.

Колата се приближи до жилищния блок на „Щелковская“ и Настя съзря на пейката пред входа една позната рошава глава. Сбогува се топло с Андрей, погали Кирил по врата, obu си обувките и, накуцвайки заради различната им височина, тръгна към Льоша.

— Благодаря ти, скъпи — тихо му прошепна и го прегърна силно.

* * *

Искаше ѝ се само едно — да измие от себе си мръсотията, потта, умората, напрежението и най-вече — образа на шантажистката Лариса Лебедева. Колко хубаво бе да си невзрачната, ленивата, обикновената Настя Каменская, да носиш удобни обувки и нормални дрехи, да си прекарваш почивните дни със спокойния и надежден млад доктор на физико-математическите науки Льоша Чистяков, спасил ти днес живота.

Когато кожата ѝ заскрипя от чистота, а косата ѝ пак стана светла, Настя се появи в кухнята, където Льоша съгласно създадената традиция подреждаше масата по всички ритуални правила.

— Сядай, Настюша, готов съм. Ще празнуваме твоето бойно кръщение — тържествено произнесе той.

Тя притисна буза о рамото му.

— Слънчице мое — нежно му прошепна, учудвайки самата себе си, — ненагледни мой, ти си най-добрият от всички. Няма да те заменя за никого на света.

— Че кой ще се изкуши от теб, такава мързелива и без капчица домакински способности — пошегува се Льоша, опитвайки се да прикрие колко дълбоко е трогнат.

Докато Настя Каменская се възстановяваше, къпейки се във вълните на грижите, с които я обграждаше Льоша, на „Петровка“ кипеше работа. След задържането на Гала се водеха интензивни разпити на Павлов, Рудник и Муртазов. Вече можеше да се изясни и въпросът с фамилиите и с това кой друг като Антон е правил списък, но два месеца по късно, докато е бил в състава на бригадата, провеждаща инспектираща проверка в Енск. Делото се разплиташе с главозамайваща скорост, чувстваше се остър недостиг на хора, но Гордеев не искаше да закача Настя поне до утре. Освен това бе изпратил и двама души у Ларцев да му помогнат в подготовката на погребението и за панихидата на жена му.

* * *

Виктор Алексеевич сам разпитваше Гала. Още при задържането му беше разбрал, че този човек умее да губи достойно. Не беше оказал никаква съпротива, не се беше правил на възмутен и упорито държеше на своето: негов познат го помолил да му съдейства при уреждането на деликатна работа. Работата се състояла в това, че някаква журналистка с тъмно минало се опитвала да изкопчи пари от един напълно почтен човек и този човек искал в момента на предаването на парите да присъства негово доверено лице. Освен това бил помолен да се запознае по-отблизо с журналистката и да разбере дали тя не блъфира и може ли да ѝ се вярва. И това било всичко — нищо криминално. Не се вмъкнал с взлом при нея, тя сама му отворила вратата и го пустила, а на сутринта съвсем доброволно тръгнала с него извън града.

Самата засада на вилата беше доказателство за Гала, че са подслушвали жилището, в което бе прекарал нощта. Но той смяташе, че всичко, което бе казал, се вмества в тази версия. Освен, разбира се, това, за което бяха говорили под шума на леещата се вода. Той не можеше да си изясни ролята на Лариса. Беше готов да се закълне, че тя не го беше провокирала, не се беше опитвала да каже на глас нещо, което не бива, не му беше задавала коварни въпроси. Държала се бе

точно като човек, който лесно се нагажда към ситуацията, който иска да си получи парите и не желае излишни неприятности. Но пък от друга страна, невъзможно бе да не е знаела, че жилището ѝ се подслушва. Значи все пак е свързана с милицията.

Гала спокойно и обстоятелствено даваше показания и се придържаше към своята линия на поведение. Той добре си спомняше, че беше докосвал бележника и листите само с ръкавици и не би трябвало да има по тях негови отпечатащи, разбира се, ако не беше сгафил някъде. При това тези книжа не бяха иззети от него, а намерени във вилата на Павлов. Така че имаше шанс да им се изплъзне. Вярно, че му бяха направили биологическа експертиза, но резултатите още не бяха готови и можеше още малко да поразиграва ченгетата.

Гала добре знаеше, че каквито и показания да даде, ще доживее най-много до края на следствието, след това онези щяха да го намерят. Но той не се канеше да живее толкова дълго. При обиска по време на задържането му бяха взели всичко от джобовете, включително и спасителната таблетка с цвят на салата. Но той щеше да намери начин да си я върне. В края на краищата това не бе чак толкова сложно. Пакетът с иззетите вещи беше върху бюрото на Гордеев.

Виктор Алексеевич също не форсираше събитията. Той подробно го разпитваше за Павлов и за причината, поради която са го шантажирали за пари. Като че ли напълно бе повярвал на версията му или поне задаваните от него въпроси не излизаха от рамките на тази версия.

Най-сетне Гала реши, че е настъпил моментът.

— Имам една молба, ако ми позволите — обърна се към полковника.

— Моля — с готовност се отзова той.

— При обиска ми взеха лекарството, бих искал да си го изпия, боли ме стомахът. Може ли?

— Разбира се, разбира се — засуети се Гордеев, отваряйки пакета. — Това ли е?

Той извади „салатовото“ хапче и му го подаде с чаша вода.

— Ако трябва, да извикаме лекар? — загрижено го попита.

Гала се усмихна, поклати глава и сложи таблетката в устата си.

* * *

След работа Коля Селуянов и Юра Коротков решиха да изпият по едно кафе, преди да се приберат по домовете си.

— Погледни на Аска в бюрото, тя има цял буркан нес — каза Коротков и подаде на колегата си ключовете от кабинета на Каменская.

— Ще ме убие — поклати глава Селуянов.

— Ти ще се разкаеш и няма да те убие. Върви, върви — засмя се Коротков.

Сръбвайки от горещата тъмна течност, Селуянов попита:

— Какъв беше този фокус с цифрите? Аз така и не го разбрах.

— Никой нямаше да го разбере, ако Настя не бе споменала теоремата на Ферма. Тогава Колобок се сети, че трябва да позвъним на Льошка Чистяков. Оказа се, че още във физико-математическата гимназия, където учели заедно, били правили упражнение да намерят формулата на простото число. Нещо такова, като при нас — да удариш петстотин от петстотин възможни. По принцип сигурно е постижимо, но засега май на никого не му се е удало. Тогава Аска предложила да намерят първо формулата на нечетното непросто число, а след това да тръгнат от обратното. Ти, казала, вземи числото девет, а аз ще взема числото петнадесет. Седали те, седали, решавали, решавали, а после отишли на кино. Гледали някакво френско криминале, сюжетът на което много приличал на нашия случай — престъпникът иска да подхвърли улики срещу някого и след това да инсценира самоубийство. И изведнъж Аска каза, че всичко ѝ е толкова ясно, че дори не ѝ се гледа вече, да си ходят, защото било по-интересно да търсят формулата на девет и петнадесет, отколкото да гледат филма. Такава е историята. А аз като пълен глупак към какво ли не ги прикачвах тези цифри — и към адреси, и към номера на коли, и към телефони. Между другото, точно Льошка ни подсказа сцената пред билетната каса на гарата. Знаеш ли, когато хората са заедно толкова години, те си изработват някакъв техен език, непонятен за околните. Накратко, всички тези приказки, изречени пред касата, трябваше да означават — не бльскай отворена врата. Аска е умница и правилно ги превела от „птичи“ език на човешки — не влизай през вратата, която ще отключат, търси заключена.

— Но това е фантастика! — възхитено въздъхна Коля. — Понякога, като си представя на какво тънко косъмче виси цялата ни работа, чак страшно ми става. Ами ако този Чистяков не си беше вкъщи? Тогава какво?

— Смятай, че просто ни е провървяло. И си дай сметка колко пъти преди това е провървявало на Гала. Сега пак щеше да му провърви. Ако нямаше стечение на обстоятелствата, дело за смъртта на Филатова не би се възбудило.

— Да, балансът май не е в наша полза.

* * *

Гала седеше неподвижно пред Гордеев и се опитваше да си събере мислите. Изобщо не разбираше какво става. Уж му бяха казали, че смъртта ще бъде моментална и безболезнена. А какво излизаше?

Гордеев също мълчеше и внимателно наблюдаваше задържания убиец.

— Нещо не е наред ли? — рече му най-сетне. — Ако наистина ви боли стомахът, лекарството би трябвало да ви помогне. Това е темпалгин, много добро обезболяващо средство.

— Темпалгин? — разсеяно произнесе Гала. — От къде на къде темпалгин?

— Вижте, не мога да ви позволя да умрете насред кабинета ми — остро каза Гордеев.

От загрижеността му не остана и следа.

— Още през нощта подмениха „лекарството“ ви. Вие пък за съвсем калпави работници ли ни вземате? И замисълът ви беше разгадан още тогава.

— Лариса? — попита Гала само с устни.

— Разбира се — кимна полковникът. — Тя ви разиграваше като малко момченце и при това намери възможност да ни съобщи за вашите планове.

— Моите поздравления — усмихна се криво Гала. — Професионализмът на нашата милиция расте пред очите на изумената публика.

— Недейте, моля ви. Нека не си отправяме взаимни оскърбления. Нали аз не ви казвам колко много е паднал вашият професионализъм и колко грешки и глупости направихте. И още повече грешки направи вашата организация, но вече с наша помощ. Ние ви принудихме да действате в непривични за вас условия, накарахме ви да се занимавате с това, което по-рано не сте правил и не умеете да го правите. Затова сега сте тук, а не в самолета Москва-Баку.

— Муртазов?

— Естествено. Никой ли не ви е учил, че не бива да плашите бизнесмените с такива методи? Те затова и преуспяват в търговията, защото психиката им е нормална, а главите им — трезвомислещи. Добре могат да смятат, при това не само пари. А вие не умеете да се разбирате с хората, това не е по вашата специалност. Същината на вашата професия е да лишавате от живот хора, с които други ваши колеги не са могли да се разберат. Няма универсални специалисти. Случва се дори докторът на техническите науки да не може да си поправи кранчето вкъщи. А вие действяхте толкова неграмотно, че дори една жена успя да се справи с вас.

Това беше последната капка. Гала се пречупи.

* * *

— Знаеш ли от какво най-много се страхувах? — говореше на другия ден Гордеев на Настя. — Страх ме беше да не си сбъркала прякора и Филатова изобщо да не е била убита от Гала. Тогава цялата комбинация щеше да иде по дяволите. Нищо нямаше да свършим. Нямаше да мога да компрометирам убиеца в очите на работодателите му, а планът включваше и това. Хайде признай си, Анастасия, наслуки ли го посочи?

— Почти — усмихна се тя. — Любовта му към историята го издаде. Ето, вижте.

Тя постави пред шефа си една снимка на полица с книги и дреболийки.

— Още от самото начало тази снимка ме смущаваше, само дето не можех да реша какво не ѝ е наред. Все я гледах, мислех и нищо не измислях. И когато ми поставихте задачата с прякорите, някакъв

механизъм в главата ми сработи. Тези стъклени фигурки са символи на годините по източния календар. Тигър, маймуна, петел, овца и така нататък. Не съм ходила в жилището на Филатова, но Зубов беше направил много снимки, от които разбрах, че там цари идеален ред и всяко нещо си е на мястото. Най-вече си личеше по събраните съчинения. А в подредбата на фигурките имаше някаква... ъ-ъ... неправилност ли, как да го кажа. Уж всички бяха подредени по реда, който следваха в календара. Всички, с изключение на тези двете — змията и овена. Те са една до друга и леко под ъгъл, макар че в календара не са в тази последователност. Галските племена са имали езическо божество — змия с глава на овен. Убиецът е прекарал в жилището на жертвата много време, явно му е доскучало и си е намерил развлечение — решил да провери как ще изглежда змията, ако ѝ се присади овча глава. За него поредността на фигурките не е имала значение и затова не ги е върнал по местата им. Пък може и да е забравил или нещо да му е отвлякло вниманието.

— Ама че работа — поклати глава Виктор Алексеевич. — И от такава дреболийка ти успя да направиш извод? Добре, че разбирам едва сега. Тогава, когато ми се обади, гласът ти звучеше толкова убедено, че аз изобщо не се усъмних в твоите „железни“ изводи.

— Да, но изводът ми се оказа правилен — възрази Настя.

— Ще видим — позасмя се Гордеев. — Ще попитаме Гала какво мисли по този въпрос.

* * *

Следобед полковникът пак разпитва задържания. Когато го отведеха, Виктор Александрович се отби в кабинета на Каменская.

— Е, Анастасия, имаш една бутилка от мен. Ама и мен си ме бива! — рече ѝ сияещ. — Как можах да разпозная в онова сополиво момиченце такъв гениален детектив?

— Какво се е случило?

Настя вече беше „потеглила“ по друго дело и затова в първия момент не разбра за какво става въпрос.

— Анастасия, аз съм обикновен мужик и нямам задръжки. Взех, че попитах Гала за фигурките и езическия бог.

— И той какво ви отговори?

— Представи си, потвърди го. Оказа се, че си била права. Макар че още не мога да повярвам в това. Между другото, Лесников не се ли е мяркал? — рязко смени темата Гордеев. — През последните дни съвсем изоставихме делото на Шумилин.

— Там всичко е наред, Виктор Алексеевич. Ковальов не само че си изми ръцете, ами и Виноградов подкрепя. Така че Олшански и Лесников работят с всички сили.

— Е, слава Богу — въздъхна Гордеев.

* * *

Миша Доценко и Юра Коротков до уши затънаха в писания на отчети за операцията. Един въпрос не даваше мира на Миша и накрая той реши да го зададе:

— Юра, какво ли би станало, ако Гала се беше съгласил с Настиното предложение?

— С кое предложение? — вдигна глава Юра.

— Ами с онова, да преспи с нея, за да ѝ докаже, че не е от милицията. Нима наистина щеше да ѝ се наложи да...

Миша не довърши фразата си. Все още беше твърде млад този старши лейтенант Доценко.

— Знаеш ли, в нашата работа често има и радости. Но за да стигнеш до тях, най-често ти се налага първо хубаво да се отъркаляш в калта — уклончиво отвърна Коротков.

Той с нежност си помисли за Люда Семьонова. До десети юли оставаха още четири дни.

Издание:

Автор: Александра Маринина

Заглавие: Стечение на обстоятелствата

Преводач: Соня Димитрова Семо̀ва

Година на превод: 1999

Език, от който е преведено: руски

Издание: първо

Издател: „Слово“

Град на издателя: Велико Търново

Година на издаване: 1999

Тип: роман

Националност: руска

Печатница: „Абагар“ ООД, Велико Търново

Излязла от печат: 1999

Редактор: Йордан Дачев

Художник: Петър Илиев Крусев

ISBN: 954 439 581-4

Адрес в Библиоман: <https://biblioman.chitanka.info/books/7865>

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.